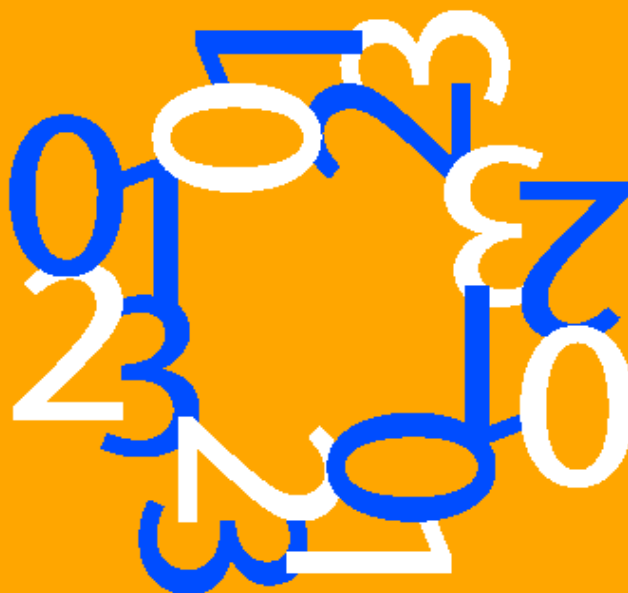

TILINPÄÄTÖS 2017

Kaupunginhallitus	26.3.2018
Tarkastuslautakunta	2.5.2018
Kaupunginvaltuusto	11.6.2018

Sisällysluettelo

YLEISPERUSTELUT	5
1.1 KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS MAALISKUUN 2018	5
1.2 KAUPUNGIN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	8
1.2.1 Organisaatio ja tilivelvolliset viranhaltijat 31.5.2017 asti	8
1.2.2 Organisaatio ja tilivelvolliset viranhaltijat 1.6.2017 alkaen	9
1.2.3 Toimielimet 31.5.2017 asti	10
1.2.3 Toimielimet 1.6.2017 alkaen	15
1.3 YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	19
1.4 OLENNAISET MUUTOKSET KAUPUNGIN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	20
1.5 KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ	21
1.6 YMPÄRISTÖTEKIJÄT	24
1.7 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	24
1.8 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	26
1.8.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	26
1.9 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	29
1.9.1 Rahoituslaskelma	29
1.9.2 Tase	32
1.10 KOKONAISMIENOT JA TULOT	34
1.11 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	34
1.11.1 Asiaa koskeva sääntely	34
1.11.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	35
1.11.3 Tilikauden tuloksen käsittely	35
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN KÄYTTÖTALOUSOSA	36
2. HALLINTOPALVELUKESKUS	38
2.1. KESKUSVAALILAUTAKUNTA	38
2.2. TARKASTUSLAUTAKUNTA	39
2.3. VALTUUSTO	40
2.4. KAUPUNGINHALLITUS	41
3. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS	47
3.1. SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO	47
3.2. SOSIAALITYÖ	49
3.3. TERVEYS- JA HOIVAPALVELUT	54
4. SIVISTYSPALVELUKESKUS	63
4.1. KOULUTUSLAUTAKUNTA	63
4.2. VAPAA-AIKALAUTAKUNTA	77
5. TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS	91
5.1. TEKNINEN LAUTAKUNTA	91
5.2. YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	106
LOIMAAN KAUPUNGIN KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ	108
LIIKELAITOS	109
6. LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS	109
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN TULOSLASKELMAOSA	111
7. TULOSLASKELMA	111
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN INVESTOINTIOSA	114
8. INVESTOINNIT	114
8.1 MAA- JA VESIALUEET	115
8.2 TALONRAKENNUS	115
8.3 JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS	118
8.4 KULJETUSVÄLINEET	120
8.5 IRTAIN OMAISUUS	120
8.6 KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT	121
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ	121
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN RAHOITUSOSA	122
9. RAHOITUSLASKELMA	122
KONSERNITILINPÄÄTÖS	124
10. KONSERNITILINPÄÄTÖS	124
10.1 Konsernin toiminnan ohjaus ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	124
10.2 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	124

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	131
11.1 YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN RIITTÄVYYDESTÄ	131
11.2 LOIMAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA (KAUPUNKI+VESI)	133
11.3 LOIMAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA (KAUPUNKI + VESI)	134
11.4 LOIMAAN KAUPUNGIN TASE (KAUPUNKI + VESI).....	135
11.5 KONSERNITULOSLASKELMA	137
11.6 KONSERNIRAHOTUSLASKELMA.....	138
11.7 KONSERNITASE.....	139
12 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	140
12.1 LIITETIETOJA KOSKEVA SÄÄNNÖKSET JA OHJEET.....	140
12.2 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	140
12.3 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET.....	141
12.4 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	142
12.5 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	145
12.6 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	154
12.7 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	156
13 ERIYTETTY TILINPÄÄTÖS LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS.....	157
13.1 OLENNAINEN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	157
13.2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN.....	170
13.3 TOIMINNAN RAHOITUS.....	171
13.4 TASE TARKASTELU	172
13.5 KOKONAISTULOT JA –MENOT	174
13.6 JOHTOKUNNAN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ.....	174
13.7 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	175
13.8 TULOSLASKELMA	177
13.9 RAHOITUSLASKELMA	178
13.10 TASE	179
13.11 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	181
13.12 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA.....	184
13.13 KIRJAUSMENETELMÄ	184
13.14 LOIMAAN VESI-LIIKELAITOKSEN VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS.....	184
14 KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET.....	185

YLEISPERUSTELUT

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus maaliskuussa 2018

Pitkään jatkunut talouden taantuma taittui vuonna 2017. Vienti on elpynyt ja kansantalouden kasvu piristynyt. Positiivisen rakennemuutoksen myötä Lounais-Suomessa on vahva myönteinen taloustilanne, joka on näkynyt osittain jo myös työvoiman saatavuuden vaikeutumisena.

Myös kuntatalous on kohentunut, mutta tilanne on edelleen epävakaa, samalla kun sote- ja maakuntauudistus luo talouteen uusia paineita. Uudistuksen eduskuntakäsittely siirtyi kevääseen 2018 ja uudistuksen toteuttaminen vuoteen 2020.

Työllisyys koheni vuonna 2017 ja työttömyysaste laski Loimaalla edellisvuoden 10,6 %:sta 9,3 %:iin. Työllistämisen resursseja ja toimenpiteitä lisättiin, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuksia maksettiin Kelalle edelleen yli 0,9 milj. euroa.

Maahanmuuton myötä nettomuutto oli vuonna 2017 positiivinen. Väestön väheneminen puoliintui edellisvuodesta, mutta kuolleisuuden kasvun vuoksi asukasmäärä väheni kuitenkin yli 100 asukkaalla 16.160 asukkaaseen.

Lounais-Suomen positiivinen rakennemuutoksen myötä myös Loimaan seudun yritysten tilauskanta on vahvistunut. Kauppa-ala elää edelleen murroksessa ja palvelualalla odotetaan talouden elpymisen myönteisiä vaikutuksia. Elinkeinöelämän tilanne on Loimaalla kokonaisuudessa myönteinen.

Kuntalain muutosten vuoksi valtuustokausi vaihtui vuonna 2017 vasta kesäkuussa. Kunnallisvaalit järjestettiin keväällä ja uusi valtuusto valitsi uuden hallintosäännön mukaiset valiokunnat ja muut toimielimet kesäkuun kokouksessaan.

Kaavoitus, asuminen ja liikenne

Varsinais-Suomen taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaavan ehdotus oli nähtävillä vuoden vaihteessa 2017-2018. Kaavassa tarkastellaan mm. keskusten ja taajamien maankäyttöä, vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittumista sekä liikenneverkkoa. Loimaan keskeisten alueiden osayleiskaava tuli kokonaisuudessaan voimaan tammikuussa 2017.

Valtuusto hyväksyi marraskuussa 2017 torin ympäristön kaavamuutoksen. Tavoitteena on yhdessä keskusta- ja torialueen kunnostamistoimenpiteiden kanssa parantaa alueen vetovoimaa. Toripuisto sai uuden ilmeen keväällä 2017.

Muita käynnissä olevia kaavamuutoksia olivat mm. Kartanomäen, Peltoisten sekä Mäenpään alueella. Jokivarteen rajautuvan Nahilahden uuden asuinalueen rakentaminen pääsi edellisvuonna hyväksytyn asemakaavan myötä käyntiin.

Liikennehankkeissa käynnistyivät vuoden 2017 aikana mm. 9-tien liittymä ja siltahankkeet, jotka jatkuvat myös vuosina 2018 -2019.

Talous ja toiminta

Kaupunginvaltuuston vuonna 2013 päättämät strategiset tavoitteet olivat pohjana vuoden 2017 toiminnallisissa tavoitteissa. Strategiaa päivitettiin vuoden 2017 aikana, mutta valtuustokäsittely siirtyi alkuvuoteen 2018.

Tilikauden tulos oli 0,8 milj. euroa alkuperäistä ja 0,3 milj. euroa muutettua talousarviota heikompi. Vuoden 2017 alijäämäksi muodostui vajaa 0,8 milj. euroa.

Verotuloja ja valtionosuuksia kertyi miltei budjetoidusti 95,9 milj. euroa. Koy Martinhakan myynti siirtyi valituksista johtuen vuodelle 2018. Tästä johtuen toimintatuotot jäivät 0,7 milj. euroa budjetoitua pienemmiksi.

Henkilöstökulut jäivät 1,3 milj. euroa arvioitua pienemmiksi. Palvelujen ostot ylittyivät mm. erikoissairaanhoidon arvioitua suuremmista kuluista johtuen 0,8 milj. eurolla. Tulosta heikensivät myös 0,4 milj. euroa budjetoitua suuremmat poistot.

Kaupungin tase ilman vesiliikelaitosta on 7,3 milj. euroa alijäämäinen. Loimaan veden 8,0 milj. euron ylijäämän myötä kokonaistaseen ylijäämä oli vuoden 2017 lopussa yhteensä 0,7 milj. euroa.

Investoinnit ja lainakanta

Vuoden 2017 investoinnit olivat 3,1 milj. euroa ja vesiliikelaitoksen investoinnit 2,1 milj. euroa. Merkittävimpiä investointeja olivat mm. Kalevankadun peruskorjaus, muut kadunrakennus- ja päällystyshankkeet sekä Keskuspuisto ja liikuntapaikat. Vesiliikelaitoksen merkittävin investointi oli Alastaron yhdysviemäri. Poistot olivat yhteensä 4,2 milj. euroa.

Lainakanta kasvoi vuonna 2017 edellisvuoden 33,7 milj. eurosta 3,0 milj. eurolla 36,7 milj. euroon. Jätevedenpuhdistamon ja muita rahoitusvastuita oli vuoden 2017 päättyessä 13,4 milj. euroa. Asukaskohtainen lainakanta oli 2.269 euroa ja muut rahoitusvastuut mukaan lukien 3.096 euroa/asukas

Henkilöstö

Täyttölupamenettelyllä, eläkkeelle siirtymiset hyödyntämällä sekä muilla henkilöstövähennyksillä on sopeutettu ja kohdennettu henkilöstöä palvelurakenteiden muutosta vastaavaksi. Vuoden 2017 lopulla henkilöstöä oli 1.097. Toimituneet 46,7 milj. euron henkilöstökulut olivat 2,3 milj. euroa (4,6 %) vuoden 2016 kuluja pienemmät.

Konserni

Kaupunginhallitus on vuosittain ohjeistanut konserniyhtiöitä ja omistusohjauksen toimivuutta arvioidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Riskienhallinnan arviointi on ulotettu myös konserniyhteisöihin.

Koy Martinhakan osakkeiden kauppa siirtyi valituksesta johtuen maaliskuulle 2018. Koy Kurittula muutettiin maaliskuussa 2017 Kurittula Kehitys Oy:ksi.

Näkymät maaliskuussa 2018

Talouden elpymisestä ja työllisyystilanteen kohentumisesta johtuen kuntakentän tilanne ja näkymät ovat keväällä 2018 aiempaa myönteisemmät, mutta epävakaat. Kuntatalouteen kohdentuu edelleen mittava sopeutustarve samalla, kun sote- ja maakuntauudistuksen rahoitus- ja talousvaikutukset luovat uutta epävarmuutta.

Pitkään jatketuista talouden ja toiminnan sopeuttamistoimista huolimatta taseen ylijäämä on hyvin niukka ja talouden liikkumavara kapea. Tulovero-% on vuodesta 2010 ollut 20,50 %. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä merkittävä osa kuluista on siirtymässä maakuntien vastuulle, mutta samalla myös rahoituspohja verotuloineen on merkittävästi kapenemassa vuodesta 2020 alkaen. Kuntatalouden liikkumavaran supistuminen ja suhteellisen velkaantuneisuuden kasvu kaventavat jatkossa osin myös mahdollisuuksia investointien rahoittamiseen.

Erikoissairaanhoidon tarpeet ja maksuosuudet luovat epävarmuutta myös vuoden 2018 talousarvion pitävyyteen. Talousarvio edellyttää, että mm. sosiaali- ja terveyspalveluja kyetään sopeuttamaan ja kuluja vähentämään vuosina 2018 – 2019 valmistauduttaessa sote- ja maakuntauudistukseen. Myös investointitarpeet on syytä harkita huolella.

Kiitokset yhteistyöstä. Kuntakentällä on parin seuraavan vuoden aikana edessään yksi historiansa merkittävimmistä muutoksista. Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun rinnalla jatkamme elinvoiman vahvistamista, palvelujen uudistamista sekä taloutemme vakauttamista.

Loimaalla 16.3.2018
Jari Rantala, kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto 24.4.2017 hyväksyi Loimaan kaupungin uuden hallintosäännön voimaan tulevaksi 1.6.2017 lähtien. Hallintosäännössä on päivitettyinä kaupungin johtamisjärjestelmä. Kaupunki siirtyi valiokuntamalliin 1.6.2017 alkaen.

Tilinpäätös 2017 on laadittu vanhan palvelukeskus ja lautakuntamallin mukaisesti, noudattaen kaupunginvaltuuston 12.12.2016 hyväksymän talousarvion rakenteita.

1.2.1 Organisaatio ja tilivelvolliset viranhaltijat 31.5.2017 asti

Loimaan kaupunginhallitus on vahvistanut tilivelvolliset viranhaltijan päävastuualueille ja vastuualueille 14.12.2015 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden vahvistamisen yhteydessä.

Päävastuualueiden tilivelvolliset viran- ja toimen haltijat:

Päävastuualue	Seliteosa	Virkanimike	Nimi
LOIMAAN KAUPUNKI			
10000000	Loimaan kaupunki	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
HALLINTOPALVELUT			
31000000	Hallintopalvelukeskus	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
31400000	Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
3141000	Konsernijohto	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
3142000	Elinkeino- ja kaupunkikehitys	kehittämisjohtaja	Matti Tunkkari
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT			
32000000	Sote-palvelukeskus	sosiaali- ja terveysjohtaja	Jaakko Kaunisto
32110000	Sosiaali- ja terv.toimen hallinto	sosiaalityönjohtaja	Aira Kurtti 17.4.2017 asti Heli Kaskiluoto 2.5.2017 alkaen
32120000	Sosiaalityö	sosiaali- ja terveysjohtaja	Jaakko Kaunisto
32130000	Terveys- ja hoivapalvelut	joht. ylilääkäri	Sari Koistinen
SIVISTYS- JA VAPAA-AIKAPALVELUT			
13000000	Sivistyspalvelukeskus	sivistysjohtaja	Manne Pärkö
13100000	Koulutuslautakunta	sivistysjohtaja	Manne Pärkö
13200000	Vapaa-aikalautakunta	sivistysjohtaja	Manne Pärkö
TEKNISET- JA YMPÄRISTÖPAVELUT			
14100000	Tekninen lautakunta	tekninen johtaja	Jaana Koota
14200000	Ympäristölautakunta	joht, rakennustarkastaja	Harri Salminen
LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS			
Loimaan Vesi	liikelaitoksen johtokunta	johtaja	Ari Kaunisto

1.2.2 Organisaatio ja tilivelvolliset viranhaltijat 1.6.2017 alkaen

Toimiala	Toimielin/ palveluala	Virkanimike	Nimi
20170001	Loimaan kaupunki	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
20171000	Kaupunginvaltuusto	hallintosihteeri	Aija Männistö
20171100	Tarkastuslautakunta	arkistosihteeri	Anu Eriksson
20171200	Keskusvaalilautakunta	hallintosihteeri	Anu Eriksson
Kaupunginhallitus: hallintopalvelut, elinkeino- ja kaupunkikehityspalvelut			
20171400	Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
20171410	Khall/Konsernijohto	kaupunginjohtaja	Jari Rantala
20171420	Elinkeino- ja kaupunkikehityspalvelut	kehittämisjohtaja	Matti Tunkkari
Vesihuolto			
Loimaan Vesi-liikelaitos	liikelaitoksen johtokunta	johtaja	Ari Kaunisto
Hyvinvointivaliokunta: sosiaali- ja terveysterveyst			
20172000	Hyvinvointivaliokunta	sosiaali- ja terveysterveystjohtaja	Jaakko Kaunisto
20172100	Hyvinvointipalvelujen hallinto	sosiaali- ja terveysterveystjohtaja	Jaakko Kaunisto
20172200	Sosiaalityö	sosiaalityönjohtaja	Heli Kaskiluoto
20172300	Terveys- ja hoivapalvelut	johtava ylilääkäri	Sari Koistinen
Sivistysvaliokunta: sivistyspalvelut			
20173000	Sivistysvaliokunta	sivistysjohtaja	Manne Pärkö
20173100	Varhaiskasvatus	varhaiskasvatusjohtaja	Heidi Kauti
20173200	Perusopetus ja keskiasteen koulutus	sivistysjohtaja	Manne Pärkö
20173300	Vapaa-aikapalvelut	sivistysjohtaja	Manne Pärkö
Elinympäristövaliokunta: tekniset ja ympäristöpalvelut, lupajaosto			
20174000	Elinympäristövaliokunta	tekninen johtaja	Jaana Koota
20174200	Lupajaosto	joht, rakennustarkastaja	Harri Salminen

1.2.3 Toimielimet 31.5.2017 asti

KAUPUNGINVALTUUSTO

Kaupunginvaltuuston voimasuhteet

Keskusta	16
Kokoomus	11
Vasemmistoliitto	7
Perussuomalaiset	5
SDP	3
<u>Vihreä Liitto</u>	<u>1</u>
Yhteensä	43

Kaupunginvaltuustoon 31.5.2017 asti kuuluneet henkilöt

Mäki-Punto-Ristanen Tarja, puheenjohtaja	KOK
Ek-Marjamäki Teija, 1. varapuheenjohtaja	KESK
Rasi Jarmo, 2. varapuheenjohtaja	VAS
Tuija Ketonen, 3. varapuheenjohtaja	PS
Jäsenet:	
Ahokas Pekka	KESK
Ala-Nissilä Olavi	KESK
Gustafsson Hannu	VAS
Heikkilä Joni	KOK
Heilala Tuomas	KOK
Helin Mika	VAS
Hiukkanen Vesa-Pekka 24.4.2017 asti	PS
Mikkola Hannes 25.4.2017 alkaen	
Huhtala Raimo	KESK
Häyhä Tytti	VIHR
Kaasalainen Pekka	KOK
Kallio Erkki	KOK
Laaksonen Jukka	KESK
Lahtinen Timo	PS
Laitila Marja-Liisa	KOK
Lepola Markku	SDP
Levo Taisto	VAS
Levonen Tiia	KESK
Lundgren Esko	VAS
Metsänperä Jarmo	PS
Mutala Mika	KOK
Niittynen Janne	KESK
Perho Tiina	KOK
Pietilä Sirpa	KOK
Raitala Juha	KESK
Rajamäki Simo	PS
Rautavuori Paavo	KESK
Reunanen Veli	KOK
Rämö Markku	KESK
Suominen Aino	SDP
Suominen Olavi	KOK
Suominen Teuvo	KESK
Tamminen Timo	SDP
Tepponen Pekka	KESK

Tiainen Lauri	VAS
Tyyskänen Eveliina	VAS
Vainio Heikki	KESK
Vanha-Perttula Päivi	KESK
Virtanen Leena	KESK
Vuolle Sanna	KESK

Valtuuston vaalilautakunta

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Leena Virtanen, puheenjohtaja	Sanna Vuolle
Olavi Suominen, varapuheenjohtaja	Erkki Kallio
Taisto Levo	Hannu Gustafsson
Timo Lahtinen	Tuija Ketonen
Aino Suominen	Markku Lepola

KAUPUNGINHALLITUS

Kaupunginhallitukseen toimintavuoden aikana kuuluneet henkilöt

<u>Jäsenet</u>	<u>Henkilökoht. varajäsenet</u>	<u>Puolue</u>
Teuvo Suominen, puheenjohtaja	Paaavo Rautavuori	KESK
Tiina Perho, I vpj.	Sirpa Pietilä	KOK
Esko Lundgren, II vpj.	Mika Helin	VAS
Jarmo Metsänperä	Vesa-Pekka Hiukkanen 24.4.2017 asti Timo Lahtinen 25.4.2017 al- kaen 15.5.2017 asti Kari Leppäjoki 16.5.2017 al- kaen	PS
Helena Kalsi	Leena Virtanen	KESK
Jorma Laaksonen	Pekka Tepponen	KESK
Marja-Liisa Laitila	Iina Saarikallio	KOK
Juha Raitala	Pekka Ahokas	KESK
Olavi Suominen	Erkki Kallio	KOK
Eveliina Tyyskänen	Pirkko Jalasjoki	VAS
Sanna Vuolle KESK	Aino Suominen SDP	

Taloustyöryhmä

Teuvo Suominen	puheenjohtaja
Mika Mutala	varapuheenjohtaja
Teija Ek-Marjamäki	
Jarmo Metsänperä	
Tarja Mäki-Punto-Ristanen	
Jarmo Rasi	
Aino Suominen	

Kaavatoimikunta

<u>Jäsen</u>	<u>Henk.kohtainen varajäsen</u>
Juha Raitala, puheenjohtaja	Pekka Tepponen
Pekka Kaasalainen, varapuh.johtaja	Sirpa Pietilä
Vesa-Pekka Hiukkanen	Simo Rajamäki
Helena Kalsi	Sanna Vuolle
Eveliina Tyyskänen	Esko Lundgren

KAUPUNGIN LAUTA- JA JOHTOKUNNAT**Tarkastuslautakunta**

Jäsen	Henk.kohtainen varajäsen
Päivi Vanha-Perttula, puh.johtaja	Sari Keskitalo
Simo Rajamäki, vpj.	Jarmo Metsänperä
Anu Aalto	Leena Välikangas
Laura Kilpiö	Jaana Hongisto
Raimo Kuusisto	Kari Lehtola
Jouni Ojala	Markku Lepola

Keskusvaalilautakunta

Hannu Kauti 30.1.2017 asti Ilpo Knuutila 31.1.2017 alkaen	Puheenjohtaja
Leena Virtanen 30.1.2017 asti Marja-Leena Punta 31.1.2017 al- kaen	varapuheenjohtaja
Anja Heikkilä	jäsen
Pirkko Hämäläinen	jäsen
Jouni Ojala 30.1.2017 asti Matti Kallio Soukainen 31.1.2017 alkaen	jäsen

LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS**Vesihuoltoliikelaitoksen johtokunta**

Mauri Poso	puheenjohtaja
Mika Helin	varapuheenjohtaja
Hanna Kyläkoski	jäsen
Tuomas Heilala	jäsen
Pirkko Hämäläinen	jäsen
Raili Koponen	jäsen
Veikko Jalo	jäsen

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS**Perusturvalautakunta**

Joni Heikkilä	puheenjohtaja
Tiia Levonen	varapuheenjohtaja
Hannu Gustafsson	jäsen
Taina Haavisto	jäsen
Raimo Huhtala	jäsen
Tuija Ketonen	jäsen
Ari Laaksonen	jäsen
Riitta Soro	jäsen
Tiia Tiainen 13.3.2017 asti Marjut Haapanen 14.3.2017 alkaen	jäsen

Vammaisneuvosto

Oili Saarikko	puheenjohtaja
Marja-Liisa Järvinen	varapuheenjohtaja
Ilkka Lempinen	
Sirkka Lindell	
Eila Nummila	

Vanhusneuvosto

Elli Kuusisto	puheenjohtaja
Olavi Haapala	varapuheenjohtaja
Reino Kaunisto	
Leila Suomi	
Osmo Nyfors	
Tarja Hurme	
Elisa Lätti	
Terttu Sillanpää	
Eila Rantala	

Rintamaveteraaniain neuvottelukunta

Väinö Koskinen	puheenjohtaja
Kaino Hurri	varapuheenjohtaja
Kauko Aaltonen	
Veikko Heikkilä	
Raimo Kuusisto	
Toivo Puputti	

SIVISTYSPALVELUKESKUS**Koulutuslautakunta**

Jukka Laaksonen	puheenjohtaja
Petri Aaltonen	varapuheenjohtaja
Elisa Rantala	jäsen
Janne Niittynen	jäsen
Tiina Korte-Mattila 24.4.2017 asti Elina Kallionpää 25.4.2017 alkaen	jäsen
Petja Eklund	jäsen
Riina Heinonen	jäsen
Johanna Pinta	jäsen
Timo Tamminen	jäsen

Vapaa-aikalautakunta

Heikki Vainio	puheenjohtaja
Toni Rantala	varapuheenjohtaja
Margit Vehviläinen	jäsen
Jani Hägg	jäsen
Simo Rajamäki	jäsen
Anna-Kaisa Heikkilä	jäsen
Paavo Rautavuori	jäsen
Aino Suominen	jäsen
Susanna Huolman	jäsen

Nuorisovaltuusto

Aleksi Viljanen
 Eemeli Markkula
 Elsa Helin
 Fanni Miinalainen
 Jenny Laiho
 Jere Suominen
 Jonna Jalonen
 Joonas Suominen
 Maria Mahlamäki
 Nino Ärling
 Oskari Vainio
 Salla Haavisto

TEKNINEN JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS**Tekninen lautakunta**

Pekka Ahokas	puheenjohtaja
Veli Reunanen	varapuheenjohtaja
Satu Rämö	jäsen
Heini Koivistoinen	jäsen
Sirpa Pietilä	jäsen
Iina Saarikallio	jäsen
Sakari Aho	jäsen
Timo Lahtinen	jäsen
Markku Lepola	jäsen

Ympäristölautakunta

Toivo Lehtinen	puheenjohtaja
Sampsa Heinonen	varapuheenjohtaja
Tiina Nikander	jäsen
Julia Lehtinen	jäsen
Pekka Tepponen	jäsen
Erja Honkanen-Tuominen	jäsen
Erkki Kallio	jäsen
Markku Värjönen	jäsen
Katalin Petroczky	jäsen

1.2.3 Toimielimet 1.6.2017 alkaen KAUPUNGINVALTUUSTO

Kaupunginvaltuuston voimasuhteet

Keskusta	14
Kokoomus	11
Kristillisdemokraatit	1
Vasemmistoliitto	7
SDP	5
Perussuomalaiset	4
<u>Vihreä Liitto</u>	<u>1</u>
Yhteensä	43

Kaupunginvaltuustoon 1.6.2017 alkaen kuuluneet henkilöt

Mäki-Punto-Ristanen Tarja, puheenjohtaja	KOK+ KD
Rautavuori Paavo, 1. varapuheenjohtaja	KESK
Rasi Jarmo, 2. varapuheenjohtaja	VAS
<u>Jäsenet:</u>	
Ahokas Pekka	KESK
Ala-Nissilä Olavi	KESK
Ek-Marjamäki Teija	KESK
Gustafsson Hannu	VAS
Heilala Teemu	KOK
Heinonen Riina	VAS
Helin Mika	VAS
Huhtala Raimo	KESK
Hällfors- Laaksonen Tuula	SDP
Kaasalainen Pekka	KOK
Ketonen Tuija	PS
Kilpiö Laura	VIHR
Kiviniemi Sanni	KOK
Kraama Markku	KD
Laaksonen Jukka	KESK
Lahtinen Timo	PS
Laitila Marja-Liisa	KOK
Lepola Markku	SDP
Leppäjoki Kari	PS
Lundgren Esko	VAS
Onnela Anne	KOK
Paljakka Anne	KOK
Perho Tiina	KOK
Pietilä Juho	KESK
Piironen Hanna-Mari	SDP
Raitala Juha	KESK
Rajamäki Simo	PS
Reunanen Veli	KOK
Ruohonen Veikko	SDP
Rämö Markku	KESK
Saarikallio Simo	KOK
Suominen Olavi	KOK
Tamminen Timo	SDP
Tiainen Lauri	VAS
Tyyskänen Eveliina	VAS

Vainio Heikki	KESK
Vanha-Perttula Päivi	KESK
Virtanen Leena	KESK
Vuolle Sanna	KESK
Välimäki Jari	KESK

Valtuuston vaalilautakunta

<u>Varsinainen jäsen</u>	<u>Henkilökohtainen varajäsen</u>
Juho Pietilä, puheenjohtaja	Heikki Vainio
Anne Paljakka, varapuheenjohtaja	Olavi Suominen
Mika Helin	Riina Heinonen
Kari Leppäjoki	Tuija Ketonen
Hanna- Mari Piironen	Laura Kilpiö

KAUPUNGINHALLITUS

Kaupunginhallitukseen toimintavuoden aikana kuuluneet henkilöt

<u>Jäsenet</u>	<u>Henkilökoht. varajäsenet</u>	<u>Puolue</u>
Teija Ek-Marjamäki, puheenjohtaja	Jonna Suonpää	KESK
Tiina Perho, I vpj.	Marja-Liisa Laitila	KOK
Eveliina Tyyskänen, II vpj.	Riina Heinonen	VAS
Juha Raitala	Raimo Huhtala	KESK
Pekka Ahokas	Markku Pulliainen	KESK
Päivi Vanha-Perttula	Sanna Vuolle	KESK
Olavi Suominen	Simo Saarikallio	KOK+KD
Anne Onnela	Sirpa Pietilä	KOK+KD
Esko Lundgren	Hannu Gustafsson	VAS
Timo Tamminen	Markku Lepola	SD
Tuija Ketonen	Simo Rajamäki	PS+sit

Taloustyöryhmä

Pekka Ahokas puheenjohtaja
 Teija Ek-Marjamäki
 Tarja Mäki-Punto-Ristanen
 Olavi Suominen
 Timo Tamminen
 Esko Lundgren
 Jarmo Metsänperä

Kaavatoimikunta

Anne Paljakka	puheenjohtaja
Juha Raitala	varapuheenjohtaja
Esko Lundgren	jäsen
Maiju Boenisch	jäsen
Teuvo Kauppi	jäsen

Elinvoimatoimikunta

Olavi Ala-Nissilä	puheenjohtaja
Markku Kraama	varapuheenjohtaja
Aino Suominen	jäsen
Juha Vuorinen	jäsen
Minna Nummela	jäsen

Kunniamerkki- ja arvonimitoimintakunta

Paavo Rautavuorii	puheenjohtaja
Eveliina Tyyskänen	jäsen
Jarmo Metsänperä	jäsen
Tarja Mäki-Punto-Ristanen	jäsen

KAUPUNGIN LAUTA- JA JOHTOKUNNAT**Tarkastuslautakunta**

<u>Jäsen</u>	<u>Henk.kohtainen varajäsen</u>
Jukka Laaksonen, pj	Esa Kuusela
Sanni Kiviniemi, vpj	Anne Paljakka
Antti Riuttaskorpi	Markku Kraama
Hannes Mikkola	Raimo Kuusisto
Maiju Boenisch	Markku Lepola 2.10.2017 asti Jouni Ojala 3.10.2017 alkaen
Anne Kuusinen	Johanna Pinta
Sampsa Heinonen	Jaan Hongisto

Keskusvaalilautakunta

<u>Jäsenet</u>	
Ilpo Knuutila, pj	1. Jaana Heikkilä
Hannu Härmäaho, vpj.	2. Ismo Nurmi
Pirkko Hämäläinen	3. Samuli Suvila
Leila Tanskanen	4. Hannu Kauti
Anja Heikkilä	5. Maiju Boenisch

Loimaan Vesi-liikelaitoksen johtokunta

Mika Helin	puheenjohtaja
Hanna Rannanperä	varapuheenjohtaja
Siiri Jumppanen	jäsen
Jouni Ensomaa	jäsen
Matti Jokinen	jäsen

Hyvinvointivaliokunta

Jari Välimäki	puheenjohtaja
Jaana Boström	varapuheenjohtaja
Taina Lehto	jäsen
Teemu Heilala	jäsen
Sirpa Pietilä	jäsen
Maarit Koivisto	jäsen
Hannu Gustafsson	jäsen
Ari Laaksonen	jäsen
Simo Rajamäki	jäsen

Vammaisneuvosto

Oili Saarikko	puheenjohtaja
Marja-Liisa Järvinen	varapuheenjohtaja
Eino Hyvönen	
Leena Mäkelä	
Eila Nummila	
Pertti Saarikko	

Vanhusneuvosto

Pekka Kaasalainen	puheenjohtaja
Asta Suominen	varapuheenjohtaja
Tarja Hurme	
Osmo Nyfors	
Sirkka Pietilä	
Olli Pitkänen	
Terttu Sillanpää	
Leila Suomi	
Oiva Ojanen	

Sivistysvaliokunta

Heikki Vainio	puheenjohtaja
Sanni Kiviniemi	varapuheenjohtaja
Sanna Vuolle	jäsen
Teemu Levomäki	jäsen
Seppo Paldanius	jäsen
Riina Heinonen	jäsen
Hanna-Mari Piironen	jäsen
Timo Lahtinen	jäsen
Laura Kilpiö	jäsen

Nuorisovaltuusto

Salla Haavisto, pj
 Elsa Helin, vpj
 Aava Heilala
 Elviira Laine
 Aada Lehtonen
 Anette Saarinen
 Kalle Salminen
 Matias Tiainen
 Juho Vainio
 Samu Vuorinen
 Valtteri Vuorio

Elinympäristövaliokunta

Pekka Kaasalainen	puheenjohtaja
Toivo Lehtinen	varapuheenjohtaja
Kristiina Santahuhta	jäsen
Juho Pietilä	jäsen
Markku Rämö	jäsen
Marja-Liisa Laitila	jäsen
Jouni Ojala	jäsen
Tuija Ketonen	jäsen
Susanna Huolman 22.1.2018 asti Laura Kilpiö 5.3.2018 alkaen	jäsen

Lupajaosto

Juho Pietilä	puheenjohtaja
Pekka Kaasalainen	varapuheenjohtaja
Kristiina Santahuhta	jäsen
Jouni Ojala	jäsen
Susanna Huolman 22.1.2018 asti Laura Kilpiö 5.3.2018 alkaen	jäsen

1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Euroalueen talouskasvu piristyi vuosina 2016 ja 2017. Kasvun taustalla vaikuttavat ulkoiset tekijät, kuten maailmantalouden vahva ja laaja-alainen veto ja Euroopan elvyttävä rahapolitiikka. Vienti on vahvistunut kaikkiin Suomelle tärkeisiin vientimaihin. Toimialoittain kasvua on ollut liike-elämän palveluissa ja metsä- ja metalliteollisuudessa. Työttömyyden kehitys on kuitenkin ollut pettymys. Joulukuussa 2017 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli koko maassa 11,2 prosenttia, joka on 2,4 % vähemmän kuin joulukuussa 2016.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden vahvistuneen ennakko-odotuksia vähemmän. Kuntasektorin toimintakulut laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 prosenttiyksikköä muun muassa kilpailukykysovimuksen, perustoimeentulotuen kela-siirron ja säästötoimien ansiosta.

Kuntien verotulot kasvoivat koko maantasolla 2 prosenttia eli 450 milj.euroa ja samanaikaisesti valtionosuudet laskivat 3,3 prosenttia eli 300 milj.euroa. Tilikauden tulos on jäämässä negatiiviseksi 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100.000 asukkaan kuntia.

Vuonna 2018 kuntien verorahoitus ei juurikaan kasva , mutta toimintakulujen noin miljardin euron kasvu on ennakoitavissa. Vuoden 2019 näkymä on yhtä vaikea. Kuntiin kohdistuneet valtionosuusleikkaukset ovat olleet raskaita ja peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien harteille.

Varsinais-Suomen työllisyysasteen kasvu jatkui tasaisena vuoden 2017 aikana. Työllisyysasteen kasvuvauhti hidastui hieman vuoden 2016 nopeimman kasvun vaiheesta, mutta vuoden 2017 lopun työllisyysaste oli joka tapauksessa yli 4 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaksi vuotta aiemmin.

1.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Loimaan kaupungin toimintakatteen toteumaprosentti oli 100,2 prosenttia. Käyttötulot jäivät 3,7 prosenttia (0,8 milj.euroa) alle arvoidun ja suurin yksittäinen selittäjä on Martinhakan kaupan siirtyminen vuodelle 2018.

Toimintakulujen toteuma jäi 0,7 prosenttia alle arvioidun (0,8 milj euroa). Palvelujen ostot ylittyivät 1,3 prosenttia (0,7 milj.euroa). Erikoissairaanhoidon palvelujen ostot ylittyivät 0,6 milj.euroa ja työvoiman vuokraukseen käytettiin 0,4 milj.euroa. Työvoiman vuokraus kohdentui lääkäri ja hammaslääkäripalveluihin ja näkyy osaltaan henkilöstökulujen säästönä.

Terveys- ja hoivapalveluissa toteuttiin edelleen kuntamaiseman suosittamia toimenpiteitä ja kustannukset on saatu alenemaan. Terveys- ja hoivapalvelujen toimintakate oli 1,2 milj.euroa pienempi kuin vuonna 2016 (50,2 - >49,0).

Sosiaalityön tehtäväalueella toimintakate pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2016. Lastensuojelun ja vammaispalvelujen kustannukset kasvoivat, mutta mm. perustoimeentulotuen siirto kelalle vuoden 2017 alusta riitti katkaistaan kustannustason nousun.

Valtuuston 5.9.2016 hyväksymän varhaiskasvatuksen palveluverkko suunnitelman mukaisesti keskustan alueelle rakennettiin uusi Puistometsän päiväkotikoti. Rakennusprojektin rahoitusratkaisu oli kiinteistöleasing ja leasing-velkaa päiväkodista kertyi 2,2 milj.euroa. Päiväkotialoitti toimintansa 1.1.2018 ja päiväkotiin keskitettiin Hulmin, Nurmen ja Lastentalon päivähoito.

Loimaan kaupunki on kahdessa merkittävässä investoinnissa päätyntä leasing-rahoitukseen, jäteveden puhdistamossa ja Puistometsän päiväkodissa. Vuokrakulu rasittaa näissä vaihtoehtoissa käyttötaloutta. Mikäli investoinnit olisi rahoitettu perinteisellä talousarviolainalla kaupungin lainamäärä olisi 3096 €/asukas.

Taseen uusi tunnusluku velat ja vastuut käyttötuloista kertoo paljonko käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan huomioidaan myös vuokravastuut. Loimaan Vedellä ko. tunnusluku on 407 % ja kaupungilla (kaupunki +vesi) 54 %. Mitä pienempi ko. tunnusluku on sitä paremmin yksikkö selviää vastuistaan.

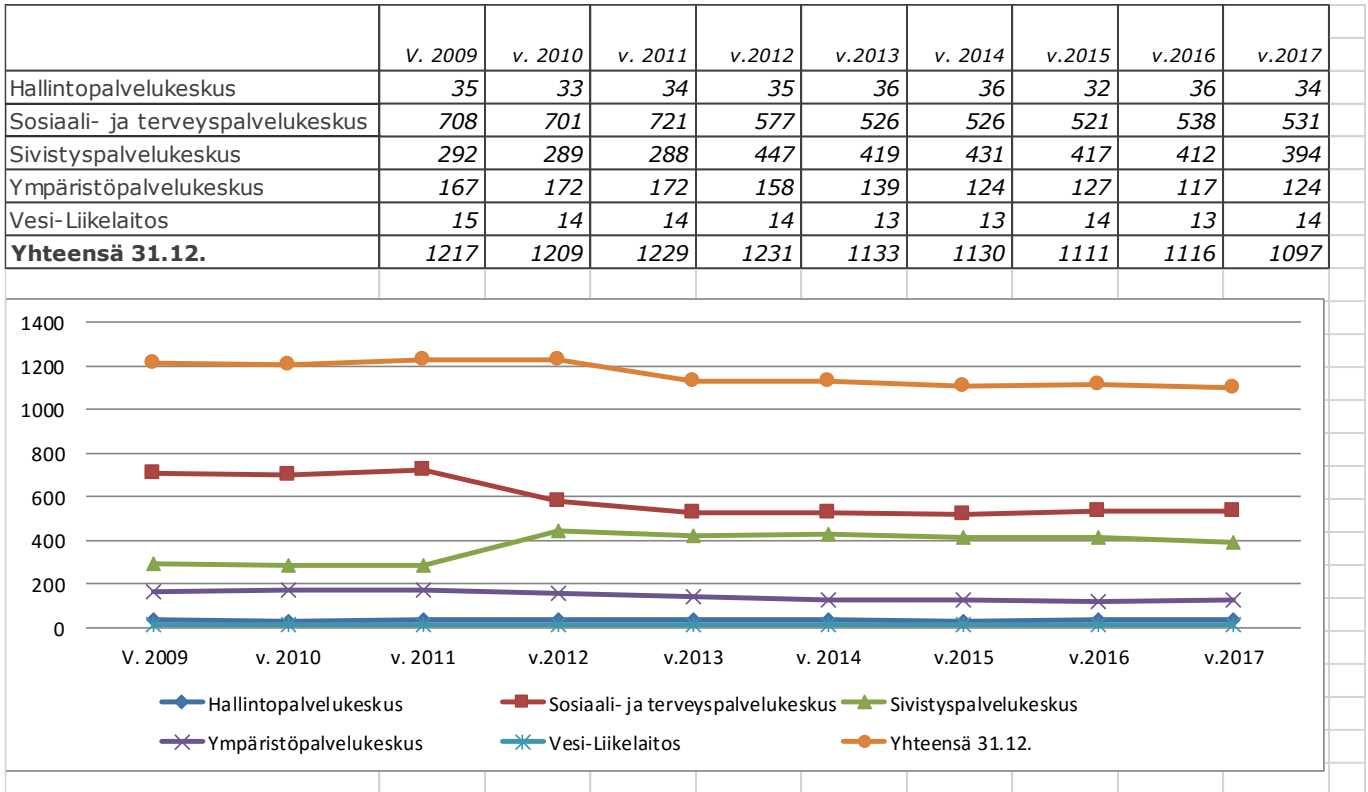
Lukion toiminta siirtyi 1.1.2017 Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä Novidalle. Kuntayhtymän palvelukseen siirtyi 19 henkilöä Loimaan kaupungilta. Lukio toimii edelleen vuokralla yhteiskoulun tiloissa.

Loimaan kaupungin verotulokertymä 2017 oli -0,4 prosenttiyksikköä alemmalla tasolla kuin vuotta aikaisemmin ja valtionosuukertymä laski -3,4 prosenttiyksikköä vuoden 2016 tasosta. Verotulojen ja valtionosuuksien pienene- misestä huolimatta kaupungin vuosikate muodostui 0,9 milj.euroa parem- maksi kuin vuonna 2016, tosin siitä huolimatta tulos kääntyi -0,8 milj.euroa alijäämäiseksi.

Loimaan työttömyysaste joulukuussa 2017 oli 9,6 prosenttia työvoimasta ja työttömyysaste on 1,7 prosenttiyksikköä parempi kuin joulukuussa 2016.

1.5 Kaupungin henkilöstö

Loimaan kaupungin kokonaishenkilöstömäärä palvelukeskuksittain on seuraava:

Palveluksessa vuoden vaihteessa oli 1097 henkilöä, joista 876 oli vakinaisia ja 221 määräaikaista.

Henkilötyövuosina laskettuna henkilöstömäärä on pienentynyt vuodesta 2016 noin 19 henkilötyövuotta. Suurin muutos on sivistystalvelukeskuksessa, josta siirtyi lukiotoiminta kuntayhtymälle (19 henkilöä) vuoden 2017 alusta. Sivistystalvelukeskuksen henkilöstökulut ovat pienentyneet 9,8 prosenttia.

Hallintopalvelukeskuksen palkkasumma on kasvanut, koska elinkeino- ja kehittämispalveluihin rekrytoitujen yritysneuvojan ja markkinointisihteerin sekä teknisistä palveluista siirtyneen kaava-arkkitehdin vaikutus näkyi nyt koko vuoden ajalta.

Kilpailukykysojimuksen vaikutukseksi vuoden 2017 palkkasummaan budjetoitiin 711.000 euroa (lomarahojen leikkaus + sivukulut) ja vaikutukseksi muodostui 641.000 euroa (lomarahojen leikkaus + sivukulut). Henkilöstösivukulujen vaikutukseksi budjetoitiin 1,1 milj.euroa ja toteuma oli 1,08 milj.euroa. Verotulojen ja valtionosuuksien alenemat huomioiden nettovaikutus Loimaan kaupungin talouteen jäi hyvin vähäiseksi.

Loimaan kaupungin osalta laaditaan vielä erikseen henkilöstöraportti 2017.

Henkilöstön vakanssimäärän seuranta 31.12.2017 (Lähde:toimintakertomukset)

LOIMAAN KAUPUNGIN JA LOIMAAN VEDEN HENKILÖSTÖ									
Talousarvion mukaan	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	Muutos 16/17	Muutos %
KOKONAISMÄÄRÄ	1056,42	1028,59	994,69	1000,12	985,99	967,59	967,00	-18,99	-1,90
Hallintopalvelukeskus	31,50	32,50	33,35	29,50	31,50	31,50	31,00	-0,50	-1,69
Sosiaalipalvelukeskus	465,25	459,50	433,25	444,25	441,25	432,00	432,00	-9,25	-2,08
Soten hallinto	12,00	12,00	11,00	9,00	9,00	9,00	9,00	0,00	0,00
Sosiaalityö		16,00	16,00	24,00	27,00	26,00	27,00	0,00	0,00
Vammaispalvelut	42,00	39,50	38,50	36,50	36,50	36,50	36,50	0,00	0,00
Perhepalvelut* 1.12013 Sos.työ	9,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Perhetukikeskus	8,00	8,00	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aikuissos.työ.1.1.13 sos.työ	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Terveys- ja hoivaphallinto	4,00	4,00	4,00	2,50	2,50	2,50	2,50	0,00	0,00
Avoterveydenhuolto	47,00	47,00	49,00	48,00	47,00	46,00	46,00	-1,00	-2,08
Terapiapalvelut	8,75	8,25	8,25	7,25	7,25	8,00	8,00	0,75	10,34
Suun terveydenhuolto	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	0,00	0,00
Erityispalveluyksikkö	13,00	12,00	12,00	14,00	15,00	0,00	0,00	-15,00	-107,14
Mielenterveys- /päihderyhmä ja mt.kuntoutus						11,00	11,00	11,00	
Perheneuvola						4,00	4,00	4,00	
Hoito-osastot	55	57,5	56,5	115,5	96,00	0,00	0,00	-96,00	-83,12
Akuutti vuodeosastohoito						86,00	86,00	86,00	
Kotihoito	86,50	85,00	86,00	80,00	80,00	83,00	83,00	3,00	3,75
Omaishoito Tammikoti (Pikkukartano)		18,50	15,50	14,50	14,50	14,50	14,50	0,00	0,00
Palveluasuminen	65,50	48,50	37,50	49,50	63,00	62,00	61,00	-2,00	-4,04
Vanhainkodit / laitokset	52,50	51,50	38,50	17,50	17,50	17,50	17,50	0,00	0,00
Työkymppi	29,00	25,75	27,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Sivistyspalvelukeskus	404,45	392,50	401,00	397,00	388,00	364,00	370,00	-18,00	-4,53
Varhaiskasvatus	145,00	134,00	138,00	136,00	123,00	114,50	115,00	-8,00	-5,88
Perusopetus ja lukiokoulutus	202,40	201,60	196,50	195,10	198,50	184,00	187,50	-11,00	-5,64
Vapaa-aikalautakunta	57,05	56,90	66,50	65,90	66,50	65,50	67,50	1,00	1,52
Tekninen ja ympäristöpk	141,72	131,59	114,59	116,37	112,24	127,09	120,00	7,76	6,67
Tekninen lautakunta	134,72	124,59	108,59	110,37	106,24	121,09	114,84	8,60	7,79
Ympäristölautakunta	7,00	7,00	6,00	6,00	6,00	6,00	5,16	-0,84	-14,00
Loimaan Vesi-liikelaitos	13,50	12,50	12,50	13,00	13,00	13,00	14,00	1,00	7,69
Henkilömäärä on henkilötyövuosina.									
Henkilötyövuosi lasketaan siten, että henkilön työaika muutetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön vuoden työpanokseksi.									

Henkilöstömenot palvelukeskuksittain					
	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Hallintopalvelukeskus					
Palkat ja palkkiot	1 360 903	1 424 262	1 253 205	1 258 097	1 419 012
Henkilöstösivukulut	521 261	521 616	471 993	484 885	454 532
Eläkekulut	446 697	448 927	408 231	402 092	377 627
Muut henkilöstösivukulut	74 564	72 689	63 762	82 793	76 906
Henkilöstökulut yhteensä	1 882 164	1 945 878	1 725 198	1 742 982	1 873 544
Muutos %	3,8	3,4	-11,3	1,0	7,5
Sosiaali- ja terveystalvelukeskus					
Palkat ja palkkiot	17 801 726	17 180 156	15 952 330	18 029 085	17 796 363
Henkilöstösivukulut	5 835 135	5 583 155	5 422 154	6 187 052	5 566 966
Eläkekulut	4 808 790	4 652 808	4 557 321	4 936 673	4 522 277
Muut henkilöstösivukulut	1 026 345	930 347	864 833	1 250 379	1 044 689
Henkilöstökulut yhteensä	23 636 861	22 763 311	21 374 484	24 216 137	23 363 329
Muutos %	-3,5	-3,7	-6,1	13,3	-3,5
Sivistyspalvelukeskus					
Palkat ja palkkiot	14 050 927	14 248 061	14 017 553	13 637 550	12 511 785
Henkilöstösivukulut	3 976 648	4 052 512	3 989 367	3 969 547	3 368 365
Eläkekulut	3 167 656	3 272 252	3 215 265	3 029 115	2 663 622
Muut henkilöstösivukulut	808 992	780 260	774 102	940 432	704 743
Henkilöstökulut yhteensä	18 027 575	18 300 573	18 006 920	17 607 097	15 880 150
Muutos %	-4,9	1,5	-1,6	-2,2	-9,8
Tekninen ja ympäristöpalvelukeskus					
Palkat ja palkkiot	3 878 909	3 620 033	3 598 781	3 516 276	3 801 572
Henkilöstösivukulut	1 302 420	1 191 864	1 187 633	1 232 129	1 173 983
Eläkekulut	1 082 148	996 216	990 934	984 535	958 497
Muut henkilöstösivukulut	220 272	195 648	196 699	247 594	215 486
Henkilöstökulut yhteensä	5 181 329	4 811 897	4 786 414	4 748 405	4 975 556
Muutos %	-13,2	-7,1	-0,5	-0,8	4,8
Loimaan vesi-liikelaitos					
Palkat ja palkkiot	464 112	472 848	419 335	497 331	468 723
Henkilöstösivukulut	126 312	128 525	118 009	170 420	162 173
Eläkekulut	98 344	103 459	95 397	137 893	138 606
Muut henkilöstösivukulut	27 968	25 066	22 612	32 527	23 568
Henkilöstökulut yhteensä	590 424	601 373	537 344	667 751	630 897
Muutos %	2,3	1,9	-10,6	24,3	-5,5
Loimaan kaupunki + Loimaan vesi-liikelaitos yhteensä					
Palkat ja palkkiot	37 556 577	36 945 360	35 241 204	36 938 339	35 997 455
Henkilöstösivukulut	11 761 776	11 477 672	11 189 156	12 044 033	10 726 020
Eläkekulut	9 603 635	9 473 662	9 267 148	9 490 308	8 660 629
Muut henkilöstösivukulut	2 158 141	2 004 010	1 922 008	2 553 725	2 065 392
Henkilöstökulut yhteensä	49 318 353	48 423 032	46 430 360	48 982 372	46 723 475
Muutos %	-4,8	-1,8	-4,1	5,5	-4,6

1.6 Ympäristötekijät

Loimaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä vastaa ympäristölautakunta. Jätehuollosta vastaa Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy, jossa kaupunki on osakkaana. Jätehuoltoviranomaisena toimii Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n yhteistoiminta-alueen yhteinen jätelautakunta, jonka isäntäkuntana toimii Forssan kaupunki.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 8.12.2014 Loimaan kaupungin ilmasto- ja energiaohjelman. Ohjelman näkökulma keskittyi Loimaan kaupunkikonsernin suorassa vaikutusvallassa oleviin toimenpiteisiin. Loimaan kaupungin liityttyä HINKU-kuntiin (Kv 14.11.2016), ei erillistä ilmasto- ja energiaohjelmaa enää päivitetä, vaan Loimaan päästöseuranta tapahtuu Hinku-kuntien yhteisten periaatteiden mukaan. Loimaa on liittynyt myös CO₂-raportointiin, jonka avulla seurataan mm. Loimaan kokonaispäästöjen kehitystä. Myös biokaasun tuottamisen edellytyksiä koskeva selvitys päätettiin teettää.

Sallila Energia Oy:n aurinkopaneelipuiston toteuttamiseen myötävaikutti kaupungin päätös vuokrata 800 paneelia Sallila Energialta ja konserniyhtiö Loimaan Kaukolämpö Oy:n samaa määrää koskenut vuokraus päätös.

Loimaan Vesi on laatinut toiminnastaan ympäristötilinpäätöksen 2017.

Loimaan Veden merkittävin investointikohde oli Ypäjä-Loimaa siirtoviemärin valmistuminen. Siirtoviemärin kautta tullaan johtamaan Ypäjän kunnan jätevedet Loimaan keskuspuhdistamolle puhdistettavaksi. Siirtoviemärin varrelta liittyi mukaan myös Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän Hämeentien yksikkö. Siirtoviemärin valmistuttua voidaan kaksi vanhaa jätevedenpuhdistamoa poistaa käytöstä kokonaan.

Vuoden 2017 suurin investointi oli Alastaro-Loimaa yhdysvesijohto ja siirtoviemärihanke, joka valmistuu vuoden 2018 keväällä.

1.7 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Riskien hallinta ja sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää, jolla varmistetaan että johtaminen, suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon. Sisäisellä valvonnalla varmistetaan se, että toiminta jatkuu keskeytyksittä ja häiriöttä laadukkaasti ja kustannustehokkaasti koko kaupunkikonsernin alueella.

Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Kaupunginhallituksella on vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet vastaavat omien vastuualueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä raportoinnista hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Johtavat viranhaltijat ja tilivelvolliset toimeenpanevat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuualueellaan ja raportoivat annettujen ohjeiden mukaisesti.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan johtoryhmänä toimii kaupungin johtoryhmä.

Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohtolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta.

Kaupungin riskienhallintapolitiikka on vahvistettu valtuustossa 21.3.2011. Kaupunginvaltuusto on vahvistanut 24.4.2017 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet osaksi hallintosääntöä.

Säännölliseen kuukausiraportointiin sisältyy ns. omavalvontajärjestelmä, joka on edesauttanut varhaista puuttumista esille tuleviin ongelmiin ja toiminnallisiin riskeihin.

Talousarvion käyttösuunnitelmia laadittaessa, kehityskeskusteluissa ja palvelukeskusten suunnittelupalavereissa on painotettu riskien hallintaa. Tarkennettujen tavoitteiden asettamisessa on kiinnitetty huomiota vaikeasti hallittavien riskien tunnistamiseen ja hallintaan. Näitä vaikeasti hallittavia riskejä ovat mm. syrjäytyminen, työttömyys, alueen elinvoiman hiipuminen, maahanmuuttajien tilanne. Näiden vaikeiden asioiden tunnistaminen on yhteinen haaste kaikille palvelukeskuksille, vaikka ei nimenomaisesti juuri ko. palvelukeskuksen omaan toimialaan kuuluisikaan.

Loimaan kaupungilla on sitoutunut henkilökunta, mutta siitä huolimatta avainhenkilöstön vaihdokset vaikuttavat toimintaan monella eri tavalla. Viiveet ja epäonnistumiset rekrytointiprosesseissa esim. sosiaalityönjohtaja ja henkilöstöjohtaja kuormittavat muuta organisaatiota ja viivästyttävät asioiden etenemistä. Kaupunkikonsernissa on kahdessa tytäryhtiössä vastuuhenkilön vaihdos on juuri toteutunut tai yhdessä yhtiössä on toimitusjohtajan rekrytointi menossa.

Joissakin tilanteissa kaupungin toimenpiteet eivät ole saaneet kustannuksia laskuun esim panostaminen työllisyyden hoitoon ei saanutkaan pitkäaikaisyöttömien määrää laskemaan, vaan ns. sakkomaksu pysytteli edelleen korkealla tasolla. Myös ns. vuodeosasto uudistuksen vakiintuminen on ottanut aikansa, mutta kaupungin talouden kannalta myönteinen kehitys on jo realisoitumassa.

Lastensuojelun ulkopuoliset sijoitukset ovat myös lisääntyneet, tosin kustannusten jakautumisesta ollaan tekemässä oikaisuja hallinto-oikeuteen ainakin kuuden sijoitetun lapsen osalta, joten viime vuoden kuluihin voidaan vielä saada hyvitystä vuoden 2018 puolella.

Sisäilmaongelmat vaikeuttavat kaupungin toimintaa esim. henkilöstön poissaolojen, sijaisjärjestelyjen, korvaavien tilojen etsimisen, sisäilmaongelmien tutkimisen ja kiinteistöjen korjaamisen muodoissa. Sisäilmaongelmaisia kiinteistöjä kaupungilla on noin 19 kappaletta.

Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan kaupungin sisäisen valvonnan järjestelmä tuottaa kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamiseen tarvittavan luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen informaation riittävydestä.

1.8 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.8.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Loimaan kaupungin virallinen tuloslaskelma on Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen tulosten yhdistelmä

LOIMAAN KAUPUNKI JA LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS				
Tuloslaskelma (ulkoiset)	TP 2017 (1000 €)	TP 2016 (1000 €)	Muutos 16/17	Muutos %
Toimintatulot	20 356	19 292	1 064	5,5
Myyntitulot	10 881	9 695	1 186	12,2
Maksutulot	5 658	5 897	-239	-4,1
Tuet ja avustukset	1 705	1 317	388	29,5
Muut toimintatulot	2 112	2 383	-271	-11,4
Toimintamenot	-112 832	-114 301	1 469	-1,3
Henkilöstömenot	-46 723	-48 982	2 259	-4,6
Palvelujen ostot	-51 903	-50 343	-1 560	3,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 252	-7 351	99	-1,3
Avustukset	-4 788	-5 545	757	-13,7
Muut toimintamenot	-2 166	-2 080	-86	4,1
Toimintakate	-92 476	-95 009	2 533	-2,7
Verotulot	53 515	53 725	-210	-0,4
Valtionosuudet	42 353	43 827	-1 474	-3,4
Rahoitustulot ja -menot	-77	-115	38	-33,0
Korkotulot	0	2	-2	-100,0
Muut rahoitustulot	219	186	33	17,7
Korkomenot	-292	-291	-1	0,3
Muut rahoitusmenot	-4	-12	8	-66,7
Vuosikate	3 315	2 428	887	36,5
Suunnitelman muk. poistot	-4 090	-3 909	-181	4,6
Kertaluonteiset poistot	-75	-55	-20	100,0
Tilikauden tulos	-850	-1 536	686	-44,7
Poistoeron lis. -/vähennys +	68	71	-3	-4,2
Varausten lis. -/vähennys +	0	0	0	100,0
TILIK.YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-782	-1 465	683	-46,6
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	TP 2017 (1000 €)	TP 2016 (1000 €)	Muutos 16/17	Muutos %
Asukasmäärä	16 160	16 273	-113	-0,7
Vuosikate /poistot %	79,6	61,3	18	29,9
Vuosikate,euroa/as	205,1	149,2	56	37,5
Toimintatuotot/toimintakulut%	18,0	16,9	1	6,9
Tunnuslukujen vertailutiedot vertailuvuosi 2016	Loimaa	10000-20000 as. kunnat	Varsinais- Suomi	Koko maa
Vuosikate /poistot %	61	91	124	128
Vuosikate,euroa/as	149	422	383	494
Toimintatuotot/toimintakulut%	17	20	21	21

Tuloslaskelma kertoo tilikauden tulojen riittävyyden tilikauden käyttömenoihin. Toimintakate ilmoittaa kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää taseen omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot ja kulut. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksen käsittelyeriä

Vuosikate on selkeä vuodesta toiseen vertailukelpoinen tunnusluku, joka vuoden 2016 osalta muodostui positiiviseksi, mutta lähes puolet vuoden 2015 taseesta heikentyneeksi. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on poistojen suuruinen tulorahoitus on riittävä. Loimaalla vuonna 2017 vuosikate kattaa 79,6 prosenttia poistoista.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan **tunnusluvulla toimintatuotot/toimintakulut %** = $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$. Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Tunnusluku vuosikate/poistot % kertoo tulorahoituksen riittävyyden käyttöomaisuuden kulumista vastaavien investointien rahoittamiseen. Perusolettama on, että kun vuosikate on vähintään poistojen suuruinen kunnan tulorahoitus on riittävä.

Tunnusluvun vuosikate €/asukas avulla arvioidaan tulorahoituksen riittävyyttä. Keskimääräistä kuntia koskevaa tavoitearvoa ei ole, koska kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja palvelujen järjestämistavat vaikuttavat vuosikatetavoitteen asettamiseen kunnassa.

Seuraavassa laskelmassa on tilinpäätösten mukaiset tulokset vuodesta 2008 alkaen, taulukon lopussa on listaus tulokseen vaikuttavista poikkeuksellisista eristä.

1.9 Rahoitusasema ja sen muutokset

1.9.1 Rahoituslaskelma

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman kautta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta ja rahoituksen eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutoksen rahavirta. Näiden kahden nettomäärän erotus on sama kuin kaupungin kassavarojen muutos tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)				
	TP 2017	TP 2016	Muutos 16/17	Muutos %
Toiminnan ja investointien kassavirta				
Toiminnan rahavirta	3 069	1 735	1 334	76,9
Vuosikate	3 315	2 428	887	36,5
Tulorahoituksen korjauserät	-246	-693	447	-64,5
			0	
Investointien rahavirta	-4 848	-2 246	-2 602	115,9
Investointimenot	-5 204	-3 144	-2 060	65,5
Rahoitusosuudet investointim	35	12	23	191,7
Pysyvien vast.hyöd.luovutust	321	886	-565	-63,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 779	-511	-1 268	248,1
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	-22	-36	14	-38,9
Antolainasaamisten lisäykset	-22	-36	14	-38,9
Antolainasaamisten vähennyk	0	0	0	#JAKO/0!
Lainakannan muutokset	2 953	-1 855	4 808	-259,2
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	-700	6 700	-957,1
Pitkäaikaisten lainojen vähen	-4 547	-4 855	308	-6,3
Lyhytaikaisten lainojen muut	1 500	3 700	-2 200	-59,5
Oman pääoman muutokset	0	0		
Muut maksuvalmiuden muu	777	-94	871	-926,6
Toimeksiantojen varojen ja				
pääomien muutokset	-69	-14	-55	392,9
Vaihto-omaisuuden muutos	20	-48	68	-141,7
Saamisten muutos	810	-1 876	2 686	-143,2
Korottomien velkojen muutos	16	1 844	-1 828	-99,1
Rahoituksen rahavirta	3 708	-1 985	5 693	-286,8
Rahavarojen muutos	1 929	-2 496	4 425	-177,3
Rahavarojen muutos:	1 929	-2 496		
Rahavarat 31.12.	4 937	3 008		
Rahavarat 1.1.	3 008	5 504		

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		TP 2017	TP 2016	Muutos 15/16	Muutos %
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta (1000 €)		4 521	-1 771	6 292	-355,3
Investointien tulorahoitus, %		64,77	80,80	-16	-19,8
Lainanhoitokate		1,08	0,53	0,55	103,8
Kassan riittävyys, pv		15	9	5,65	62,8
Asukasmäärä		16 160	16 273	-113	-0,7
Tunnuslukujen vertailutiedot vertailuvuosi 2016		Loimaa	10000-20000 as.kunnat	Varsinais- Suomi	Koko maa
Investointien omahankintameno, €/as		193	479	395	607
Toiminnan ja investointien rahavirta €/as		-31,0	-7,0	117,0	-9
Kassan riittävyys, pv		9	27	28	40

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä (1000 €). Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen ja neljän edellisen vuoden kertymä osoittaa investointien omarahoituksen pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on positiivinen. Negatiivinen määrä ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai lainaa ottamalla.

Investointien tulorahoitus, %-tunnusluku ($100 \cdot \text{vuosikate} / \text{inv. omahankintameno}$) kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella eli ns. käyttötalouden ylijäämällä, tunnusluvussa eivät ole mukana käyttöomaisuuden myynnistä kertyneet myyntivoitot, joiden kokonaismäärä saattaa vuosittain huomattavastikin vaihdella. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos **lainanhoitokatteen arvo** (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset) on yksi tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle yksi joudutaan vieraan pääoman hoitamiseen ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Lainanhoitokate on hyvä kun arvo on 2 tai suurempi ja tyydyttävä kun tunnusluvun arvo on 1-2. ja heikko, kun tunnusluvun arvo on alle yksi.

Kassanriittävyys (pv) –tunnusluku ($365 \text{ pv} \cdot \text{rahavarat} / \text{kassastamaksut tilikaudella}$) ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kunnan rahavaroilla maksaa.

RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)										
	TOT 2008									
	Yhd	TP 2009	TP 2010	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
	1000€	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €	1000 €
Toiminnot ja investoinnit										
Toiminnan rahavirta	1 532	4 583	6 438	3 909	-1 571	5 461	3 233	4 880	1 735	3 069
Vuosikate	1 849	4 892	6 398	4 215	-1 210	6 058	3 514	5 079	2 428	3 315
Satunnaiset erät	0	29	0	0	208	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-317	-338	40	-306	-569	-597	-281	-199	-693	-246
Investointien rahavirta	-8 849	-11 324	-2 507	-1 219	-6 500	-1 154	-2 983	-2 626	-2 246	-4 848
Investointimenot	-11 361	-12 517	-3 871	-4 136	-7 993	-5 004	-3 536	-3 591	-3 144	-5 204
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 626	645	304	610	1 074	3 326	156	368	12	35
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	886	548	1 060	2 307	419	524	397	597	886	321
Toiminnan ja investointien rahavirta	-7 317	-6 741	3 931	2 690	-8 071	4 307	250	2 254	-511	-1 779
Rahoituksen rahavirta										
Antolainauksen muutokset	-1 105	179	9	-25	-4	1	-254	-10	-36	-22
Antolainasaamisten lisäykset	-1 142	0	0	-50	-36	-24	-350	-18	-36	-22
Antolainasaamisten vähennykset	37	179	9	25	32	25	96	8	0	0
Lainakannan muutokset	8 328	4 092	-2 511	-7 693	8 969	-735	-2 885	-184	-1 855	2 953
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 300	10 084	1	7 400	2 500	8 500	5 000	5 000	-700	6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 956	-4 492	-4 512	-8 093	-4 531	-5 235	-5 385	-5 834	-4 855	-4 547
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 984	-1 500	2 000	-7 000	11 000	-4 000	-2 500	650	3 700	1 500
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	319	821	728	1 682	-206	-2 701	2 790	-631	-94	777
Toimeksiantojen varojen ja										
pääomien muutokset	-44	13	281	-1	-87	164	190	-276	-14	-69
Vaihto-omaisuuden muutos	73	-22	-1	18	-9	-4	-1	-2	-48	20
Saamisten muutos	-1 646	-470	2 189	390	-1 247	-2 934	4 926	255	-1 876	810
Korottomien velkojen muutos	1 936	1 300	-1 741	1 275	1 137	73	-2 325	-608	1 844	16
Rahoituksen rahavirta	7 542	5 092	-1 774	-6 036	8 759	-3 435	-349	-825	-1 985	3 708
Rahavarojen muutos	225	-1 649	2 156	-3 347	687	871	-99	1 429	-2 496	1 929
Rahavarojen muutos:	225	-1 649	2 156	-3 347	687	871	-99	1 429	-2 496	1 929
Rahavarat 31.12.	5 456	3 807	5 963	2 616	3 303	4 174	4 075	5 504	3 008	4 937
Rahavarat 1.1.	5 231	5 456	3 807	5 963	2 616	3 303	4 174	4 075	5 504	3 008
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:										
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä (1000 €), uusi tunnusluku					-15508	-3884	3107	1430	-1771	4521
Investointien tulorahoitus, %	19	41	179	120	-17	361	104	158	81	65
Lainanhoitokate	0	0,85	0,98	0,55	-0,12	1,14	0,68	0,88	0,53	0,53
Kassan riittävyys, pv	18	12	20	8	10	13	13	17	9	15
Asukasmäärä	17 115	17 001	16 916	16 858	16 747	16 709	16 619	16 468	16 273	16 160

1.9.2 Tase

Tase kuvaa kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta. Rahoituksen rakenteella tarkoitetaan rahan lähteiden jakaantumista omaan ja vieraaseen pääomaan.

TASE Loimaa ja Loimaan Vesi-liikelaitos											
VASTAAVAA (1000 €)			2017	2016	VASTATTAVAA (1000 €)			2017	2016		
A	PYSYVÄT VASTAAVAT		83 330	82 379	A	OMA PÄÄOMA		42 030	42 813		
	I	Aineettomat hyödykkeet	273	651		I	Peruspääoma	41 402	41 402		
	II	Aineelliset hyödykkeet	68 844	67 484		IV	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 410	2 876		
		1. Maa- ja vesialueet	9 603	9 343		V	Tilikauden yli-/alijäämä	-782	-1 465		
		2. Rakennukset	42 952	44 598	B	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAT		1 113	1 181		
		3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 620	12 663		1	Poistoero	1 113	1 181		
		4. Koneet ja kalusto	653	717		2	Vapaaehtoiset varaukset	0	0		
		5. Muut aineelliset hyödykkeet	163	163	C	PAKOLLISET VARAUKSET		0	0		
		6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset	1 853	0		2	Muut Pakolliset varaukset	0	0		
	III	Sijoitukset	14 213	14 244	D	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		437	519		
		1. Osakkeet ja osuudet	13 198	13 251		1	Valtion toimeksiannot	0	0		
		4. Muut lainasaamiset	840	840		2	Lahjoitusrahastojen pääomat	435	517		
		5. Muut saamiset	175	153		3	Muut toimeksiantojen pääomat	2	2		
B	TOIMEKSIANTOJEN VARAT		280	294	E	VIERAS PÄÄOMA		49 359	46 388		
	1.	Valtion toimeksiannot	0	0	I	Pitkäaikainen vieras pääoma		19 991	18 725		
	2.	Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	280	294		1	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	19 247	17 907		
C	VAIHTUVAT VASTAAVAT		9 329	8 230		3	Lainat julkisyhteisöiltä	680	754		
I	Vaihto-omaisuus		215	234		7	Muut velat /liittymismaksut	64	64		
II	Saamiset		4 177	4 988	II	Lyhytaikainen vieras pääoma		29 368	27 663		
		Pitkäaikaiset saamiset	0	0		1	Joukkovelkakirjalainat	12 000			
		1. Myyntisaamiset	0	0		2	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	4 660	14 568		
		3. Muut saamiset	0	0		3	Lainat julkisyhteisöiltä	75	479		
		Lyhytaikaiset saamiset	4 177	4 988		4	Lainat muilta luotonantajilta	0	0		
		1. Myyntisaamiset	2 530	2 236		5	Saadut ennakot	275	187		
		2. Lainasaamiset	0	0		6	Ostovelat	4 947	4 297		
		3. Muut saamiset	684	832		7	Korottomat velat liikelaitokselta		0		
		4. Siirtosaamiset	963	1 920		7	Muut lyhytaikaiset velat	749	816		
III	Rahoitusarvopaperit		51	0		8	Siirtovelat	6 662	7 316		
IV	Rahat ja pankkisaamiset		4 886	3 008	VASTATTAVAA			92 939	90 903		
	1.	Rahat ja pankkisaamiset	4 886	3 008	TASEEN TUNNUSLUVUT			2017	2016		
VASTAAVAA			92 939	90 903	Omavaraisuusaste %			46,6	48,5		
					Suhteellinen velkaantuneisuus, %			42,2	39,5		
					Velat ja vastuut% käyttötuloista			53,7	50,6		
					Kertynyt ali-/ ylijäämä (1000 €)			628	1411		
					Kertynyt ali-/ ylijäämä, €/as			39	87		
					Lainakanta 31.12. (1000 €)			36 662	33 708		
					Lainakanta 31.12.€/asukas			2 269	2 071		
					Lainasaamiset (1000 €)			840	840		
					Lainakanta ja vuokravastuut 31.12.(1000			50025	46629		
					Lainakanta ja vuokravastuut, €/as			3096	2865		
					Asukasmäärä			16160	16273		

Tunnuslukujen vertailutiedot, vertailuvuosi 2016	Loimaa	10000-20000 as.kunnat	Varsinais- Suomi	Koko maa
Omavaraisuusaste %	48,5	50,5	53,3	59,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	39,5	52,4	53	55,6
Kertynyt ali-/ ylijäämä, €/as	87	793	985	1892
Lainakanta 31.12.€/asukas	2071	2823	2721	2933

Tunnusluvuista keskeisin **omavaraisuusaste %** ($100 \times (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$) mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tasona pidetään kuntatalouden keskimääristä 70 % omavaraisuutta, 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % ($100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$) kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista ($100 \times (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot} + \text{vuokravastuut}) / \text{käyttötulot}$) kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa huomioon erilaisilla malleilla kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana taseessa.

Kertynyt yli- / alijäämä = edellisten tilikausien yli-/alijäämä + tilikauden yli-/alijäämä

Lainakannalla = vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

1.10 Kokonaismenot ja tulot

Kokonaismenojen ja tulojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset erät.

KOKONAISMENOT JA TULOT 2017 (kaupunki+vesi)					
TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Varsinainen toiminta	116 443 193	93,7	Varsinainen toiminta	113 374 132	92,1
Toimintatuotot	20 356 627	16,4	Toimintakulut	112 832 536	91,6
Verotulot	53 514 569	43,1	- valmistus omaan käyttöön	0	0,0
Valtionosuudet	42 353 176	34,1	Korkokulut	291 618	0,2
Korkotuotot	0	0,0	Muut rahoituskulut	4 370	0,0
Muut rahoitustuotot	218 821	0,2			
Tulorahoituksen korjauserät		0,0	Tulorahoituksen korjauserät	245 608	0,2
Investoinnit	356 423	0,3	Investoinnit	5 204 601	4,2
Rahoitusosuudet investointimenoihin	35 119	0,0	Investointimenot	5 204 601	4,2
Pys.vast.hyöd luovutustulot	321 304	0,3			0,0
Rahoitustoiminta	7 500 000	6,0	Rahoitustoiminta	4 569 076	3,7
Antolainasaamisten vähennykset	0	0,0	Antolainasaamisten lisäykset	21 970	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000 000	4,8	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 547 106	3,7
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	1 500 000	1,2	Lyhytaikaisten lainojen väh.		0,0
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennykset		0,0
KOKONAISTULOT	124 299 616	100,0	KOKONAISMENOT	123 147 809	100,0
Täsmäytys:					
Kokonaismenot-kokonaistulot	-1 151 807				
Muut maksuvalmiuden muutokset-rahavarojen muutos	-1 151 807				

Vuoden 2017 tuloeristä merkittävimmät ovat verotulot 43,1 %, valtionosuudet 34,1 % ja käyttötalouden toimintatuotot 16,4%. Lainanoton osuus oli 6 % toiminnan rahoituksesta. Kokonaismenojen merkittävimmät erät ovat käyttökulut 92,1 %, investoinnit 4,2 % ja lainojen lyhennykset 3,7 %. Korkokulujen osuus kokonaiskustannuksista on 0,2 %.

1.11 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.11.1 Asiaa koskeva sääntely

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi

1.11.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Taloudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laatimalla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma. Lainsäädäntöä on tiukennettu siten, että alijäämä tulee kattaa määrääjassa, eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Erillisestä toimenpideohjelmasta on luovuttu ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vaan kunnan ja kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Alijääminen kattamisvelvoite				
Vuosi	Kaupunki	Vesi	Yhteensä	TA-vuosi
2016	-6 577 865,13	7 988 203,29	1 410 338,16	Tp 2016/ alijäämä
2017	-727 064,27	-55 382,01	-782 446,28	Tp 2017/ alijäämä
2018	-33 700,00	-15 100,00	-48 800,00	Ts 2018/ tulos
2019	360 000,00	134 400,00	494 400,00	Ts 2019/ tulos
2020	2 455 200,00	91 800,00	2 547 000,00	Ts 2020/ tulos
	-4 523 429,40	8 143 921,28	3 620 491,88	

Virallinen tilanne Loimaan kaupungissa koko vahvistetulta suunnitelmakaudelta on ylijäämäinen. Taseen ylijäämä 627.891,88 euroa on kuitenkin hyvin pieni puskuriksi, joten Tasapainon ylläpitäminen vaatii edelleen rakenteellisia uudistuksia ja tiukkaa talousskuria.

Tilinpäätöksen ja taloussuunnitelmakauden puitteissa Loimaan kaupungilla ei ole välitöntä tarvetta kuntalain 110 §:ssä tarkoitetun toimenpideohjelman laatimiseen.

1.11.3 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahoitussiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämätilille.

Kaupunginhallitus esittää, että liittymämaksulla -6431,40 oikaistu tulos – 782.446,28 euroa siirretään taseeseen oma pääoman ryhmään tilikauden alijäämä tilille.

Siirtoja vapaaehtoiseen varaukseen tai rahastoon ei tehdä, koska kaupungin oma tase on -7.304.929,40 euroa alijäämäinen.

Tilinpäätössiirron jälkeen Loimaan kaupungin (kaupunki + vesi) taseen ylijäämä on 627.891,88 euroa ylijäämäinen.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN KÄYTTÖTALOUSOSA

Loimaan linja- strategia

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.1.2013 Loimaan linja 2013-2016-strategian kaupungin ohjausvälineeksi päätöksenteko- ja johtamisjärjestelmässä.

Strategiassa on määritelty toiminta-ajatus, visio sekä asetettu keskeiset strategiset tavoitteet. Strategialla ohjataan muita toiminta- ja palvelustrategioita, suunnittelua ja päätöksentekoa. Sitä toteutetaan osana vuosittaista talous- ja toimintasuunnitelmaa. Valtuusto asettaa strategisista linjauksista, painopisteistä ja tavoitteista johdetut toiminnalliset tavoitteet vuosittain talousarviossa.

Loimaan kaupungin toiminta-ajatus kertoo Loimaan kaupungin olemassa olon tarkoituksen.

Järjestämällä yhteisöllisyyttä ja omatoimisuutta tukuvia palveluja luomme perustan asukkaistemme sujuvalle elämälle ja yritysten kestäväälle kasvulle

Loimaan kaupungin visio 2020 +++ määrittelee halutun kehityssuunnan pitkällä tähtäimellä

Loimaa on sujuvan elämän kotikaupunki ja yrityksille kasvun paikan tarjoava asiointi- ja palvelukeskus keskellä Lounais-Suomea.

Loimaa on jyvällä tulevaisuudesta. Toimiva päätöksenteko ja osaava henkilöstö ovat perustana palvelumme uudistamiselle ja vakaalle taloudelle. Luonto ja ympäristö ovat kestävä kasvumme perustana.

Strategiassa on määritelty viisi toiminta-ajatuksen ja visioon pohjautuvaa strategialinjausta:

- 1. Sujuvan elämän kotikaupunki**
 - asukkaat ja asiakkaat
- 2. Kasvun paikka yrityksille**
 - elinkeinot ja yritykset
- 3. Keskellä kasvavaa Lounais-Suomea**
 - liikenne sekä alue- ja yhdyskuntarakenne
- 4. Ympäristö kestävä kasvun pohjana**
 - ympäristö- ja energia
- 5. Jyvällä tulevaisuudesta**
 - talous, organisaatio ja henkilöstö

Loimaan strategia vuosille 2018 – 2019 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 5.3.2018.

Talousarviorakenne

Talousarviorakenne on laadittu siten, että organisaatorakenne ja osasto- ja kustannuspaikkakartta vastaavat toisiaan. Valtuuston nähden sitovia ovat seuraavat tasot:

Hallintopalvelukeskus:

- Keskusvaalilautakunta
- Tarkastuslautakunta
- Valtuusto
- Kaupunginhallitus

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus:

Perusturvalautakunta:

- Sosiaali- ja terveystoimen hallinto
- Sosiaalityö
- Terveys- ja hoivapalvelut

Sivistyspalvelukeskus:

- Koulutuslautakunta
- Vapaa-aikalautakunta

Tekninen- ja ympäristöpalvelukeskus

- Tekninen lautakunta
- Ympäristölautakunta

Sekä seuraavat pääluokat:

- Loimaan Vesi-liikelaitos
Valtuusto asettaa liikelaitokselle tulostavoitteen, sekä pääoman tuottotavoitteen, joka sisältyy kaupungin tuloslaskelmaan. Lisäksi liikelaitosta sitoo investointien kokonaismäärä sekä rahoituslaskelman muut erät paitsi liikevaihto. Valtuusto voi asettaa liikelaitokselle sitovia tavoitteita.

Vaikkakin organisaatorakenne muuttui 1.6.2017 alkaen toimintakertomus on laadittu alkuperäisen valtuuston vahvistaman talousarvion ja talousarvioasetelman muodossa.

2. HALLINTOPALVELUKESKUS

Hallintopalvelukeskuksen tilinpäätös yhteensä:

HALLINTOPALVELUKESKUS	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	1 015 209	1 035 300	0	1 035 300	601 546,79	433 753,21	58,1
Sisäiset tuotot	2 614 649	2 583 800		2 583 800	2 939 085,43	-355 285,43	113,8
Tuotot yhteensä	3 629 858	3 619 100	0	3 619 100	3 540 632,22	78 467,78	97,8
Toimintakulut	-5 703 712	-5 723 400	-120 000	-5 843 400	-6 058 172,82	214 772,82	103,7
Sisäiset kulut	-160 925	-360 900		-360 900	-167 912,52	-192 987,48	46,5
Kulut yhteensä	-5 864 637	-6 084 300	-120 000	-6 204 300	-6 226 085,34	21 785,34	100,4
TOIMINTAKATE	-2 234 779	-2 465 200	-120 000	-2 585 200	-2 685 453,12	100 253,12	103,9
Rahoitustuotot ja kulut	-20	0			-32,77	32,77	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-102 115	-115 200		-115 200	-143 687,72	28 487,72	124,7
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-2 336 915	-2 580 400	-120 000	-2 700 400	-2 829 173,61	128 773,61	104,8

2.1. KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

Tehtävä: Keskusvaalilautakunta huolehtii kunnallisten ja valtiollisten vaalien järjestämisestä kaupungin alueella. Vuonna 2017 ei järjestetty kunnallisvaalit ja aloitettiin vuoden 2018 presidentin vaaliin valmistautuminen.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	94	0	0	0	0,00	0,00	
Sisäiset tuotot	0	0			0,00	0,00	0,0
Tuotot yhteensä	94	0	0	0	0,00	0,00	
Toimintakulut	-126	-34 500	0	-34 500	-29 601,28	-4 898,72	85,8
Sisäiset kulut	0	-800	0	-800	-1 415,56	615,56	-100,0
Kulut yhteensä	-126	-35 300	0	-35 300	-31 016,84	-4 283,16	87,9
TOIMINTAKATE	-32	-35 300	0	-35 300	-31 016,84	-4 283,16	87,9
Poistot ja arvonalentumiset	0	0			0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-32	-35 300	0	-35 300	-31 016,84	-4 283,16	87,9

2.2. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toimielin: Tarkastuslautakunta

2.2.1 Toiminnan kuvaus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät tarkastusta koskevat asiat, arvioi kuinka valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet ja arvioi kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon tarkoituksenmukaisuutta.

2.2.2 Kaupunkitason tulostarkastukseen perustuvat kehittämistavoitteet ja arviointikohteet

Omaehtoinen sisäinen valvonta ja ulkoinen valvonta:

- Tavoitteena on selvittää, suoritetaanko organisaation kaikilla tasoilla omaehtoista arviointia, joka tiivistetään talousarvion pohjalta tehtyyn toimintakertomukseen.
- Tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti hoidetuksi.

Tavoitteiden toteutumisen tarkastuslautakunta arvioi arviointikertomuksessaan.

2.2.3 Tarkastuslautakunnan tilinpäätös yhteensä:

TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0,00	0,0
Sisäiset tuotot	22 074	12 100		12 100	29 352,39	-17 252,39	0,0
Tuotot yhteensä	22 074	12 100	0	12 100	29 352,39	-17 252,39	0,0
Toimintakulut	-22 075	-31 400	0	-31 400	-29 351,17	-2 048,83	93,5
Sisäiset kulut	0	0	0	0	0,00	0,00	
Kulut yhteensä	-22 075	-31 400	0	-31 400	-29 351,17	-2 048,83	93,5
TOIMINTAKATE	0	-19 300	0	-19 300	1,22	-19 301,22	0,0
Poistot ja arvonalentumiset						0,00	
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	0	-19 300	0	-19 300	1,22	-19 301,22	0,0

2.3. VALTUUSTO

Toimielin: Kaupunginvaltuusto

2.3.1 Toiminnan kuvaus

Valtuusto vastaa kaupungin strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

2.3.2 Toimielimen perustiedot:

Kunnallisvaalit toimitettiin 9.4.2017 ja uusi valtuustokausi alkoi 1.6.2017. Vanha valtuusto kokoontui vuoden 2017 aikana neljä kertaa ja uusi valtuusto kokoontui vuoden 2017 aikana viisi kertaa.

2.3.3 Valtuuston tilinpäätös yhteensä

KAUPUNGINVALTUUSTO	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	0	0	0	0	0,00	0,00	0,0
Sisäiset tuotot						0,00	0,0
Tuotot yhteensä	0	0	0	0	0,00	0,00	0,0
Toimintakulut	-44 506	-48 600		-48 600	-45 235,19	-3 364,81	93,1
Sisäiset kulut	-25 064	-23 900		-23 900	-22 077,71	-1 822,29	92,4
Kulut yhteensä	-69 570	-72 500	0	-72 500	-67 312,90	-5 187,10	92,8
TOIMINTAKATE	-69 570	-72 500	0	-72 500	-67 312,90	-5 187,10	92,8
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		0	0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-69 570	-72 500	0	-72 500	-67 312,90	-5 187,10	92,8

2.4. KAUPUNGINHALLITUS

Toimielin: Kaupunginhallitus
 Tehtävä: Konsernijohto ja elinkeino- ja kaupunkikehityspalvelut
 Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

2.4.1 Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää sekä konsernijohtoon tehtäväalueen, että elinkeino- ja kaupunkikehityksen tehtäväalueen.

Konserni johto vastaa toimisto-, henkilöstö-, talous- ja IT-palveluiden keskitetyistä tehtävistä, maaseutupalveluista sekä Varsinais-Suomen Pelastuslaitokselta ostettavista palveluista.

Elinkeino- ja kaupunkikehityspalvelut on 1.7.2016 toimintansa aloittanut yksikkö, joka vastaa kaavoituksen, elinkeinotoimen ja markkinoinnin tehtävistä. Elinkeino- ja kaupunkikehitysyksikön toiminta-ajatuksena on Loimaan elinvoiman vahvistaminen.

Pelastustoimi ja maaseutupalvelut siirtyvät 1.1.2020 alkaen maakunnallisiksi palveluiksi.

2.4.2 Toiminnan perustiedot

PERUSTIEDOT HENKILÖSTÖ	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Konsernijohto	Kaupunginjohtaja	1	1	1	1
	Hallintosihteeri	1	1	1	1
	Henkilöstöjohtaja	0,5	0,5	0,5	0
	Henkilöstösihteeri	1	1	1	1
	Talousjohtaja	1	1	1	1
	Taloussihteeri	1	1	1	1
	Johtava maaseutuasiamies	1	1	1	1
	Maaseutuasiamies	5	5	5	4
	Arkistosihteeri	1	1	1	1
	Laskentasihteeri	2	2	2	2
	Palkkasihteerit	5	5	5	5,5
	Palvelusihteerit	3	3	3	3,5
	It-päällikkö	1	1	1	1
	It-asiantuntija	3	3	3	3
	Atk-harjoittelija, työllistetty	1			
Elinkeino- ja kaupunkikehitys	Kehittämisohtaja	1	1	1	1
	Kaava-arkkitehti		1	1	1
	Yritysneuvoja	1	2	2	2
	Markkinointisihteeri		1	1	1
	Yhteensä	29,5	31,5	31,5	31
Toimitilat	Kaupungintalo, Hirvikosken kunnantalon alakerta, Alastaron kunnantalo				

2.4.2 Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Konsernijohto:

Sujuvan elämän kotikaupunki / asukkaat ja asiakkaat

- Kaupunkistrategian valmistelu uudelle valtuustokaudelle
Kaupunginhallitus päätti 29.1.2018 lähettää Loimaa-strategian valiokuntakierrokselle. Valtuusto hyväksyi strategian 5.3.2018.

- Päättäneen valtuustokauden arviointi
Valtuustokauden 2013-5/2017 arviointi tehtiin kyselynä valtuuston jäsenille huhtikuussa 2017. Arvioinnin esittely ja palautetilaisuus pidettiin 15.5.2017.

- Varsinais-Suomen sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu ja kaupungin edunvalvonta
Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelun etenemistä on seurattu erillisen suunnitelman mukaisesti. Uudistuksen voimaan tulo siirtyi perustuslakivaliokunnan kesäkuun 2017 käsittelyn johdosta vuoden 2020 alkuun. Kaupunginhallitus valmistelua säännöllisesti.

Sote- ja maakuntauudistuksen Varsinais-Suomen muutosjohto tekee keväällä kiertueen kaikkiin seutukuntiin. Loimaalla järjestettävä tilaisuus on 25.4.2018.

- Työllistämispalveluiden uudelleen organisointi vuoden 2019 alusta

Työllisyyspalvelut siirtyivät vuoden 2018 alusta kaupunginhallituksen alaisuuteen osaksi elinkeino- ja kehittämispalvelujen palvelualaa.

Kaupunginhallitus päätti 14.8.2017 vakinaistaa ESR-hankkeena toimineen Virikkeen toiminnan. Työpajatoiminnan keskittämistä lapidus-halliin valmistellaan parhaillaan.

Loimaan kaupungin työllisyystyöryhmän (14.11.2017) toimenpide-ehdotukset käsiteltiin kaupunginhallituksessa 18.12.2017

Jyväällä tulevaisuudesta / talous, organisaatio ja henkilöstö

- Johtamisen ja esimiestyön kehittäminen

Henkilöstön innovaatiotutkimus valmistui 10/2016. Selvityksessä painottuivat mm. henkilöstön kouluttaminen, tiedonkulku, tiimityö ja esimiesten rooli tavoitteissa ja toimenpiteissä.

Oma esimiestoimintaa tukeva toimintatapa on suunniteltu. Koulutustilaisuudet esimiehen roolin sisällöstä on pidetty 9.6., 21.9. ja 28.9.2017

- Kehitysmuutoksista ilmapiiriä ja työhön sitoutumista edistetään mm. strategian jalkauttamiseen liittyvin sisäisin koulutuksin

Henkilöstöjuhlassa 4/2017) jaettiin vuoden työyhteisöpalkinto ja luovutettiin Kuntaliiton ansiomerkit. Osallistujia oli noin 400. Henkilöstön kesäteatteri-illat järjestettiin Krekilän Myllyllä. Joulukuussa henkilökunnalle järjestettiin joululounas kaupungin omissa lounaspisteissä.

Strategia valmistui vuoden 2018 puolella. Strategian jalkauttamisen avuksi otetaan käyttöön uudistetut tulokortit, joiden avulla strategiset tavoitteet pilkottaan käytännön toimenpiteiksi ja joille soveltuvin osin asetetaan mittarit. Tulokortteihin kirjataan, mitä tavoitteen saavuttamiseksi on tehty.

- Toimintaprosesseja mm. rekrytointiprosesseja kehitetään

Kuntarekryn käyttöä on tehostettu ja laajennettu ja sijaisrekryä ollaan ottamassa käyttöön. Henkilöstöohjeita on päivitetty vuoden 2017 aikana. Toimintatapoja ja käytäntöjä esimiestyössä on tarkennettu ja yhtenäistetty.

- Ikäjohtamisen keinoin edistetään työntekijöiden jaksamista työelämässä

Aktiivista työntekijöiden työkyvystä johtuvaa uudelleen sijoittelua ja uudelleen kouluttautumisen tukemista on jatkettu ja siten on saatu jatkettua työuria.

KEVA:n vertailutietopankin käyttöä on laajennettu.

- Digitalisaation edistäminen mm. kansalaisten palvelukanavien kehittäminen ja koulutuspalvelujen teknisten työympäristöjen kehittäminen

Kaupunki toteutti vuoden 2017 aikana kansallisen Suomi.fi palvelutietovarannon kartuttamisen (Kunta Kapa) ja Suomi.fi tunnistautumisen käyttöönoton sähköisessä palveluasioinnissa.

Käytössä on myös kansalaisen asiointitili, joka muuttui loppuvuodesta 2017 Suomi.fi viestipalveluksi. Kansalainen voi viestit palvelun kautta asioida eri viranomaisten, kuten Loimaan kaupungin kanssa. Viestit palvelu on sidottu kaupungin asiahallintajärjestelmään. Suomi.fi palveluissa on ollut useita valtakunnallia toimintahäiriöitä ja katkoksia.

Terveystieteiden Pegasos-palvelimet siirrettiin Medbit Oy:n palvelinsaliin ja ylläpitoon vuonna 2016. Sosiaalityönsovellusten siirtämisestä Medbit Oy:n käyttöpalveluun kaupunginhallitus päätti 9.10.2017 ja siirto toteutettiin vuoden 2017 lopulla.

Soten It-palveluiden liiketoimintasiirtoa valmisteltiin alun perin voimaantulevaksi 1.1.2018, mutta Medbit Oy:n, Medi-IT Oy:n ja Hyvis ICT Oy:n kombinaatiotuloslautuminen hidasti etenemistä. Uuden yhtiön 2M-IT Oy:n toiminta käynnistyy 1.3.2018.

Vuonna 2018 valmistelemme liiketoimintasiirtoa, jonka rahallinen arvo on vuositasolla n. 0,5 milj.euroa ja johon liittyy yhden henkilön siirtyminen Loimaan kaupungilta 2 M-IT Oy:n palvelukseen, aikaisin mahdollinen siirtymäaika on 1.5.2018. Kaupunginhallitus päätti asiasta 12.3.2018.

Vuonna 2017 toteutettiin yhteistyössä Lounea Oy:n kanssa (Kh 19.12.2017) kiinteä valokuituverkon laajentaminen Loimaan alueella ja yhteyksien rakentaminen kaupungin omistamiin kiinteistöihin Peltoisten Kauhanon, Metsämaan ja Kojonkulman alueilla.

Verkkoyhteyksien toimivuus kaikissa Loimaan kouluissa on varmistettu vuosina 2016 ja 2017. Loimaan kouluille on hankittu tieto- ja viestintätekniikka tvt-strategian mukaisesti runsaat 1000 kpl Cromebook- ja tablet tietokoneita sähköisen oppimisen kehittämiseksi. Parhaillaan on täytäntöönpanovaiheessa siirtyminen näistä kaupungin omistuslaitteista leasinglaitteisiin (Khall 27.11.2017)

Koulujen AV-laitteistot uusittiin vuoden 2017 joulukuussa (Khall 30.10.2017)

- Palvelujen ja talouden sopeuttaminen vastaamaan muuttunutta kokonaistilannetta vuonna 2019

Vaikkakin sote- ja maakuntauudistus siirtyy vuodella on talouden sopeuttamistoimia jatketaan. Toinen perättäinen alijäämäinen tilinpäätös edellyttää rakenteellisen muutosten valmistelua ja täytäntöönpanoa.

- Kiinteistöomaisuuden hallinta muutostilanteessa 2019

Taloustyöryhmän valmistelun pohjalta on luotu linja, jonka mukaisesti vältetään kiinteistöratkaisuihin sitoutumista, ennen kuin on tiedossa maakunnan tulevat ratkaisut.

Päivitetty rakennusten ylläpitostrategia hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 18.12.2017.

Kaupunginhallitus on käsitellyt sisäilmaongelmaa kokouksessaan 25.9.2017. Vuoden 2018 alkupuolella valmistellaan ratkaisumallia esilletuotujen toimenpiteiden vaihtoehtojen pohjalta.

Elinkeino- ja kaupunkikehitys

Sujuvan elämän kotikaupunki / asukkaat ja asiakkaat

- Kaupunkikeskustan kehittäminen torin ja siihen liittyvien alueiden osalta kaupunginhallituksen 27.6.2016 hyväksymän vaiheittaisen toteuttamissuunnitelman mukaisesti

Torin I-vaihe, eteläpää on valmis. Torin II – vaiheen hallituksen hyväksymään yleissuunnitelmaan pohjaava toteutussuunnitelma on valmistunut 4/2017.

Saatu tarjous ylitti kustannusraamin. Kaupunginhallitus keskeytti hankkeen 9/2017. Kaupunginhallitus nimesi 11.9.2017 työryhmän pohtimaan III-vaiheen sisältöä (Rantaryhmä).

Suomi100 juhluvuoteen liittyen valmistui Heimolinnan ja Kirjaston ulkovalaistus Valoa Design Oy:n suunnitelman pohjalta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 6.11.2017 torin ympäristön asemakaavamuutoksen.

- Uusien asuinalueiden kaavoittaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaavoitusohjelman tarkistamisen 20.2.2017.

Kaupunginhallitus asetti 20.10.2017 Kartanonmäen asemakaavaehdotuksen nähtäville. Kaavatoimikunta käsitteli Peltöisten asemakaavamuutoksen luonnoksen 13.12.2017.

- Asuinpaikkamarkkinoinnin toteuttaminen kaupunginhallituksen hyväksymänsuunnitelman mukaisesti

Asuinpaikkaamarkkinointi toteutettu kaupunginhallituksen 21.11.2016 päätöksen mukaisesti. Markkinointisihteeri aloitti työt 1/2017

- Tonttimarkkinoinnin kehittäminen

Osana em. suunnitelmaa otettiin käyttöön asumisen uusi markkinointisivusto kotiloima.fi. Vuoden aikana sivulla on ollut 2.700 käyntiä, joista 400 kävijää siirtyi edelleen oikotie.fi palveluun.

Tonttivideot on tuotettu (Mellilä, Alastaro ja Virttaa) ja ne on linkitetty kaupungin kotisivuille. On osallistuttu Asuminen ja sisustaminen messuille 2/2017.

Kasvun paikka yrityksille / elinkeinot ja yritykset

- Suunnattu markkinointi yrityskohderyhmille

Julkaistu ja postitettu 1900 osoitteeseen Loimaalla Elinvoimaa- lehti, josta on julkaistu kaksi numeroa. Yhteistyössä Forssan kanssa on toteutettu valmennus meriteollisuuteen mieliville yrityksille. Jatkettu vastaavaa toimintaa seutukaupunkien puitteissa.

- Perusyritysneuvonnan ja siihen liittyvien palvelujen volyymin nosto

Toinen yritysneuvoja aloitti joulukuussa 2016. Työhön perehdytys on toteutettu ja keskinäistä työnjakoa tehty. Määrälliset tavoitteet olivat liian optimistisia.

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2015	TP 2016	TAV 2017	TP 2017
Elinkeinotoimi	Yritysten lukumäärä	1392	1429		
	• kasvu edelliseen vuoteen%	1,5	2,7	+0,5 %	
	Yritysneuvonta ja lausunnot	459	529	685	652
	• yritysneuvonta	333	434	550	413
	• Startti-lausunnot	9	18	10	17
	• ely-keskus, rahoituslausunnot + tukineuvonnat	59	24	25	52
	• yrityskäynnit	58	53	100	170
	Kontaktit/yritys –määrä %	24 %	37 %	60%	
Kaavoitus	Valmistuneet/hyväksytyt asemakaavat (ha)	-Nahkatehtaan alueen lisäselvitykset -Nahinlahden alueen asemakaava nähtävillä -Virttaan kylän asemakaavan viimeistely hyväksymiskäsittelyyn -Torialueen yleissuunnitelman viimeistely -Kaavoituskatsauksen valmistelu Vuonna 2015 hyväksytyn osayleiskaavan pinta-ala on n. 19 200 ha.	20 ha Kaavavarantotavoite: AO-tontit 90 kpl AP-tontit 10 kpl AK-tontit 3 kpl Yritystontit 20 kpl	15 ha Kaavavarantotavoite: AO-tontit 90 kpl AP-tontit 10 kpl AK-tontit 3 kpl Yritystontit 20 kpl	25 ha
Hallinto	Sairauslomat kpv %-2016nkertymästä	Vuoden 2015 kertymä on 15275 kpv	Vuoden 2016 kertymä on 15509 kpv	20 %vuoden 2016 määriä alhaisempi	15528 kpv, 100,1 % vuoden 2016 kertymästä
	Tapaturmat kpv %-2016 kertymästä	Vuoden 2015 kertymä on 835 kalenteripäivää	Vuoden 2016 kertymä on 709 kpv	20 % vuoden 2016 määriä alhaisempi	1375 kpv, 185,8 % vuoden 2016 kertymästä

Sairauslomat sisältää vapaa-ajan tapaturmat. Tapaturmat sisältää työtapaturmista aiheutuneet poissaolot

Yrityspalvelut:

Neuvonnallisissa ryhmätilaisuuksissa ollut n. 100 henkeä.

Novida 20.1, 19.4, 21.4, 4.12. Arfmann Consulting, 16.2, 12.4, 31.8, 4.11. Yrittäjien aamukahvi 28.2 ja 8.11. Pienhankintakoulutus yrittäjille 14.3. Meriteollisuuden alihankintainfo/Forssa 6.4.

Elinkeino & kaupunki -aamukahvitilaisuuksia järjestetty 7 kertaa.

Lisäksi mm.

- kaupunginhallituksen iltakoulu 6.2.
- osasto Rakenna & Sisusta- messuilla Turussa 10.-12.2.
- elinkeinoyksikön yrityskierros 26.4. ja 12.10.
- Mikroyritykset kasvuun 2017 -kehittämiskokonaisuus; Aava & Bang
- Meriteollisuuden alihankinta II 8.6.
- Rahoituslaitosten tapaaminen 13.6.
- Elinvoimatoimikunta 3.7.
- Oppilaitosyhteistyön 5 opiskelijatilaisuutta
- Sinua varten – messuilla 25. – 26.8.
- Majoituspalveluyrittäjät & Novida – tapaaminen 30.8.
- Osallistuttu Turun Rekry messuille 11/2017 yhdessä Loimaan kauppakamariosaston kanssa.
- Miten sen teimme ? –maaseutuseminaari 26.10.2017

2.4.3 Kaupunginhallituksen tilinpäätös yhteensä

KAUPUNGINHALLITUS	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	1 015 115	1 035 300		1 035 300	601 546,79	433 753,21	58,1
Sisäiset tuotot	2 592 575	2 571 700		2 571 700	2 909 733,04	-338 033,04	113,1
Tuotot yhteensä	3 607 689	3 607 000	0	3 607 000	3 511 279,83	95 720,17	97,3
Toimintakulut	-5 637 005	-5 608 900	-120 000	-5 728 900	-5 953 985,18	225 085,18	103,9
Sisäiset kulut	-135 861	-336 200		-336 200	-144 419,25	-191 780,75	43,0
Kulut yhteensä	-5 772 866	-5 945 100	-120 000	-6 065 100	-6 098 404,43	33 304,43	100,5
TOIMINTAKATE	-2 165 177	-2 338 100	-120 000	-2 458 100	-2 587 124,60	129 024,60	105,2
Rahoitustuotot ja kulut	-20	0		0	-32,77	32,77	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-102 115	-115 200		-115 200	-143 687,72	28 487,72	124,7
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-2 267 313	-2 453 300	-120 000	-2 573 300	-2 730 845,09	157 545,09	106,1

Toiminnalliset ja taloudelliset poikkeamat:

- Kaupunginhallituksen ulkoiset tulot alittuivat, koska Martinhakan kauppa siirtyi valituksen käsittelyn pitkittymisen vuoksi vuodelle 2018. Kauppa toteutui 13.3.2018

3. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS

Sosiaali- ja terveystalvelukeskuksen tilinpäätös yhteensä:

PERUSTURVALAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	11 012 319	10 828 000	850 000	11 678 000	11 804 693,58	-126 693,58	101,1
Sisäiset tuotot	5 400	6 400	0	6 400	44 757,73	-38 357,73	699,3
Tuotot yhteensä	11 017 719	10 834 400	850 000	11 684 400	11 849 451,31	-165 051,31	101,4
Toimintakulut	-70 601 508	-68 308 200	-1 450 000	-69 758 200	-69 658 441,24	-99 758,76	99,9
Sisäiset kulut	-4 787 963	-4 593 000	0	-4 593 000	-5 356 090,35	763 090,35	116,6
Kulut yhteensä	-75 389 472	-72 901 200	-1 450 000	-74 351 200	-75 014 531,59	663 331,59	100,9
TOIMINTAKATE	-64 371 752	-62 066 800	-600 000	-62 666 800	-63 165 080,28	498 280,28	100,8
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 153	0	0	0	-337,21	337,21	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-55 004	-66 000	0	-66 000	-60 448,55	-5 551,45	91,6
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-64 428 909	-62 132 800	-600 000	-62 732 800	-63 225 866,04	493 066,04	100,8

3.1. SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO

Toimielin: Perusturvalautakunta

Tehtävä: Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

Vastuhenkilö: Sosiaali- ja terveystoimen johtaja

3.1.1 Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää sosiaali- ja terveystalvelalan hallinnon. Toimintaa johtaa 9-jäseninen (+ Oripään edustaja) hyvinvointivaliokunta.

3.1.2 Toiminnan perustiedot

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA2017	TP 2017
HENKILÖSTÖ				
	Sosiaali- ja terveystoimen johtaja	1	1	1
	Laskentasihteeri	1	1	1
	Palvelusihteeri	7	7	7
	YHTEENSÄ	9	9	9

3.1.3 Strategialinjauksiin perustuvien tavoitteiden toteutuminen

Sujuvan elämän kotikaupunki

- Palvelujen järjestämisen määräaikoja seurattiin palvelualan kuukausiraporteissa. Lisäksi THL suorittaa vuosittain seuranta kuntien palvelujen määräraajojen toteutumisesta (**S**). Laadittiin vuosittainen hyvinvointikertomus, jolla seurataan kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden kehittymistä ja palvelujärjestelmän toimivuutta. Lisäksi sosiaaliasiamiehen ja potilasasiamiehen vuosittaiset kertomukset kuvaavat palvelujärjestelmän toimivuutta.

Jyväällä tulevaisuudesta

- Talouden tasapainottamiseen tähtääviä toiminnallisia muutoksia jatkettiin ja uusia ehdotuksia tehtiin (Hyvinvointivaliokunta 21.11.2018 § 53). Ikäihmisten asumispalvelut kilpailutettiin, jonka seurauksena joulukuussa alkoi uuden asumispalveluyksikön rakennustyöt Hirvikosken Nokkalantiellä (palveluntuottajana Attendo). Kehitysvammahuollon asumispalvelut avattiin ensimmäistä kertaa kilpailutukseen. Palveluntuottajaksi valittiin Aspa Pal-

velut Oy, joka rakennuttaa uusia yksiköitä Hulmin kaupunginosaan. Kaupungin omassa tuotannossa Kitkonpuiston ryhmäkodin tiloista asumispalvelukäytössä luovuttiin ja toiminta siirrettiin väistötalavaiheen jälkeen Mellilään Tammi-/Mirjakotiin, josta ikäihmisten asumispalvelut lopetettiin osana ikäihmisten palvelujärjestelmän kokonaisuuden kehittämistä.

- Sosiaali- ja terveystoimialan johtavat viranhaltijat ovat osallistuneet sote-uudistuksen valmisteluun eri työryhmissä. Lisäksi on vastattu useampiin aihetta koskeviin lausuntoihin, tiedonkeruihin ja kyselyihin.

Toiminnalliset ja taloudelliset poikkeamat

- Tehtäväalueen toimintakulujen toteutuma oli 102,5 %. Ylitystä oli yhteensä 14.361 €. Menojen ylitys selittyy pääasiassa henkilöstökuluilla, joissa toteutuma oli 103,8 % ja ylitys 17.906 €. Varsinaisissa palkoissa oli ylitystä 6.835 €. Pitkän sairausloman vuoksi palkattiin sijainen muutamaksi kuukaudeksi. Henkilöstömenojen sivukuluissa ylitystä oli 11.072 €, josta Kuel- ja varhaiseläkemaksujen osuus oli 8.110 €.

Toiminnalliset riskit

- Vajaukset tehtäväalueen avainhenkilöstössä

3.1.4 Sosiaali- ja terveystoimen hallinnon tilinpäätös yhteensä

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	889	100		100	56,97	43,03	57,0
Sisäiset tuotot	5 430	6 400		6 400	19 224,40	-12 824,40	-100,0
Tuotot yhteensä	6 319	6 500	0	6 500	19 281,37	-12 781,37	296,6
Toimintakulut	-537 527	-522 600		-522 600	-532 025,19	9 425,19	101,8
Sisäiset kulut	-46 550	-45 200		-45 200	-50 135,43	4 935,43	110,9
Kulut yhteensä	-584 077	-567 800	0	-567 800	-582 160,62	14 360,62	102,5
TOIMINTAKATE	-577 758	-561 300	0	-561 300	-562 879,25	1 579,25	100,3
Rahoitustuotot ja kulut	-64	0			-3,79	3,79	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		0	0,00	0,00	-100,0
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-577 822	-561 300	0	-561 300	-562 883,04	1 583,04	100,3

3.2. SOSIAALITYÖ

Toimielin: Perusturvalautakunta

Tehtävä: Sosiaalityö

Vastuuhenkilö: Sosiaalityön johtaja

3.2.1 Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää aikuissosiaalityön, toimeentulotuen, työllistämisen, vammaispalvelulain mukaiset palvelut, kehitysvammapalvelut, lastensuojelun ja perhepalvelut.

3.2.2 Toiminnan perustiedot

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
HENKILÖSTÖ	Henkilöstö nimikkeittäin			
Sosiaalityö	Sosiaalityön johtaja	1	1	1
	Sosiaalityöntekijä	5	5	5
	Sosiaaliohjaaja	5	5	5
	Perhepalvelujen vastaava ohjaaja	1	1	1
	Perheohjaaja	3	3	3
	Perhetyöntekijä	2	2	2
	Työtoiminnan koordinaattori	1	1	1
	Työnsuunnittelija			
	Työpaja-/työtoiminnanohjaajia	6	5	6
	Lapsiperheiden lähihoitajat	3	3	3
	YHTEENSÄ	27	26	27
Vammaispalvelut	Johtava ohjaaja	1	1	1
	Vastaava ohjaaja	3	3	3
	Ohjaaja	4	4	4
	Asumisen ohjaaja	1	1	1
	Sairaanhoitaja	1	1	1
	Hoitaja	24,5	24,5	24,5
	Hoitaja/varahenkilö	2	2	2
	YHTEENSÄ	36,5	36,5	36,5
	YHTEENSÄ	63,5	62,5	63,5

Sosiaalityö	Päihdehuolto, laituskunt. asiakk.	9	10	7
	Laituskuntoutuspäivät	223	200	211
	Mielenterveyskuntoutuspalveluiden piirissä asiakkaita yht. joista	52	68	45
	- shl:n palveluasumisessa	18	25	16
	- tuetun asumisen piirissä	33	43	29
	Toimeentulotuen as. kotitalouksia	541	250	176
Vammaispalvelut	Vaikeavammaisten palveluasuminen, asiakkaita/vuosi	23	25	25
	Voimassa olevia kuljetuspalvelupäätöksiä 31.12	388	390	378
	Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelupäätökset 31.12.	14	15	35
	Henkilökohtaisen avun saajat	55	90	80
Kehitysvammahuolto	Asunnon muutostyö ja asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet, asiakkaat/v	32	30	34
	Asiakkaita työ- ja päivätoiminnassa	58	60	61
	Toimintapäivät yhteensä	9473	10260	10479
	Asumispalveluissa asiakkaita			
	- Telkänkoti	7	8	8
	- Ruusurinne	7	7	6
	- Kitkonpuisto	19	18	21
	- Tukiasuminen	17	15	17
	Asumispalveluissa asumispäiviä			
	- Telkänkoti	2368	2444	2313
	- Ruusurinne	2591	2434	2547
	- Kitkonpuisto	6465	6552	6175
	Ostopalvelut Peimarista			
	- Laitoshoidossa asiakkaita	7	6	5
	- Hoitopäivät	1943	1814	1959
	- Asumispalveluissa asiak.	7	6	7
	- Asumispäivät	1994	2160	2266
	Palvelusäätien ryhmälomituksen asiakkaat	4	5	3

Perhepalvelut	Lastensuojelun asiakkaana lapsia	195	265	207
	Kodin ulkopuolelle yksin sijoitettuja alle 18-v lapsia vuoden aikana	51	52	60
	Huostaanotettuja lapsia vuoden lopussa	38	35	29
	- laitoshoidossa	19	19	16
	- perhehoidossa	19	17	13
	Laitoshoidon hoitopäivät	7682	7752	8456
	Perhehoidon hoitopäivät	7230	5899	6973
	Perhetyön asiakasperheitä keskim/kk	48	50	44
	Lastensuojeluilmoituksia	437	350	595
	Lapsiperheiden kotipalvelun piirissä kotitalouksia keskim/kk	18	17	21
Lastenvalvojan palvelut	Yhteydenotot sosiaalipäivystykseen (Loimaa/koko seutukunta)	203/375	170/300	117/218*
	Olosuhdeselvitykset oikeudelle	3	6	5
	Vahvistetut elatussopimukset	104	120	150
	Huolto- ja tapaamissopimukset	122	125	170
	Isyysselvitykset	48	60	73

Huhtikuun alusta siirryttiin Turun alueelliseen sosiaalipäivystykseen, joka vastasi virka-ajan ulkopuolisista yhteydenotoista

3.2.3 Strategialinjauksiin perustuvien tavoitteiden toteutuminen

Loimaa on osallistunut maakunnalliseen lasten ja perheiden palvelujen kehittämishankkeeseen (LAPE-hanke). Paikallisesti toimii monialainen LAPE-työryhmä. Hankkeen myötä on juurrutettu käytäntöön lastensuojelun systemistä toimintamallia. Lisäksi on valmisteltu perhetukikeskuksen perustamista TYKS-Loimaan sairaalan.

Lokakuussa käynnistyi seudullisena yhteistyönä Ankkuri-toiminta Loimaan poliisiasemalla. Toiminnalla puututaan varhaisessa vaiheessa nuoriin rikoksenteijöihin ja lähisuhdeväkivaltaan.

Perhetyön ja neuvolan yhteistyötä jatkettiin varhaisen ennaltaehkäisevän neuvolatoiminnan (Venla) muodossa.

Huhtikuun alusta Loimaan sosiaalipäivystys siirtyi Turun kaupungin vetämään alueelliseen sosiaalipäivystykseen, jossa Turun sosiaalipäivystys vastaanottaa virka-ajan ulkopuoliset hälytystehtävät. Loimaan päivystysrinki huolehtii tehtävästä mikäli se edellyttää päivystäjän jalkautumista seutukunnalla. Sosiaalipäivystysjärjestelmän kokonaisnettokustannukset laskivat 14,5 %.

Lastensuojeluilmoituksia vastaanotettiin kaikkiaan 595. Määrä kasvoi 36 % edellisestä vuodesta. Lastensuojelun menot olivat 3,29 milj €, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen 3,7 %. Useammasta kodin ulkopuolelle sijoitetusta lapsesta tehdään hakemus hallinto-oikeuteen kustannusvastuun siirtämisestä edelliselle asuinkunnalle.

Työmarkkinatuen kuntaosuuksia maksettiin kaikkiaan 967.091 €, mikä oli 8.166 € vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työllistämistoimenpiteiden piirissä oli keskimäärin 168 työtöntä/kk, kun vastaava määrä edellisenä vuonna oli 140 työtöntä. Työmarkkinatuen ns. sakkolistalla oli keskimäärin 218 työtöntä/kk. Loimaan kaupungin hallintosäännön muutoksella työllistämiseen liittyvät tehtävät siirtyivät sosiaali- ja terveystoimialalta kaupunginhallituksen alaiseen elinvoimayksikköön. Muutos toteutettiin porrastetusti ja siirto on kokonaan toteutettu 1.1.2018 alkaen.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien menot kasvoivat 6,9 % ollen yhteensä 2,97 milj €. V. 2016 menot kasvoivat 6,8 % ja v. 2015 yhteensä 11 %. Vammaispalvelulain mukaiset menot ylittivät budjetoidun yhteensä 370.661 €:lla. Kasvua oli kuljetuspalveluissa ja asumispalveluissa. Sen sijaan henkilökohtaisen avun palvelun kustannukset laskivat ja olivat 175.000 € pienemmät, kuin edellisenä vuonna.

Kehitysvammahuollon nettomenot olivat 3,56 milj €, jossa kasvua edellisestä vuodesta 2,6 %. Kitkonpuiston ryhmäkodin toiminta siirrettiin sisäilmaongelmien vuoksi pois Kitkonpuistosta. Väliaikaisesti toiminta oli väistötiloissa Huvilakatu 33:ssa ja Mirja-kodissa Mellilässä. Joulukuussa yksikkö pääsi muuttamaan saman katon alle Tammi/Mirjakotiin, kun ikäihmisten asumispalvelut yksikössä lopetettiin.

Ensimmäistä kertaa kehitysvammaisten asumispalvelut kilpailutettiin, minkä seurauksena Aspa Palvelut Oy rakennuttaa Loimalle 15-paikkaisen ryhmäkodin ja 8 rivitaloasuntoa.

Toiminnalliset ja taloudelliset poikkeamat

Sosiaalityön tehtäväalueen kokonaismenot ylittivät alun perin vuodelle 2017 vahvistetun talousarvion 1,83 milj. €:lla. Ylitysoikeutta pyydettiin kahteen eri otteeseen.

Menojen osalta ylitysten suurimmat yksittäiset tekijät olivat:

- Työmarkkinatuen kuntaosuuksia maksettiin 187.091 € budjetoitua enemmän.
- Maahanmuuttokustannuksiin haettiin 850.000 €:n ylitysoikeutta, joista toteutui 681.633 €. Toimintatuottoja maahanmuuttotoiminnasta kertyi yhteensä 875.703 €.
- Lastensuojelussa kodin ulkopuoliset sijoitukset eri muodoissaan ylittivät alkuperäisen talousarvion 449.601 €:lla. Hakemuksia hallinto-oikeuteen kustannusvastuiden jakautumisesta on tehty ja tullaan tekemään tämänhetkisen arvion mukaan kaikkiaan kuuden sijoitetun lapsen osalta.
- Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen menot olivat 376.661 € alkupe räistä budjettia suuremmat. Ylitykset tapahtuivat asumispalveluissa (496.000 €) ja kuljetuspalveluissa (40.000 €).
- Kehitysvammahuollon menot ylittivät budjetoidun 333.831 €:lla. Suurin ylitys aiheutui asumispalvelujen ostoissa (259.772 €).

Tehtäväalueella tuloja kertyi hieman yli 1 milj. € arvioitua enemmän. Valtaosa tästä on maahanmuuttajatoiminnasta saatuja tuloja.

Toiminnalliset riskit

- Lisätyistä työllistämistoimenpiteistä huolimatta pitkäaikaistyöttömien kokonaismäärä pysyttelee korkealla tasolla
- Lastensuojelussa kodin ulkopuoliset sijoitukset ovat parin laskevan vuoden jälkeen lähteneet uudelleen nousuun
- Tehtäväalueen avainhenkilöstön puuttuminen, vaihtuvuus ja rekrytointiongelmat.

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Työllisyyden hoito	Pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden sekä aktivointitoimenpiteiden kehitystä seurataan kuukausittain (S)			Kk- seuranta toteutunut
Perhepalvelut ja lastensuojelu	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrän kehitys (S)			Kk-seuranta toteutunut

3.2.4 Sosiaalityön tilinpäätös yhteensä

SOSIAALITYÖ	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	1 488 011	777 800	850 000	1 627 800	1 800 846,01	-173 046,01	110,6
Sisäiset tuotot	-30	0		0	0,00	0,00	
Tuotot yhteensä	1 487 981	777 800	850 000	1 627 800	1 800 846,01	-173 046,01	110,6
Toimintakulut	-14 391 358	-13 013 800	-1 450 000	-14 463 800	-14 783 900,34	320 100,34	102,2
Sisäiset kulut	-694 096	-572 600		-572 600	-632 715,04	60 115,04	110,5
Kulut yhteensä	-15 085 454	-13 586 400	-1 450 000	-15 036 400	-15 416 615,38	380 215,38	102,5
TOIMINTAKATE	-13 597 473	-12 808 600	-600 000	-13 408 600	-13 615 769,37	207 169,37	101,5
Rahoitustuotot ja kulut	-49	0			-57,43	57,43	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-3 516	-3 500		-3 500	-3 515,88	15,88	100,5
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-13 601 038	-12 812 100	-600 000	-13 412 100	-13 619 342,68	207 242,68	101,5

3.3. TERVEYS- JA HOIVAPALVELUT

Toimielin: Perusturvalautakunta
 Tehtävä: Terveys- ja hoivapalvelut
 Vastuhenkilö: Johtava ylilääkäri

3.3.1. Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää 1) avoterveydenhuollon palvelut, joihin sisältyvät avosairaanhoidon vastaanottopalvelut, terveyden edistämispalvelut ja terapiapalvelut, 2) suun terveydenhuollon palvelut, 3) mielenterveys- ja päihdepalvelut lukuun ottamatta päihdehuollon laitospalveluita, 4) ikäihmisten palvelut, joihin sisältyvät akuutti vuodeosastohoito, laitoshoido, asumispalvelut sekä kotiin annettavat ja kotona selviytymistä tukevat palvelut ja 5) rintamaveteraanien ja sotainvalidien palvelut.

Tehtäväalueeseen sisältyvät lisäksi erikoissairaanhoito, terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto.

3.3.2. Toiminnan perustiedot

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Koti- ja omaishoito	Kotihoidon käyntimäärät (omat)	207 631	223 500	206 532
	Ikä- /muistineuvolakäynnit	378	400	384
	Omaishoidettavia	155	155	146
	Palvelusetelin saajia	42	30	31
	Päivätoiminnan käynnit	1 714	1 900	1 135
Asumispalvelut	Hoitopäiviä omissa yksiköissä	36 742	41 000	37 831
	Hoitopäiviä ostopalveluna	36 069	35 700	35 771
Laitoshoido	Hoitopäiviä omissa vanhainkodeissa	7 939	7 700	8 007
Akuutti vuodeosastohoito	Perustason hoitopäivät	15 624,5	14 250	18 690
	Erikoissairaanhoidon hoitopäivät	5 382	5 800	4 793,5
	Kotisairaalan hoitopäivät	1 257	1 500	1 592
Vastaanottopalvelut	Avoterveydenhuollon käynnit	58 956	72 700	69 766
	Suun terveydenhuollon käynnit	19 734	21 500	20 424
	Perheneuvolan käynnit		1 470	1 874
Erikoissairaanhoito				
TYKS ja alueellinen	Avohoitokäynnit	28 212	28 000	28 644
erikoissairaanhoito	Vuodeosastojen hoitojaksot	2 156	1 800	1 980
	Vuodeosaston hoitopäivät	8 497	7 500	7 225
Turunmaan sairaala	Avohoitokäynnit	118	100	65
	Vuodeosaston hoitojaksot	5	4	9
	Vuodeosaston hoitopäivät	24	22	28
EPLL	Avohoitokäynnit	8 992	9 200	8 464
Psykiatrian tulosalue	Avohoitokäynnit	6 414	6 300	6 929
	Vuodeosaston hoitojaksot	91	100	105
	Vuodeosaston hoitopäivät	2 276	1 900	2 258

PERUSTIEDOT	HENKILÖSTÖ NIMIKKEITTÄIN	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Terveys- ja hoivapalvelujen hallinto	Johtava ylilääkäri Johtava hoitaja Vanhustyön ohjaaja Yhteensä	1 0,5 1 2,5	1 0,5 1 2,5	1 0,5 1 2,5
Avoterveydenhuolto	Terveyskeskuslääkäri Johtava hoitaja/Osastonhoitaja Apulaisosastonhoitaja Sairaanhoidaja Terveyskeskusavustaja Tekstinkäsittelijä/konekirjoittaja Terveystenhoitaja Yhteensä	13 1 1 11 3 1 17 47	13 1 1 10 3 1 17 46	13 1 1 11 2 1 17 46
Terapiapalvelut	Fysioterapeutti Kuntohoitaja Puheterapeutti Jalkojenhoitaja Jalkaterapeutti Yhteensä	5 1 1 0,25 - 7,25	5 1 1 - 1 8	5 1 1 - 1 8
Erityispalveluyksikkö	Psykologi Perheneuvoja Perhe- ja pariterapeutti Sairaanhoidaja (Sosionomi) Sairaanhoidaja Yhteensä	4 1 1 8 1 15	- - - - - -	- - - - - -
Mielenterveys- ja päihdetyöryhmä	Psykologi Sairaanhoidaja		2 7	2 7
Mielenterveyskuntoutujien yksikkö	Sairaanhoidaja Yhteensä		2 11	2 11
Perheneuvola	Psykologi Perheneuvoja Perhe- ja pariterapeutti Yhteensä		2 1 1 4	2 1 1 4
Suun terveydenhuolto	Erikoishammaslääkäri Terveyskeskushammaslääkäri Vastaava suuhygienisti Suuhygienisti Hammashoitaja Hammashoitaja, varahenkilö Välinehoitaja Yhteensä	1 8 1 3 11 1 1 26	1 8 1 3 11 1 1 26	1 8 1 3 11 1 1 26
Akuuttivuodeosasto- hoito	Vanhustenhuollon ylilääkäri Vuodeosastohoidon ylilääkäri Terveyskeskuslääkäri Osastonhoitaja Apulaisosastonhoitaja	1 1 1 1 3	1 1 1 1 3	1 - 2 1 3

Kotisairaala	Sairaanhoitaja	33	33	33
	Sairaanhoitaja, varahenkilö	9	9	9
	Lähihoitaja	21	21	21
	Lähihoitaja, varahenkilö	3	3	3
	Osastonsihteeri	4	4	4
	Fysioterapeutti	4	4	4
	Toimintaterapeutti	1	1	1
	Laitoshuoltaja	9	-	-
	Laitoshuoltaja, varahenkilö	1	-	-
	Yhteensä	96	86	86
Kotihoito				
	Osastonhoitaja	1	1	1
	Apulaisosastonhoitaja	1	1	1
	Sairaanhoitaja	11	11	11
	Lähihoitaja	62	64	64
	Lähihoitaja varahenkilö	4	4	4
	Fysioterapeutti	1	2	2
	Yhteensä	80	83	83
Omaishoito, Tammikoti				
	Toiminnanohjaaja	1	1	1
	Ohjaaja	1	1	1
	Lähihoitaja	1	1	1
	Sairaanhoitaja	1	1	1
	Lähihoitaja	9,5	9,5	9,5
	Hoitoapulainen	1	1	1
	Yhteensä	14,5	14,5	14,5
Palveluasuminen				
	Osastonhoitaja	1,5	1,5	1,5
	Vastaava sairaanhoitaja	1	1	-
	Sairaanhoitaja	7	6	6
	Sairaanhoitaja vara	1	1	1
	Lähihoitaja	49,5	49,5	49,5
	Lähihoitaja varahenkilö	3	3	3
	Yhteensä	63	62	61

Vanhainkodit/ laitokset				
	Osastonhoitaja	0,5	0,5	0,5
	Sairaanhoitaja	2	2	2
	Lähihoitaja	12	12	12
	Lähihoitaja, varahenkilö	2	2	2
	Osastoapulainen	1	1	1
	Yhteensä	17,5	17,5	17,5
Yhteensä		368,75	360,50	359,5

Taulukoissa ovat mukana perheneuvolan ja Tammikodin henkilökunnat. Tammikodin toiminta ikäihmisten palveluasumisyksikkönä loppui joulukuussa ja perheneuvolan toiminta siirrettiin sosiaalityöhön jo aiemmin syksyllä 2017.

3.3.3. Strategialinjauksiin perustuvien tavoitteiden toteutuminen

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Ikäihmisten palveluketjun toimivuus (yli 75-v Loimaalla 2.114 hlöä, 12,7 % väestöstä)	Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat 75 vuotta täyttäneet asiakkaat (osuus vastaavan ikäisistä kuntalaisista)	16,6 %	13 %	17,7 %
	Kunnan kustantamaa tukipalvelua saaneet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat (osuus vastaavan ikäisistä kuntalaisista)	16,8 %	21 %	14,5 %
	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet (osuus vastaavan ikäisistä kuntalaisista)	91 %	91 %	90,6 %
	Omaishoidon tuen piirissä olevat 75 vuotta täyttäneet (osuus vastaavan ikäisistä kuntalaisista)	5,2 %	5 %	3,4 %
	Vanhusten palveluasumisen yli 75-v pitkäaikaiset asukkaat 75 vuotta täyttäneistä	8 %	8 %	8,4 %
	Vanhainkotien yli 75-v pitkäaikais-asukkaat 75 vuotta täyttäneistä	1 %	1 %	1 %
Kotihoidon toimivuus	Palvelun aloittaminen 3 vrk kuluessa tarpeesta (toteutumisprosentti)	100 %	100 %	100 %
Perusterveydenhuolto	Neuvola-asetuksen mukaiset laajat terveystarkastukset toteutuvat	Kaikki kutsuttu	90 %	Kaikki kutsuttu
	Hoitoon pääsy lääkäreiden ja hoitajien vastaanotoille: seuranta ja kuntalaisten informointi kolme kertaa vuodessa	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu
	Asiakastyytyväisyysmittaus: Terveysaseman hoidon laatu, toteutetaan 3 vuoden välein	Toteutettu		Toteutettu 2017
	Hoitoon pääsy suun terveydenhuollossa: seuranta ja kuntalaisten informointi kolme kertaa vuodessa	Toteutuu	Toteutuu	Toteutuu
	Asiakastyytyväisyysmittaus: Hammashuollon laatu, toteutetaan 3 vuoden välein	Toteutettu		Toteutettu 2017
Palveluketjun toimivuus	Sairaanhoitopiiriin ”korotetun hinnan” siirtoviivehoitopäivien lukumäärä vuodessa	0	Alle 25	1

Ikäihmisten palveluiden kehittämisessä noudatettiin vuonna 2012 hyväksyttyä Loimaan kaupungin ikäihmisten palveluiden strategiaa ja perusturvalautakunnan tämän strategian pohjalta vuonna 2013 hyväksymää ikäihmisten palveluiden palveluverkkoselvitystä:

Kotihoito ja omaishoidon tukeminen olivat palveluiden kehittämisen painopistealueina.

Kotihoitoa vahvistettiin täyttämällä 2 lähihoitajan vakanssia. Kotihoito toimi kahdessa työryhmässä, pohjoinen ja eteläinen kotihoito. Työryhmillä oli keskitetty toiminnanohjaus.

Pegasos Mukana Optimointi on näyttänyt, että kotihoidon työt saadaan optimoinnin myötä jaettua päivittäin olemassa oleville työntekijöille. Tässä yhteydessä on kuitenkin jouduttu sijoittamaan kaikki varahenkilöinä aiemmin toimineet lähihoitajat normaaliin työvuorotaulukkoon. Varahenkilöt ovat tässä yhteydessä käytännössä hävinneet.

Optimoinnilla tehtävä töiden jakaminen henkilöstölle onnistuu, mikäli ketään ei puutu työvuoroista. Käytännössä henkilökuntaa puuttuu päivittäin. Sijaisten löytäminen lyhyellä varoituksella on todella vaikeaa.

Kotihoitoon perustettiin keväällä 2017 intensiivitiimi. Ajatuksena oli estää sairaalaan joutumisia ja laitossijoituksia sekä varmistaa ja tukea kotiutuksia sairaaloista ja laitoksista. Henkilökuntana on toiminut 1 fysioterapeutti ja 2 lähihoitajaa. Käytännössä tällä henkilökunnalla on kyetty lähinnä tukemaan kotiutuksia. Kuntoutusjaksot kotihoidon sisällä ovat tässä vaiheessa jääneet toteutumatta. Kotiutusten varmistajana intensiivitiimi on osoittautunut tehokkaaksi ratkaisuksi.

Kartanonpuistossa on edelleen 51 tehostetun palveluasumisen paikkaa.

AHOS-kodissa on 16 tehostetun palveluasumisen paikkaa.

Ilolakodissa on 28 tehostetun palveluasumisen paikkaa.

Tammikodin toiminta ikääntyvien tehostetun palveluasumisen yksikkönä lopetettiin joulukuussa 2017. Henkilökuntaa ei jouduttu irtisanomaan, vaan he sijoittuivat sosiaali- ja terveyspalvelukeskukseen muihin toimintoihin.

Mäntypuistossa on edelleen 22 vanhainkotipaikkaa.

Pitkäaikaista laitoshoidoa ei syyskuun alusta 2016 alkaen ole annettu terveyskeskuksen vuodeosastoilla lainkaan. Vuodeosastot ovat kaikki akuutteja kuntoutusosastoja.

Ikäihmisten ostettuja palveluasumispaikkoja oli 31.12.2017 käytössä 106, joista 91 oli 75 vuotta täyttäneiden käytössä.

Sairaanhoitopiirin alueen kuntien, terveyskeskusten ja sairaanhoitopiirin kesken on edelleen työskennelty terveydenhuollon järjestämissuunnitelman mukaisesti kehittäen terveydenhuollon kokonaisuutta:

Sairaanhoitopiirin vuodeosastotoiminta Loimaalla siirtyi kaupungin toiminnaksi 14.12.2015.

Akuutilla kuntoutusosasto 1:llä oli vuonna 2017 10 erikoissairaanhoidon hoitopaikkaa konservatiivisten erikoisalojen tarpeisiin ja 12 perustason hoitopaikkaa.

Akuutilla kuntoutusosasto 2:lla oli 10 erikoissairaanhoidon hoitopaikkaa operatiivisten erikoisalojen tarpeisiin ja 12 perustason hoitopaikkaa.

Akuutilla kuntoutusosasto 3:lla oli 22 perustason hoitopaikkaa.

Lisäksi osaston 3 yhteydessä on toiminut vuoden 2017 ajan 5-paikkainen kotisairaala.

Akuuteilla kuntoutusosastoilla on vuonna 2017 toteutunut 4 793,5 erikoissairaanhoidon hoitopäivää, joista 50 % loimaalaisille.

Perustason hoitopäiviä akuuteilla kuntoutusosastoilla on toteutunut 18 690, joista 88 % loimaalaisille potilaille.

Kotisairaalassa toteutui 1 592 hoitopäivää, joista 96 % loimaalaisille potilaille.

Palvelujärjestelmässä on nyt toteutettu Kuntamaiseman suosittamat, vuodeosastohoitoon kohdistuvat toimenpiteet:

1) Pitkäaikainen laitoshoido terveyskeskusosastoilla on lopetettu.

2) Loimaan erikoissairaanhoidon sairaansijojen käyttö on alennettu konsultin suosittelemalle tasolle. Käytön tulisi olla 22,4-24,4 paikkaa. Vuonna 2017 Loimaa käytti keskimäärin 18,3 erikoissairaanhoidon vuodepaikkaa.

3) Loimaa käytti vuonna 2017 akuutteja perustason kuntoutuspaikkoja keskimäärin 51 paikan verran, mikä on konsultin suositusten mukainen määrä.

Vuodepaikkojen määrä on nyt palveluketjussa korjattu konsultin suosittelemalle tasolle ja painopiste siirretty erikoissairaanhoidosta perustasolle.

Ikäihmisten palveluketjussa toteutettujen muutosten vaikutukset kustannuksiin:

	2014	2015	2016	2017
Kotihoito	3 943 694	3 845 489	3 631 156	3 821 982
AHOS, AHOS-koti	1 169 803	1 058 158	790 230	557 150
Akuuttiosasto 1	0	50 216	1 047 646	803 123
Akuuttiosasto 2	0	24 613	1 080 782	924 719
Akuuttiosasto 3, LHOS	1 918 721	1 975 955	2 042 236	1 763 025
Kotisairaala	0	45 586	259 064	222 533
Tyks vuodeosastohoito	11 090 252	9 185 371	8 280 902	7 149 329
Yhteensä	18 122 470	16 185 388	17 132 016	15 241 861

Loimaalla loppui 1.4.2017 sairaanhoitopiirin ensihoidon ja päivystyksen liikelaitoksen ylläpitämä ympärivuorokautinen terveydenhuollon päivystys. EPLL jatkaa perustasoista päivystystä Loimaalla joka päivä klo 08-22. Yöpäivystyksen loppumiseen liittyen lisättiin ensihoitoyksiköiden ympärivuorokautista välitöntä toimintavalmiutta alueella.

Huhtikuussa 2017 aloitettiin terveyskeskuksen toimintana murtumien jatko- hoitopoliklinikka. Poliklinikan henkilökunnasta lääkäri ja fysioterapeutti tulevat terveyskeskuksesta, lääkintävahtimestari yhteistyösopimuksen nojalla sairaanhoitopiiristä.

Syyskuussa 2017 siirrettiin opiaattikorvaushoitopotilaiden viikonloppujen ja pyhien lääkeannostelukäynnit EPLL:n päivystyksestä terveyskeskuksen omaksi toiminnaksi.

Avosairaanhoidossa otettiin kesällä 2017 käyttöön KlinikPro digitaalinen hoidon tarpeen arvio. Tämä on mainio reitti, jota käyttäen kaupunkilaiset voivat ottaa yhteyttä avosairaanhoidon kaikkina vuorokaudenaikoina.

Maakunnallisessa psykiatrian ja mielenterveyspalveluiden kehittämisessä ei vuoden 2017 aikana päästy Turun ja sairaanhoitopiirin psykiatrioiden yhdistämisestä laajempaan kehittämiseen. Turun psykiatria fuusioitui sairaanhoitopiirin psykiatria 1.5.2017.

Tyks Loimaan sairaalassa tarjottavien avopalveluiden yhteisessä kehittämisessä ei vuoden 2017 aikana päästy etenemään konkreettisesti. Kaupunki ja sairaanhoitopiiri suunnittelivat 2017 yhdessä kaupungin ja sairaanhoitopiirin yhteisen diabetesosaamiskeskuksen tilat Tyks Loimaan sairaalan 2. kerrokseen. Tilojen saneeraus käynnistyi aivan vuoden 2017 lopulla.

Terveys- ja hoivapalveluihin on suunnitelmien mukaisesti palkattu 2017 jalkaterapeutti hoitamaan niin perustason kuin erikoissairaanhoidonkin jalkaterapiapotilaat.

Sairaanhoitopiiriltä on ostettu ravitsemusterapeutin palveluita 1 päivä viikossa.

Sairaanhoitopiiri on varannut vuodelle 2018 määrärahan siihen, että suunnitellaan leikkaussalien saneeraus sairaanhoitopiirin operatiivisten alojen poliklinisen toiminnan (ml polikliininen kirurgia ja täyhystykset) tarpeisiin. Toteutus on budjetoitu vuodelle 2019.

Tämän jälkeen on mahdollista suunnitella sote-perhekeskusta Tyks Loimaan sairaalan tiloihin.

Sosiaali- ja terveyspalvelukeskuksessa otettiin kesällä 2017 kaikilla sosiaali- ja terveysasemilla sekä akuuteilla kuntoutusosastoilla käyttöön reaaliaikainen potilaskokemuksen mittaus Roidu Oy:n palautelaitteilla. Palauteaineistoa käytetään toiminnan kehittämiseen. Tarkoituksena on lisäksi saattaa ajankohtainen NPS-luku nettisivuille kaupunkilaisten seurattavaksi.

Suun terveydenhuollon WinHIT-järjestelmästä alettiin tuottaa tietoa KanTa-palveluihin (eArkisto) 1.11.2017 alkaen.

Sairaanhoitopiirin Loimaalle myymien suoritteiden kustannukset 2014-2016, Tyks yksi sairaala, Turunmaan liikelaitos ja psykiatrian tulosalue:

	2014	2015	2016	2017
Tyks:				
Poliklinikat	9 925 483	7 905 190	8 515 797	8 457 893
Vuodeosastohoito	11 080 252	9 185 371	8 280 902	7 149 329
Kallishoito (-)	1 920 343	597 138	1 017 036	233 303
Yhteensä	19 085 391	16 493 422	15 779 663	15 373 920
Turunmaa	37 300	27 875	54 403	53 163
Psykiatria				
Poliklinikat	1 517 262	1 544 532	1 192 082	1 052 646
Vuodeosastohoito	1 195 137	1 007 553	1 096 128	1 119 672
Kallishoito (-)	275 253	263 669	195 606	132 350
Yhteensä	2 437 146	2 288 416	2 092 604	2 039 968
Epll				
Ensihoito		2 994 375	556 587	616 714
Poliklinikkakäynnit		2 478 186	2 301 465	2 238 543
Kallishoito (-)		10 397	8 605	2 543
Yhteensä		2 994 375	2 849 448	2 852 714

Epll:n toiminnasta ei saa neljän vuoden seuranta, sillä vuodelta 2014 puuttuu seurannasta ensihoito.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kustannukset terveys- ja hoivapalveluiden talousarviossa 2014-2017:

	2014	2015	2016	2017
Kaikki kustannukset	24 597 467	23 922 448	22 025 800	21 441 100

Keskimääräiset hoitopäivän hinnat 2017
(nettokustannus/suorite, keskimäärin vuositasolla):

	2013	2014	2015	2016	2017
Oma toiminta, perustaso:					
Vanhainkodit	114,49	114,00	140,64	152,04	161,44
Tehostettu palveluasuminen	110,90	129,20	150,40	108,48	114,71
Akuuttiosasto 1, pth	-	-	-	364,10	325,07
Akuuttiosasto 2, pth	-	-	-	358,53	306,35
Akuuttiosasto 3, pth	-	-	-	328,09	310,89
Kotisairaala	-	-	-	225,91	163,97
Ostopalvelut:					
Tehostettu palveluasuminen	87,56	88,40	91,09	92,97	94,95
Erikoissairaanhoido:					
TYKS, yksi sairaala 2015 alk.	1 123,06	1 070,70	777	974,57	989,53
LAS	556,32	510,61	-	-	-
Akuuttiosasto 1, esh	-	-	-	407,55	365,46
Akuuttiosasto 2, esh	-	-	-	386,96	347,76
Psykiatrian tulosalue	387,27	349,12	482	481,60	495,87

Tehostetun palveluasumisen oman tuotannon hinta on laskettu Kartanonpuiston, AHOS-kodin ja Iilakotien hinnoista, sillä Tammikoti koki niin suuria muutoksia vuoden 2017 aikana, ettei luotettavaa hoitopäivähintaa saada laskettua.

Erikoissairaanhoidon TYKS, yksi sairaalan hinnassa ovat mukana kaupungin sairaanhoitopiirille myymät erikoissairaanhoidon paikat.

Toiminnalliset ja taloudelliset poikkeamat (ulkoiset):

Terveys- ja hoivapalveluiden tilikauden alijäämä oli 388 266 euroa arvioitua pienempi.

Erikoissairaanhoidon kustannukset ylittivät budjetoidut määrärahat 552 401 eurolla.

Muilta osin terveys- ja hoivapalveluissa alijäämä jäi 940 667 euroa arvioitua pienemmäksi.

Terveys- ja hoivapalveluiden kokonaisuudessa toimintatuotot olivat 46 309 euroa arvioitua matalammat ja toimintakulut 429 284 euroa arvioitua matalammat.

Henkilöstökulut alittuivat 1 183 675 eurolla.

Palveluiden ostot ylittyivät 753 101 eurolla.

Kun huomioidaan vain ulkoiset kustannukset, on tulos siis 388 266 euroa alle budjetoidun.

Sisäisten erien vaikutus:

Kun otetaan huomioon sisäiset erät, ylittyy terveys- ja hoivapalveluiden arvioitu alijäämä 284 240 eurolla.

Terveys- ja hoivapalveluihin oli vuodelle 2017 varattu sisäisiin eriin 3 975 200 euroa. Toteutuma oli kuitenkin 4 647 706,55 euroa, eli 672 506,55 euroa arvioitua summaa suurempi.

Toiminnalliset ja taloudelliset riskit:

Vuodeosastouudistuksen vakiintuminen on vienyt aikaa. Kotisairaala on hakenut paikkaansa palveluketjussa.

Kotihoidon vuonna 2016 vähennettyä resurssia korjattiin 2 lähihoitajalla vuonna 2017. Lisäksi käynnistettiin intensiivitiimi 3 työntekijän voimin. Kotihoidon riittävä resursointi ja tehokkaan kuntoutusketjun rakentaminen kotihoidon ja akuuttiosastojen välille ei ole kokonaan onnistunut vuoden 2017 aikana. Kehittämistoimet jatkuvat vuonna 2018.

Sairaanhoitopiirin kustannukset alenivat vuosien 2014 ja 2015 välillä 675 019 €, vuosien 2015 ja 2016 välillä 1 896 648 € ja vuosien 2016 ja 2017 välillä 825 924 € eli vuodesta 2014 vuoteen 2017 kustannukset alenivat 3 397 591 €.

Muutokset ovat hitaita, sillä ne sisältävät sekä rakenteellisia että toiminnallisia komponentteja.

Kautta palveluketjujen pyritään avohoitopainotteisuuteen:

Erikoissairaanhoidossa vähennetään vuodepaikkoja ja siirretään painopistettä avopalveluihin. Perustasolla vähennetään laitoshoidoa ja tehostetaan avopalveluita.

Ikäihmisten palveluissa kehitetään joustavat kuntoutuspalvelut akselille kotihoito-kotisairaala-intensiivitiimi-akuutit kuntoutusosastot.

Kuntamaiseman konsultin toteamat avopalveluiden vääristymät Loimaalla pyritään korjaamaan: Sairaanhoitopiirin kanssa yhdessä määritellään taloudellisesti järkevä, tarpeisiin perustuva avopalveluiden tarjonta Loimaalla.

3.3.4 Terveys- ja hoivapalvelujen tilinpäätös yhteensä

TERVEYS- JA HOIVAPALVELUT	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	9 530 477	10 050 100		10 050 100	10 003 790,60	46 309,40	99,5
Sisäiset tuotot	0	0		0	25 533,33	-25 533,33	
Tuotot yhteensä	9 530 477	10 050 100	0	10 050 100	10 029 323,93	20 776,07	99,8
Toimintakulut	-55 669 869	-54 771 800		-54 771 800	-54 342 515,71	-429 284,29	99,2
Sisäiset kulut	-4 047 318	-3 975 200		-3 975 200	-4 673 239,88	698 039,88	117,6
Kulut yhteensä	-59 717 186	-58 747 000	0	-58 747 000	-59 015 755,59	268 755,59	100,5
TOIMINTAKATE	-50 186 709	-48 696 900	0	-48 696 900	-48 986 431,66	289 531,66	100,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-2 040	0			-275,99	275,99	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-51 488	-62 500		-62 500	-56 932,67	-5 567,33	91,1
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-50 240 237	-48 759 400	0	-48 759 400	-49 043 640,32	284 240,32	100,6

4. SIVISTYSPALVELUKESKUS

Sivistyspalvelukeskuksen tilinpäätös yhteensä:

SIVISTYSPALVELUKESKUS	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	2 858 505	2 935 100	0	2 935 100	3 139 372,50	-204 272,50	107,0
Sisäiset tuotot	456 985	640 600	0	640 600	369 388,91	271 211,09	57,7
Tuotot yhteensä	3 315 491	3 575 700	0	3 575 700	3 508 761,41	66 938,59	98,1
Valmistus omaan käyttöön	0	0			0,00	0,00	-100,0
Toimintakulut	-24 150 501	-23 568 600	0	-23 568 600	-23 413 958,81	-154 641,19	99,3
Sisäiset kulut	-7 309 135	-6 696 100	0	-6 696 100	-6 826 266,63	130 166,63	101,9
Kulut yhteensä	-31 459 636	-30 264 700	0	-30 264 700	-30 240 225,44	-24 474,56	99,9
TOIMINTAKATE	-28 144 146	-26 689 000	0	-26 689 000	-26 731 464,03	42 464,03	100,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-23			0	-9,41	9,41	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-28 144 168	-26 689 000	0	-26 689 000	-26 731 473,44	42 473,44	100,2

4.1. KOULUTUSLAUTAKUNTA

Toimielin: Koulutuslautakunta

Tehtävä: Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

4.1.1. Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää sivistyspalvelujen hallinnon, lasten varhaiskasvatuksen, leikkitoiminnan, esiopetuksen, perusopetuksen ja niihin kuuluvat tukipalvelut. Tukipalveluihin kuuluvat oppilashuolto (psykologi- ja kuraattoripalvelut), sairaalakoulu- ja muut opetuksen ostopalvelut sekä aamu- ja iltapäivätoiminta.

Loimaan kaupungissa on vuoden 2017 syksyllä 10 omaa päiväkotia ja kaksi ryhmäperhepäiväkotiyksikköä. Näiden lisäksi kaupungissa työskentelee 27 perhepäivähoitajaa. Kaupungissa toimii myös neljä yksityistä päiväkotia, Verkanappuloiden Nappulapellon ja Nappulakosken päiväkodit, Nappulan päiväkotia sekä Touhula Alastaron päiväkotia. Syksyn 2017 aikana valmistui Puistometsän päiväkotia, jonka toiminta alkoi 1.1.2018. Tällöin vastaavasti Hulmin ja Nurmen päiväkotien sekä Lastentalon toiminta päättyi.

Esiopetusta järjestettiin päiväkotien ja koulujen yhteydessä. Lukuvuonna 2016 – 2017 esiopetusta oli Kirkonkylän ja Kojonkulman kouluilla ja lukuvuonna 2017 – 2018 Kojonkulman, Metsämaan ja Virttaan kouluilla. Hirvikosken yhtenäiskoulussa oli mahdollisuus kehitysvammaisten esiopetukseen.

Perusopetukseen kuuluvat oppivelvollisuuskoulut, joissa annetaan opetusta vuosiluokille 1-9. Hirvikosken yhtenäiskoulussa on myös lisäopetusta (harjaantumisopetus). Loimaan kaupungin perusopetuksen kouluverkko käsittää yhteensä kahdeksan alaluokkien ja kaksi yläluokkien koulua sekä yhden yhtenäiskoulun. Perusopetusta järjestetään kouluilla seuraavasti: Asemanseudun koulu (1-6), Kauhanojan koulu (1-6), Keskuskoulu (1-6), Kirkonkylän koulu (1-6), Kojonkulman koulu (0-6), Metsämaan koulu (0-6), Niinijoen koulu (1-6), Virttaan koulu (0-4), Alastaron yläaste (7-9), Puistokadun koulu (7-9) ja Hirvikosken yhtenäiskoulu (0-10). Alastaron yläasteella järjestetään myös oripääläisten yläkoululaisten opetus. Osa Mellilän yläkoululaisista käy Kosken Seudun yläasteella kouluaan (kouluyhteistyösopimus).

Kouluilla oli **erityisen tuen ryhmiä** seuraavasti: Kauhanojan koululla (2), Keskuskoululla (3), Puistokadun koululla (2) ja Hirvikosken yhtenäiskoululla (7). Lukuvuonna 2015 – 2016 erityisopetusta keskitettiin, jolloin pienryhmä Asemanseudun koululta siirtyi Keskuskoululle ja Kirkonkylän koululta Hirvikosken

yhtenäiskouluun. Muilla kouluilla erityisen tuen palveluja järjestettiin yleisopetuksen ryhmissä. Lisäksi perusopetuksessa on yhteensä seitsemän laaja-alaista erityisopettajaa.

Loimaalla on **erityisopetusopimuksia** naapurikuntien kanssa. Yhteistyötä on tällä hetkellä mm. Kosken TI kunnan, Oripään ja Pöytyän kuntien kanssa. Naapurikuntia, jotka lähettävät erityisoppilaitaan, laskutetaan vuosittain sopimuksen mukaisesti. Yhteistyö Kosken TI kunnan ja Oripään kunnan kanssa yläkoululaisten opetuksen järjestämisessä jatkuu vuonna 2011 tehtyjen sopimusten pohjalta (Oripään sopimusta tarkistettiin vuonna 2013). Oripään kunta teki kesällä 2015 päätöksen aloittaa kouluyhteistyön Pöytyän kunnan kanssa. Tämän hetkisen tiedon mukaan oripääläiset jatkavat Alastaron yläasteella 1.8.2019 asti. Yläkoulunsa ennen tätä aloittaneilla on mahdollisuus suorittaa oppivelvollisuutensa loppuun Alastaron yläasteella.

Loimaan kaupunki on saanut vuosille 2017 - 2018 valtionavustusta 21 000 € **kerhotoiminnan** kehittämiseen (20 000 euroa edellisenä vuonna). Kehittämistoiminnan tavoitteena on saada aikaan monipuolista, lapsen ja nuoren kasvua tukevaa vapaa-ajan toimintaa, joka vakiintuu osaksi lapsen ja nuoren iltapäivää. Kerhotoiminnan piiriin pyritään saamaan myös niitä lapsia ja nuoria, joilla ei ole esimerkiksi perheen tuen puuttuessa mahdollisuutta harrastaa säännöllisesti. Koulujen omien kerhojen ohella on seurojen, yhdistysten ja huoltajien järjestämiä kerhoja. Liikunnallisten kerhojen lisäksi toteutetaan mm. erilaisia musiikki-, käsityö-, kuvataide- ja kotitalouskerhoja. Kerhot toimivat tällä hetkellä vakiintuneella pohjalla. Lukuvuonna 2016 - 2017 kerhoja oli 45 ja niissä oli osallistujia noin 540 - 560.

Loimaan kaupungille on myönnetty 19 000 euroa valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen **tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin**, erityisopetuksen laadun kehittämiseen sekä siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja ryhmäkokojen pienentämiseen vuosille 2016 - 2017. Vuosille 2017 - 2018 avustusta myönnettiin 22 000 euroa.

Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön kehittämiseen on saatu opetushallitukselta valtionavustusta. Tutoropettajien koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen myönnettiin 6 100 euroa ja tutoropettajien toimintaan 16 500 euroa. Hankkeen avulla on koulutettu kahdeksan tutoropettajaa ja rakennettu koulujen henkilöstölle pedagogista tukea tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen.

Lukiokoulutus siirtyi 1.1.2017 alkaen Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymälle (OKM/6 - 7/530/2016). Siirrosta on tehty Loimaan kaupungin ja kuntayhtymän kesken sopimus. Lisäksi henkilöstön asemasta ja palvelusuhdeturvasta on erillinen sopimus.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä sekä luoda pohjaa hyvälle kasvulle. Opetuspalvelujen 1.-6.-luokkalaisten järjestettävää aamu- ja iltapäivätoimintaa kutsutaan nimellä ILTTIS tai LOIKKIS. Toimintaa järjestetään joka päivä Asemanseudun koululla, Kauhanojan koululla, Keskuskoululla (Vapaudenkadulla), Kirkonkylän koululla, Kojonkulman koululla, Metsämaan koululla, Niinijoen koululla sekä Hirvikosken yhtenäiskoululla. Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelu- ja koordinoitavien tehtävät on nimetty kahdelle aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjajalle ja toimintaa ohjaamaan laaditaan lukuvuodeksi toimintasuunnitelma.

Tukipalveluiden henkilöstön muodostavat esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen opiskelijoiden oppilashuoltohenkilöstö. Vuoden 2017 alusta alkaen sivistyspalveluissa on työskennellyt esi- ja perusopetuksessa kaksi kuraattoria ja kaksi psykologia sekä toisen asteen opiskeluhuollon henkilöinä yksi kuraattori ja yksi psykologi. Uusi oppilas- ja opiskelijahuoltolaki tuli voimaan 1.8.2014. Oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille.

4.1.2. Toiminnan perustiedot

Varhaiskasvatus

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
HENKILÖSTÖ Hallinto	Varhaiskasvatusjohtaja	1	1	1
	Päivähoidonohjaaja	2	2	2
	Palvelusihteerit	2	2	2
Perhepäivähoito	Perhepäivähoitaja (ryhmis)	5	5	6
	Perhepäivähoitaja	31	30	27
Erityispäivähoito Päiväkoti	Kiertävä elto	2	2	2
	Päiväkodinjohtaja	9	9	9
	Lastentarhanopettaja	22	19,5	19
	Lastenhoitaja/ Päivähoitaja	42	37	40
	Päiväkotiapulainen	1	1	1
	Ryhmäavustaja/henk.koht.avust.	6	6	6
	Päivähoito yhteensä	123*	114,5*	115
TOIMINNAN LAAJUUS Varhaiskasvatus	Lapsia varhaiskasvatuksessa	647	680	684
	-joista esiopetuksessa	148	155	145
	-joista päiväkodeissa	526	540	550
	-joista ryhmäperhepäiväkodeissa	20	20	30
	-joista perhepäivähoidossa	101	120	104
	Kunnallisen ja hankitun palvelun osuudet päivähoidossa (päiväkodit ja ryhmäperhepäiväkodit, %)	68/32	60/40	60/40
	Leikkitoiminta MLL, läsnäolopv.	856	850	959
	Lasten lakisääteinen kotihoidontuki, kotitalouksia keskim. kk	176	180	155
	-lapsia tuen piirissä, keskim. kk	240	270	214
	Yksityisen hoidon kuntalisä	4	6	7
	-kotitalouksien lukumäärä	5	10	5
	-lapsia tuen piirissä			

* Henkilöstömuutokset liittyvät lähinnä varhaiskasvatuksen rakenteellisiin muutoksiin (Alastaron ja kaupungin keskusta-alueen päiväkotiratkaisut).

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vaihteli vuoden mittaan merkittävästi (619 - 709). Lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen.

Perusopetus

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
(TA 2017 keskisarvo syksy 2016 ja arvio syksy 2017)	Oppilaat kouluittain			
	Asemanseudun koulu	54	55	54
	Kauhanojan koulu	64	61	66
	Keskuskoulu	388	380	380
	Kirkonkylän koulu	5+138	5+135*	5+132*
	Kojonkulman koulu	5+50	3+50*	4+50*
	Metsämaan koulu	44	48	5+48*
	Niinijoen koulu	44	42	42
	Virttaan koulu	10	9	4+9*
	Alastaron yläaste	143	153	148
	Puistokadun koulu	240	246	244
	Hirvikosken yhtenäiskoulu	389	385	380
	Loimaan lukio	248	-	-
Oppilaat Perusopetuksessa	Oppilaat yht.	10+1564	8+1564	18+1553
	Yleisopetus	1455	1449	1442
	Luokkamuotoinen erityisopetus	109	115	111
	Osa-aik. erit.op. osallistuneet	360	380 - 400	340
	Tehostetun tuen oppilaat	135	130 - 140	149
Henkilöstö Hallinto, esiopetus, perusopetus	Koko henkilöstö yhteensä	206,5	192,0**	195,0
	htv	198,5	185,0	187,5
	Opettajat, rehtorit	152,5	135	136
	Rehtorit	5	4	4
	Luokanopettajat	52	53	53,5
	Lehtorit	33	32	30
	Vanhemmat lehtorit	15	-	-
	Esikoulun opettajat	1,5	1	2
	Päätoimiset tuntiopettajat	20	19	20
	Sivutoimiset tuntiopettajat	4	4	4,5
	Erytislukanopettajat	15	15	15
	Erytisopettajat	7	7	7
	Koulunkäynninohjaajat	41	41	43
	Kuraattori	1	3	3
	Psykologi	2	3	3
	Apip-ohjaaja	4	4	4
	Muu henkilökunta	6	6	6
Opetustunnit / oppilas	Yleisopetus	1,7	1,7	1,7
	Luokkamuotoinen erityisopetus	4,7	4,5	4,5
	Laaja-alainen erityisopetus	0,11	0,11	0,11
	Erytistehtävät	0,07	0,07	0,07
	Tukiopetus	0,02	0,02	0,02
	Kerhot	0,02	0,02	0,01
Vieraskuntalaisia	Perusopetus	5,8 %	5,5 %	6,3 %
	Erytisopetus	16,3 %	15,0 %	17,9 %
	Lukio	14,6 %	-	-

*esiopetusta Kirkonkylän ja Kojonkulman koulujen yhteydessä omana ryhmänä vain ke-väällä 2017, Metsämaan ja Virttaan kouluissa esiopetusta vain syksyllä 2017

Muu henkilökunta käsittää sivistysjohtajan sekä koulutoimiston ja koulujen palvelusihteerit.

**Henkilökunnan määrässä näkyy lukion siirto kuntayhtymälle (rehtori, 15 lehtoria, 2 päätoimista tuntiopettajaa, palvelusihteeri, koulunkäynninohjaaja) ja toisaalta opiskeluhoito-henkilöstön lisäys (3).

Opetustuntien kohdalla on noudatettu 26.3.2009 ja 27.8.2016 hyväksytyjä tuntijakoja sekä 23.3.2016 ja 16.2.2017 hyväksytyjä tuntikehyksiä.

Oppilasmäärä perusopetuksessa väheni edellisestä lukuvuodesta 11 oppilaalla (0,7 %). Edellisenä lukuvuonna vähennys oli 12 oppilasta (0,8 %).

Oppilasmäärän kehitys perusopetuksessa 2009 – 2023:

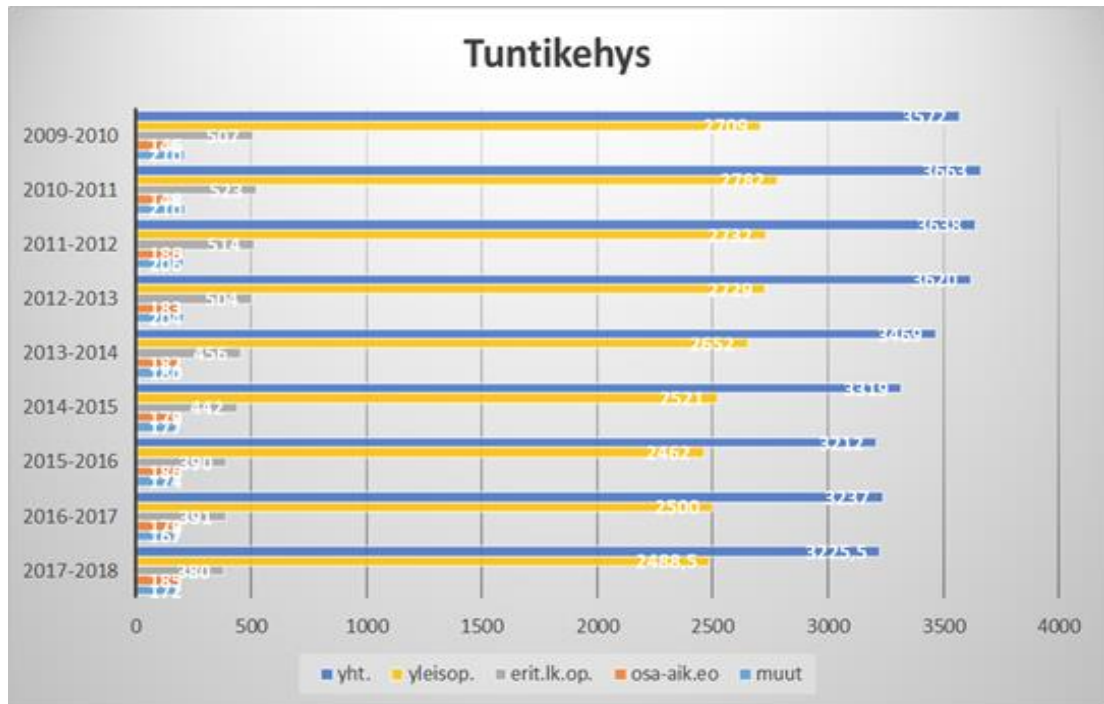

Perusopetuksen oppilasmäärä on vähentynyt 133 oppilaalla (7.9 %) vuosina 2009 – 2017. Eniten oppilasmäärä on vähentynyt Virttaalla (60 – 61 %), Niinijoella (44 – 45 %) ja Mellilän alueella (35 – 36 %). Hirvikosken alueella vähennys on ollut 9 – 10 % ja keskustan alueella 7 – 8 %. Kojonkulmalla (esiopetus + perusopetus) ja Metsämaalla oppilasmäärä on pysynyt aika lailla samana. Alastarolla oppilasmäärä on lisääntynyt (9 – 10 %). Tämä perustuu lähinnä yläkoululaisten määrän lisääntymiseen, koska Oripäästä on viime vuosina tullut suurehkoja ikäluokkia. Eniten kasvua oppilasmäärässä on tapahtunut Kauhanojalla (44 – 45 %).

Oppilasmäärä vähenee myös tulevana vuosina merkittävästi. Vuonna 2023 oppilaita näyttäisi olevan 217 (14,0 %) vähemmän kuin vuonna 2017. Luvuissa ei ole mukana muuttoliikkeen vaikutuksia. Luvuissa on lähdetty siitä, että Alastaron yläasteella opintonsa aloittaneet Oripään oppilaat jatkavat siellä peruskoulunsa loppuun. Vähentymisen selittyy lähinnä viime vuosina pienentyneillä syntyneiden määrällä ja Oripään yläkoululaisten siirtymisellä Pöytyälle syksyllä 2019.

Oppilasmäärän vähenemiseen on vastattu kouluverkon rakenteellisilla muutoksilla, tuntikehysten ja oppilasryhmien vähentämisellä.

Perusopetuksen tuntikehys 2009 – 2017:

Tuntikehys on viime vuosina vähentynyt erityisesti yleisopetuksessa. Tämä on lähinnä johtunut kouluverkon rakenteellisista muutoksista, oppilasmäärien ja ryhmäkokojen pienenemisestä (jakotuntien määrä). Erityisluokkaopetuksen väheneminen on korvautunut osittain osa-aikaisen erityisopetuksen tuntiresurssin kasvuna. Muut tunnit ovat erityistehtävätunteja, kerho- ja tukiopetustunteja. Viimeisen kuuden vuoden aikana tuntikehystä on vähennetty noin 400 tuntia (noin 11 %).

Oppilasmäärien väheneminen ja kouluverkon rakenteelliset muutokset näkyvät myös opetusryhmien määrässä:

Lukuvuosi	Yleisop. ryhmät	Pienryhmät	Yhteensä
2011 - 2012	90	20	110
2012 - 2013	89	18	107
2013 - 2014	87	17	104
2014 - 2015	85	17	102
2015 - 2016	82	15	97
2016 - 2017	85	15	100
2017 - 2018	85	14	99

Loimaalla **erityisen tuen oppilaita** on noin 9,0 % oppilaista, kun valtakunnan tasolla osuus on noin 7,5 % (2016). Erityisoppilaita 16 % on integroitu kokonaan yleisopetuksen ryhmiin, 66 % osin integroitu yleisopetuksen ryhmiin ja kokonaan erityisryhmissä opiskelee 18 % oppilasta. (Valtakunnallisesti vastaavat osuudet ovat 19 %, 40 %, 41 %). Erityisopetuksen järjestäminen kokonaan tai osittain muun opetuksen yhteydessä on yleistynyt. Osa-aikaista erityisopetusta on Loimaalla käyttänyt 22 % oppilaista, mikä on vastaava osuus kuin valtakunnan tasolla (2016). Loimaalla tehostetun tuen oppilaiden osuus on noin 9,6 %, kun se valtakunnallisesti on noin 9,0 % (2016).

Oman leimansa kaupungin opetuspalveluille antaa myös **koulukuljetusten** suuri määrä. Kuljetusedun saavia oppilaita on noin 550 (35,0 %, valtakunnallinen osuus noin 22 %). Lisäksi maksullisessa koulukuljetuksessa on vuosittain 50 - 60 oppilasta. Esiopetuksen oppilaista vuosittain kuljetuksen piirissä on 25 - 35. Vuoden 2017 lopulla käynnistettiin koulukuljetusten kilpailutus lukuvuodelle 2018 - 2021 (+ optiovuosi).

4.1.3. Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen päämääränä on järjestää erilaiset lapset / oppilaat huomioon ottavaa, laadukasta ja tehokasta kasvatusta ja opetusta turvallisessa ja monipuolisessa oppimisympäristössä. Päämäärän saavuttamisen kannalta keskeisiä kriittisiä menestystekijöitä ovat mm.: monipuolinen opetus- tarjonta sekä turvallinen ja ajanmukainen oppimisympäristö, kodin sekä päivä- hoidon ja koulun välinen yhteistyö, toimiva opiskeluhoito ja yksilöllinen tuki lapselle/ oppilaalle, henkilöstön oikea mitoitus ja työntekijöiden työhyvinvoin- nista huolehtiminen sekä palveluprosessien kehittäminen ja toiminnan priori- sointi.

1) Sujuvan elämän kotikaupunki / Asukkaat ja asiakkaat

a) Sujuvat ja vaikuttavat palvelut

- uusien opetussuunnitelmien mukaisten toimintamallien käyttöönottoaminen ja koulujen toimintakulttuurin kehittäminen
Alakouluilla uudet opetussuunnitelmat ovat olleet käytössä syksystä 2016 alkaen, 7.-luokat siirtyivät uuteen opetussuunnitelmaan 1.8.2017. Vuonna 2017 on painopisteenä ollut erityisesti arviointiin liittyvät käytännöt. Lisäksi vuoden aikana on valmisteltu yläkouluille uusia valinnaisaineita, jotka ovat oppilaiden valittavissa syksystä 2018 alkaen.
- suunnitelmallinen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön kehittäminen (sähköinen oppimisympäristö, koulutus)-> toimintaan haetaan mahdollisia valtionavustuksia
Tutoropettajien koulutukseen ja toimintaan on myönnetty valtionavustusta 22 600 euroa vuodelle 2017. Kahdeksan opettajaa on nimetty tutoropettajiksi ja heille on määritelty vastuualueet (koulut). Tutoropettajia on osallistunut hankkeeseen liittyviin koulutuksiin ja opettajille on tehty osaamiskyselyjä, joita on käytetty pohjana henkilöstön koulutuksille/perehdyttämiselle.
Kouluille on hankittu tieto- ja viestintäteknikan strategian mukaisesti lisää laitteita (190 kpl Cromebook -koneita) ja sähköisiä oppimateriaaleja luku- vuodelle 2017 - 2018. Yhdessä it-osaston kanssa on selvitetty mahdollisuutta siirtymään leasing-laitteisiin. KH hyväksyi 27.11. jatkovalmistelun käynnistämisen 3 Step IT Oy:n kanssa.
Tutoropettajien toimintaan ja koulutukseen sekä alueelliseen tutoropettajatoimintaan on haettu valtionavustusta vuosille 2018 - 2019. Opetushallitus myönsi avustusta 20 800 € tutoropettajien toimintaan ja koulutukseen sekä 25 745 € tutortoiminnan alueelliseen kehittämiseen. Jälkimmäisessä hankkeessa ovat yhteistyökumppaneina Oripään ja Ypäjän kunnat.
Syksyn 2017 aikana toteutettiin ns. robotiikkalainaamo, johon saatiin ulkopuolista rahoitusta 7 700 euroa (Kauppakamari, Pemamek, Novida). Robotit ovat koulujen yhteisessä käytössä ja ne soveltuvat eri-ikäisten oppilaiden opetuskäyttöön.

b) Lasten ja nuorten syrjäytymisen varhainen ja ennakkoiva estäminen

- kerhotoiminnan kehittäminen -> toimintaan haetaan valtionavustusta
Kerhoja toteutui lukuvuonna 2016 – 2017 yhteensä 45. Koulun omien kerhojen lisäksi oli seurojen ja yhdistysten järjestämiä kerhoja. Toimintaan on haettu valtionavustusta 37 450 euroa vuosille 2017 – 2018. Valtionavustusta myönnettiin 21 000 euroa.
Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan (ns. kesäkerhojen) toteuttamiseen on myönnetty 9 000 euroa valtionavustusta. Joulukuussa 2017 haettiin rahoitusta kesälle 2018.
- opiskeluhuollon palvelujen uudelleen organisointi ja toimintamallien kehittäminen (resurssit, tehtäväalueet, painopistealueet, yhteistyö muiden viranomaisten kanssa)
Uusina työntekijöinä ovat vuoden 2017 alussa aloittaneet toisen asteen koulutuksen psykologi ja kuraattori sekä perusopetuksen kuraattori. Osana LAPE –hanketta on käynnistynyt lapsi- ja perhepalveluiden toimintamallien kehittämistyö. Tähän mennessä on kartoitettu mm. lasten ja nuorten ongelmia, viranomaisten välistä yhteistyötä, toimintamallien tehokkuutta, uusia toimintamalleja ongelmien hoitamiseksi jne.

2) Jyväällä tulevaisuudesta / Talous, organisaatio ja henkilöstö -> palvelurakenteiden uudistaminen

- varhaiskasvatuksen palveluverkkoselvityksen toimenpide-ehdotusten toteuttaminen
Kaupunginhallitus hyväksyi Puistokadun päiväkodin rakennuttamissopimuksen ja rahoitusleasingin puitesopimuksen 23.1.2017 (22 §). Sivistysvaliokunta päätti päiväkodin nimeksi Puistometsän päiväkoti (Sival 17.8.2017). Päiväkodin rakennustyöt valmistuivat vuoden lopulla ja toiminta alkoi 1.1.2018.
- kouluverkkoselvityksen päivittäminen (mm. kouluverkon rakenne, erityisopetuspalvelujen järjestäminen, palvelujen laajuus)
Kouluverkkoselvityksen päivittäminen on ajankohtaista lähinnä oppilasmäärän vähenemisen takia. Tähän vaikuttavat paitsi loimaalaisten lasten ikäluokkien pieneneminen myös Oripään ratkaisu yläkouluikäisten koulupaikasta. Lisäksi selvitystä puoltaa myös tarve kehittää palveluja, mm. erityisopetuksen ja uuden opetussuunnitelman mukaisten palvelujen järjestäminen.
Selvitystyön tavoitteena on kehittää koulutusta ja kouluverkkoa niin, että oppilaille ja opetushenkilökunnalle voidaan turvata hyvät ja ajanmukaiset työskentelyolosuhteet ja samalla luoda pedagogisesti, taloudellisesti ja tilankäytöllisesti mahdollisimman hyvin toimiva kouluverkkokokonaisuus.
Selvityksessä on tavoitteena esittää sekä rakenteellisia (kouluverkkoa koskevia) että toiminnallisia (palveluja koskevia) ehdotuksia. Keskeisen haasteen luo oppilasmäärän merkittävä väheneminen ja tarkoituksenmukaisen kouluverkon ylläpitäminen pinta-alaltaan laajassa kunnassa.

ARVIOINTI-KOHDE	MITTARI	TP 2016	TA 2017	S	TP 2017
Varhaiskas- vatus	Päivähoitotoiminnan laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1-4)	3,52	3,5 – 4,0		3,48
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), omatoiminta				
	- perhepäivähoito	73,0	70 – 75		98,0
	- ryhmäperhepäivähoito	71,0	65 – 70		81,7
	- päivähoito (päiväkodit)	62,9	60 – 65		79,0
	Hoitopäivän hinta (€/päivä), hankittu palvelu				
	- päivähoito (päiväkodit)	48,0	55 - 60		63,1
Perusope- tus	Oppilaita/opettaja perusopetuksessa	11,7	11,7		11,6
	Oppilaita/opettaja laaja-alainen erityisopetus	225	230		224
	30.9. jatkokoulutuksen ulkopuolelle jäävät/edellisenä keväänä 9.luokan päättötodistuksen saaneet	0 %	0 %		0 %
	Perusopetuksen käyttökustannukset (yleis- ja erityisopetus)	8 620 €/opp	8 620 €/opp	s	8 750 €/opp
	Perusopetuksen laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo, asteikko 1 -4)	3,26	3,5 – 4,0		3,26
	Oppilasmäärä/opetusryhmä	1-2lk 17,3 3-6lk 17,6 7-9lk 16,8	1-2lk 17-18 3-6lk 19-20 7-9lk 17-18		1-2lk 16,7 3-6lk 18,3 7-9lk 15,8
Iltapäivä- toiminta	Oppilaita iltapäivätoiminnan piirissä 1-2-luokat	139	150		163
	Oppilaita iltapäivätoiminnan piirissä 3-9-luokat	30	30		42
	Ohjaustuntien määrä	413	470		475
Lukiokoulu- tus	Yo-tutkinnon 3 vuodessa suorittaneiden osuus	93,5 %	-		-
	Lukio-opetuksen käyttökustannukset	8 100 €/opp	-		-
	Lukiokoulutuksen laatu koetaan hyväksi palautearviointikyselyissä (vastausten keskiarvo)	3,30	-		-

Hoitopäivä hinta vuonna 2017 kaupungin omissa yksiköissä vaihteli 63 - 104 euron välillä. Yksityisissä päiväkodeissa hinnat vaihtelivat välillä 52 - 79 euroa. 1.3.2017 tuli voimaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki, joka muutti huomattavasti osapäivähoidon rajaa. Aikaisemmin osapäivähoitoa oli alle 5 tuntia päivässä ollut varhaiskasvatus (25 tuntia viikossa). 1.3.2018 jälkeen osapäivähoidon raja on alle 35 tuntia viikossa. Tämän vuoksi osapäivähoidon määrä kasvoi merkittävästi, mikä näkyy hoitopäivähintojen nousussa.

OPM:n selvityksen mukaan yleisin ryhmäkoko 1.-luokalla on 15 - 19 oppilasta ja 2.-luokalla 20 - 24 sekä 3.-6.-luokilla 20 - 24 ja 7.-9.-luokilla 15 - 19 oppilasta. Ryhmäkokojen keskiarvot olivat 1-2lk 18,8; 3-6lk 21,1; 7-9lk 17,1. Loimaalla tyypillistä on ryhmäkokojen suuri vaihtelu (ryhmäkoot välillä 9 - 26) kouluittain, mutta kokonaisuudessaan voidaan sanoa, että ryhmäkoot ovat opetuksen järjestämisen kannalta hyvät. OKM:n tekemät toimenpiteet opetusryhmien pienentämiseksi ovat pienentäneet opetusryhmien keskimääräistä kokoa ja suurten ryhmien osuus on puolittunut vuodesta 2008. Keväällä 2013 opetusryhmät olivat 1.-6. vuosiluokilla keskimäärin 19,66 oppilaan kokoisia ja 7.-9. luokilla keskimääräinen ryhmäkoko oli 16,46.

Luokanopettajista kaikilla on muodollinen kelpoisuus, aineenopettajista noin 91 %:lla ja erityisopettajista 90 %:lla. Opettajista noin 94 % on muodollisesti päteviä (valtakunnallisesti noin 89 %). Koulunkäynninohjaajista kaikilla on muodollinen kelpoisuus tehtävään. Varhaiskasvatuksen henkilöstöstä kaikilla on muodollinen kelpoisuus.

Määrärahojen poikkeamat:

Toimintakulut olivat kokonaisuudessaan budjetoidulla tasolla.

Henkilöstömenot alittuivat noin 70 000 eurolla ja muut kulut (vuokrat) noin 30 000 eurolla. Avustukset (kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki) toteutuivat noin 170 000 euroa arvioitua pienempinä, mikä selittyy kotihoidon tuen piirissä olleiden lasten vähäisemmällä määrällä. Sen sijaan palvelujen ostoissa ylitystä oli noin 250 000 euroa. Tämä selittyy lähinnä sisäisten toimisto- ja asiantuntijapalveluiden sekä ateriapalveluiden ja kuljetuspalveluiden ylittymisillä. Myös erilaiset asiakaspalvelujen ostot (esim. lukiokoulutuksen maksuosuus) ylittivät jonkin verran.

Keväällä 2017 tehdyssä talouden sopeuttamisohjelmassa koulutuslautakunnan säästövelvoitteeksi määriteltiin noin 160 000 euroa. Ulkoiset toimintakulut alittuivat noin 180 000 eurolla budjetoidusta. Sisäiset kulut puolestaan ylittivät noin 160 000 eurolla.

Toimintuotot toteutuivat budjetoidulla tasolla.

Arvioitua suurempina toteutuivat mm. kotikuntakorvaukset (noin 56 000 €) ja erilaiset hankeavustukset (noin 54 000 €), kun taas varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksujen tuotot alittuivat noin 65 000 euroa budjetoidusta. Tasapainotamisohjelman yhteydessä varhaiskasvatuksen tuottojen väheneminen arvioitiin 80 000 euroksi (varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutos 1.3.2017). Kokonaisuutena tulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 7,5 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen muutos 2012 – 2017 (1 000 euroa):

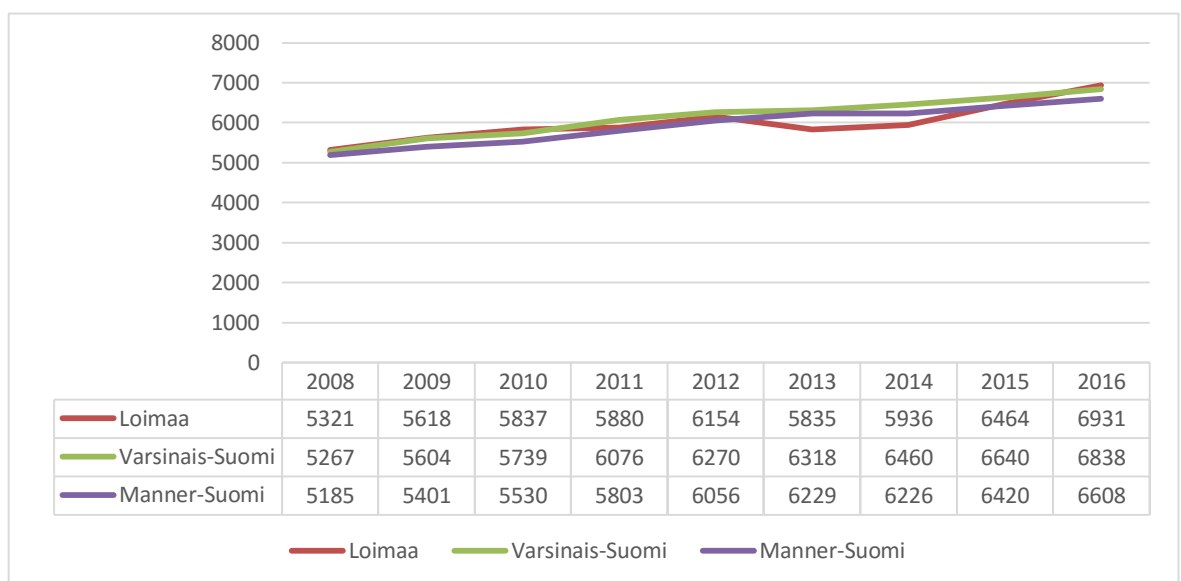
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	muutos-% 12/17
Toimintatuotot	2 719	2 563	2 502	2 546	2 502	2 690	-1.1
Henkilöstökulut	16 934	16 019	16 250	15 934	15 625	13 803	-18.5
Palvelujen ostot	6 368	6 313	6 232	6 331	7 213	8 220	+29.1
Aineet ja tarvikkeet	604	524	492	492	529	488	-19.2
Avustukset	799	914	921	819	737	647	-19.0
Muut kulut	2 362	2 559	2 516	2 514	2 451	2 024	-14.3
Toimintakulut yht.	27 067	26 329	26 411	26 091	26 555	25 182	-7.0
Toimintakate	24 348	23 766	23 909	23 545	24 053	22 491	-7.6

Vuodesta 2012 alkaen Loimaan kaupungissa on toteutettu koulu- ja päiväkotiverkon uudistamista, minkä vaikutukset näkyvät myös toimintakuluissa. Perusopetuksen tuntikehystä on vähennetty ko. ajanjaksona, kun oppilasmäärä on vähentynyt. Varhaiskasvatuksessa on toteutettu merkittävä ostopalvelujen laajentaminen. Vuoden 2017 alusta lukiokoulutus siirtyi Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymälle. Nämä ratkaisut selittävät palvelujen ostojen kasvua ja henkilöstömenojen vähenemistä.

Henkilöstömenojen osuus toimintakuluista on 54,9 %, palvelujen ostojen 32,6 %, muiden kulujen (vuokrat) 8,0 %, avustusten 2,6 % ja aine- ja tarvikkeiden 1,9 %. Tulot muodostuvat pääosin hoitopäivämaksuista, vieraskuntalaisten opetuksen järjestämisestä, apip-toiminnan maksuista ja erilaisiin hankkeisiin myönnettyistä valtionavustuksista. Vuositasolla nämä ovat 1,1 - 1,2 milj. euroa. Tuloissa ovat mukana myös kotikuntakorvaukset, jotka ovat viime vuosina olleet 0,9 – 1,0 milj. euroa.

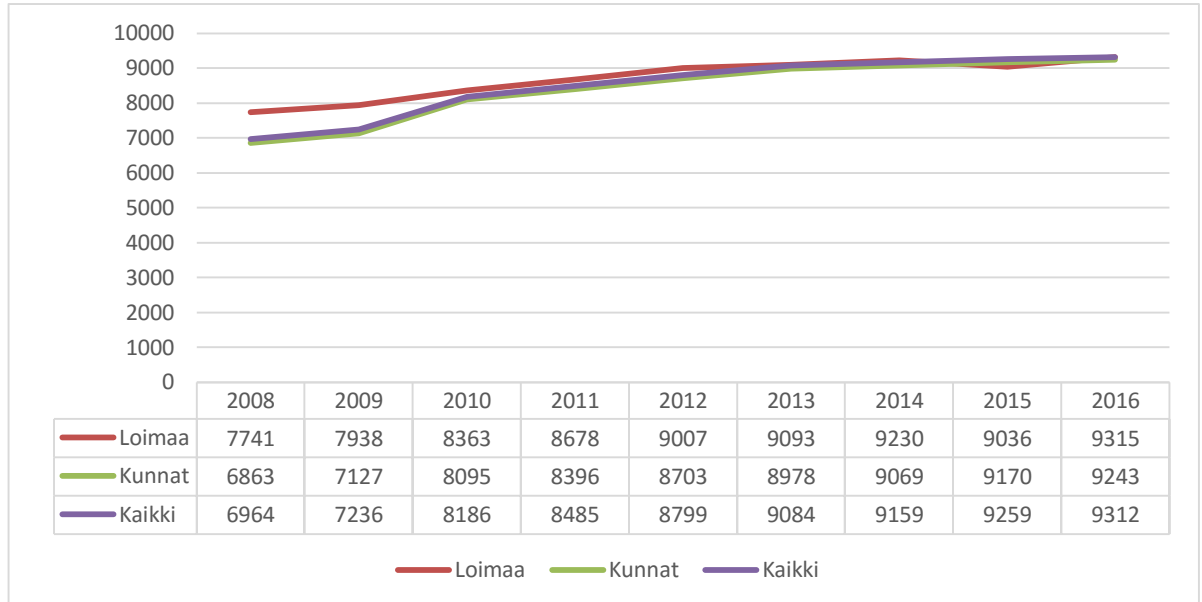
Vertailutietoja:

Lasten päivähoidon kustannuksia 2008 – 2016 (nettokustannukset, €/0-6v):

Päivähoidon kustannuksissa näkyy 0-6-vuotiaiden osuuden pieneneminen Loimaan väestöstä vuosina 2012 – 2016 (6,6 %-> 6,1 %).

Perusopetuksen käyttökustannukset (OPH:n raportit) 2008 - 2016:

Perusopetuksen käyttökustannusten kehitykseen vaikuttavat monet tekijät. Loimaalla haastetta tuovat mm. useat (pienehköt) yksiköt, laaja erityisopetus, laaja tuntikehys sekä kuljetusoppilaiden merkittävä osuus. Koulukohtaiset erot yleisopetuksen opetuskustannuksissa ovat Loimaalla huomattavat. Erot ovat monen tekijän summa, mutta ainakin oppilasmäärä sekä erityisesti kiinteistönhuolto- ja kuljetuskustannukset ovat tässä mielessä merkittäviä tekijöitä. (ku-
vion kustannukset sisältävät sairaala- ja vammaisopetuksen).

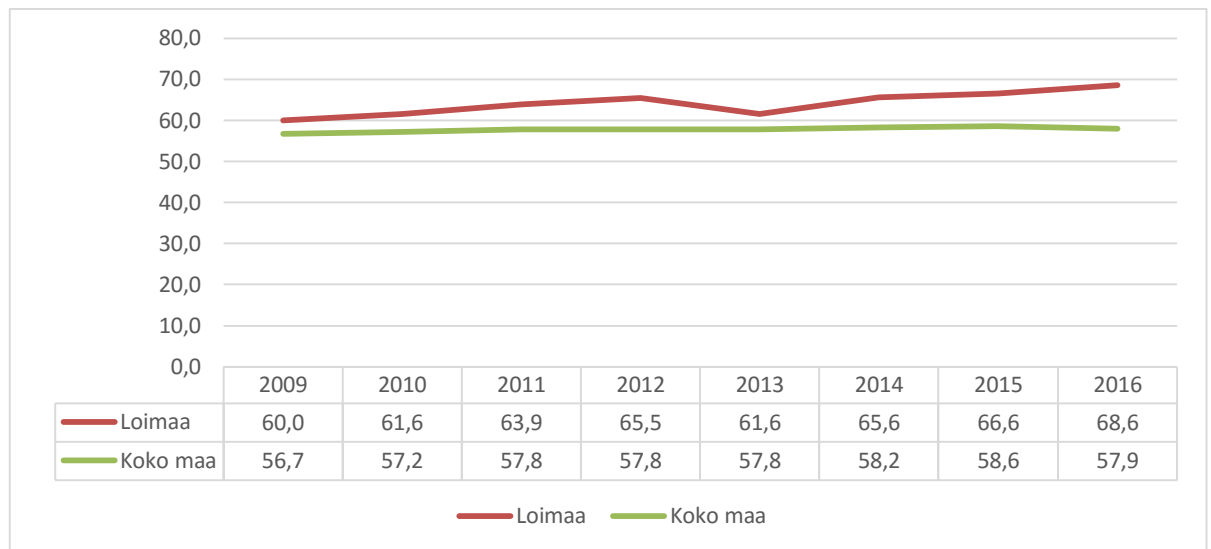
Vertailutietoja (v. 2016) muutamista (samankokoisista) kunnista (perusopetus, OPH:n raportit):

Kunta	Oppilaat	Opetus- tunnit/opp	Opetus €/tunti	Kuljetus- oppilaat	Kuljetus €/opp	Ruokailu €/opp/pv	Yhteensä €/opp
Forssa	1 502	69	77	195	1 903	3,46	9 106
Kauhajoki	1 358,5	74	71	521	1 628	3,29	9 823
Lieto	2 431,5	67	67	514	1 202	2,69	7 953
Loimaa	1 561	82	63	585	1 492	3,09	8 862
Naantali	1 987	67	71	369	1 645	3,64	8 350
Uusikaupunki	1 325,5	78	62	360,5	879	3,08	10 167
Kunnat yhteensä	517 467,5	70	70	113 444	1 631	2,79	8 994

Edellä olevan taulukon perusteella erityisesti opetuksen määrä (tuntikehys) ja kuljetuskustannukset ovat merkittävimmät tekijät, jotka nostavat oppilaskohtaisia kustannuksia Loimaalla. Viime vuosina Loimaan ero keskimääräisiin oppilaskohtaisiin kustannuksiin on pienentynyt, mikä perustuu lähinnä tuntikehysten vähentämiseen. Pinta-alalta laajassa kunnassa koulukuljetusten kustannukset ovat joka tapauksessa jatkossakin merkittävät. Tämän takia kustannuksissa on ongelmallista päästä valtakunnalliselle tasolle. Vuosina 2015 ja 2016

Loimaan kaupungissa oppilaskohtaiset kustannukset kuitenkin olivat alle valtakunnallisen keskiarvon. (edellä olevan taulukon luvut eivät sisällä sairaala- ja vammaisopetusta).

Kunnan kustantamassa päivähoidossa olleet lapset, (% , 1-6-vuotiaista):

Loimaalla päivähoidossa olevien osuus on koko maan tasoon verrattuna korkea. Osapäivähoidossa olevien lapsien osuudet ovat Loimaalla huomattavasti suuremmat kuin koko maassa: vuonna 2016 osapäivähoidossa oli 1-2- vuotiaista 18,9 % (koko maa 3,5 %) ja 3-5-vuotiaista 30,8 % (koko maa 7,9, %). Sen sijaan kokopäivähoidossa olevien osuus on toisin päin: 1-2-vuotiaista 29,3 % (koko maa 33,9 %) ja 3-5-vuotiaista 47,2 % (koko maa 60,1 %).

Vuoden 2017 aikana kotihoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vaihteli välillä 185 – 250 (keskimäärin 214). Vuonna 2016 määrä vaihteli välillä 210 – 268 (keskimäärin 240).

Toimintaan ja talouteen liittyvät olennaiset riskit:

- o henkilöstömäärän mitoittaminen rakenteellisia muutoksia ja palvelujen uudistamista vastaaviksi (haastetta henkilöstösuunnitteluun ja toimitilakysymyksiin)

Päätökset merkittävimmistä rakenteellisista muutoksista tulisi saada hyvissä ajoin, jotta niiden aiheuttamiin henkilöstömuutoksiin voidaan varautua. Mm. Oripään kouluratkaisulla ja kouluverkon rakenteella on vaikutusta opettajien virkoihin. Varhaiskasvatuksessa lapsimäärän ja hoidon tarpeen muutokset tuovat oman haasteensa henkilöstömitoitukseen.

- o päiväkotij- ja koulukiinteistöjen kunto (mm. sisäilmaongelmat)

Sisäilmaongelmista aiheutuvat henkilöstön poissaolot vaikuttavat merkittävästi toimintaan ja aiheuttavat sijaisjärjestelyjä. Korvaavissa tiloissa ja poikkeusoloissa toimiminen vaikuttavat myös palvelujen järjestämiseen. Mm. Mahlapuiston ja Peltoisten päiväkodeissa sekä Hirvikosken yhtenäiskoulussa on vuoden 2017 aikana esiintynyt sisäilmaongelmia.

- o palvelujen sopeuttaminen määrärahoihin (rakenteellisten ja toiminnallisten muutosten toteuttaminen, suunnitelmallisuus, palvelujen tehokkuus ja laatu, palvelujen tasapuolisuus) ja palvelujen sopeuttaminen lapsimäärän kehitykseen (ikäryhmien pieneneminen – ryhmien määrä – oppilaskohtaiset kustannukset)

Määrärahat ovat tällä hetkellä aika reaalistisella tasolla ja palvelut pystytään järjestämään asianmukaisesti. Oppilaskohtaisissa kustannuksissa olemme valtakunnan keskiarvon tuntumassa, mutta oppilasmäärän väheneminen tulevaisuudessa tuo tähän omat haasteensa. Jotta oppilaskohtaiset kustannukset eivät kasvaisi merkittävästi, pitäisi oppilasmäärien väheneminen näkyä opetusryhmien määrissä ja tuntikehyksessä. Haastetta aiheuttaa myös oppilaiden lisääntyvä tuen tarve.

Kouluverkkovaihtoehtoissa on otettava huomioon niin pedagogiset kuin taloudelliset vaikutukset. Kovin pienet koulut eivät ole toiminnallisestikaan tarkoituksenmukaisia. Oppilasmäärän laskiessa ja kouluverkon säilyessä nykyisellään tulisivat opetusryhmien kokoerot kasvamaan koulujen välillä. Toisaalta useamman vuosiluokan yhdysluokat eivät ole välttämättä pedagogisesti perusteltuja.

Kiinteistökulut muodostavat merkittävän osan toimintakustannuksista, joten myös tilojen määrä on olennaista ottaa huomioon. Kouluverkon harveneminen puolestaan lisää kuljetuskustannuksia ja kuljetuksessa olevien oppilaiden määrää.

4.1.4 Koulutuslautakunnan tilinpäätös yhteensä

KOULUTUSLAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	2 237 367	2 231 200	0	2 231 200	2 418 995,88	-187 795,88	108,4
Sisäiset tuotot	264 677	456 700		456 700	271 439,09	185 260,91	59,4
Tuotot yhteensä	2 502 044	2 687 900	0	2 687 900	2 690 434,97	-2 534,97	100,1
Toimintakulut	-21 079 130	-20 348 700		-20 348 700	-20 168 098,39	-180 601,61	99,1
Sisäiset kulut	-5 476 783	-4 853 600		-4 853 600	-5 013 764,42	160 164,42	103,3
Kulut yhteensä	-26 555 913	-25 202 300	0	-25 202 300	-25 181 862,81	-20 437,19	99,9
TOIMINTAKATE	-24 053 869	-22 514 400	0	-22 514 400	-22 491 427,84	-22 972,16	99,9
Rahoitustuotot ja -kulut	-22	0			-8,68	8,68	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		0	0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-24 053 890	-22 514 400	0	-22 514 400	-22 491 436,52	-22 963,48	99,9

4.2. VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Toimielin: Vapaa-aikalautakunta

Tehtävä: Vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

4.2.1 Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää vapaa-aikapalvelujen hallinnon, kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden sekä musiikkiopiston ja työväenopiston toiminnan.

Kirjastopalveluiden tehtävänä on tuottaa kuntalaisille ajantasaiset ja monipuoliset kirjasto- ja tietopalvelut. Kirjastolaitos koostuu pääkirjastosta sekä Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän kirjastoista. Loimaan kaupunginkirjasto tekee yhteistyötä kirjastopalvelujen laadun varmistamiseksi muiden kirjastojen kanssa seutu-, maakunta- ja valtakunnallisella tasolla.

Viime vuosina yleisten kirjastojen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi. Kirjastoissa ei ainoastaan hankita tietoa, käytetä ja lainata aineistoja, vaan myös opitaan, harrastetaan, kokoonnutaan, työskennellään ja toimitaan yhdessä. Kokonaislainaus laski edellisvuoteen verrattuna 4,2 %, mutta kävijämäärä säilyi lähes ennallaan. Kirjastossa järjestettiin 230 tapahtumaa, joista kirjaston järjestämiä tapahtumia oli 122 (2 039 osallistujaa).

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) tuli voimaan 1.1.2017. Kirjastolakiin on ensimmäisen kerran määritelty yleisen kirjaston tehtävät. Kirjaston tulee tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistointintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Uuden lain mukaan kirjaston omien aineistojen varaaminen on maksutonta, mikä vaikutti kirjaston toimintatuottojen kertymiseen. Varaamisen lisäksi on edelleen aineistojen käyttö ja lainaus sekä ohjaus ja neuvonta maksutonta.

Kirjastopalvelut on tarkoitettu koko väestölle. Keskeinen tavoite on, että kaikki käyttäjät huolimatta mahdollisista toimintarajoitteista voivat hyödyntää kirjaston palveluja. Kirjastopalveluiden saavutettavuutta tuettiin selko- ja isotekstisten kirjojen teemahyllyllä, kirjaston kotipalvelulla ja yhteistyöllä Celia-kirjaston kanssa. Kirjasto välitti Celian palveluja asiakkaille, joiden on vaikea lukea tavalista kirjaa, ja opasti palvelun käytössä.

Asiakkaiden opastaminen tiedonhallintataitoihin on yksi kirjaston ydintehtävistä. Opastusta järjestettiin sekä henkilökohtaisena opastuksena että ryhmille (1 640 osallistujaa). Lukemiskulttuuria edistettiin vaihtuvien kirjanäyttelyin ja erilaisten luku- ja kirjallisuuspiirien avulla.

Loisto-kirjastot aloittivat e-aineistojen hankinnan 2017. Vuoden lopussa yhteisessä kokoelmassa oli 380 e-kirjaa.

Lastenkirjastotyössä painopistealueena oli lukuharrastuksen tukeminen ja mediakasvatus. Maakunnallisen medialähettoiminnan osana alkanut Mediamatka toteutettiin vuonna 2017 Suomi 100 vuotta -teemalla. Keväällä järjestettiin ensimmäisen kerran pääkirjaston lastentapahtuma Satulauantai (kävijöitä 326), joka on jatkossa tarkoitus järjestää vuosittain.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on luoda mahdollisuuksia ja edellytyksiä taiteen harjoittamiselle sekä kotiseututyön ja perinteen harrastamiselle.

Kulttuuripalvelut tuottaa kulttuuri- ja perinnetoimintaan liittyviä palveluita sekä toteuttaa muita tehtäviä kuten järjestää julkisia tilaisuuksia, ylläpitää perinteen tallentamista ja vastaa osittain ystävyyskuntatoiminnasta ja matkailuun liittyvistä tehtävistä. Avustuskohteita ovat Suomen maatalousmuseo Sarka, Loimaan seudun teatteriyhdistys, muut yhdistykset ja kylät. Myös yksittäisten henkilöiden, kuten taiteilijoiden ja perinteentekijöiden tai -harrastajien toimintaa voidaan mahdollisuuksien mukaan tukea avustusrahoista. Keskeistä on kuitenkin yhteisöjen avustaminen.

Keskeisiä tehtäviä ovat musiikkitilaisuuksien ja muun esittävän taiteen tukeminen ja järjestäminen, teatteritoiminnan tukeminen, elokuvatoiminta, taidekokoelman ylläpitäminen ja kartuttaminen, erilaiset viestintäpalvelut, Vesikosken myllyn, Alpo Jaakolan Patsaspuiston, kuivurigallerian ja Elias-salin (toistaiseksi poissa käytöstä) näyttelytoiminnasta ja ylläpidosta vastaaminen ja Heimolinnan toiminta. Lisäksi kulttuuripalvelujen vastuulla on toritoiminta sekä julkisten tilaisuuksien (itsenäisyyspäivä, uusivuosi ja veteraanipäivä) järjestäminen.

Taidekokoelmat (kaupungin kokoelma, Anttilan veistoskokoelma, Haapasten kokoelma, Jaakko Tervasmäen kokoelma ja talletukset Suomen Taiteilijaseuralta ja Kari Korpelan perikunnalta) ovat osittain esillä Taidetalossa, Rantatie 2. Kiinteistöön on asennettu ilmastointi- ja lämmityslaitteet, jotka ovat käytössä kellarissa (varasto) ja toisessa kerroksessa (näyttely ja hallinto). Samoin turvallisuus on järjestetty museotasoisiksi. Näyttelytilojen koko on n. 250 m², varaston noin 200 m². Ullakkokerros on mahdollista ottaa tulevaisuudessa taidetoiminnan käyttöön. Taidetaloon on sijoitettu myös Suomen Taiteilijaseuran kokoelma (43 teosta). Kokoelmatoiminnasta on erikseen päätetty vapaa-aikalautakunnassa 4.10.2012.

Taidetalon kävijämäärä vuonna 2017 oli noin 1 500 ja Alpo Jaakolan patsaspuiston noin 2 500. Pääsylippujen hinnat olivat 3 €/2 € ja alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

Vuonna 2015 valmistui Alpo Jaakolan muistomerkkityöryhmän lausunto, jossa esitetään, että Loimijoen rantaan (Satakunnantie 17 kohdalle) sijoitettaisiin esiintymislava ja ranta-alue tehtäisiin puistoalueeksi (nimettäisiin Alpo Jaakolan mukaan). Hanke tulisi toteuttaa kokonaisuudessaan 1.4.2019 mennessä.

Liikuntapalveluiden tehtävänä on turvata ja kehittää koko kunnan alueella eri hallintokuntien, liikuntajärjestöjen, yhteisöjen ja muiden liikuntapalveluja tuottavien tahojen yhteistyöllä liikuntaan ja terveisiin elämäntapoihin ohjaava palvelukokonaisuus.

Tehtäväalue sisältää liikuntatoimen hallinnon, liikuntatoiminnan järjestämisen ja tukemisen, liikuntatilojen ja -alueiden käytön koordinoimisen, järjestöavustukset ja yhteistyösopimukset, jäähalliyhtiön tuen jääaikaa ostamalla sekä urheilustipendien kustannukset.

Kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukemalla kansalais- ja seuratoimintaa, rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja, kehittämällä paikallista ja kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskeissa päätöksissä sekä osana terveyden ja hyvinvoinnin kehittämistä arvioida asukkaiden liikunta-aktiivisuutta.

Erityisliikunta oli edelleen painopistealueena. Liikuntapalvelut järjesti eri puolilla kuntaa eri ikäryhmille 24 ohjattua erityisliikuntaryhmää (ikäihmisten hyvinvoinnin liikunnat, kuntosali- ja tuolijumpparyhmät, pitkäaikaissairaiden, mielenterveyskuntoutujien, kehitysvammaisten ja soveltavan liikunnan ryhmät). Ohjattuja terveysliikuntaryhmiä oli 4 (miesten ja naisten kuntoryhmät ja circuit). Ohjattuja lastenryhmiä oli 7 (vauva- ja perheinnit (1032 käyntikertaa) ja sähkökerho. Vesihovissa oli viikoittain 4 avointa uintilipun hintaan sisältyvää vesijumpparyhmää (3856 käyntikertaa) 2 ohjausmaksullista syvänveden vesijumpparyhmää (631 käyntikertaa). Liikunnanohjaajat vierailevat eläkeläis- ym. järjestöjen tilaisuuksissa antamassa liikuntaneuvontaa ja tietoja kaupungin palveluista.

Syksyllä 2016 hankkeena aloitettua liikuntaneuvontaa LiPake - Loimaa Liikuntapalveluketju tyypin 2 diabeetikoille jatkettiin omana toimintana poikkihallinnollisena yhteistyönä terveystieteiden kanssa. Starttiryhmän läpikäyneille perustettiin jatkoryhmä liikuntapalvelujen toimesta. Tavoitteena on motivointi terveellisempään elämään ja oman kiinnostuksen mukaisen liikuntapolun löytäminen matalan kynnyksen ryhmien, lajikokeilujen ym. kautta.

Uimahalli Vesihovi on ”vauvasta vaariin” kuutena päivänä viikossa vesiliikuntapalveluja tuottava seutukunnallinen ohjatun liikunnan (vauva- ja perheinnit, lasten ja aikuisten uimakoulut, kaikille avoimet ja järjestöjen ostamat vesijumppat, koululaisten uimaopetus) ja omaehtoisen virkistystien keidas. Suomi 100 juhlavuoden valtakunnallistakin julkisuutta saanut liikuntapalvelujen toteuttama 100 tunnin uintiviesti uitiin 5.-9.6.2017 Vesihovissa. Tunnin mittaisilla osuuksilla viestiä ui noin 180 eri henkilöä. Vesihovin historian miljoonas asiakas Eila Rautanen palkittiin ja kukitettiin 17.5.2017. Vesihovissa järjestetyt wibit -vesipuistot ja vesidisco olivat takuuvarmoja vetonauloja.

Vuoden mittaan järjestettiin itse tai yhdessä muiden toimijoiden kanssa erilaisia tapahtumia kuten talvispäivät (120 osallistujaa), ui kesäksi kuntoon -kampanja (101 osallistujaa, 501 km uintia ja 339 h vesiliikuntaa), lasten temppuradat, liikuntaleiri Kalikassa (45 lasta), unelmien liikuntapäivä, selvarit, Suomi 100 tanssit ym.

Joka kolmas vuosi toteutettavat ”Sinua varten” -harrastemessut oli Suomi 100-tapahtuma, joka toteutettiin nyt poikkeuksellisesti liikuntahallissa ja oli avoin myös hyvinvointipalveluja tuottaville yrityksille. Vesihovi hoiti messuravintolan aiempien vuosien tapaan.

Kansalais- ja seuratoimintaa tuettiin kattavaan liikuntapaikkaverkostoon myönnettyillä käyttövuoroilla sekä järjestöavustuksilla. Ensimmäistä kertaa sähköisellä haulla suoritettua yleisavustusta myönnettiin 21 järjestölle yhteensä 66 000 €. Kohdeavustuksia myönnettiin 12 järjestölle yhteensä 24 930 €. Urheilustipendejä myönnettiin 5 joukkueelle ja 9 yksilöurheilijalle yhteensä 3 420 €. Hurrikaani Loimaan kanssa oli 21 000 €:n yhteistyösopimus ja Loimijokilaakson Jäähalli yhtiölle myönnettiin tukea 30 000 €, jota vastaan kaupunki sai jääaikaa. Jääaika käytettiin kaupunkilaisille vapaisiin luisteluvuoroihin sekä varhaiskasvatukseen ja koulujen luisteluvuoroihin.

Saviseudun kuntien liikuntatoimet järjestivät yhdessä vuoden mittaan pyöräilyyn, kävelyyn/juoksuun ja hiihtoon kohdistuneet ”Saviseutu liikkuu” -kampanjat, joiden tavoitteena on innostaa kuntalaisia omaehtoiseen liikuntaan ympäri vuoden. Ensimmäistä kertaa oli mahdollista kirjata suoritukset myös sähköisesti.

Liikuntatilojen ja -alueiden kunnossapitoa ja kehittämistä tulee suunnitella käyttäjäryhmien tarpeita kuunnellen. Kauan toivottu Hirvikosken keskusurheilukentän perusparannus aloitettiin syksyllä (valmistuu syksyllä 2018) ja siihen saatiin aluehallintovirastolta 113 000 €:n avustus. Myös pitkään esillä ollut jalkapallon tekonurmikentän rakentaminen varmistui. Urheilukeskuksen viheriölle sijoitettavaan kenttään saadaan Leader-avustusta ja myös Loimaan Palloseura on sitoutunut hankkeeseen 50 000 €:lla ja SPL 20 000 €:n HatTrick avustuksella. Kenttä valmistuu keväällä 2018.

Virallisen ulkoilureitin statuksen saaneen Harjureitin kehittämistyö aloitettiin yhdessä Huittisten, Oripään ja Säkylän kuntien kanssa. Harjureitin uusi kehittämishanke sai Ely-keskukselta Leader-hanketukea noin 19 000 €. Hankkeessa tehdään koko reitistön kuntokartoitus ja kehittämissuunnitelma sekä kuntien hallinnoimat, monipuoliset tiedotuskanavat tiedottamiseen ja markkinointiin.

Uuden liikuntalain hengen mukaisesti osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi kaupunki on ollut valmis perustamaan virallisen seuraparlamentin. Parlamenttia ei perustettu, vaan osa loimaalaisista seuroista muodostivat oman yhdistyksen, Loimaan Liikunta ry.

Jan Hydenin opinnäytetyönä valmistui Loimaan liikuntapalvelujen kuntalaiskysely 2017. Kyselyssä tutkittiin täysi-ikäisten loimaalaisten liikunta-aktiivisuutta ja liikuntatottumuksia, kaupungin hallinnoimien liikuntapaikkojen sekä ohjattujen liikuntapalvelujen käyttöä. Vastajat saivat myös mahdollisuuden arvioida liikuntapalvelujen toimintaa kokonaisuudessaan ja antaa vapaata palautetta liikuntapalvelujen kehittämiseen.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä nuorisotoiminnalle ja tarvittaessa järjestää toimintaa, tukea nuorten kasvua ja kansalaisvalmiuksia tiiviissä yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen sekä yksityisten henkilöiden, erityisesti nuorten kanssa. Nuorisopalveluiden tehtävänä on huolehtia, että nuorilla on mahdollisuus käyttää heille suunnattuja palveluja ja että heillä on mahdollisuuksia ja valmiuksia vaikuttaa elinolosuhteisiinsa. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut olivat toimintavuonna erityisen kehittämisen alueena nuorisopalveluissa. Hankemuotoisena kehitettiin eri osa-alueita. Nuorten tieto- ja neuvontapalvelupiste avattiin helmikuussa Citynuokkarin yläkertaan toimistotilojen yhteyteen. Kouluille hankittiin tiedotus- ja informaatiostandeja, joissa vaihtuvat teemat vuosikellon mukaisesti. Mistastiedat.fi -sivusto avattiin syksyllä. Sivustoon on kerätty oman alueen palveluita ja nuoria kiinnostavia/askarruttavia asioita. Sivuston rakentamisessa on käytetty sekä eri viranomaisten asiantuntijuutta että nuorten osallistumista sivuston kehittämiseen. Teemaan liittyen on järjestetty viranomaistapaamisia ja koulutuksia.

Avointa talo- ja aluetoimintaa on järjestetty nuorisotiloilla sekä yläkoulu- että alakouluikäisille (4-6 lk) keskustan, Alastaron ja Mellilän nuorisotiloissa. Hirvikosken nuorisotilassa on järjestetty vain alakoululaisille suunnattua junnunuokkaria. Avoimen toiminnan lisäksi on järjestetty tapahtumia. Loimaan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti tuotetaan peruskoululaisille lähinnä ehkäiseviä palveluja. Kouluyhteistyössä aloitettiin JOPO-toiminnan kehittäminen yhteistyössä yläkoulujen kanssa.

Vuonna 2017 toteutettiin joka kolmas vuosi järjestettävät harrastemessut. Ne laajenivat tänä vuonna myös hyvinvointipalveluiden puolelle ja avattiin lisäksi yrityksille. Messut olivat Suomi100-tapahtuma. Messujen järjestämiseen osallistui aiempaa useampi vapaa-aikapalvelujen toimiala.

Alakouluikäisten kesäleirejä järjestettiin Kalikan virkistysalueella. Leiritoiminta on houkuttanut vuosittain yhä vähemmän osallistujia, joten leiritoiminnan uudistaminen on välttämätöntä.

Nuorten osallisuuden ja nuorten asioiden edistäjänä Loimaalla toimii nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuuston vaaleja ei järjestetty ehdokkaiden vähäisyyden vuoksi. Nuorisovaltuusto rinnastetaan kunnalliseen toimielimeen, joten sen asema vahvistui toimintavuonna hallinnossa (aloiteoikeus). Toiminnan muodot ja nuorten sitoutuneisuus toimintaan on ollut haasteellista.

Vuoden 2013 alusta astui voimaan nuorten yhteiskuntatakuu, joka edellyttää paikallisia toimia erityisesti nuorten koulutuksen ja työllistymisen osa-alueilla. Nuorisotakuun toteutuksen ja kehittämisen osalta nuorisotoimen vastuulla on etsivä työ. Etsivää työtä toteutetaan seutukunnallisena. Nuorten työpajatoiminta on hallinnollisesti sosiaalipalvelujen alaisuudessa. Tavoitteena on edistää nuorisotakuun paikallisen työryhmän esityksiä. Nuorten työpajatoiminnan kehittämiseen yhteistyössä paneuduttiin ja tehtiin alustavat sopimukset mm. työnjollisista asioista työpajan ja nuorisotoimen välillä, jotta saadaan hyödynnettyä paremmin kunkin osaamista ja tehtäviä.

Loimaan kaupungissa toimii lasten ja nuorten monialainen työryhmä, joka toimii nuorisolain edellyttämänä nuorten ohjaus- ja palveluverkostona. Työryhmä toimii myös paikallisena LAPE -ryhmänä. Työryhmän tehtävänä on edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, koota tietoa nuorten kasvu- ja elinoloista sekä nuorten palvelujen saavutettavuudesta ja riittävydestä. Verkoston tehtävänä on tehostaa nuorten palveluihin ohjautumista ja palvelusta toiseen siirtymistä ja edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvien tietojenvaihdon sujuvuutta. Työryhmä on mm. osallistunut lasten ja nuorten hyvinvointipoliittisen ohjelman päivittämiseen, järjestänyt viranomaisille tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia sekä työstänyt palveluverkostomme katvekohtia ja niihin liittyviä ongelmia, joita yhteistyöllä voitaisiin ratkaista.

Seutukunnallinen nuorisotoiminta (SENU) jatkaa toimintaansa neljän kunnan yhteistyönä tuottaen nuorisopalveluja sekä kehittäen nuorisotoimintaa seutukunnan alueella. Pääasiallisena toimintana järjestetään etsivää nuorisotyötä. Seutukunnallisena toteutetaan nuorten kuulemista ja leiri-/kurssitoimintaa (mm. bändikurssi). Kuulemisia järjestettiin Alastaron yläkoululla 8.-luokkalaistille ja heidän vanhemmilleen. Kuulemisten tavoitteena oli kuulla vapaa-aikapalveluista erityisesti yläkoulun vaikutusalueella.

Maakunnallisena hankkeena jatkoi Verkot-hanke. Hankkeen tehtävänä on edistää lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman juurruttamista Varsinais-Suomeen nuorisotoimialalla.

Loimaan kaupunki on saanut oikeuden toteuttaa Erasmus+ -ohjelman kautta nuorisovaihtoa. Vuonna 2017 vastaanotettiin kaksi nuorta ja lähetettiin yksi nuori.

Työväenopisto tuottaa loimaalaisille heidän tarpeistaan lähtevää opetusta ja oppimistavoitteista harrastustoimintaa, joka tukee kuntalaisten aktiivisuutta, kehittää osaamista ja sivistystä sekä edistää henkistä ja ruumiillista hyvinvointia. Paikallisten yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä mahdollisimman laajan seutukunnallisen, alueellisen ja paikallisen kurssitarjonnan saavuttamiseksi.

Työväenopiston toiminta käsittää perinteisen vapaan sivistystyön lisäksi mm. lapsille ja nuorille annettavaa taiteen perusopetusta. Sitä tarjotaan kuvataiteissa sekä teatteritaiteessa. Tilauskoulutusta ja muuta maksupalvelukoulusta työväenopisto järjestää tarpeen mukaan.

Työväenopiston hallinto on hankittu 1.8.2012 alkaen Pöytyän kunnalta (Auranlaakson kansalaisopiston rehtori). Opisto tekee muutenkin tiivistä yhteistyötä Auranlaakson kansalaisopiston kanssa. Loimaan työväenopisto on mukana myös varsinaissuomalaisten kansalaisopistojen nk. Ilo Oppia! -opistoverkostossa, jonka puitteissa se on koordinoanut vuosina 2016 - 2017 toteutettua Aluehallintoviraston rahoittamaa Onni Oppia -hanketta. Työväenopisto on ollut kumppanina myös Auranlaakson kansalaisopiston koordinoimassa ELY-keskusrahoittessa Leader-hankkeessa "Virtaa ja vetreyttä -kylille" sekä Opetushallituksen avustamassa laatu- ja kehittämissankkeessa, jossa on kehitetty opistojen asiakas- ja kurssipalautejärjestelmiä. Molemmat viimeksi mainitut hankkeet käynnistyivät vuonna 2016 ja jatkuivat vuonna 2017. Elokuussa 2017 käynnistyi Opetushallitusrahoitteinen "OpistoAkatemia" -laatu- ja kehittämishanke, johon Loimaan työväenopisto sai avustusta 46 000 euroa. Se toteutetaan yhdessä Keravan opiston ja Vakka-Suomen kansalaisopiston kanssa. Hanke päättyy vuoden 2018 lopussa.

Musiikkiopisto järjestää laadukasta musiikin ja tanssin opetusta sekä niihin liittyvää muuta toimintaa alueen asukkaille. Musiikillisten ja tanssiin liittyvien tietojen ja taitojen kartuttamisen lisäksi tavoitteena on tarjota asukkaille mielekästä toimintaa vapaa-ajaksi elämänlaatua parantamaan.

Musiikkiopistossa opetetaan jousi-, puhallin- ja lyömäsoitinten, pianon sekä kitaran soittoa. Opetusta annetaan lisäksi orkesterisoitossa, kamarimusiikissa, yksin- ja kuorolaulussa, pop- ja jazzmusiikissa sekä musiikin perusteissa (teoria-säveltäminen ja musiikkitieto).

Musiikkiopiston tanssilinjalla on opetusryhmiä seuraavasti: lastentanssi, alkeisbaletti, baletti, nykytanssi.

Avoimella linjalla voivat opiskella kaiken ikäiset oppilaat ilman velvollisuutta osallistua pääsykokeeseen. Musiikkiopiston avoimen linjan kustannukset ketaan kokonaan oppilasmaksuilla.

Vuonna 2017 jatkettiin kouluilla erilaisten soittimien esittelyä uusien opiskelijoiden hankkimiseksi erityisesti harvinaisimpiin soittimiin. (Kulttuurikasvatussuunnitelma)

Musiikkiopistossa suoritettiin vuonna 2017 yhteensä 28 kurssitutkintoa.

4.2.2 Toiminnan perustiedot

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Henkilöstö	Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1
	Kirjastonjohtajat	0	0	0
	Kirjastonhoitajat	2	2	2
	Kirjastovirkailijat	9	9	8,7
	Kulttuurisihteeri	1	1	1
	Musiikinohjaaja	0,4	0,4	0,4
	Kulttuuriohjaaja	1	1	1
	Liikuntasihteeri	1	1	1
	Liikunnanohjaajat	5	5	5
	Kassa/kahviotyöntekijä	2	2	2
	Laitoshuoltaja	2	2	2
	Laitosmies	1	1	1
	Tilapäistyöntekijät	0	0,5	0
	Nuorisosihteeri	0,5	1	0,3
	Nuoriso-ohjaaja	1,6	2,5	2,5
	Seutu-/maakunnallinen työntekijä, hanketyöntekijä	3,4	2,5	3,7
	Nuorisotalojen valvojat	0,3	0,2	0,3
	Rehtori	1	1	1
	Opettaja /työväenopisto	2	2	2
	Sivut. tuntiopettajat/to	82	80	87
	Opettaja/musiikkiopisto	5	5	4
	Sivut. tuntiopettajat/mo	16	15	16
	Palvelusihteeri	1	1	1
	Yhteensä	138,2	136,1	142,9
	htv	66,5	65,5	67,5
Tilat/toimipiste	Kirjastot	4	4	4
	Kulttuuritilat	6	6	6
	Liikuntakeskukset	4	4	4
	Nuorisotilat	4	4	4
	Virkistysalueet	2	2	2
	Opistotalot	2	2	2

Kulttuuritilat: Heimolinna, Elias-sali, Vesikosken mylly, Alpo Jaakolan patsaspuisto, Kuivurigalleria, taidetalo

Liikuntakeskukset: Alastaro, Hirvikoski, keskusta-alueen urheilukeskus, Mellilä

Nuorisotilat: Citynuokkari, Alastaron, Hirvikosken ja Mellilän nuorisotilat

Virkistysalueet: Kalikka ja Mellilänjärven ranta-alue ja takkatupa.

Opistotalot: Musiikkiopisto, Työväenopisto

4.2.3 Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Vapaa-aikapalveluiden tehtävänä on edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia tuottamalla riittävät olosuhteet virkistys- ja harrastustoiminnalle sekä järjestämällä monipuolista ja virikkeellistä toimintaa eri-ikäisille kuntalaisille yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Yhdistysten, järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan avustuksin.

Lähtökohtana vapaa-aikapalveluiden toiminnassa on lisätä sellaisia toimintatapoja ja palveluita, jotka edistävät kuntalaisten kuulumista yhteisöihin. Palveluilla on varmistettava mahdollisuudet osallistua aktiivisesti vapaa-ajalla myös niille

kuntalaisille, jotka eivät ole kansalaisjärjestöjen toiminnan piirissä. Vapaa-aikapalvelut ovat osaltaan kehittämässä kaikkien kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaa elinympäristöään koskeviin asioihin.

Vapaa-aikapalvelut tuottaa ja edistää palveluja, jotka ovat enimmäkseen ennaltaehkäiseviä. Ensisijaisesti ennaltaehkäiseviä vapaa-ajanpalveluita tuottavat kansalaisjärjestöt. Vapaa-aikapalvelut toimivat edistäjinä ja sellaisten palveluiden tuottajina, joita kansalaisjärjestöt eivät voi tuottaa.

1) Sujuvan elämän kotikaupunki/Asukkaat ja asiakkaat

a) Sujuvat ja vaikuttavat palvelut

- Palvelujen kehittämiseen liittyvät hankkeet

Työväenopistolle on kehitetty ajan vaatima kurssi- ja asiakaspalautejärjestelmä osana Opetushallituksen rahoittamaa laatu- ja kehittämis-hanketta. Vuoden 2017 aikana projektissa suoritettiin liki kaikki kurssit ja opiskelijat käsittävä asiakaskysely, jolla saatiin palautetta sekä opintoryhmien että opiston asiakaspalvelun toimivuudesta. Tätä kuntalaispalautetta hyödynnetään tulevassa kurssi- ja toimistopalvelukäytäntöjen suunnittelussa.

Jatkossa opisto ryhtyy tarjoamaan myös verkko-opetusta, mikä mahdollistaa mm. kalliiden erikoisluentojen sekä harvinaisempien kielten opetus- ja harjoittelun ulottamisen seudun asukkaille. Verkko-opetusta kehitetään osana syksyllä 2017 käynnistynyttä OpistoAkademia-hanketta, jota työväenopisto koordinoi.

- Nuorisotakuun paikallisen työryhmän raportin (2015) toimenpide- ehdotusten toteuttaminen (mm. nuorten työpajatoiminnan kokonaisvaltainen suunnittelu ja nuorten tieto- ja neuvontapalveluiden kehittäminen sekä viranomaisyhteistyö).
- Ks. 4.2.1. nuorisopalvelut. Toimenpide-ehdotusten toteuttamista jatkettiin vuoden 2017 aikana ja työ jatkuu vuonna 2018. Vuoden 2017 aikana saatiin ratkaistua mm. toisen asteen ammatillisen koulutuksen psykologipalvelujen järjestäminen, joka liittyi osaksi kaupungin opiskeluhoitopalvelujen uudistamista.
- Vapaa-aikapalveluiden strategiassa (2014) määriteltyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttaminen (mm. palvelujen laadun arviointimenetelmien kehittäminen).
Vrt. edellä työväenopiston kurssi- ja asiakaspalautejärjestelmä. Lisäksi liikuntapalveluissa on tehty opinnäytetyönnä asiakaskysely. Alastaron yläkoulun 8.-luokkalaisten vanhempien kuuleminen vapaa-aikapalveluista järjestettiin vanhempainillan yhteydessä 31.10.2017.
- Liikuntapalvelusuunnitelmassa (2015) esittelyjen toimenpiteiden toteuttaminen.
Hirvikosken keskusurheilukentän perusrakennuksen hankesuunnitelma valmistui ja hankkeelle haettiin valtionavustusta 135 000 euroa vuosille 2017-2018. Lounais-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt rahoitusta 113 000 euroa. Kaupunginhallitus päätti 25.9.2017, että kentän perusrakennus aloitetaan vuonna 2017 ja työt alkoivat lokakuussa 2017.

Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 25.9.2017 urheilukeskuksen yleisurheilukentän tekonurmikentän rahoitussuunnitelman ja päätti jalkapallon tekonurmikentän rakentamisesta. Hankkeelle haettiin Leader -rahoitusta 111 300 euroa ja ELY -keskus on myöntänyt hankkeelle tukea 89 039,35 €. Loimaan Palloseura on sitoutunut hankkimaan 50 000 euroa yksityistä rahoitusta ja SPL on myöntänyt 20 000 euroa HatTrick -avustusta. Pohjatyöt tehtiin joulukuussa 2017 ja työt jatkuvat keväällä 2018.

Virallisen ulkoilureitin statuksen saaneen harjurenin kehittämistyö on seutukunnallisesti aloitettu. Kaupunginhallitus oikeutti kokouksessaan 20.3.2017 jättämään harjurenin kehittämistä koskevan hankehakemuksen Leader-ohjelmaan. ELY -keskus on myöntänyt hankkeelle tukea 18 987,12 euroa.

b) Terveyden edistäminen ja kansansairauksien vähentäminen

- o Liikuntaneuvontapalvelujen kehittäminen (osana terveysneuvontaa, poik-kihallinnollisena yhteistyönä)

Työväenopistolla on laaja kurssitarjonta liikunnan, terveyden ja hyvinvoinnin opetuksessa. Vuonna 2017 opetuksen määrää tässä aineryhmässä lisättiin entisestään. Opetusta, tanssi mukaan lukien, toteutettiin vuoden aikana yhteensä 1 296 tuntia ja siihen osallistui 1 751 kurssilaista.

c) Lasten ja nuorten syrjäytymisen varhainen ja ennakoiva estäminen

- o Seutukunnallisina toteutetaan etsivää nuorisotyötä neljän kunnan (Loimaa, Koski Tl, Marttila, Oripää) yhteisenä. Etsivään nuorisotyöhön saadaan hankerahoitusta. *Hankkeelle on myönnetty jatkorahoitusta 54 000 euroa ajalle 1.8.2017 – 31.7.2018.*
- o Maakunnallisesti toteutetaan lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman nuorisotyön osuuden juurruttamista, mikäli hankerahoitus toteutuu. *Hankerahoitusta on myönnetty 20 500 euroa vuodelle 2017. Jatkorahoitusta on saatu 15 000 euroa ajalle 1.8.2017 – 28.2.2018.*
- o Nuorisopalvelut ovat yhdessä Loimaan Teatterin kanssa toteuttaneet kansainvälisen vapaaehtoistyön (EVS) hanketta. Hankeelle on myönnetty jatkoa vuoteen 2017. Hankkeen rahoittaja on Youth in Action, Euroopan Unionin alaohjelma. *Hankkeelle on myönnetty avustusta 57 894 euroa.*
- o Nuorisopalvelut toteuttaa opetusministeriön erityisrahoituksella Elämä pelissä -hanketta. Hankkeella on neljä prioriteettia; uusien toimintamallien kehittäminen ikäkausittain sektoreille, joissa on paikkallisesti vajeita ja jotka ovat tärkeitä nuorten kasvun tukemisessa, tasapuolisten mahdollisuuksien turvaaminen tiedonsaantiin, vertaistiedotuksen kehittäminen ja nuorisotiedotuksen ja ohjaus- ja neuvontapalveluiden merkityksen tiedostaminen viranomaisten ja toimijoiden arkityössä. *Hankeesta on annettu loppuselvitys 24.10.2017.*

Suomi 100 vuotta

Vuonna 2017 vietettiin Suomen itsenäisyyden juhluvuotta, jonka teemana oli Yhdessä. Tavoitteena oli rakentaa koko vuodeksi elävä ohjelma yhdessä eri toimijoiden kanssa. Kaupungin sekä paikallisten järjestöjen ja yhdistysten toimesta toteutettiin monipuolinen ohjelma. Juhlavuoden tapahtumat näkyivät monin tavoin päiväkotien ja koulujen toiminnassa (mm. yhteiset ruokailut vanhempien/isovanhempien kanssa, varhaiskasvatuksen yhteinen kevätjuhla, päiväkotien ja koulujen itsenäisyysjuhlat). Lisäksi kaikille

kaupungin 4.-luokkalaisille järjestettiin yhteinen itsenäisyysjuhla liikunta-hallissa. Kaupunki lähetti kaksi edustajaa (4.-luokkalaista) myös Säätytalo-lla 5.12.2017 järjestettyyn valtakunnalliseen itsenäisyysjuhlaan.

Juhlavuoden aikana toteutettiin sekä työväenopiston että Sarka-museon ja kaupungin toimesta laajat luentosarjat, joissa luotiin kattava läpileikkaus Suomen historian keskeisiin vaiheisiin. Sarka-museon luentosarjaan sisäl-tyi myös Haara-Onkijoen kyläteatterin esityksiä.

Suomi 100 vuotta –teema näkyi mm. vapaa-aikapalvelujen ja kansalais-järjestöjen ja yhdistysten yhteistyössä toteuttamalla Sinua Varten –mes-suilla, liikuntapalvelujen järjestämässä 100 tunnin uintiviestissä, Suomi 100 tansseissa ja musiikkiopiston konserteissa.

Tapahtumien lisäksi tavoitteena oli toteuttaa jotain sellaista, joka jää ole-maan myös juhluvuden jälkeen. Näistä mainittakoon kaupunkikeskustan kehittäminen, Heimolinnan ja pääkirjaston valaistus, juhluvuden kuusen istuttaminen sekä juhluvuden kunniaksi toteutettu korukilpailu.

Vuonna 2017 syntyneitä loimaalaisia huomioitiin pienellä lahjalla (kaupun-ginjohtajan tervehdys, vedos Pirkko Siivosen maalauksesta ”Mitä siellä sängyn alla on”, uimahallin perhelippu).

Vuoden aikana myös järjestöt, yhdistykset yms. järjestivät erilaisia tilai-suuksia ja tapahtumia Suomi 100 vuotta –teeman puitteissa. Näistä esi-merkkeinä mainittakoon Loimaan Seudun Matkailuoppaiden opastetut Loi-maa kierrokset, Loimaan Taideseuran juhlanäyttelyt, Loimaan Jaakola-seuran runon ja musiikin ilta, Loimaa-Seuran kotiseutupäivä ja kotiseutu-kierros, Novidan Oi maamme Suomi 100 –näyttely.

Vapaa-aikalautakunta myönsi yhdistyksille Suomi 100 vuotta –avustuksia (6 300 euroa). Avustuksen saamisen edellytyksenä oli, että tapah-tuma/toiminta on hyväksytty valtakunnalliseen Suomi 100 –ohjelmaan.

Juhlavuosi huipentui 6.12. järjestettyyn kaupungin perinteiseen itsenäi-syysjuhlaan. Edellisenä iltana oli torilla itsenäisyyden juhluvuden ilotuli-tus.

Arviointi / toiminta vaikuttavuus

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2016	s	TA2017	TP2017
Kirjastopalvelut	lainat/asukas	16,7		16,3	16,0
	käynnit	142 081		135 000	141 574
Kulttuuripalvelut	taidetalo/käyntikerrat	2 200		2 500	1 500
Liikuntapalvelut	uimahalli / käyntikerrat	41 400		67 000	66 647
	erityisliikunnan ryhmiä	24		24	25
	-osallistujat	350		420	374
	-käyntikerrat	7 553		7 500	7 456
	muiden liikuntaryhmien käyntikerrat	12 305		17 000	16 729
Nuorisopalvelut	avoin toiminta (talotoiminta, muu toiminta) osallistujat	10 753		9 000	12 664
	leiritoiminta, leiripäivät	330		250	277
	seutukunnallinen toiminta, osallistujat	716		700*	1 190
	etsivän nuorisotyön asiakkaat Loimaa (koko hanke)	91 (116)		80 (100)	97 (124)
Työväenopisto	toteutuneiden opetustuntien määrä (% suunnitelluista)	7 334 88,7 %		7 400 > 80 %	7 187 83,4
	opiskelijoiden määrä (brutto-opisk.)	5 281		4 500	4 685
	opiskelijoiden määrä (netto-opisk.)	2 470		2 250	2 193
	alle 16 v. opiskelijat	229		250	244
	toimipisteitä toiminta-alueella	46		40	40
Musiikkiopisto	opiskelijoiden määrä	288		295	282
	opetustunteja/ viikko ka	258		250	247

*Seutukunnallisen toiminnan toiminta-alue on pienentynyt, joten se näkyy suoritteissa. Kirjaston lainamäärä on vähentynyt viime vuosina (321 745-> 309 462-> 273 936-> 271 799-> 260 111)

Arviointi / toiminta taloudellisuus

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2016	s	TA 2017	TP 2017
Kirjastopalvelut	käyttökustannukset /asukas	50,26		49,88	48,55
	käyttökustannukset/laina	3,01		3,06	3,03
Kulttuuripalvelut	käyttökustannukset / asukas	31,63		32,30	32,85
Liikuntapalvelut	käyttökustannukset/ asukas	95,68		94,05	102,55
Nuorisopalvelut	käyttökustannukset/ asukas	18,61		21,48	19,25
Työväenopisto	käyttökustannukset/asukas	26,25		28,78	28,29
	nettomenot / opetustunti €	58,24		63,78	63,89
Musiikkiopisto	nettomenot /opiskelija €	1 604		1 529	1 583

Asukaslukuna on käytetty 16 400 (TA) ja 16 230 (TP)

Määrärahojen poikkeamat

Toimintakulut olivat kokonaisuudessaan budjetoidulla tasolla. Henkilöstömenot ylittyivät noin 25 000 eurolla ja muut kulut (vuokrat) noin 11 000 eurolla. Vastaavasti alitusta oli aine- ja tarvikemenoissa (14 000 €), palvelujen ostoissa 15 000 €) ja avustuksissa (10 000 €).

Keväällä 2017 tehdyssä talouden sopeuttamisohjelmassa vapaa-aikalautakunnan säästövelvoitteeksi määriteltiin 50 000 euroa. Ulkoiset toimintakulut ylittyivät noin 25 000 eurolla budjetoidusta. Sen sijaan sisäiset kulut (mm. rakennusten ja alueiden kunnossapito) alittuivat noin 30 000 eurolla.

Toimintuotot toteutuivat noin 69 000 euroa budjetoitua pienempinä.

Ulkoiset toimintatuotot ylittyivät jonkin verran (16 000 euroa). Mm. erilaisten hankeavustusten määrä oli arvioitua suurempi. Sen sijaan sisäiset tuotot (muiden rakennusten sisäiset vuokrat) alittuivat noin 85 000 eurolla, mikä selittyy kirjaamiskäytäntöjen muuttumisella (liikuntahallin kustannusten kirjaaminen Puistokadun koulun ja lukion vuokrakustannuksiin).

Toimintatuottojen ja -kulujen muutos 2012 – 2017 (1 000 €):

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	muutos- % 12/17
Toimintatuotot	849	938	993	918	813	818	-3.7
Henkilöstökulut	2 088	2 013	2 051	2 072	1 977	2 077	-0.5
Palvelujen ostot	1 109	1 127	1 106	1 106	1 088	1 135	+2.3
Aineet ja tarvik- keet	298	310	289	286	271	291	-2.3
Avustukset	420	372	424	396	398	390	-7.1
Muut kulut	1 160	1 189	1 197	1 174	1 162	1 166	+0.5
Toimintakulut yht.	5 075	5 011	5 066	5 034	4 895	5 058	-0.3
Toimintakate	4 226	4 073	4 074	4 116	4 082	4 240	+0.3

Vapaa-aikalautakunnan palvelut on viime vuosina järjestetty suunnitellun mukaisesti ja toiminnassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tämä näkyy myös määrärahojen käytön vähäisinä muutoksina. Henkilöstökulujen muutokset perustuvat lähinnä joidenkin tehtävien tilapäisiin osa-aikaisuuksiin tai siihen, että jokin työsuhde on ollut tilapäisesti täyttämättä. Myös hanketoiminnan laajuus vaikuttaa jonkin verran henkilöstökuluihin. Vuoden 2016 määrärahoissa näkyy uimahallin sulku remontin takia.

Vuonna 2017 henkilöstömenojen osuus toimintakuluista oli noin 41,1 %, palvelujen ostojen 22,4 %, aine- ja tarvikemenojen 5,8 %, avustusten 7,7 % ja muiden toimintakulujen (vuokrat) 23,0 %.

Vapaa-aikapalveluiden vertailutietoja 2008 – 2016:

Vertailutieto/vuosi	Loimaa	Varsinais-Suomi	Manner-Suomi
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2008	82	121	115
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2009	76	125	119
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2010	70	139	124
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2011	84	143	127
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2012	80	129	128
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2013	78	127	127
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2014	81	120	128
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2015	82	120	127
Kulttuuritoimen nettokustannukset, €/as 2016	82	121	127
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2008	50	55	53
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2009	49	56	54
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2010	48	57	55
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2011	53	60	57
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2012	51	60	58
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2013	50	59	58
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2014	51	58	57
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2015	51	57	58
Kirjaston nettokustannukset, €/as 2016	50	58	58
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2008	59	80	81
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2009	78	81	86
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2010	84	81	87
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2011	65	83	90
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2012	93	90	94
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2013	91	92	96
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2014	91	90	98
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2015	94	87	101
Liikunnan ja urheilun nettokustannukset €/as 2016	98	92	103

Lähde: Kuntien palvelutuotannon kustannuksia, tilastokeskus.

Kulttuuritoimen nettokustannukset sisältävät tehtäväluokat: kirjastotoimi, museo- ja näyttelytoiminta, teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminta, musiikkitoiminta sekä muu kulttuuritoiminta.

Vertailutieto/ vuosi / opetuksenjärjestäjä	Loimaa	Kunnat	Kaikki
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2009	66,62	82,23	83,04
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2010	72,48	83,96	84,80
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2011	70,35	87,50	88,10
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2012	70,49	88,63	89,30
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2013	75,38	88,90	90,44
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2014	79,48	92,32	92,87
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2015	83,71	95,02	96,05
Kansalaisopistojen toimintamenot/tunti 2016	78,78	95,37	96,78
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2009	57,88	62,02	56,08
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2010	64,76	62,26	56,77
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2011	58,38	64,02	58,31
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2012	60,50	64,66	58,98
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2013	63,08	66,88	61,08

Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2014	61,91	66,48	60,15
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2015	71,52	68,76	60,22
Kansalaisopistojen nettotoimintamenot/tunti 2016	60,84	68,89	60,00
Taiteen perusopetus €/opisk. 2009	1 643	1 688	1 639
Taiteen perusopetus €/opisk. 2010	1 518	1 726	1 684
Taiteen perusopetus €/opisk. 2011	1 563	1 778	1 708
Taiteen perusopetus €/opisk. 2012	1 806	1 822	1 743
Taiteen perusopetus €/opisk. 2013	1 562	1 870	1 766
Taiteen perusopetus €/opisk. 2014	1 445	1 943	1 814
Taiteen perusopetus €/opisk. 2015	1 496	1 969	1 833
Taiteen perusopetus €/opisk. 2016	1 739	1 945	1 818
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2009	61,15	68,87	70,85
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2010	59,74	70,82	73,03
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2011	61,12	73,20	75,27
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2012	63,96	75,55	77,62
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2013	63,21	76,55	78,95
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2014	62,34	78,67	80,91
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2015	60,45	80,34	81,85
Taiteen perusopetus €/opetustunti 2016	65,01	76,55	80,66

Lähde: Opetushallituksen raportit

Toimintaan ja talouteen liittyvät olennaiset riskit:

- Hankerahoituksen jatko (mm. nuorisopalveluissa etsivä nuorisotyö ja alueellinen työ rahoitetaan hankkeilla ja niiden jatkaminen ilman hankerahoitusta on vaikeaa)

Mm. nuorisopalveluissa merkittävä osa toiminnan järjestämisestä perustuu hankerahoitukseen. Jos hankerahoitus loppuu, tulisi palvelut järjestää omalla rahoituksella. Työväenopistossa hankerahoitus on viime vuosina mahdollistanut monipuolisen kehittämistoiminnan.

- Leikki- ja liikuntapaikkojen kunto (resurssit ylläpitoon ja kehittämiseen).

Leikki- ja liikuntapaikkojen hoitoon ja uudistamiseen tulisi olla selkeä suunnitelma ja riittävät resurssit, jotta alueet ja välineet olisivat asianmukaisessa kunnossa (turvallisuus).

- Mahdollisten kuntakentän muutosten vaikutukset yhteistyösopimuksiin.

Muutoksilla on vaikutusta erityisesti seutukunnalliseen toimintaan ja hankeyhteistyöhön. Seutukunnallisena toteutetaan tällä hetkellä etsivää nuorisotyötä.

4.2.3 Vapaa-aikalautakunnan tilinpäätös yhteensä

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	621 139	703 900	0	703 900	720 376,62	-16 476,62	102,3
Sisäiset tuotot	192 308	183 900		183 900	97 949,82	85 950,18	-100,0
Tuotot yhteensä	813 447	887 800	0	887 800	818 326,44	69 473,56	92,2
Toimintakulut	-3 071 372	-3 219 900	0	-3 219 900	-3 245 860,42	25 960,42	100,8
Sisäiset kulut	-1 832 352	-1 842 500		-1 842 500	-1 812 502,21	-29 997,79	98,4
Kulut yhteensä	-4 903 723	-5 062 400	0	-5 062 400	-5 058 362,63	-4 037,37	99,9
TOIMINTAKATE	-4 090 277	-4 174 600	0	-4 174 600	-4 240 036,19	65 436,19	101,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-1			0	-0,73	0,73	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0		0	0,00	0,00	
TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	-4 090 278	-4 174 600	0	-4 174 600	-4 240 036,92	65 436,92	101,6

5. TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS

Tekninen- ja ympäristöpalvelukeskus yhteensä:

TEKNINEN JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	1 975 870	2 458 700	0	2 458 700	2 316 736,06	141 963,94	94,2
Sisäiset tuotot	10 889 061	10 150 100	0	10 150 100	10 704 141,47	-554 041,47	105,5
Tuotot yhteensä	12 864 931	12 608 800	0	12 608 800	13 020 877,53	-412 077,53	103,3
Valmistus omaan käyttöön	0	26 200	0	26 100	0,00	26 100,00	0,0
Toimintakulut	-11 970 562	-12 217 100	0	-12 217 100	-11 936 045,48	-281 054,52	97,7
Sisäiset kulut	-1 708 072	-1 730 900	0	-1 730 900	-1 707 104,04	-23 795,96	98,6
Kulut yhteensä	-13 678 634	-13 948 000	0	-13 948 000	-13 643 149,52	-304 850,48	97,8
TOIMINTAKATE	-813 703	-1 313 000	0	-1 313 100	-622 271,99	-690 828,01	47,4
Rahoitustuotot ja -kulut	-42	0	0	0	-28,15	28,15	0,0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 993 292	-2 743 700	0	-2 743 700	-3 145 444,56	401 744,56	114,6
TILIKAUDEN TULOS	-3 807 037	-4 056 700	0	-4 056 800	-3 767 744,70	-289 055,30	92,9
Poistoeron muutos	36 634	36 100	0	36 100	35 673,01	426,99	98,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 770 404	-4 020 600	0	-4 020 700	-3 732 071,69	-288 628,31	92,8

5.1. TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toimielin: Tekninen lautakunta (1.6.2017 tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta yhdistettiin elinympäristövaliokunnaksi)

Tehtävä: Teknisen ja ympäristöpalvelupalvelukeskuksen palvelut

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

5.1.1 Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää teknisen palvelukeskuksen hallinnon, rakennuttamispalvelut, tilapalvelut, kunnallistekniikan sekä ruoka- ja siivouspalvelut.

Teknisen ja ympäristöpalvelukeskuksen hallinto käsittää teknisen johtajan ja teknisen lautakunnan tehtävät.

Rakennuttamispalvelut huolehtii toimitilahankkeiden ja yhdyskunta- rakentamisen hankkeiden valmistelusta, rakennuttamisesta sekä valvonnasta.

Tilapalvelut vastaa kiinteistöjen ylläpidosta. Tarkoituksena on järjestää kaupungin toimielinten käyttöön tarkoituksenmukaiset ja laadukkaat toimitilat. Keskuskoulun kiinteistönhoito ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

Kunnallistekniikka sisältää katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon sekä mitauspalvelut.

Ruoka- ja siivouspalvelut tuottavat kaupungin omat siivous- ja ruokapalvelut hyvällä ammattitaidolla ja mahdollisimman taloudellisesti. Yhteiskoulun, liikuntahallin, urheilukeskuksen, Keskuskoulun ja Hirvikosken yhtenäiskoulun siivouspalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta.

5.1.2 Toiminnan perustiedot

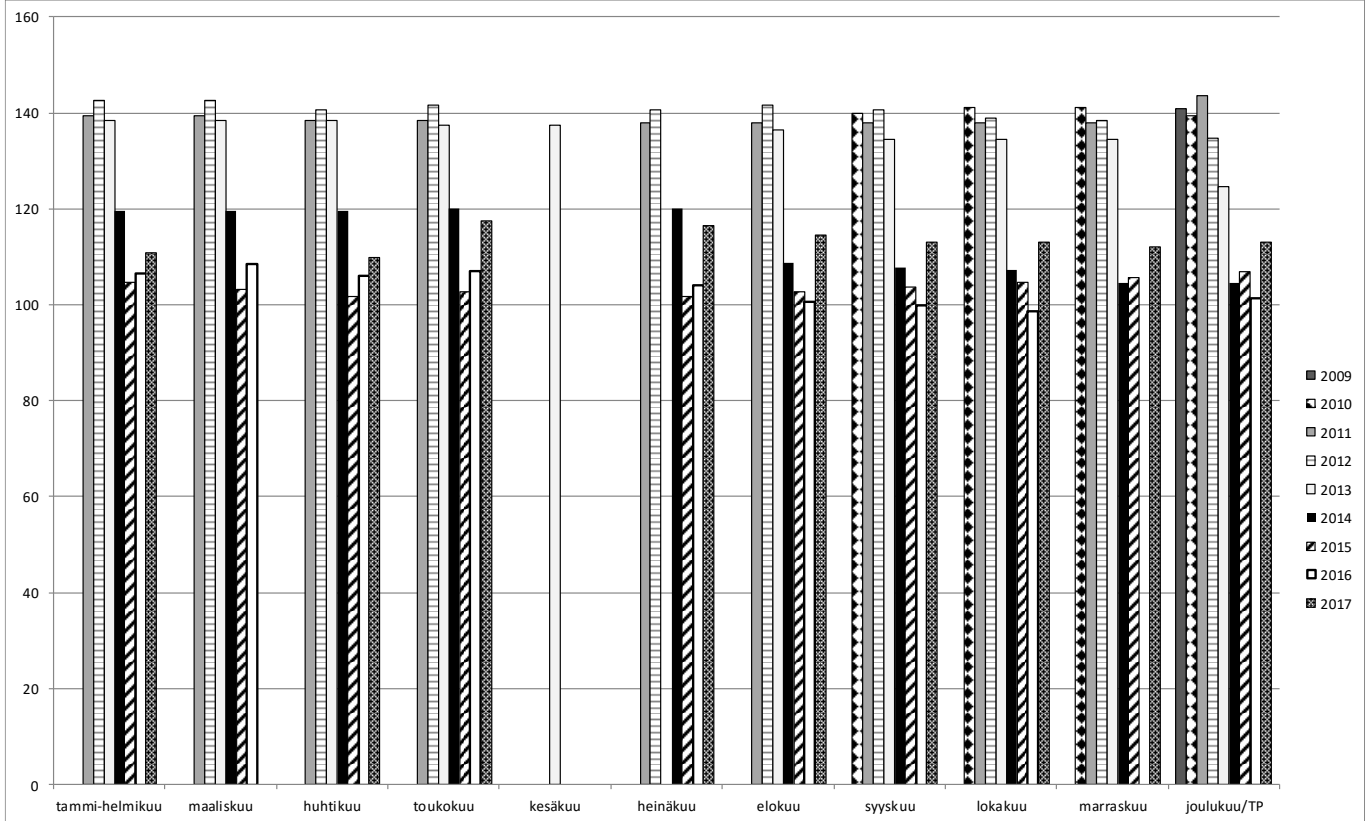
PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Tekninen- ja ymp.pk hallinto	Tekninen johtaja	1	1	1
	Palvelusihteeri	3	3	3
Kaavoitus (siirtynyt elinvoima- palveluihin 1.7.2016)	Kaava-arkkitehti	-		
Rakennuttamispalvelut	Rakennuttamisinsinööri	1	1	1
	Suunnittelupäällikkö	-		
	Katuinsinööri	1		1
Tilapalvelut	Työpäällikkö	0,5	0,5	0,5
	Kiinteistötyönjohtaja	1	1	-
	Laitosmies	4	4	4
	Vanhempi kirvesmies	2	2	2
	Vanhempi maalar	1	1	1
	Huoltomestari	-		
	Sähkömestari	-	1	1
	Sähkö/automaatioasentaja/putkimies	2	2	2
Kunnallistekniikka	Työpäällikkö	0,5	0,5	0,5
	Kartoittaja	1	1	1
	Kiinteistörekisterin hoitaja	0,6	0,6	0,6
	Mittamies	1	2	1
	Mittausteknikko	1	1	1
	Puutarhuri	1	1	1
	Vanhempi ammattimies	6	6	5
	Huoltomekaanikko	1	1	1
	Varastonhoitaja	1	1	1
	Liikuntapaikan hoitaja	2	2	3
	Liikuntapaikkamestari	1	1	1
	Kausityöntekijä	6	8	8
Ruoka- ja siivouspalvelut	Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1
	Ruokapalveluesimies	4	4	4
	Kokki	9	9	10
	Vastaava ruokapalvelutyöntekijä	10,29	10,44	9,85
	Ruokapalvelutyöntekijä	14	15	13,55
	Siivouspalvelupäällikkö	0,5	-	
	Siivouspalveluesimies	1	1	1
	Siivoustyönohjaaja	1	2	1
	Laitoshuoltaja	26,85	37,05	35,84
	YHTEENSÄ	106,24	121,09	114,84
Toiminnan laajuus tiedot	Lämmitettävät kiinteistöt	93	93	94
	Kerrosala, m2 lämmin	98 876	98 876	100 060
	Tilavuus, m3 lämmin	412 443	412 443	418 643
	Kaavateitä, km	182	182	183
	Avustettavia yksityisteitä, km	645	645	645
	Viheralueet, ha	89	89	89
	Leikkipaikat	27*	27*	27*

* lkm koskee leikkipuistoja. Kaiken kaikkiaan kaupungilla on yhteensä 58 hoidettavaa leikkipaikkaa

Henkilöstöseuranta

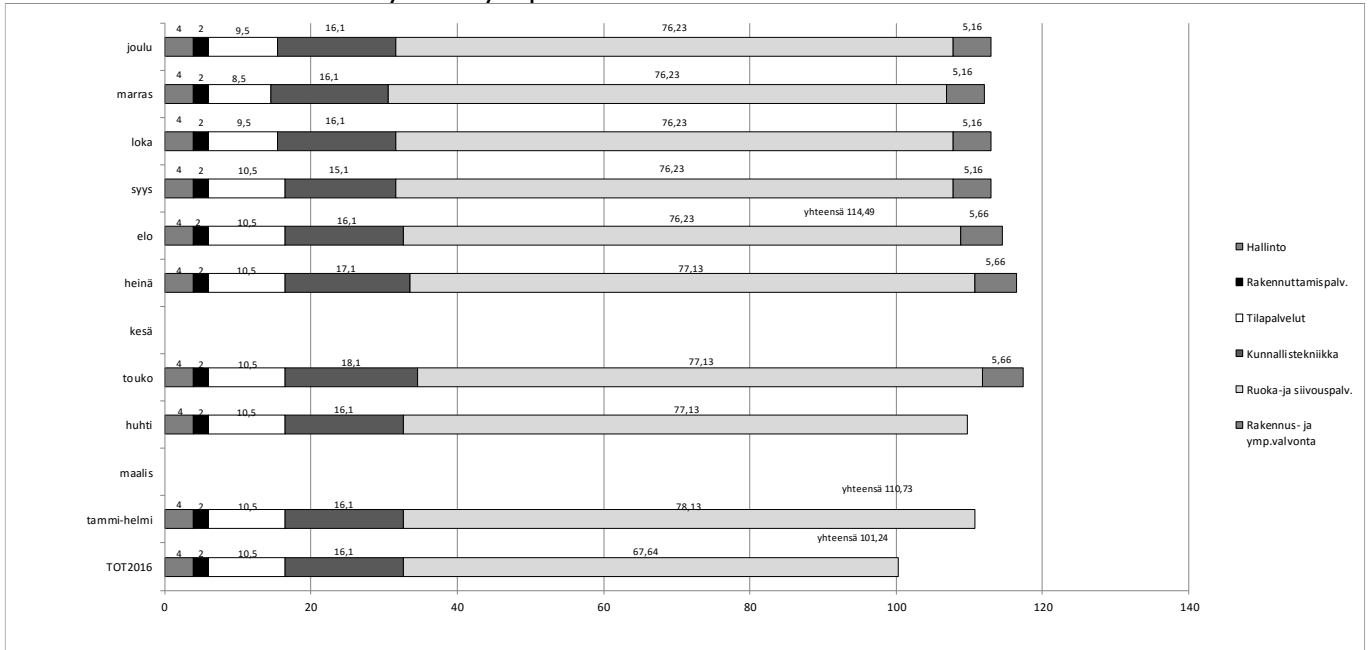
Henkilöstökehitys (vakanssit) kuukausittain 2010-2017 (vrt. TP 2009)
(ei sisällä kausityöntekijöitä)

HUOM. henkilöstöön lisätty ent. ymp.ltk alainen henkilöstö 1.6.2017

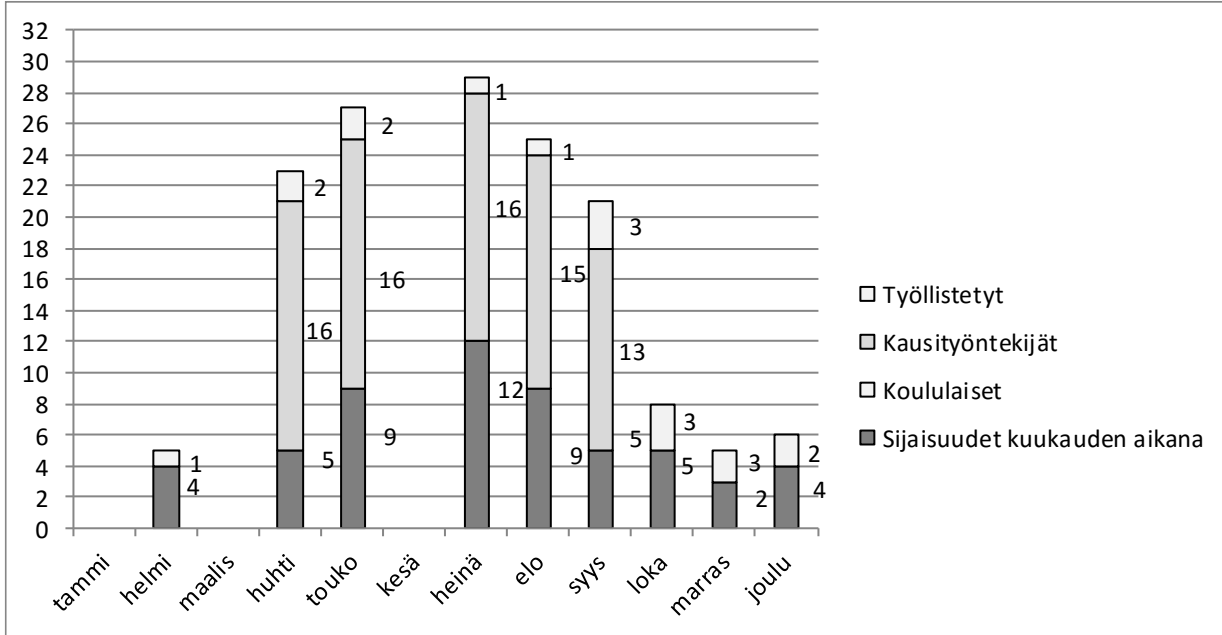

Henkilöstökehitys osa-alueittain 2017, ei sisällä kausityöntekijöitä (vrt. TP 2016)

HUOM. henkilöstöön lisätty ent. ymp.ltk alainen henkilöstö 1.6.2017

Sijaisuudet, kausityöntekijät, työllistetyt ja koululaiset kuukausittain 2017

Vuosilomaseuranta (tilanne 31.12.)

HUOM. lisätty ent. ymp.ltk alaisen henkilöstön lomaseuranta

Lomavuosi	Lomapäivät	Pidetyt lomamat pv	Pidetyt lomamat %	Säästövapaat pv
2014	3367	3367	100	
2015	3427	3371	98,4	9
2016	3622	3523	97,3	4
2017	3807	2884	75,8	

Kiinteistönhoidon henkilöstöresurssikehitys 2010-2017:

Vuosi	Kiinteistönhoidon henkilöstöresurssi yhteensä	Muutokset kiinteistönhoidon mitoituksessa	m ² lämmitetyt kiinteistöt	Hoidettava m ² -määrä (lämmin)/ kiint.hoito hlö
2010	18,1	Kiinteistönhoidon mitoitus valmistuu	113 746	6284
2011	16,1	Kiinteistönhoidon mitoituksen mukainen henkilöstö	103 078	6402
2012	15,1		104 875	6945
2013	14,1	1.1.2013 Keskustan sekä Hirvikosken mitoitustunneista vähennetty 30 %, samalla piennettiin em. alueiden kiinteistöjen sisäisiä vuokria vastaavalla osuudella. Kiinteistökohtaisesti nimeytyt laitoshenkilöt poistettu muualta kuin Mellilästä sekä Alastarolta.	103 204	7319
2014	11,5	Kiinteistönhoidon mitoituksen mukaisesta kiinteistönhoidosta luovutaan kokonaan resurssipulan vuoksi. Kaikkien kiinteistöjen sisäistä vuokraa pienennettiin, koska kiinteistönhoidon mitoituksen mukaisia tehtäviä ei pystytty tuottamaan. Työt jaetaan huoltokirjan kautta. Mellilän alueen kiinteistöhoito ulkoistettu 50 % Hulmin huoltoon.	100 204	8713
2015	10,5	Mellilän kiinteistöhoito kokonaan Hulmin huoltoon. Alastaron kiinteistönhoidosta vähennetty 50 %, Hulmin Huollolta ostetaan tarvittavat työapu- ja sijaistamistehtävät.	100 204	9543

2016	10,5	Keskuskoulun kiinteistönhoito ulkoistettu 1.11.2016 alkaen (määräaikainen sopimus 30.10.2018 asti)	98 876	9353
2017	10,5	Keskuskoulun kiinteistönhoito ulkoistettu 1.11.2016 alkaen (määräaikainen sopimus 30.10.2018 asti)	98 876	9353

5.1.4 Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Strategialinjaukset:

- 1) Sujuvan elämän kotikaupunki / Aasukkaat ja asiakkaat
- 2) Kasvun paikka yrityksille / Elinkeinot ja yritykset
- 3) Keskellä kasvavaa Lounais-Suomea / Liikenne, alue- ja yhdyskuntarakenne
- 4) Ympäristö kestävän kasvun pohjana / Ympäristö ja energia
- 5) Jyvällä tulevaisuudesta / Talous, organisaatio ja henkilöstö

Sujuvan elämän kotikaupunki

- Tarjotaan monipuolisia asuntotontteja ja infrastruktuuria kaupungin eri alueilla
- Panostetaan kaupungin yleisilmeeseen, viihtyisyyteen ja turvallisuuteen yleisten alueiden, ulkoliikuntapaikkojen ja leikkipaikkojen hoidolla käytössä olevien resursien puitteissa.
- Katujen kunnossapito hoitoluokituksen mukaisesti
- Kohdennetaan yksityisteiden kunnossapito- ja peruskorjausavustukset liikkumisen tarpeet huomioiden
- Panostetaan kiinteistöjen sisäilmaongelmien selvittämiseen ja niiden ratkaisemiseen. Toimitilojen menettelytapaohje uusitaan siten, että ohjeissa huomioidaan myös kiireelliset toimitila- ja väistötilatarpeet. Kiinteistönhoidon hankkeiden työjohtoa, valvontaa ja dokumentointia parannetaan. Kaupungin omana työnä tehtävistä hankkeista ja urakoista pidetään työmaapäiväkirjaa. Toimitiloista ja kiinteistöistä tehdään ajan tasalla olevat kuntoarviot ja –tutkimukset sekä selvitetään tilojen jatkokäytön edellytykset ja vaatimukset.
- Kiinteistönhoidon ulkoistuksen myötä kiinteistönhoidon henkilöstön työpanosta ja tehtäviä kohdennetaan sisäilmaongelmien ennakointia edistäviin ja ehkäisemiseen vaikuttaviin toimenpiteisiin. Kiinteistönhoidon mitoituksen mukaisesta kiinteistönhoidosta on luovuttu vuonna 2014 resurssipulan vuoksi. Kiinteistökohtaisen laitospäiväkirjan ja mitoituksen mukaisen kiinteistönhoidon toteuttamiseen kaupungin hoidossa olevissa kiinteistöissä oman työnä edellyttäisi henkilöstöresurssin lisäämistä viidellä tai kiinteistöhoitotehtävien ulkoistamisen jatkamista.
- Huoltokirjajärjestelmän käyttöä tehostetaan kiinteistönhoidon toimenpiteiden työvaiheiden tiedottamisessa ja kiinteistökohtaisia käyttäjiä eri hallintokunnissa koulutetaan huoltokirjan aktiiviseen käyttöön.
- Vuosina 2017-2018 selvitetään sote-uudistuksen maakunnallisen valmistelun rinnalla nykyisten sote-tilojen ja –rakennusten käyttömahdollisuudet ja muutostarpeet.
- Asiakkaille tarjotaan mahdollisuus sähköiseen perinteisten asiointimuotojen rinnalla (ent. ymp. ltk)

Kasvun paikka yrityksille

- Tarjotaan monipuolisia liiketontteja ja toimivaa infrastruktuuria kaupungin eri alueilla
- Edesautetaan elinkeinotoiminnan säilyttämistä haja-asutusalueella kohdentamalla yksityisteiden kunnossapito- ja peruskorjausavustukset liikkumisen tarpeet huomioiden

Keskellä kasvavaa Lounais-Suomea

- Edistetään haja-asutusalueiden vesihuollon järjestämistä jatkamalla neuvontatyötä jätevesiasioissa (ent. ymp.ltk)

Ympäristö kestävä kasvun pohjana

- Tehostetaan edelleen toimitilojen ja kiinteistöjen hallintaa, käytettävyyttä, käyttöastetta ja energiatehokkuutta sekä pyritään tavoitteellisesti vähentämään kiinteistöjen energiakustannuksia lisäämällä käyttäjien tietoisuutta kiinteistöjen ylläpito-kustannuksista.
- Selvitetään uusiutuvien energiamuotojen käyttömahdollisuuksia kiinteistöissä.
- Tehostetaan energianseurantaa ja energiansäästötoimenpiteiden toteuttamista. Vertailutietona ja lähtökohtana vuoden 2015 mukaiset energiankulutustiedot.
- Uudistetaan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma ja taksa sekä laaditaan valvontaohjelma (ent. ymp. ltk)

Jyväällä tulevaisuudesta

- Lupa- ja valvontamaksuilla katetaan vähintään 50 % menoista (ent. ymp.ltk)

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2016	TAV 2017	TP 2017
Kaavoitus	Valmistuneet/hyväksytyt asemakaavat (ha)	-Kaavoitus siirretty 1.7.2016 elinvoimayksikköön		
Tilapalvelut	Kiinteistöjen ylläpitostrategia	-Koivikko-tilan myynti		
	Rakennusten energiankulutus, sähkö	7 503 MWh (-168 MWh v. 2014 tasosta)	7 200 MWh (-476 MWh v. 2015 tasosta)	7 728 MWh (+52 MWh v. 2015 tasoon)
	Rakennusten energiakulutus, lämpö	17 709 MWh (+1 574 MWh v. 2014 tasosta)	16 000 MWh (-688 MWh v. 2015 tasosta)	16 355 MWh (-333 MWh v. 2015 tasoon)
Ruoka- ja siivouspalvelut	Kustannukset ateriala kohti	2,23 €	2,18 €	2,19 €
	Kustannukset siivottavaa lattianeliömetriä kohti	23,21 €/m ² /vuosi (sis. pehmopaperi; ilman pehmopaperia 22,86 €/m ² /v) (siivottava neliömäärä 61 087 m ²)	25,48 €/m ² /v (ilman vuodeosastoa) 30,68 €/m ² /v (sis. vuodeosaston)	25,19 €/m ² /v (ilman vuodeos.) 28,55 €/m ² /v (sis. vuodeos.) Oma työ: 34,10 €/m ² /v (siivottava neliömäärä 45 947 m ² , sis. vuodeos.) Ostopalvelu: 14,76 €/m ² /v (siivottava neliömäärä 17 093 m ²) Erittelyt: Kaikki yhteensä 28,55 €/m ² , sote-kiinteistöt 46,23 €/m ² , muut 20,51 €/m ² , ostopalvelut 14,76 €/m ² (ilman pehmopaperia)
Kunnallistekniikka	Kunnossapitokustannukset/katukm (kunnossapitokustannukset sisältäen katuvalaistuksen)	3 380 €/km (4 434 €/km)	3 250 €/km	3 450, 90 €/km (4 482,00 €/km)
	Hoitokustannukset/puisto-m2	0,32 €/m ²	0,30 €/m ²	0,41 €/m ²
	Luovutetut tontit/v	17	15	8

Luovutetut tontit: omakotitontit 6 kpl (tuloja 77 932 €), rivitalotontit 0 kpl (tuloja 0 €), yleisten rakennusten rakennuspaikka 2 kpl (tuloja 147 389 €), teollisuustontit 0 kpl (tuloja 0 €).

Päävastuualueiden täsmennetyt tavoitteet ja osatavoitteet

Valtuuston asettamia strategialinjauksiin perustuvia tavoitteita ei ole toistettu, vaan ne velvoittavat kaikkia kaupunginhallituksen alaisia tilivelvollisia esimiehiä.

Tekninen ja ympäristöpalvelukeskus

(1.6.2017 alkaen Tekniikka ja ympäristö- toimiala)

Tekninen lautakunta

(1.6.2017 alkaen tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta yhdistettiin elinympäristövaliokunnaksi)

- Teknisen ja ympäristöpalvelukeskuksen hallinto
Teknisen ja ympäristöpalvelukeskuksen toiminnot ja organisaatio on muokattu Palvelujen uudistaminen ja muutoksen hallinta -ohjelman mukaisesti. Palvelurakennetta on tehostettu ja organisaatiota ohennettu eri vastuualueilla. Toiminnallisena tavoitteena on ollut luoda avoimesti, tehokkaasti ja joustavasti toimiva yhtenäinen palvelukeskus.

Palvelukeskuksen toimintaa kehitetään edelleen vertailemalla oman palvelutuotannon kustannustehokkuutta yksityiseen palveluntuotantoon nähden. Vuonna 2017 aloitetaan sote-uudistuksen maakunnallisen valmistelun rinnalla selvitys nykyisten sote-tilojen ja -rakennusten käyttömahdollisuuksista ja muutostarpeista yhteistyössä muiden palvelukeskusten kanssa.

Toteutetut toimenpiteet: *Jatkuvaa toimintaa. Kesäkuun alusta tekninen ja ympäristölautakunta muuttuivat elinympäristövaliokunnaksi. Tiedot sote-uudistukseen liittyvistä kiinteistöistä ilmoitettu Maakuntien Tilakeskukseen.*

- Rakennuttamispalvelut
 - Toimitilahankkeet ja yhdyskuntatekniset hankkeet
 - Talonrakennuksen ja yhdyskuntateknisten investointihankkeiden suunnittelun ja kustannuslaskennan ohjaus. Suunnittelu, kilpailutuksen, urakoinnin valvonnan ja kustannusten seurannan huolellinen toteutus. Uusien toimintatapojen mahdollinen hyödyntäminen hankkeissa.
Toteutetut toimenpiteet: *Puistometsän päiväkotia on vastaanotettu suunnitelmien mukaisesti. Kalevalankadun korjaustyö on ensi kesänä tehtäviä kulutuspintauksia lukuunottamatta valmis. Kartanonpuiston sprinklauksen laajennus valmis. Metsämaan lämpökeskuksen rakennustyöt on keskeytetty rakennusluvasta tehdyn oikaisupyynnön vuoksi.*
 - Korjausinvestointien vertailu ja investointien käyttötalousvaikutusten huomioiminen suunnitteluvaiheessa. Panostetaan kiinteistöjen sisäilmaongelmien selvittämiseen ja niiden ratkaisemiseen. Toimitilojen nettelytapaohje uusitaan siten, että ohjeissa huomioidaan myös kiireelliset toimitila- ja väistötilatarpeet. Kiinteistönhoidon hankkeiden työjohtoa, valvontaa ja dokumentointia parannetaan. Kaupungin omana työnä tehtävistä hankkeista ja urakoista pidetään työmaapäiväkirjaa. Toimitiloista ja kiinteistöistä tehdään ajan tasalla olevat kuntoarviot ja – tutkimukset sekä selvitetään tilojen jatkokäytön edellytykset ja vaatimukset.
Toteutetut toimenpiteet: *Kitkonpuiston palvelukeskuksen hankesuunnittelu on valmis. Kaupungintalon ja Hirvikosken kunnantalon hankesuunnittelu on meneillään ja odottaa kaupunginhallituksen päätöstä jatkotoimenpiteistä. Peltolaisten päiväkodin ilmanvaihdon mitoitus laadittu uudelleen ja ilmamäärien mittaus ja säätö on tehty joulukuussa. Kauhanojan päiväkodin ilmanvaihdon parantamisen suunnitelmat ovat pääosin valmiit. Tammi- ja Mirjakodin tekninen kuntoarvio on*

tilattu ja kohteella tehtävät kenttätöet tehty, raportti valmistuu tammi-kuussa 2018. Korjausinvestointien tärkeysjärjestyksen määrittelyssä huomioidaan myös ylläpitostrategian mukaiset seikat.

- Investointihankkeiden aikataulut, hankkeiden suunnittelun aloittamisen käyttäjien kanssa riittävän ajoissa ja toteutuksen aikataulut, että rakentamisen laatu ei kärsi.

Toteutetut toimenpiteet: *Hankkeiden aikataulutukset tehty, suunnittelua eri sidosryhmien kanssa.*

- Rakennusten PTS-suunnitelmien päivittäminen ja infran PTS-suunnitelman laatimisen aloittaminen

Toteutetut toimenpiteet: *Rakennusten PTS-kohteiden päivittäminen jatkuu työtä. Uudet PTS:t tallennetaan suoraan huoltokirjaan.*

- Ylläpitostrategian päivittäminen ja sen edellyttämät toimenpiteet

Toteutetut toimenpiteet: *Selvitetty uuden kiinteistökohtaisten salkutusmallin laadintaa konsulttityönä. Nykyisen YPS:n päivitys käsitelty marraskuussa valiokunnassa ja hyväksytty noudatettavaksi kaupunginhallituksessa 18.12.2017.*

- Kunnallistekniikka ja tilapalvelut

- Kunnallistekniikka (kunnossapito ja mittauspalvelut)

- Seurataan katujen talvikunnossapidon alueurakan palvelutasoa ja kustannuksia.

Toteutetut toimenpiteet: *Talvikunnossapidon määrärahojen käyttö 103,4 % (kunnallistekniikka ja tilapalvelut). Vuoden loppuun mennessä talvikunnossapito on maksanut yhteensä 607 931,51 € (budjetoitu määräraha yhteensä 588 000 €).*

- Katuverkon korjausvelan pienentämistä jatketaan määrärahojen puitteissa.

Toteutetut toimenpiteet: -

- Katuvalaistuksen uudistamista jatketaan ja energiansäästö-mahdollisuuksia selvitetään mm. valaisimien korvaamisella ja uusimisella led-valaisimilla.

Toteutetut toimenpiteet: *Led-katuvalojen asennus valmis Metsämaalla ja Peltoisissa.*

- Poistetaan vähäkäyttöiset leikkipaikat ja tehostetaan muiden leikkipaikkojen huoltoa.

Toteutetut toimenpiteet: *Lastentalon leikkipaikka poistettu.*

- Puisto- ja virkistysalueiden hoitoon panostetaan määrärahojen puitteissa. Keskusta-alueen puistojen ja yleisten alueiden siisteyteen ja yleisilmeeseen panostetaan kohdentamalla kahden kausityöntekijän työpanos alueelle.

Toteutetut toimenpiteet: *Kausityöntekijät töihin huhtikuun alusta. Kausityöntekijöistä kolme työskenteli keskusta-alueella. Kalikan viheralueiden hoito tehty tänä vuonna omana työnä.*

- Kiinteistöjen ylläpito

- Teknisen sektorin kunnossapidon ja urakoinnin ostopalveluiden tuotannon ja laadun valvonta

Toteutetut toimenpiteet: *Jatkuu toimintaa.*

- Energiaseurannan jatkaminen osana seurantaraportointia ja tiedotus käyttäjille

Toteutetut toimenpiteet: *Jatkuu toimintaa.*

- Energiatodistusten päivittäminen tarvittaessa

Toteutetut toimenpiteet: -

- Kiinteistönhoidon yhteistyö kaupunkikonsernin sisällä

Toteutetut toimenpiteet: *Hulmin Huolto vastaa Mellilän alueen hoidosta ja tarvittaessa sijaistaa Alastaron alueella.*

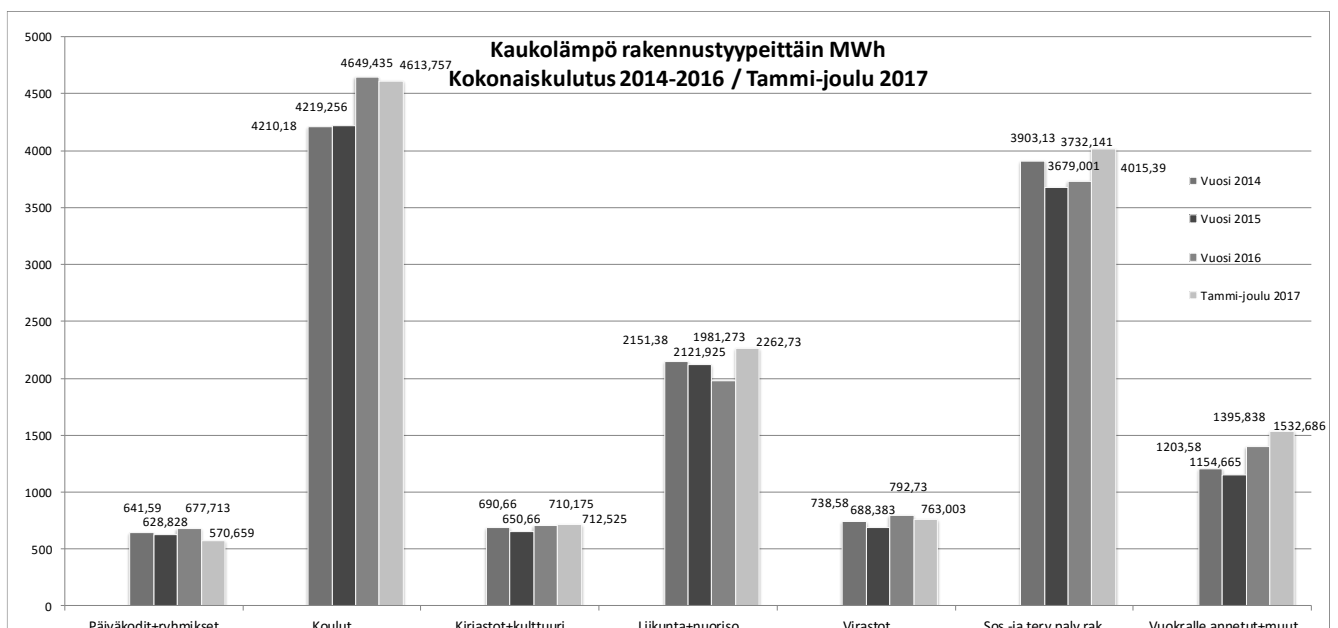
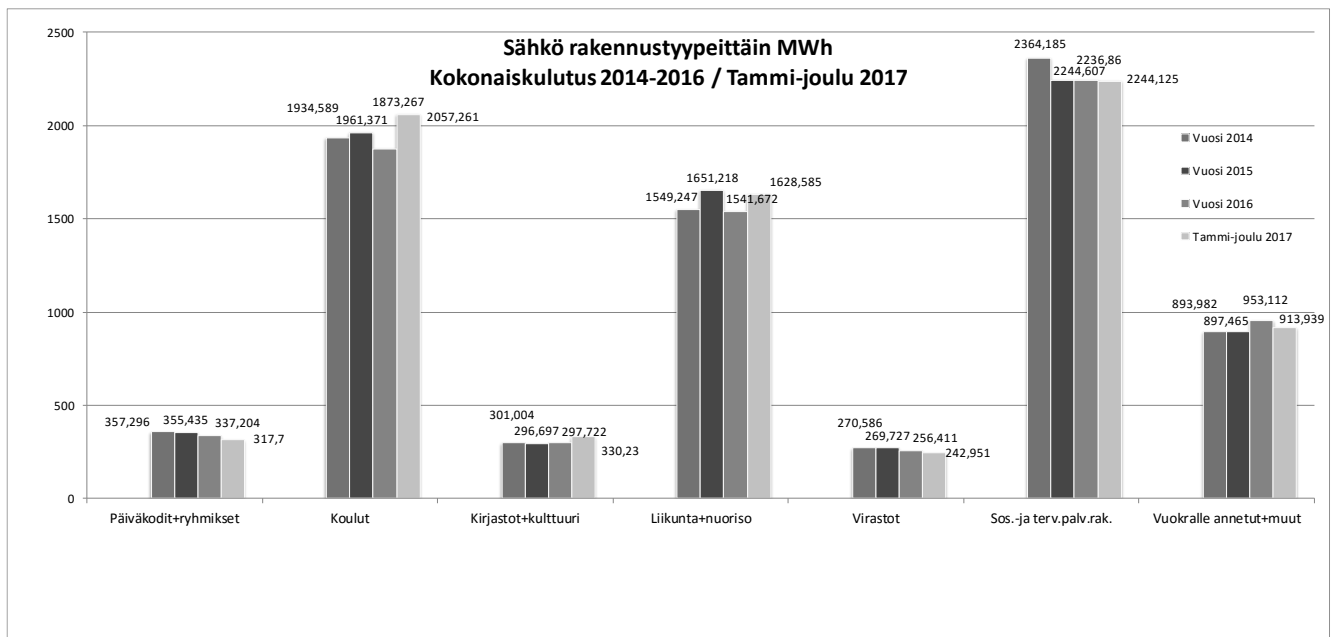
- Kiinteistönhoidon osalta valvotaan Keskuskoulun ulkoistetun kiinteistönhoidon tehtävien toteutumista ja verrataan ulkoistetun kiinteistönhoidon kustannuksia oman työn kustannuksiin
Toteutetut toimenpiteet: *Valvonta jatkuvaa toimintaa. Keskuskoulun ulkoistetun kiinteistönhoidon kustannus vuodessa ilman vahtimestaripalveluja on 2660 €/kk eli 31 920 €. Lisäksi vahtimestaripalveluihin verrattavia erikseen laskutettuja lisätöitä (11/2016-12/2017) on ollut yhteensä 61,5 tuntia, 2 541,78 €. Lisäksi maksettu lisätöistä yhteensä 1817,94 €. Laskennallisesti kiinteistönhoito omana työnä ilman vahtimestaripalveluja olisi n. 24 800 € vuodessa. Lisäksi laskutettaisiin erikseen vahtimestaripalveluihin lukeutuvat työt, mikäli niitä pystyttäisiin tuottamaan. Vertailun perusteella oman työnä tehtävä kiinteistönhoito (ei vahtimestaripalveluja) olisi n. 7 000 € vuodessa edullisempaa.*
- Kiinteistönhoidon henkilöstön työpanosta ja tehtäviä kohdennetaan sisäilmaongelmien ennakointia edistäviin ja ehkäisemiseen vaikuttaviin toimenpiteisiin
Toteutetut toimenpiteet: *Kiinteistönhoitohenkilöstöä on vastuutettu ja ohjeistettu. Kiinteistönhoitohenkilöstöä ohjeistettu kirjaaman yksityiskohtaisemmin tehdyt toimenpiteet huoltokirjaan.*
- Huoltokirjajärjestelmän käyttöä tehostetaan kiinteistönhoidon toimenpiteiden työvaiheiden ja sisäilma-asioiden tiedottamisessa ja kiinteistökohtaisia käyttäjiä eri hallintokunnissa koulutetaan huoltokirjan aktiiviseen käyttöön.
Toteutetut toimenpiteet: *Järjestetty koulutustilaisuuksia käyttäjille 1.3.2017. Huoltokirjan käyttöä tehostettu. Kiinteistökohtaisia tietoja lisätään ja päivitetään säännöllisesti.*

- Ruoka- ja siivouspalvelut

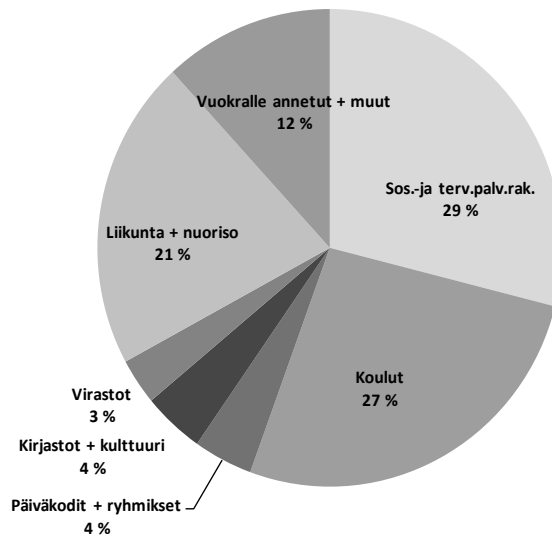
- Ruokapalvelut
 - Tuotetaan ravintosuositukset huomioivia, laadukkaita ja monipuolisia ateriapalveluita Loimaan kaupungin asiakkaille
Toteutetut toimenpiteet: *Aterioita tuotettu 1.1.-30.12.2017 1 142 925 kpl. Sisäisiä aterioita tuotettu 11 687 kpl.*
 - Hyödynnetään yhteistyötä sijaisjärjestelyjen hoitamisessa mahdollisuuksien mukaan vuosilomien aikana
Toteutetut toimenpiteet: *Lyhyitä sairauslomia hoidettu jonkin verran sisäisin järjestelyin, samoin osa lyhyistä vuosilomasijaisuuksista.*
 - Hyödynnetään Aromi-tuotannonohjausjärjestelmää (ruokalistat, reseptiikka, tilaukset, ravintoarvot ja yksikkökustannukset)
Toteutetut toimenpiteet: *Aromituotannonohjausjärjestelmän avulla tehdään elintarviketilaukset, otetaan reseptiikka, ravintoarvot ja yksikkökustannukset. Reseptiikka on tasalaatuinen sekä ravitsemuksellisesti tasapainoinen.*
 - Panostetaan lähiruokaan, Suomessa tuotettuun sekä luomuelintarvikkeisiin
Toteutetut toimenpiteet: *Lähiruokana käytetään perunoita, leipomo tuotteita ja hevituotteita mahdollisuuksien mukaan. Luomuelintarvikkeista vehnäjauhoa, hiutaleita ja näkkileipää käytämme saatavuuden mukaan ensisijaisesti. Suomessa tuotettuja elintarvikkeita on sopimustuotteistamme valtaosa. Paikallinen hunaja ja luomunaudanliha otettu käyttöön.*
 - Ruokalistauudistuksessa huomioidaan suositusten mukainen kasvisruoan lisäys (yksi kasvisateria viikossa)
Toteutetut toimenpiteet: *Ruokalistan uudistus käynnissä.*
- Siivouspalvelut

- Tuotetaan siivouspalveluita taloudellisesti, tehokkaasti, hygieenisesti ja turvallisesti kaupungin eri toimipisteissä
Toteutetut toimenpiteet: Laadittu tarkennetut tehtäväkuvaukset.
- Hyödynnetään Atop-ohjelmaa työmäärälaskennassa
Toteutetut toimenpiteet: Uusien kohteiden mitoitus suoritetaan mitoitusohjelmalla.
- Kehitetään siivouspalveluiden laadunvalvontaa ja palautejärjestelmää
Toteutetut toimenpiteet: Asiakaskyselyn valmistelu.
- Siivouksen ostopalvelun laadunvalvonta Yhteiskoulun, liikuntahallin, urheilukeskuksen, keskuskoulun ja Hirvikosken yhtenäiskoulun osalta
Toteutetut toimenpiteet: Tarkastuskäyntejä säännöllisesti, käyttäjien kokemusten kuulemista.

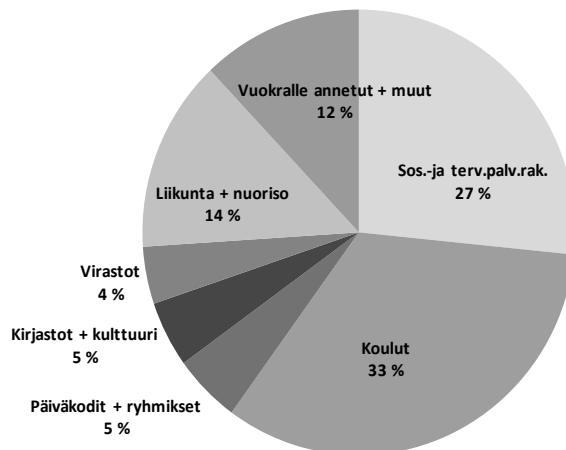
Energiakulutus 2017

Kiinteistöjen sähkönkulutus v. 2017
Yht. 7 728 MWh

Kiinteistöjen lämmönkulutus v. 2017
Yht. 18 355 MWh

Sisäilmakohteiden valmistelu- ja toimenpidetilanne tärkeys/kiireellisyysjärjestyksessä:

Kiireelliset kohteet:

1. Mahlapuisto

Mahlapuiston päiväkodin korjaustyöt alkoivat heinäkuussa ja valmistuvat kokonaan vuoden loppuun mennessä. Tilat otettu osittain käyttöön vko 38. Lähivuosina huomioitava julkisivun korjaustarve, kustannusarvio noin 150 000-200 000 €. Suunnitelmat löytyvät huoltokirjan projektipankki-osiosta.

Aikataulu: korjaukset valmistuneet

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv kanavat nuohottu 2016 (5 v. välein)
- iv suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 30.5.2017, 14.10.2016, 12.4.2016

Tehtyjä korjauksia

- peruskorjaus 2009-2010, rakennettu myös salaojat

Ongelmakohtia

- perusmuurin vedeneristys kellarinosalla on mahdollisesti puutteellinen, jos ei jatkuvaa vedeneristystä -> sähköpääkeskuksessa ulkopuolelta tulevaa kosteutta
- peruskorjauksessa asennettujen uusien ikkunoiden ja ovien tilkevälin toteutus työselosteesta poikkeava -> ilmavuodot eristetilasta sisäilmaan todennäköisiä. Tilkevälejä korjattu nyt yläkerrassa, alakerran osalta jatketaan myöhemmin syksyllä.

2. Kitkonpuiston palvelukeskus

Luonnos/tilasuunnittelu on käynnissä. Pihalaatoitusta purettu, seinän vierustan kuivatuksen toimivuutta selvitetty. Viemärikuvaus tehty, pohjaviemäriässä painuma-kohtia. Korjauksen kustannusarvio n. 1,3 M€+pohjaviemärien korjaaminen 300 000-500 000 €. Päivähoidon järjestämisen näkökulmasta tehtävä ratkaisu, korjataanko vai myydään/puretaan.

Aikataulu: Mikäli päädytään korjaamaan, tehdään varsinainen korjaussuunnittelu marraskuu 2017-huhtikuu 2018, muutostöiden kilpailutus huhti/toukokuu 2018. Korjaus 2018-2019 mikäli määrärahaa. Vaihtoehtoina kiinteistön myynti määräalalla tai purku (alustava purkukustannus n. 100 000 €).

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavat nuohottu 2012 (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 30.5.2017, 24.10.2016, 19.4.2016

Tehtyjä korjauksia

- vesikatto uusittu "uudelle osalle" v. 2014

3. Hirvikosken kunnantalo

Raportti tullut ja se on käsitelty tilojen käyttäjien kanssa. Tiloissa ilmanpuhdistimet. Korjaushankkeen suunnittelun aikataulut syksyille. Korjaussuunnittelu samaan aikaan kaupungintalon korjaussuunnittelun kanssa. Ratkaistava keskitetäänkö hallinnon toiminnot Hirvikosken kunnantalolle ja myydään kaupungintalo. Tällöin suunnittelussa tarvitaan uusi tilaohjelma ja huomioitava lisärakentamisen tarve (arkisto-, atk- sekä kokoustilat). Tilaohjelman valmistelu aloitettu hallinnon tilatarpeiden kartoituksella.

Aikataulu: Korjaussuunnittelu ja kustannusvertailu aloitettu, päätöksiä korjausten laajuudesta ei ole tehty, yksityiskohtainen suunnittelu voidaan aloittaa tammikuu-toukokuu 2018 sen mukaan mikä korjauslaajuus valitaan. Korjausurakan kilpailutus aikaisintaan syksyllä 2018. Korjaus ja laajennus 2018-2019 mikäli määrärahaa.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavat nuohottu vko 42/2017 (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 30.5.2017, 14.10.2016, 12.4.2016

Tehtyjä korjauksia

- laajennus ja vanhan puolen peruskorjaus/iv-rakennus v. 1985-1986
- uuden ja vanhan osan liitoskäytävän vesikaton korjaus 2016

4. Kaupungintalo

Sisäilmakysely ja kohdennetut terveystarkastukset tehty. Henkilökuntaa on siirretty muihin toimipisteisiin. Hankittu tiloihin ilmapuhdistimia, lisää ilmanpuhdistimia hankitaan tarvittaessa. Tarkistetaan tiivistettävien läpivientien määrät ja tehdään tiivistykset. Ilmanvaihdon mitoitus tarkastelu tehdään syksyn aikana.

Korjaushankkeen suunnittelun aikataulut syksyille. Korjaussuunnittelu tehdään samaan aikaan Hirvikosken kunnantaloon korjaussuunnittelun kanssa. Ratkaistava keskitetäänkö hallinnon toiminnot Hirvikosken kunnantalolle ja myydään kaupungintalo. Tällöin Hirvikosken kunnantaloon suunnittelussa tarvitaan uusi tilaohjelma ja huomioitava lisärakentamisen tarve (arkisto-, atk- sekä kokoustilat). Tilaohjelman valmistelu aloitettu hallinnon tilatarpeiden kartoituksella.

Aikataulu: Korjaussuunnittelu ja kustannusvertailu aloitettu, päätöksiä korjausten laajuudesta ei ole tehty, yksityiskohtainen suunnittelu voidaan aloittaa tammikuu-

toukokuu 2018 sen mukaan mikä korjauslaajuus valitaan. Korjausurakan kilpailutus aikaisintaan syksyllä 2018. Korjaus ja laajennus 2018-2019 mikäli määrärahaa. Huvilakatu 33 tilojen käyttö väistötiloina 1.1.2018 alkaen riippuu sote-sektorin tila-
tarpeista.

Huolto-/ kunnossapitohistoria (HUOM. kiinteistönhoidosta vastaa Hulmin Huolto Oy)

- iv-kanavat nuohottu 11.11.2016 (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 20.11.2016, 13.6.2016, 11.12.2015

Tehtyjä korjauksia

- julkisivujen kunnostaminen, ikkunoiden uusiminen ja tuloaulan rakentaminen v. 2007
- hissin rakentaminen v. 2009
- arkiston korjaus/rakentaminen v. 2011

5. Hirvikosken yhtenäiskoulu/vanha osa

Tutkimusraportti saatu, raportti käsitelty tilojen käyttäjien kanssa 7.11.2017. Teetetään korjaussuunnitelmat tarvittavista korjauksista.

Aikataulu: Kunnossapitoon sisältyvät korjaukset, kuten läpivientien tiivistykset, tehdään korjaussuunnitelmat ovat valmistuneet. Tehdään lisäselvityksiä yhteen luokkatilaan.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavat nuohottu 5/2017 ja ilmamäärät säädetty 6/2017 (5 v. välein)
- iv suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 29.5.2017, 13.10.2016, 12.4.2016
- julkisivun ikkunapaneloinnit huoltomaalattu 7/2017

Tehtyjä korjauksia

- laajennus yhtenäiskouluksi v. 2014-2015
- peruskorjaus v. 2006
- teknisentyön rakennuksen ja kotitalousluokkien saneeraus v. 1998

Ei kiireelliset:

6. Hirvikosken koulun asuntola

Raportti saapunut. Tila on pois käytöstä. Päätetty poistettavaksi käytöstä ja purettavaksi1.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavat nuohottu 9.7.2015
- iv-suodattimien vaihdot noin suoritettu puolen vuoden välein mm. 29.5.2017, 8.11.2016, 14.4.2016; seuraava vaihto joulukuu 2017

7. Taidetalo alakerta

Mikäli työväenopiston toiminta jatkuu alakerrassa, niin korjaustarvetta on esim. ilmanvaihdossa. Esitetään ilmanvaihdon määrärahaa (n. 110 000 €) vuoden 2019 investointiohjelmiaan.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavia ei ole nuohottu rakentamisen jälkeen (muutos taidetaloksi v. 2012). Viiden vuoden nuohoussääntö ei koske taidetaloa, nuohous harvemmin. Mikäli tehdään 1. krs muutostöitä ja toteutetaan ilmanvaihto, nuohous sen jälkeen.
- iv-suodattimien vaihdot noin suoritettu puolen vuoden välein mm. 2/2017, 29.6.2017, 8.11.2016, 12.10.2016

8. Hirvikosken kirjasto

Tutkimusraportti saatu, raportti käsitelty tilojen käyttäjien kanssa 7.11.2017. Teetetään korjaussuunnitelmat tarvittavista korjauksista.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavat nuohottu 7/2017 (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017,

30.5.2017, 18.10.2016, 12.4.2016

Tehtyjä korjauksia

- iv-koneiden puhaltimia vaihdettu tarpeen mukaan hajonneiden tilalle
- vesikatto uusittu v. 2010

9. Peltöisten päiväkot

Inva-WC:n viemärinhaju ollut ongelmana, korjaukset tehty. Ilmanvaihto tiloissa ollut puutteellinen, suunnitelmien mukaiset ilmamäärät ovat liian pienet suhteessa henkilömäärään. Tehty uudet suunnitelmamitoitukset ja säädöt tehty joulukuussa.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavien nuohous: ei ole vielä nuohottu päiväkodiksi muuttamisen jälkeen (2013) (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 29.6.2017, 13.10.2016, 18.5.2016

Tehtyjä korjauksia

- ilmanvaihto on säädetty uuden mitoituksen mukaiseksi
- viemärintuuletusputken vuotovaurio on korjattu
- yläpohjaan/ullakolle on rakennettu huoltosillat
- inva-WC:n puutteellinen viemärointi ja viemärin tuuletus korjattu

10. Metsämaan päiväkot

Viemäriongelmat. Liitetään uuteen viemäriin.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavien nuohous tekemättä, nuohoussuunnitelmassa v. 2018
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 29.6.2017, 17.10.2016, 18.4.2016

Tehtyjä korjauksia

- peruskorjaus v. 2006

11. Kirkonkylän koulu

Jälkimittaukset tehty. Tutkimusraportti saatu, raportti käsitelty tilojen käyttäjien kanssa 7.11.2017. Teetetään korjaussuunnitelmat tarvittavista korjauksista.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavien nuohous 29.4.2016 (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 30.6.2017, 27.12.2016, 2.5.2016

12. Kartanonpuisto

Sprinklerurakka valmis. Sisäilmakysely ja kohdennetut terveystarkastukset tehty. Kunnossapitotoimenpiteenä tarkastettu ilmastoinnin toimivuus, ei tarvetta uusille säädöille.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 29.6.2017, 21.10.2016, 13.4.2016

13. Palininkatu

Mittauksia tehty. Kaksi henkilöä on siirtynyt toisiin tiloihin. Tilat pidetään käytössä.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavien nuohous 1.11.2016 (5 v. välein)
- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 9.1.2017, 11.4.2016

14. Ap/ip tilat

Sisäilmakyselyä ei ole tehty, kolme henkilöä on oireillut. Haetaan vaihtoehtoa tiloille.

Tilat vuokrattu sairaanhoitopiiriltä. Kanavia ei ole nuohottu valmistumisen jälkeen. Suodattimet vaihdettu 2 kerta vuodessa.

15. Pääterveysasema

Sisäilmakysely tehty. Alapohjan tiivistystyöt valmistuneet heinäkuun lopussa, roskien/puujätteiden tyhjennys alapohjasta tehdään syyskuussa.

Huolto-/ kunnossapitohistoria

- iv-kanavien nuohous 3.9.2014 (5 v. välein)

- iv-suodattimien vaihdot suoritettu noin puolen vuoden välein mm. 12/2017, 4.7.2017, 12.1.2017, 27.10.2016, 14.4.2016

Tehtyjä korjauksia

- alapohjan tiivistyskorjaukset tehty 2016 ja loput 7/2017

16. Viherkoti

Toiminnassa. Ilmanvaihto säädetty, ei ongelmia. iv-suodattimet vaihdettu 2 kertaa vuodessa.

Tyhjät tilat / ei toimintaa:

17. Pikkukartano

Tyhjä. Ratkaistava jatkokäytön edellytykset.

18. Lastentalo

Tyhjä. Esitetään purettavaksi.

19. Kartanomäen rivitalo / Kotihoidon tilat

Tyhjä. Esitetään purettavaksi.

5.1.5 Teknisen lautakunnan tilinpäätös yhteensä

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	1 782 912	2 222 300	0	2 222 300	2 158 394,66	63 905,34	97,1
Sisäiset tuotot	10 885 749	10 147 800		10 147 800	10 698 112,47	-550 312,47	105,4
Tuotot yhteensä	12 668 660	12 370 100	0	12 370 100	12 856 507,13	-486 407,13	103,9
Valmistus omaan käyttöön	0	26 200		25 900	0,00	25 900,00	0,0
Toimintakulut	-11 577 880	-11 749 100		-11 749 100	-11 581 852,75	-167 247,25	98,6
Sisäiset kulut	-1 661 331	-1 690 900		-1 690 900	-1 660 655,41	-30 244,59	98,2
Kulut yhteensä	-13 239 211	-13 440 000	0	-13 440 000	-13 242 508,16	-197 491,84	98,5
TOIMINTAKATE	-570 551	-1 043 700	0	-1 044 000	-386 001,03	-657 998,97	37,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-42	0			-28,15	28,15	-100,0
Poistot ja arvonalentumiset	-2 993 292	-2 743 700	0	-2 743 700	-3 145 444,56	401 744,56	114,6
TILIKAUDEN TULOS	-3 563 885	-3 787 400	0	-3 787 700	-3 531 473,74	-256 226,26	93,2
Poistoeron muutos	36 634	36 100	0	36 100	35 673,01	426,99	98,8
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 527 252	-3 751 300	0	-3 751 600	-3 495 800,73	-255 799,27	93,2

5.2. YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Toimielin: Ympäristölautakunta (1.6.2017 tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta yhdistettiin elinympäristövaliokunnaksi)
 Tehtävä: Ympäristö- ja rakennusvalvontayksikön palvelut
 Vastuuhenkilö: Johtava rakennustarkastaja

5.2.1 Toiminnan kuvaus

Tehtäväalue sisältää ympäristö- ja rakennusvalvontayksikön hallinnon, rakennusvalvontapalvelut, ympäristönsuojelupalvelut, maa-ainesten ottamisen valvonnan sekä valmiussuunnittelun.

Hallinnon vastuualueen tehtävänä on tarjota ympäristö- ja rakennusvalvontayksikön käyttöön taloushallintoon, päätöksentekoon, asiakirjahallintoon, tiedottamiseen ja neuvontaan liittyvät palvelut. Vastuualue huolehtii myös Loimaan kaupungin työsuojelun yhteistoimintahenkilön tehtävien hoitamisesta (työsuojelupäällikkö) ja kaupungin valmiussuunnittelun koordinoinnista.

Rakennusvalvontapalvelujen tehtävänä on valvoa kaavoituksen toteutumista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin asiasta säädetään. Vastuualueen tehtävänä on myös asuinrakennusten ja asuntojen korjaustoimintaan myönnettävien korjausavustusasioiden käsittely.

Ympäristönsuojelupalvelujen tehtävänä on huolehtia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen sekä leirintäalueviranomaisen tehtävistä.

Ympäristö- ja rakennusvalvonnan tehtäväalue huolehtii lisäksi Ypäjän kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojelun viranhaltijatehtävien hoitamisesta kuntien välisen sopimuksen mukaisesti.

5.2.2 Toiminnan perustiedot

PERUSTIEDOT	KYSYNTÄ/TARJONTA	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Rakennusvalvontapalvelut	Johtava rakennustarkastaja	1	1	1
	Rakennustarkastaja	1	1	0,66
	Rakennustarkastaja (määräaikainen)	1	1	1
	Ympäristötarkastaja	1	1	1
	Palvelusihteeri	2	2	1,5
	YHTEENSÄ	6	6	5,16
Kysyntä	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset lupa-asiat (rakennusluvut, toimenpideluvat, maisematyöluvut ja purkamisluvat sekä vastaanotetut toimenpideilmoitukset)	303	280	276
	Voimassa olevat maa-ainesluvut	35	35	36
	Voimassa olevat ympäristöluvut ja rekisteröinti-ilmoitukset	190	190	141

5.2.3 Strategialinjauksiin perustuvat tavoitteet

Loimaan Linja 2013-2016 –strategiassa on määritelty toiminta-ajatus, 2020 –luvulle ulottuva visio tulevaisuudesta ja viisi näihin pohjautuvaa strategialinjausta.

Strategialinjaukset ovat:

- 1) Sujuvan elämän kotikaupunki / Aasukkaat ja asiakkaat
- 2) Kasvun paikka yrityksille / Elinkeinot ja yritykset
- 3) Keskellä kasvavaa Lounais-Suomea / Liikenne, alue- ja yhdyskuntarakenne
- 4) Ympäristö kestävän kasvun pohjana / Ympäristö ja energia
- 5) Jyväällä tulevaisuudessa / Talous, organisaatio ja henkilöstö

Strategialla ohjataan muita palvelu- ja toimintastrategioita sekä suunnittelua ja päätöksentekoa. Ympäristölautakunnan toiminnalliset strategiaan perustuvat kehittämistavoitteet ovat:

Sujuvan elämän kotikaupunki

- asiakkaille tarjotaan mahdollisuus sähköiseen asiointiin perinteisten asiointimuotojen rinnalla

Keskellä kasvavaa Lounais-Suomea

- edistetään haja-asutusalueiden vesihuollon järjestämistä jatkamalla neuvontatyötä jätevesiasioissa

Ympäristö kestävän kasvun pohjana

- uudistetaan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma ja taksa sekä laaditaan valvontaohjelma

Jyväällä tulevaisuudesta

- lupa- ja valvontamaksuilla katetaan vähintään 50 % menoista

ARVIOINTIKOHDE	MITTARI	TP 2016	TAV 2017	TP 2017
Rakennusvalvontapalvelut	Lupahakemuksen käsittelyaika (kun hakemus on täydennetty käsittelyvalmiiksi)			
	• viranhaltijan myöntämä rakennuslupa	2,5 viikkoa	4 viikkoa	2,5 viikkoa
	• toimielimen myöntämä rakennuslupa	4 viikkoa	8 viikkoa	4 viikkoa
	• ympäristö- ja maa-aineslupa	3 kk	5 kk	3 kk

Päävastuualueiden täsmennetyt tavoitteet ja osatavoitteet

Valtuuston asettamia strategialinjauksiin perustuvia tavoitteita ei ole toistettu, vaan ne velvoittavat kaikkia kaupunginhallituksen alaisia tilivelvollisia esimiehiä.

Ympäristölautakunta

(1.6.2017 alkaen tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta yhdistettiin elinympäristövaliokunnaksi)

- Rakennus- ja ympäristövalvonta
 - o Asiakkaille tarjotaan mahdollisuus sähköiseen perinteisten asiointimuotojen rinnalla.

Toteutetut toimenpiteet: Sähköisen asiointipalvelun (Lupapiste) kautta suoritettava rakennuslupien hakeminen ja muu asiointi on otettu käyttöön toukokuussa. Lisäksi rakennusvalvonnan asiakirjojen

arkistointi lupa-asioiden osalta on mainitusta ajankohdasta alkaen järjestetty pelkästään sähköisenä.

- Edistetään haja-asutusalueiden vesihuollon järjestämistä jatkamalla neuvontatyötä jätevesiasioissa.

Toteutetut toimenpiteet: Haja-asutuksen jätevesihuollon neuvonnan avulla on edistetty tavoitteen saavuttamista. Neuvontatyössä on käytetty myös yhteistyösopimuksen mukaisesti kestävän kehityksen ja energia-asioiden asiantuntija- ja palveluorganisaatio Valoniaa.

- Uudistetaan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma ja taksa sekä laaditaan valvontaohjelma.

Toteutetut toimenpiteet: Valvontasuunnitelma on laadittu ja hyväksytty joulukuussa lupajaostossa. Valvontaohjelma on laadittu ja se käsitellään alkuvuonna 2018 lupajaostossa. Taksan uusiminen ja hyväksyminen tehdään vuonna 2018.

- Lupa- ja valvontamaksuilla katetaan vähintään 50 % menoista laaditaan valvontaohjelma.

Toteutetut toimenpiteet: Joulukuun loppuun mennessä menoista on tuotoilla katettu 41 %.

5.2.4 Ympäristölautakunnan tilinpäätös yhteensä

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	192 959	236 400		236 400	158 341,40	78 058,60	67,0
Sisäiset tuotot	3 312	2 300		2 300	6 029,00	-3 729,00	-100,0
Tuotot yhteensä	196 271	238 700	0	238 700	164 370,40	74 329,60	68,9
Valmistus omaan käyttöön	0	0			0,00	0,00	-100,0
Toimintakulut	-392 681	-468 000	0	-468 000	-354 192,73	-113 807,27	75,7
Sisäiset kulut	-46 741	-40 000		-40 000	-46 448,63	6 448,63	116,1
Kulut yhteensä	-439 422	-508 000	0	-508 000	-400 641,36	-107 358,64	78,9
TOIMINTAKATE	-243 152	-269 300	0	-269 300	-236 270,96	-33 029,04	87,7
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0			0,00	0,00	-100,0
TIKALAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-243 152	-269 300	0	-269 300	-236 270,96	-33 029,04	87,7

LOIMAAN KAUPUNGIN KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

LOIMAAN KAUPUNKI	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA 2017 (ta+m)	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toimintatuotot	16 861 903	17 257 100	850 000	18 107 100	17 862 348,93	244 751,07	98,6
Sisäiset tuotot	13 966 095	13 380 900		13 380 900	14 057 373,54	-676 473,54	105,1
Tuotot yhteensä	30 827 999	30 638 000	850 000	31 488 000	31 919 722,47	-431 722,47	101,4
Valmistus omaan käyttöön	0	26 200		26 200	0,00	26 200,00	-100,0
Toimintakulut	-112 424 477	-109 805 100	-1 570 000	-111 375 100	-111 065 289,95	-309 810,05	99,7
Sisäiset kulut	-13 966 095	-13 380 900	0	-13 380 900	-14 057 373,54	676 473,54	105,1
Kulut yhteensä	-126 390 572	-123 186 000	-1 570 000	-124 756 000	-125 122 663,49	366 663,49	100,3
TOIMINTAKATE	-95 562 573	-92 521 800	-720 000	-93 241 800	-93 202 941,02	-38 858,98	100,0

LIIKELAITOS

6. LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS

Toimielin: Loimaan Vesi-liikelaitoksen johtokunta

Tehtävä: Vesihuoltoon liittyvät tehtävät

Vastuuhenkilö: Vesi-liikelaitoksen johtaja

6.1. Toiminnan kuvaus

Loimaan kaupunginvaltuusto on 10.11.2008 § päättänyt, että Loimaan kaupungin vesihuoltolaitos täyttää liikelaitokselta edellytetyt vaatimukset ja samalla on päätetty perustaa 1.1.2009 alkaen liiketoimintaa harjoittava kunnallinen liikelaitos, jonka virallinen nimi on Loimaan kaupungin vesihuoltoliikelaitos. Nimi on 1.1.2011 alkaen muutettu Loimaan Vesi-liikelaitokseksi.

Liikelaitoksella on muita toimintayksiköitä itsenäisempi asema. Kaupungin talousarviossa ja toteutumisvertailuissa liikelaitos käsitellään ulkoisena talousyksikkönä, kun taas tilinpäätöksessä liikelaitos on osa kaupungin taloutta ja tilinpäätöstä.

6.2 Kaupunkitason tulokorttiin perustuvat toiminnalliset tavoitteet

- Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisten talousveden laatuvaatimusten täyttäminen

Loimaan Vesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaiset talousveden laatuvaatimukset.

- Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 18.12.2009 myöntämän jäteveden johtamisluvan mukaisten ehtojen täyttäminen (keskuspuhdistamo).

Loimaan Vesi täytti keskuspuhdistamon osalta Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 18.12.2009 myöntämän jäteveden johtamisluvan mukaiset ehdot.

Loimaan Vesi täytti Alastaron puhdistamon osalta Etelä-Suomen aluehallintoviraston antaman ympäristölupapäätöksen mukaiset ehdot.

- Loimaan Veden taloutta tulee hoitaa siten, että pitkällä aikavälillä on mahdollista kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit, operatiiviset kustannukset sekä toimiloiden leasing-vuokrakustannukset.

Loimaan Veden tilikausi muodostui alijäämäiseksi.

- Loimaan Veden taloudelliseksi tavoitteeksi asetetaan kaupungille maksettava 0,2 %:n suuruinen korvaus peruspääomasta 3 977 464,37 euroa, joka vuodelle 2017 tulee olemaan 7954,93 euroa.

Loimaan Vesi maksoi vuonna 2016 Loimaan kaupungille peruspääomasta 3 977 464,37 € tuottoa 0,2 % eli 8000 €.

- Vuotuiset investoinnit ovat enintään 2.380.000 euroa

Vuotuiset investoinnit olivat 2.068.499 euroa.

Käyttötalouteen kohdistetut tulo- ja menoarviot eivät kaikilta osin toteutuneet suunnitellusti. Menot pysyivät hyvin hallinnassa talousarvioon nähden kautta linjan, mutta tulot eivät toteutuneet budjetoidun mukaisesti. Merkittävin tulojen alittumiseen johtanut tapahtuma oli HK-Scanin Mellilän teurastamon sulkeminen kesällä. Teurastamon sulkeminen vaikutti huomattavasti sekä jäteveden että puhtaan veden myyntiin.

Loimaan Vesi on toteuttanut riskienhallinnan tarkastelua valmiussuunnittelussa ja laitosten riskikohteiden kartoituksessa. Laitokselle on laadittu WSP (Water Safety Plan), jossa on kartoitettu puhtaan veden hankinnan ja jakelun riskit.

Rahoitusleasing puhdistamon toteuttamiseksi:

Loimaan kaupunki on saanut Länsi-Suomen ympäristölupaviranomaiselta ympäristöluvan Loimaan kaupungin Ilmaristen kylässä sijaitsevalle uudelle puhdistamolle. Huomioitavaa on, että uudella puhdistamolla saadaan käsitellä myös Ypäjän ja Alastaron puhdistamoiden jätevedet. Jätevedenpuhdistamo valmistui vuonna 2015.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.6.2013 rahoitusleasingin jätevedenpuhdistamoinvestoinnin rahoitusmuotona Kuntarahoitus Oyj:n tarjouksen mukaisesti. Kiinteistöleasingsopimus on voimassa 25 vuotta luovutuspäivästä tai sitä myöhemmästä Kuntarahoituksen ja Loimaan veden sopimasta päivästä. Loimaan Vedellä on vuokra-ajan päätyttyä oikeus lunastaa kiinteistö jäännösarvosta, joka on 20% vuokrakohteen arvonnisäverottomasta hinnasta. Kirjanpidollisesti rahoitusleasing on vuokraa, kirjataan käyttömenoihin ja tilinpäätöksessä seurataan tilinpäätöksen liitetiedoissa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN TULOSLASKELMAOSA

7. TULOSLASKELMA

Loimaan kaupungin virallinen tuloslaskelma sisältää Loimaan kaupungin ja Loimaan kaupungin vesihuoltoliikelaitoksen tuloslaskelmat yhdistettynä. Tuloslaskelma sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa.

LOIMAAN KAUPUNKI JA LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS							
Tuloslaskelma (ulkoiset)							
	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	Käyttö%
Toimintatulot	19 291 877,95	20 300 600	850 000	21 150 600	20 356 627,45	793 973	96,25
Myyntitulot	9 694 597,41	11 081 500	0	11 081 500	10 881 487,46	200 013	98,20
Maksutulot	5 897 237,05	5 921 300	0	5 921 300	5 658 311,73	262 988	95,56
Tuet ja avustukset	1 317 524,69	575 800	830 000	1 405 800	1 705 288,26	-299 488	121,30
Muut toimintatulot	2 382 518,80	2 722 000	20 000	2 742 000	2 111 540,00	630 460	77,01
Valmistus omaan käyttöön	0,00	26 200		26 200	0,00	26 200	-100,00
Toimintamenot	-114 301 511,75	-112 060 700	-1 570 000	-113 630 700	-112 832 536,31	-798 164	99,30
Henkilöstömenot	-48 982 371,02	-48 000 800	0	-48 000 800	-46 723 475,21	-1 277 325	97,34
Palvelujen ostot	-50 342 631,01	-49 696 100	-1 555 000	-51 251 100	-51 903 188,86	652 089	101,27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 351 433,70	-7 535 400	0	-7 535 400	-7 252 214,92	-283 185	96,24
Avustukset	-5 545 170,47	-4 668 500	-15 000	-4 683 500	-4 787 690,86	104 191	102,22
Muut toimintamenot	-2 079 905,55	-2 159 900	0	-2 159 900	-2 165 966,46	6 066	100,28
Toimintakate	-95 009 633,80	-91 733 900	-720 000	-92 453 900	-92 475 908,86	22 009	100,02
				0			
Verotulot	53 725 100,59	53 707 000	-200 000	53 507 000	53 514 568,85	-7 569	100,01
Valtionosuudet	43 827 171,00	41 977 000	300 000	42 277 000	42 353 176,00	-76 176	100,18
Rahoitustulot ja -menot	-114 614,71	-233 600	110 000	-123 600	-77 167,01	-46 433	62,43
Vuosikate	2 428 023,08	3 716 500	-510 000	3 206 500	3 314 668,98	-108 169	103,37
Poistot ja arvonalentumiset	-3 909 332,13	-3 741 900	0	-3 741 900	-4 089 745,76	347 846	109,30
Kertaluonteiset poistot	-55 311,82	0	0	0	-74 901,20	74 901	#JAKO/0!
Tilikauden tulos	-1 536 620,87	-25 400	-510 000	-535 400,00	-849 977,98	314 578	158,76
Poistoeron lis. -vähennys +	71 410,38	68 000	0	68 000	67 531,70	468	99,31
TILIK.YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 465 210,49	42 600	-510 000	-467 400	-782 446,28	315 046	167,40
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:							
Asukasmäärä	16 273	16400		16400	16 160		
Vuosikate /poistot %	61,24	99,32		85,69	79,59		
Vuosikate,euroa/as	149,21	226,62		195,52	205,12		
Toimintatuotot/toimintakulut%	16,88	18,12		18,62	18,04		

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korko- ja muihin rahoitusmenoihin, pitkävaikutteisen omaisuuden jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin. Käyttötalousosan tehtävien menot summataan toimintakuluihin ja tulot toimintatuottoihin.

Tuloslaskelman valtuustoon nähden sitovia määrärahatasoja ovat

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuotot ja -kulut
- satunnaiset tuotot ja -kulut

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalennuksia ei käsitellä määrärahoina, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä ja niitä sitovat valtuuston hyväksymät poistosuunnitelman perusteet. Poistoero sekä varauksen ja rahastojen muutokset eivät nekään ole määrärahoja, vaan tuloksen käsittelyeriä.

Verotulojen erittely

Verotuloista esitetään verotulot eriteltyinä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin.

Vuodelle 2017 vahvistetut veroprosentit olivat:

- tulovero 20,50 %
- yleinen kiinteistövero 1,00 %
- vakituisen asunnon kiinteistövero 0,50 %
- muu kuin vak.as. kiint.vero 1,05 %
- voimalaitosten kiint.vero 2,00 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiint.vero 0,00 %

Verotulot	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	Käyttö%
Yhteensä	53 725 101	53 707 000	-200 000	53 507 000	53 514 569	7 569	100,01
Kunnan tulovero	46 513 005	46 600 000	-200 000	46 400 000	45 770 388	-629 612	98,64
Kiinteistövero	4 211 196	4 123 000	0	4 123 000	4 149 335	26 335	100,64
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 000 900	2 984 000	0	2 984 000	3 594 846	610 846	120,47

Verotulokertymät verolajeittain ja muutos edellisiltä vuosilta:

Verotulokertymät Verolajittain ja muutos edellisestä vuodesta																																
VEROTULOKERTYMÄT	TP 2010		% OSUUS		TP 2011		% OSUUS		TP 2012		% OSUUS		TP 2013		% OSUUS		TP 2014		% OSUUS		TP 2015		% OSUUS		TP 2016		% OSUUS		TP 2017		% OSUUS	
Verolaji/VERO %	20,50				20,50				20,50				20,50				20,50				20,50				20,50				20,50			
Kunnallisvero	42 093	88	44 130	87	44 764	89	47 217	88	46 004	87	46 825	87	46 513	87	45 770	86																
Muutos %	0,6		4,8		1,4		5,5		-2,6		1,8		-0,7		-1,6																	
Yhteisövero	2 696	6	3 483	7	2 304	5	2 389	4	2 794	5	3 101	6	3 001	6	3 595	7																
Muutos %	37,9		29,2		-33,9		3,7		17,0		11,0		-3,2		19,8																	
Kiinteistövero	2 855	6	2 905	6	3 007	6	3 759	7	4 046	8	4 080	8	4 211	8	4 149	8																
Muutos %	34,3		1,8		3,5		25,0		7,6		0,8		3,2		-1,5																	
VEROTULOKSI KIRJATTU	47 644	100	50 518	100	50 075	100	53 365	100	52 844	100	54 006	100	53 725	100	53 514	100																
Muutos %	3,7		6,0		-0,9		6,6		-1,0		2,2		-0,5		-0,4																	

Erilaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) eivät vastaa todellista veroastetta kunnissa. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

Kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten määrä on riippuvainen veronmaksajan tulotasosta. Keskimääräinen efektiivinen veroaste vuonna Suomessa vuonna 2017 oli 14,51 % (14,80/2016)

Seuraavassa taulukossa seurataan verotettavan tulon kehitystä eli veronalaisesta tulosta vähennysten jälkeen jäävää tuloa ja myös efektiivistä veroastetta Loimaan kaupungissa:

Vuosi	Tulovero %	Verotettava tulo (1000 euroa)	Muutos %	Effektiivinen veroaste
2006	ei laskettu	194 246		14,03
2007	ei laskettu	206 224	6,17	14,30
2008	19,11	214 678	4,10	14,26
2009	19,5	207 149	-3,51	14,01
2010	20,5	210 069	1,41	14,50
2011	20,5	216 252	2,94	14,42
2012	20,5	221 835	2,58	14,13
2013	20,5	224 685	1,28	14,28
2014	20,5	228 184	1,56	14,29
2015	20,5	227 514	-0,29	14,18
2016	20,5	226 060	-0,64	14,06
2017 (ennakkoarvio)	20,5	222 803	-1,44	13,57
2018 (ennakkoarvio)	20,5	225 979	1,43	13,69

(lähde: verohallinnon ja kuntaliiton tilastot)

Valtionosuuksien erittely

Kunnalle myönnetään valtionosuutta määrä, joka saadaan laskemalla yhteen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon, esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteet ja vähentämällä saadusta summasta kunnan omarahoitusosuus

Valtionosuudet	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	Käyttö%
Yhteensä	43 827 171	41 977 000	300 000	42 277 000	42 353 176	76 176	100,2
Peruspalvelujen valtionosuus	34 884 899	33 506 000	300000	33 806 000	33 891 946	85 946	100,3
Verotulotasaus	10 358 664	10 671 000	0	10 671 000	10 668 684	-2 316	100,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo	-1 416 392	-2 200 000	0	-2 200 000	-2 207 454	-7 454	100,3

Valtionosuusjärjestelmässä tulopohjan tasaus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettyä valtionosuutta.

Vuoden 2015 alusta valtionosuuslainsäädäntö uudistui. Uudistus heikentää merkittävästi peruspalvelujen rahoituspohjaa.

Valtionosuudet	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	Muutos	Muutos %
Peruspalvelujen valtionosuus	36 765 820	33 092 532	34 884 899	33 891 935	-992 964	-2,85
Elatustuen takaisinperintä	21 591	0	0	0	0	
Verotuloihin perustuva tasaus	7 481 056	10 200 650	10 358 664	10 668 689	310 025	2,99
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	
Opetus- kulttuuritoimen muut v.osuu	-2 117 960	-1 563 395	-1 416 392	-2 207 454	-791 062	55,85
Harkinnanvarainen vo.korotus					0	
					0	
Kotikuntakorvaustulot	937 152	926 460	926 420	922 926	862 100	93,06
Kotikuntakorvausmenot	-407 832	-369 837	-407 052	-453 985	-46 933	11,53
	42 679 827	42 286 410	44 346 539	42 822 111	-1 524 428	-3,44

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN INVESTOINTIOSA

8. INVESTOINNIT

Investointiosassa esitetään investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot.

Investointeihin varataan määrärahat (alv 0 %) hankekohtaisina tai hankeryhmäkohtaisina investoinnin kokonaiskustannusarvion (alv 0 %) mukaan seuraavasti:

	Hankekohtainen	Hankeryhmittäinen
Aineettomat hyödykkeet	yli 30.000 euroa	alle 30.000 euroa
Maa- ja vesialueet	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Asuinrakennukset	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Muut rakennukset	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Julkinen käyttöomaisuus	yli 150.000 euroa	alle 150.000 euroa
Kuljetusvälineet	yli 30.000 euroa	alle 30.000 euroa
Muut koneet ja kalusto	yli 30.000 euroa	alle 30.000 euroa
Muut aineelliset hyödykkeet	yli 30.000 euroa	alle 30.000 euroa
Käyttöomaisuusarvopaperit	yli 30.000 euroa	alle 30.000 euroa

Hankekohtainen (=nimikkeittäinen) määräraha on suoraan toteuttajaa sitova. Vuosikohtainen määrärahamuutos, on pääsääntöisesti vietävä valtuuston hyväksyttäväksi

Jos investointi toteutetaan useampana vuotena, ilmoitetaan hankkeen kokonaiskustannusarvio ja sen jaksotus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteissa valtuusto voi antaa hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Hankeryhmittäinen määräraha sitoo valtuustoon nähden ryhmätasolla, toteuttaja voi omaa toimintayksikköään sitovien säännöksiä puitteissa tehdä muutoksia hankeryhmän sisällä, kunhan ko. hankeryhmän yhteenlaskettu kokonaismääräraha ei ylity.

Noudatettu **aktivointiraja** on 10.000 euroa. ja käyttöomaisuusarvopaperit, osuudet ja osakkuudet sekä maa- ja vesialueet on aina aktivoitava käyttöomaisuuteen.

Investointeihin budjetoidaan sekä sisäiset, että ulkoiset pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankinnat ja sisäiset hankinnat käsitellään kirjanpidollisesti valmistuksena omaan käyttöön.

8.1 MAA- JA VESIALUEET

8.1 MAA- VESIALUEET, HALLINTOPALVELUKESKUS

Maa- ja vesialueet	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	0,00	-50 000	-250 000	-300 000	-281 934,71	-18 065	93,98
Investointitulot	63 793,77	100 000	0	100 000	21 715,27	78 285	21,72
Investoinnit netto	63 793,77	50 000	-250 000	-200 000	-260 219,44	60 219	130,11

Määräraha sisältää kaupungin kiinteistöjen myynnit ja maanhankintasuunnitelman mukaiset hankinnat.

Kokonaismyyntitulot muodostuvat investointiosan myyntituloista ja käyttötalousosan tulokohdasta pysyvien vastaavien myyntivoitot ja menokohdasta pysyvien vastaavien myyntitappiot.

8.2 TALONRAKENNUS

8.2.1 TALONRAKENNUS, HALLINTOPALVELUKESKUS, HANKEKOHTAINEN

Ei hankkeita.

8.2.2 TALONRAKENNUS, HALLINTOPALVELUKESKUS, HANKERYHMITTÄINEN

Talonrakennus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-68 278,67	-102 000	70 000	-32 000	-24 132,56	-7 867	75,41
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	
Investoinnit netto	-68 278,67	-102 000	70 000	-32 000	-24 132,56	-7 867	75,41

- Investointihankkeiden ennakkosuunnittelu/valmistelu (budjetoitu 32 000 €)
Toteutuma 24 132,56 €.
- Hirvikosken kunnantalo (budjetoitu 70 000 €, muutosbudjetti 0)
Toteutuma 0 €. Ei toteudu.

8.2.3 TALONRAKENNUS, SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS, HANKKEET

Talonrakennus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-52 548,48	-130 000	-113 000	-243 000	-216 226,26	-26 774	88,98
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	
Investoinnit netto	-52 548,48	-130 000	-113 000	-243 000	-216 226,26	-26 774	88,98

Hankekohtaiset perustelut, hankkeiden kokonaisseuranta:

- Asumisturvallisuuden parantaminen (budjetoitu 80 000 €, muutosbudjetti 94 000 €)
Toteutuma 95 663,78 €. Kartanonpuiston sprinklausjärjestelmän asennus valmis. Määrärahaylitys johtuu timanttisahausten ja palokatkojen lisäyksestä.
- Kitkonpuiston palvelukeskus (budjetoitu 50 000 €)
Toteutuma 20 956,23 €. Kitkonpuiston hankesuunnittelua tehty. Määrärahan käyttö riippuu siitä, jatketaanko korjaussuunnittelua vai päätetäänkö myydä/purkaa kiinteistö.
- Sähkönsyötön varavoimajärjestelmät (ei budjetoitu, muutosbudjetti 99 000 €)
Toteutuma 99 606,25 €. Varavoimajärjestelmän piti toteuttaa marraskuussa 2016, mutta koneikkojen toimittaminen siirtyi tammikuulle toimittajan Italian tehtaiden viivästyksen takia.

8.2.4 TALONRAKENNUS, SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS, HANKERYHMÄT

Talonrakennus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-28 472,13	-100 000	70 000	-30 000	0,00	-30 000	0,00
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
Investoinnit netto	-28 472,13	-100 000	70 000	-30 000	0,00	-30 000	0,00

- Sosiaali- ja terveystalvelukeskuksen erillishankkeet (budjetoitu 100 000 €, muutosbudjetti 30 000 €. Määrärahasta 70 000 € siirretty Kalevalankadun peruskorjaukseen)
Toteutuma: 0 €

8.2.5 TALONRAKENNUS, SIVISTYSPALVELUKESKUS, HANKKEET

Talonrakennus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-572 561,12	0	0	0	0,00	0	#JAKO/0!
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	-100,00
Investoinnit netto	-572 561,12	0	0	0	0,00	0	#JAKO/0!

8.2.6 TALONRAKENNUS, SIVISTYSPALVELUKESKUS, HANKERYHMITÄIN

Talonrakennus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-38 989,12	-290 000	0	-290 000	-68 665,18	-221 335	23,68
Investointitulot			0	0		0	-100,00
Investoinnit netto	-38 989,12	-290 000	0	-290 000	-68 665,18	-221 335	23,68

- Pääkirjaston katon maalaus (budjetoitu 20 000 €)
Toteutuma 0 €.
- Metsämaan koulu (budjetoitu 130 000 €)
Toteutuma 0 €. Lämmitysjärjestelmän kilpailutus tehty. Ei saatu tarjouksia, neuvottelumenettelyn kautta saatiin tarjoukset. Hankintasopimus tehty, toteutus aloitettiin, mutta rakennustyöt keskeytettiin rakennusluvasta tehdyn oikaisupyynnön vuoksi.
- Sivistystalvelukeskuksen erillishankkeet (budjetoitu 140 000 €)
Toteutuma 68 665,18 €. Puistokadun päiväkodin hankekuluja. Päiväkodin irtaimisto hankittu. Kojonkulman ryhmiksen siirto Ahjon tiloista/muutostyöt tehty suunniteltua kevyemmin, otettu käyttöön elokuussa.

8.2.7 TALONRAKENNUS, TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS, HANKKEET

Ei hankkeita.

8.2.8 TALONRAKENNUS, TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS , HANKERYHMÄT

Talonrakennus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-144 247,63	-280 000	150 000	-130 000	-126 310,63	-3 689	97,16
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
Investoinnit netto	-144 247,63	-280 000	150 000	-130 000	-126 310,63	-3 689	97,16

Kaikkien palvelukeskusten PTS:n mukaisten ylläpitävien korjauksien eli ns. korjausvelan lyhentämisen määrärahat on yhdistetty ja kirjattu teknisen- ja ympäristöpalvelukeskuksen hankeryhmiin eri vuosille. Määrärahan käyttö PTS-korjauksiin kohdennetaan palvelukeskustasoille tärkeys- ja kiireellisyysjärjestyksessä toimielimen ja/tai viranhaltijan päätöksellä.

- Vuokratalo I, Mellilä (budjetoitu 80 000 €, muutosbudjetti 0 €) Määräraha siirretty Kalevalankadun peruskorjaukseen.
- PTS-korjaukset, jakamaton (budjetoitu 200 000 €)
Toteutuma 126 310,63 €. Huvilakatu 10 salaojitus. Kalikan saunarakennuksen katto on uusittu ja saunarakennus sekä ulkorakennus maalattu ja uudet sadevesiputket asennettu. Alastarohallin pelikentän ja aulan valaisimien uusiminen LED-valoiksi. Mahlapuiston päiväkodin sisäilmakorjaus. Keskuskoulun hulevesijärjestelmien parantaminen Kalevalankadun osalla. Tammi- ja Mirjakodin asukashuoneiden korjaukset sekä sosiaali tilojen muutokset. Ilolakoti 3 asukashuoneiden korjaukset. HYK julkisivumaalaukset, Ahonkatu/Saappaan kiinteistön julkisivumaalaukset.

TALONRAKENNUS YHTEENSÄ

Talonrakennus yht	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-905 097,15	-902 000	177 000	-725 000	-435 334,63	-289 665	60,05
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	
Investoinnit netto	-905 097,15	-902 000	177 000	-725 000	-435 334,63	-289 665	60,05

8.3 JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS

8.3.1 JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS , TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPK, HANKKEET

Julkinen käyttöomaisuus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-552 594,33	-930 000	-194 000	-1 124 000	-1 034 240,96	-89 759	92,01
Investointitulot	122 414,00	0	0	0	0,00	0	-100,00
Investoinnit netto	-430 180,33	-930 000	-194 000	-1 124 000	-1 034 240,96	-89 759	92,01

- Elinkeinopoliittisesti merkittävät hankkeet (budjetoitu 710 000 €, muutosbudjetti 960 000 €)
Toteutuma 876 440,95 €. Kalevalankatu valmistunut aikataulussaan välitaivotteeseen 10.11. Asfaltin kulutuskerros ja ajoratamaalaukset tehdään 5/2018.
Vt9 liittymäjärjestelyjen tiesuunnitelman geo- ja siltasuunnittelu valmistunut. Tiesuunnitelma ollut nähtävillä 4.9.-3.10. Nähtävilläoloaikana ei tullut muistutuksia.
Pikatien valaistuksen Lamminkatu-Heimolinnankatu ja vt9/mt213 eritasoliittymän erikoisvalaistuksen rakennussuunnittelu käynnissä.
- Matkakeskuksen alueen kehittäminen (budjetoitu 70 000 €)
Toteutuma 64 909,91 €. Työt valmiit lukuun ottamatta keväällä 2018 tehtäviä pysäköintiruutujen maalausta ja liikennemerkkien asennusta.
- Metsämaan taajaman jätevesien käsittely (budjetoitu 150 000 €, muutosbudjetti 10 000 €)
Toteutuma 9 310,36 €. Suunnittelu tehty. Ympäristölupahakemus ollut nähtävillä 26.9.-26.10. Lausunnot ja muistutukset lupahakemukseen saatu. Lausunnot olivat osaltaan kriittisiä hanketta kohtaan, joten lupa-asioista on neuvoteltu AVI:n kanssa 17.11. Ympäristölupahakemukseen pitää tehdä lisäselvityksiä. AVI pyytää kirjallisen vastineen lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden johdosta 31.1.2018 mennessä. Hanketta ei pystytäkään toteuttamaan vuonna 2017.
- Nahinlahden alueen kunnallistekniikka (ei budjetoitu, muutosbudjetti 84 000 €)
Toteutuma 83 579,74 €. Alue toteutettu pääosin vuonna 2016, kunnallistekniikan loppuviimeistely valmistui tammikuun 2017 lopussa. Urakkaneuvottelujen mukaiset kevääksi siirretyt vihertyöt ovat valmistuneet ja vastaanottotarkastus pidetty 20.6.2017.

8.3.2 JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS HANKERYHMÄT

Julkinen käyttöomaisuus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-858 560,36	-1 540 000	100 000	-1 440 000	-1 185 719,09	-254 281	82,34
Investointitulot	15 228,20	0	0	0	35 119,14	-35 119	0,00
Investoinnit netto	-843 332,16	-1 540 000	100 000	-1 440 000	-1 150 599,95	-289 400	79,90

	TP 2016	TA 2017	TA+M 2017	TP 2017	SELITYS
KADUT					
Kadunrakennus	-31 248,41	-200 000	-100 000	-84 113,69	Mäkitalon alueen kunnallistekniikan peruskorjauksen tarjouspyyntöasiakirjojen valmistelu. Katualueen haltuunottoon liittyvät katselmukset pidetty. Ei toteuteta tänä vuonna. Määrärahasta siirretty 100 000 € urheilu- ja ulkoilualueisiin.
Katujen pinta	-269 551,96	-330 000	-330 000	-335 500,53	Päällystysohjelman mukaiset kohteet tehty ja urakat valmistuneet.
Katuvalaistus	-62 525,80	-70 000	-70 000	-39 591,74	Hankintoja tehty Metsämaalle ja Peltoisten alueen kaduille.
PUISTOT JA YLEISET ALUEET					
Puistoistutukset	-221 081,94	-440 000	-320 000	-314 357,90	Keskuspuisto valmistunut 22.6. Keskuspuiston kustannus v. 2016 yht. n. 144 000 €, 12/2017 yht. n. 108 000 €. Kauppatorin kehittämisen suunnittelu valmis. Kauppatorin urakka kilpailutettu pienhankintoina neljänä osaurakkana: rakennustekniset- ja vihertyöt (ei saatu tarjouksia, neuvottelumenettelyllä saadut hinnat n. 200 000 €, ylittävät kustannusarvion) luonnonkivilaatoitus (tarjoushinta 36 128 €), oleskeluympeyrä (ei saatu tarjouksia neuvottelumenettelylläkään) ja sähkötyöt (tarjoushinta 89 089 €). Näillä tarjouksilla ja arvioilla oleskeluympeyrän kustannuksista torin kokonaishinnaksi muodostuisi 350 000 € + suunnittelu 34 000 € (v. 2017). Hanke keskeytetty. Kauppatorin kustannus v. 2016 yht. n. 12 400 €, 12/2017 yht. n. 35 000 €. Tienvarsikylttien (8kpl) pystytys tehty. Puistokadun koulun lähiliikuntapaikka, tuloja 1 219,14 € Maaseutuvirastosta. Määrärahasta siirretty 120 000 € urheilu- ja ulkoilualueisiin.
Kohde-valaistukset					Heimolinnan ja kirjaston valaistuksen urakat valmiit.
Leikkipaikat					Leikkivälinehankinnat ja asennukset tehty.
URHEILU- JA ULKOALUEET					
Ulkoliikunta-paikat	-47 652,60	-350 000	-600 000	-395 302,15	Työt käynnistyivät Hirvikoskella viikolla 42 ja urheilukeskuksessa viikolla 49; molemmat talvitauolla aikataulun mukaisesti. Tuloja 33 900 € avustuksista.
KAATOPAIKAT					
Maisemointi ja ylijäämämaiden varastointialue		-50 000	-20 000	-16 253,08	Määrärahasta siirretty 30 000 € urheilu- ja ulkoilualueisiin.
SADEVESIVIE MÄRIT					
Sadevesi-viemärit	-223 320,11	-100 000	0		Sadevesiviemäriverkoston laajentamisen suunnittelutyö keskeytetty. Määräraha siirretty Kalevalankadun korjaukseen.
JULKINEN KÄYTTÖ- OMAISUUS/ HANKE- RYHMÄT	-858 560,36	-1 540 000	-1 440 000	-1 185 719,09	

8.4 KULJETUSVÄLINEET

8.4.1 KULJETUSVÄLINEET / SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS

Kuljetusvälineet	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-74 919,35	-30 000	0	-30 000	-9 890,00	-20 110	0,00
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
Investoinnit netto	-74 919,35	-30 000	0	-30 000	-9 890,00	-20 110	0,00

- Kotihoidon autot (budjetoitu 30 000 €)
Toteutuma 9 890,00 €, yhden auton hankinta.

8.4.2 KULJETUSVÄLINEET/TEKNINEN JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS

Kuljetusvälineet	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-128 967,00	-50 000	0	-50 000	-49 500,00	-500	99,00
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	
Investoinnit netto	-128 967,00	-50 000	0	-50 000	-49 500,00	-500	99,00

- Suurtehoruohonleikkuri (budjetoitu 50 000 €)
Toteutuma 49 500,00 €. Kilpailutus tehty ja leikkuri hankittu.

8.5 IRTAIN OMAISUUS

8.5.1 IRTAIN KÄYTTÖOMAISSUUS /HALLINTOPALVELUKESKUS

Irtain käyttöomaisuus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-133 808,57	-193 000	0	-193 000	-145 914,27	-47 086	75,60
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	
Investoinnit netto	-133 808,57	-193 000	0	-193 000	-145 914,27	-47 086	75,60

- Koulujen AV-laitteiden ja valkotaulujen hankinta ja asennus 72.774,27 €
- Koulujen chromebookit ja hallintalisenssit 50540 €
- Kaupungin toimipisteiden liittäminen Lounean valokuituverkkoon Peltolien, Kauhanojan, Metsämaan ja Kojonkulman suunnissa 22.600 €

8.5.2 IRTAIN KÄYTTÖOMAISSUUS/SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS

Irtain käyttöomaisuus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-12 795,61	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000	0,00
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
Investoinnit netto	-12 795,61	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000	0,00

- Hammashuollon kirurginen unit (budjetoitu 35 000 €). *Toteutuma 0 €.*

8.5.3 IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS /SIVISTYSPALVELUKESKUS

Irtain käyttöomaisuus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	0,00	0	0	0	0,00	0	#JAKO/0!
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	0,00
Investoinnit netto	0,00	0	0	0	0,00	0	#JAKO/0!

8.5.4 IRTAIN KÄYTTÖOMAISUUS /TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖPALVELUKESKUS

Irtain käyttöomaisuus	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	0,00	0	0	0	0,00	0	#JAKO/0!
Investointitulot	0,00	0	0	0	0,00	0	
Investoinnit netto	0,00	0	0	0	0,00	0	#JAKO/0!

8.6 KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT

8.6.1 ARVOPAPERIT/ HALLINTOPK

Arvopaperit	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	0,00	-50 000	0	-50 000	0,00	-50 000	0,00
Investointitulot	4 000,00	50 000	0	50 000	53 980,65	-3 981	107,96
Investoinnit netto	4 000,00	0	0	0	53 980,65	-53 981	-100,00

- Satapirkan Sähkö Oy:n osakkeiden myynti 3.446,17 €
- Arvopaperiosakkeiden siirto taseen pysyvien vastaavien sijoituksista taseen vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopaperihin 50.534,48 €

INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ

Investoinnit yhteensä	TP 2016	TA 2017	Muutos	TA + M 2017	TP 2017	Poikkeama	KÄYTTÖ %
Investointimenot	-2 666 742,37	-3 780 000	-167 000	-3 947 000	-3 142 533,66	-804 466	79,62
Investointitulot	205 435,97	150 000	0	150 000	110 815,06	39 185	73,88
Investoinnit netto	-2 461 306,40	-3 630 000	-167 000	-3 797 000	-3 031 718,60	-765 281	79,85

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN RAHOITUSOSA

9. RAHOITUSLASKELMA

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan miten kunnan menot on rahoitettu. Rahoituslaskelman avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan. Rahoituslaskelma sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

LOIMAAN KAUPUNKI JA LOIMAAN VESI-LIIKELAITOS							
RAHOITUSLASKELMA (ulkoiset)							
	TP 2016	TA 2017	Muutokset 2017	TA+M 2017	TP 2017	Poikkeama	Käyttö %
Toiminnan ja investointien rahavirta							
Toiminnan rahavirta	1 735 138,38	2 974 200	-510 000	2 464 200	3 069 061,31	-604 861	125
Vuosikate	2 428 023,08	3 716 500	-510 000	3 206 500	3 314 668,98	-108 169	103
Satunnaiset erät	0,00	0	0	0	0,00	0	
Tulorahoituksen korjauserät	-692 884,70	-742 300	0	-742 300	-245 607,67	-496 692	33
Investointien rahavirta	-2 246 057,63	-5 267 700	-167 000	-5 434 700	-4 848 178,21	-586 522	89
Investointimenot	-3 144 378,30	-6 160 000	-167 000	-6 327 000	-5 204 600,94	-1 122 399	82
Rahoitusosuudet investointim	12 228,20	0	0	0	35 119,14	-35 119	#JAKO/O!
Pysyvien vast.hyöd.luovutust	886 092,47	892 300	0	892 300	321 303,59	570 996	36
Toiminnan ja investointien rahavirta	-510 919,25	-2 293 500	-677 000	-2 970 500	-1 779 116,90	-1 191 383	60
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset	-35 570,00	0	0	0	-21 970,00	21 970	
Antolainasaamisten lisäykset	-35 570,00	-20 000	0	-20 000	-21 970,00	1 970	110
Antolainasaamisten vähennyk	0,00	20 000	0	20 000	0,00	20 000	0
Lainakannan muutokset	-1 854 619,58	2 243 500	0	2 243 500	2 952 893,93	-709 394	132
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	5 000 000	1 000 000	6 000 000	6 000 000,00	0	100
Pitkäaikaisten lainojen vähen	-4 854 619,58	-5 756 500	0	-5 756 500	-4 547 106,07	-1 209 394	79
Lyhytaikaisten lainojen muut	3 000 000,00	3 000 000	-1 000 000	2 000 000	1 500 000,00	500 000	75
Oman pääoman muutokset	0,00	0	0	0	0,00	0	
Muut maksuvalmiuden muut	-94 583,06	0	0	0	776 636,59	-776 637	-100
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14 064,45				-69 043,22	69 043	-100
Vaihto-omaisuuden muutos	-47 818,01				19 844,12	-19 844	-100
Saamisten muutos	-1 876 818,48				810 163,46	-810 163	-100
Korottomien velkojen muutos	1 844 117,88				15 672,23	-15 672	-100
Rahoituksen rahavirta	-1 984 772,64	2 243 500	0	2 243 500	3 707 560,52	-1 464 061	165
Rahavarojen muutos	-2 495 691,89	-50 000	-677 000	-727 000	1 928 443,62	-2 655 444	-265
Rahavarojen muutos:	-2 495 691,89				1 928 443,62		
Rahavarat 31.12.	3 008 497,16				4 936 940,78		
Rahavarat 1.1.	5 504 189,05				3 008 497,16		
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-1771			3330	4521		
Investointien tulorahoitus, %	80,8	60,3		50,7	64,8		
Lainanhoitokate	0,53	0,65		0,56	1,08		
Kassan riittävyys, pv	9				15		
Asukasmäärä	16 273	16 400		16 400	16 160		
KORKOKULUT	-290 597,53				-291 618,09		
KASSASTAMAKSUT	122 638 198,03				122 626 981,00		

Rahoituslaskelman valtuustoon nähden sitovia määrärahatasoja ovat

- antolainasaamisten lisäys
- antolainasaamisten vähennys
- pitkäaikaisten lainojen lisäys
- pitkäaikaisten lainojen vähennys
- lyhytaikaisten lainojen muutokset

Rahoituslaskelman tunnusluvuista ”investointien tulorahoitus, %” kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kasvarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Samoin kuin tuloslaskelma Loimaa virallinen rahoituslaskelma sisältää Loimaan kaupungin ja Loimaan Vesi-liikelaitoksen laskelmat.

Talousarviolainaa Loimaalla on 36.661.527 euroa eli 2269 euroa /asukas. Lainamäärä oli kasvanut 197 €/asukas vuoden 2016 tunnusluvusta 2.072 €/asukas. Koko maan lainakanta vuonna 2016 oli 2.933 euroa /asukas.

Vieraan pääoman määrää arvioitaessa tulee kuitenkin huomioida, että Loimaan kaupunki on käyttänyt rahoitusleasing-ratkaisua kahden merkittävän uudisrakennuksen toteuttamisessa. Tilinpäätökseen sisältyy leasingvastuuvelkaa yhteensä 13.363.258,05 euroa, josta on Loimaan Jätevedenpuhdistamoon liittyvää leasingvastuuta on 10.858.515,53 euroa ja Puistometsän päiväkotiin liittyvää leasingvastuuta 2.207.892,60 euroa ja erilaista kalustoleasing-vastuuta (it-laitteet, kopiokoneet, hoitajakutsujärjestelmät, autoja) 296.849,92 euroa.

KONSERNITILINPÄÄTÖS

10. KONSERNITILINPÄÄTÖS

10.1 Konsernin toiminnan ohjaus ja selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kaupunkikonsernilla tarkoitetaan kaupungin ja yhden tai useamman muun yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kaupungilla on yksin tai yhdessä muiden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräysvalta. Loimaan kaupungin vesihuoltolaitos kuuluu kaupungin sisäiseen konserniin ja yhdistellään suoraan kaupungin viralliseen tilinpäätökseen. Ulkoiseen konsernitaseeseen yhdistellään ne tytäryhteisöt, joissa kaupungilla määräysvaltaa (yli 50%) ja kaupungin palveluja tuottavat kuntayhtymät omistussuhteissa.

Konserniohje uudistettu ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 30.9.2013.

Konsernivalvonnan toteuttamiseksi konserniyhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan puolivuositain. Tytäryhteisöjen osavuosiseuranta 30.6. tilanteen mukaan on käsitelty kaupunginhallituksessa.

Riskienhallintatyö ja toiminnan- /taloudenseuranta on jatkuvaa ja vuosittain toistuvaa perustehtävää.

Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan konsernivalvonta ja ohjaus on ollut hyvällä tasolla.

10.2 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernirakenne vuoden 2018 alussa:

Liikelaitos	Omistusosuus
Loimaan vesi-liikelaitos	100 %

Tytäryhteisö	Omistusosuus
Asunto- ja kiinteistöpoliittiset yhtiöt	
Hulmin Huolto Oy	100 %
Kiinteistöosakeyhtiö Alastaro-koti	60 %
Kiinteistö Oy Kurittula	100 %
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-asunnot	100 %
Kiinteistö Oy Martinhaka	70 %
Kiinteistö Oy Telkäntie 1	100 %
Energiapoliittinen yhtiö:	
Loimaan Kaukolämpö Oy	51 %

Kuntayhtymät	Omistusosuus
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	45,11 %
Varsinais-Suomen Erityishuoltopiirin ky	5,09 %
Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiirin ky	5,98 %
Varsinais-Suomen Liitto	3,55 %

Kuntalain 13 §:n mukaiset tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoitteet:

- *Keskeisten konserniyhtiöiden kuten Loimaan Vuokra-asuntojen ja Telkäntien pidemmän aikavälin tasapainon sekä taloudessa että toiminnassa saavuttaminen*
- *Kiinteistö Oy Kurittulan muuttaminen kehitysyhtiöksi (valtuustoaloite 23.5.2016 / kaupunginhallituksen päätös 16.8.2016)*

Kehitys Oy Kurittulan toiminimi ja yhtiöjärjestys on rekisteröity 1.5.2017. Yhtiön osakepääoma on 336.000 euroa. Toimitusjohtajaksi on merkitty Matti Tunkkari ja hallituksen puheenjohtajaksi Mika Mutala.

Merkittävimmät konsernitiedot ilmenevät taseen liitetiedoissa nro 20-25. ja tilinpäätöslaskelmista 11.5 -11.7.

Seitsemästä tytäryhteisöistä aidosti voittoa tuottava oli Loimaan Kaukolämpö Oy.

Yhtiön liikevaihto vuonna 2017 oli 4,98 milj.euroa. Tilikauden tulos oli 0,8 milj.euroa ylijäämäinen. Lämmön tuotannossa käytettiin puupolttoainetta 98 % ja öljyä noin 2 %. Yhtiön hallituksen näkemys on, että yhtiön taloudellisessa tilassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia, eikä ehdotettu osinko vaaranna yhtiön maksukykyä.

Kaukolämpö Oy maksoi kaupungille 155.244 euroa osinkoa vuoden 2016 tuloksesta. Kevätkaudella 2018 Loimaan Kaukolämpö Oy:lle ollaan rekrytoimassa uutta toimitusjohtajaa eläköitymisen vuoksi.

Kehitys Oy Kurittulalla ei ollut toimintaa vuonna 2017. Yhtiön tasearvo on 319.895 euroa.

Kiinteistö Oy Telkäntie teki 6.014 euroa alijäämäisen tuloksen. Yhtiön vuokrausaste oli 81,8 prosenttia ja vuokraustilanteeseen ei ole tiedossa olennaista parannusta. Yhtiöllä on tiedossa vesikattojen uusimistyöt lähitulevaisuudessa.

Kiinteistö Oy Loimaan vuokra-asunnot teki 42.712 euroa ylijäämäisen tuloksen. Vuokrausaste oli 85 %(2016/80,1%). Yhtiöön kuuluu 35 eri vuokrataloa eri puolella Loimaata eli keskustassa, Hirvikoskella, Alastarolla, Virttaalla ja Mellilässä, huoneistoja on yhteensä 496. Tyhjänä oli vuoden vaihteessa 74 asuntoa. tyhjistä asunnoista kolmannes oli Alastarolla ja kaksi kolmasosaa Loimaan ja Mellilän alueella. Talot on rakennettu pääosin 80-luvulla ja pintaremonttien ja märkätilaremonttien tarve on kasvussa. Korjausvelan lisäksi riskiksi on luokiteltava heikkenevä käyttöaste ja vuokrasaatavien määrän kasvu.

Hulmin Huolto teki -43075 euroa alijäämäisen tuloksen, yhtiön tase on kuitenkin suhteellisen vahva ja kestänee tämän neljännen perättäisen alijäämäisen tuloksen. Yhtiö hoitaa Loimaan vuokra-asunnot Oy:n lisäksi Loimaan kaupungin suoraan omistamien huoneistojen vuokrauksen ja kaupungin Mellilän kiinteistöjen huollon ja osan Alastaron kiinteistöjen huollosta.

Pienin kaupungin tilinpäätökseen yhdistettävistä tytäryhteisöistä on Kiinteistö-osakeyhtiö Alastaro-koti. Loimaan kaupunki omistaa osakekannasta 60 % eli käytännössä 1 kerroksen "vanhainkotitilan" kokonaan. Yhtiön liikevaihto oli

38.317 euroa ja tulos 3 euroa ylijäämäinen. Yhtiön isännöitsijä eläköityy vuoden 2018 alkupuolella ja seuraaja on jo valittu.

Viimeistä kertaa konsernitilinpäätökseen yhdisteltiin Kiinteistö Oy Martinhaka, joka teki tilikaudelta 26.886 euroa ylijäämäisen tuloksen. Kaupunginhallitus päätti 9.2.2015 myydä omistusosuutensa vähemmistöosakkaalle Avaintalot Oy:lle. Kaupanteko viivästyi tehdyn valituksen vuoksi kolmella vuodella. Kauppa toteutui 13.3.2018 ja kauppahinnaksi muodostui 718.240 euroa. Kauppahinta muodostui alkuperäistä kauppakirjaa suuremmaksi lainojen osituksen vuoksi. Yhtiö oli lyhentänyt asumisaikaista lainaa, joka oli vuoden 2014 tilinpäätöksessä 100.000 euroa ja vuoden 2017 tilinpäätöksessä 42.347, 31 euroa.

Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymän tulos muodostui 816.084,30 euroa ylijäämäiseksi. Suurin toiminnallinen muutos vuonna 2017 oli se, että Loimaan lukio liitettiin osaksi koulutuskuntayhtymää. Lukion mukaantulo kasvatti tilinpäätöksen loppusummaa noin 1,9 milj.euroa ja henkilöstömäärää 21 henkilöä.

Varsinais-Suomen erityishuoltopiirin kuntayhtymä teki tilikaudelta 1.989.209 euroa ylijäämäisen tilinpäätöksen. Ylijäämä riitti kattamaan kokonaan erityishuoltopiirin taseeseen kertyneen 1,7 milj.euron alijäämän. Kuntayhtymällä on vuokralla Loimaan kaupungilta Hanhenpuiston asumisyksikkö. Vuokrasopimus on voimassa 30.4.2021 asti.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin tulos oli 1,4 milj. euroa ylijäämäinen ja sairaanhoitopiirin taseessa on nyt 9,9 milj. euron ylijäämäpuskuri. Sairaanhoitopiirillä oli suunnitelma vuoden 2015 loppuun kertyneen alijäämän kattamisesta vuosina 2016 – 2020 ja talous on saatu jälleen positiiviselle uralle.

Varsinais-Suomen Liitto teki - 24.332 euroa alijäämäisen tilinpäätöksen. Loimaan kaupungin osuus alijäämästä on -863,80 euroa.

Kuntalain 115 §:n mukaan: ”Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainoituksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainoittamiseksi”. Mainittu säännös koskee 1.5.2015 voimaan astuneessa kuntalaissa myös kuntayhtymää.

Kuten emon, niin myös konserninkin tilinpäätös vuodelta 2017 kääntyi alijäämäiseksi. Kokonaistilanne oli kuitenkin parantunut verrattuna vuoteen 2016, mm. vuosikate oli vahvistunut ja riitti hyvinkin kattamaan tilikauden poistot ja arvonalentumiset.

LOIMAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA		
	KONSERNI	KONSERNI
TULOSLASKELMA	TP 2017	TP 2016
Toimintatuotot	68 943 781	65 627 023
Toimintakulut	-163 491 888	-162 918 510
Osuus osakkuusyht. voitosta./tappiosta	9 222	2 675
Toimintakate	-94 538 886	-97 288 812
Verotulot	53 514 569	53 725 101
Valtionosuudet	50 312 280	52 058 454
Rahoitustuotot ja -kulut	-519 849	-435 699
Korkotuotot	2 553	4 824
Muut rahoitustuotot	85 492	114 451
Korkokulut	-591 851	-504 924
Muut rahoituskulut	-16 042	-50 050
Vuosikate	8 768 115	8 059 044
Poistot ja arvonalentumiset	-8 219 265	
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 103 482	-8 068 308
Arvonalentumiset	-115 783	
Tilikauden tulos	548 850	-9 264
Tilikauden verot	-201 158	-159 302
Laskennalliset verot	-11 050	8 846
Vähemmistöosuudet	-374 316	-298 247
TILIK.YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-37 674	-457 967
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
Asukasluku	16 160,00	16 273,00
Vuosikate /poistot %	108,20	99,89
Vuosikate,euroa/as	542,58	495,24
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	42,17	40,28

Konsernirahoituksen tunnusluvut ovat kehittyneet hieman positiivisempaan suuntaan. Toiminnan ja rahavirran kertymä oli vielä vuoden 2015 tilinpäätöksessä negatiivinen. Tämä tunnusluku ei saa kääntyä pysyvästi negatiiviseksi. Negatiivinen tunnusluku kertoo, että menoja katetaan kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lainaa.

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	TP 2017	TP 2016
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Toiminnan rahavirta	8 289 651	6 996 984
Vuosikate	8 768 115	8 059 044
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-201 158	-159 302
Tulorahoituksen korjauserät	-277 306	-902 758
Investointien rahavirta	-7 656 690	-4 343 809
Investointimenot	-8 127 166	-5 459 455
Rahoitusosuudet investointimenoihin	94 946	30 531
Pysyvien vast.hyöd luovutustulot	375 530	1 085 115
Toiminnan ja investointien rahavirta	632 961	2 653 175
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	866 613	836 883
Antolainasaamisten lisäykset	729 650	764 686
Antolainasaamisten vähennykset	136 962	72 197
Lainakannan muutokset	-6 322 195	-4 949 148
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 052 145	-422 721
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 154 340	-7 445 964
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 220 000	2 919 537
Oman pääoman muutokset	-182 061	-2 917
Muut maksuvalmiuden muutokset	8 254 876	-671 494
Toimeksiantojen varojen ja po. muutokset	-76 340	-20 733
Vaihto-omaisuuden muutos	-40 197	-153 535
Saamisten muutos	7 268 185	-2 195 949
Korottomien velkojen muutos	1 103 228	1 698 723
Rahoituksen rahavirta	2 617 232	-4 786 676
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 250 193	-2 133 501
RAHAVAROJEN MUUTOS		
Rahavarat 31.12.	11 239 612	7 989 420
Rahavarat 1.1.	7 989 419	10 122 921
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:		
	TP 2017	TP 2016
Lainanhoitokate	1,2	1,1
Toim. ja invest. rahavirran kertymä 5v (1000€)	16 915	1 535
Investointien tulorahoitus %	-108	-148
Kassan riittävyys	23	17
Asukasmäärä	16160	16273
Kassastamaksut		
Toimintakulut	163491888	162918510
Valmistus omaan käyttöön		
Korkokulut	591851	504924
Muut rahoituskulut	16042	50050
Yhteensä	164 099 781	163 473 484

Konsernitaseen tunnusluvusta merkittävin omavaraisuusaste 40,91 % on heikompi kuin emon 48,5 %. Kuntakentällä 50 % alittava omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Lainamäärän 3382 €/as osalta konsernissa ollaan kuitenkin valtakunnallisen keskiarvon(2016/6146 €/as) alapuolella.

KONSERNITASE 31.12.2017				
VASTAAVAA	TASE TP 2017	TASE TP 2016	Ero 1/12	Muutos %
PYSYVÄT VASTAAVAT	116 146 464	116 419 154	272 690	0,23
Aineettomat hyödykkeet	606 258	1 015 234	408 976	67,46
Aineettomat oikeudet	216 562	185 302	-31 260	-14,43
Muut pitkävaik. menot	389 696	829 035	439 339	112,74
Ennakkomaksut		897	897	#JAKO/0!
Aineelliset hyödykkeet	114 084 290	113 917 795	-166 495	-0,15
Maa- ja vesialueet	11 619 485	11 355 015	-264 470	-2,28
Rakennukset	77 903 357	81 457 083	3 553 726	4,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 875 742	12 888 078	-987 664	-7,12
Koneet ja kalusto	6 830 101	7 291 317	461 216	6,75
Muut aineelliset hyödykkeet	268 154	282 820	14 667	5,47
Ennakkomaksut ja keskener.	3 587 451	643 482	-2 943 969	-82,06
Sijoitukset	1 455 917	1 486 125	30 208	2,07
Osakkuusyhteisöosuudet	59 420	69 670	10 250	
Osakkeet ja osuudet	1 116 637	1 144 101	27 464	2,46
Muut lainasaamiset	88 638	88 638	0	0,00
Muut saamiset	191 221	183 716	-7 505	-3,92
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	649 095	594 788	-54 307	-8,37
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	649 095	594 788	-54 307	-8,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT	21 838 156	18 973 668	-2 864 488	-13,12
Vaihto-omaisuus	1 510 857	1 470 659	-40 198	-2,66
Saamiset	9 087 687	9 513 589	425 902	4,69
<i>Pitkäaikaiset saamiset</i>	838 275	582 915	-255 360	-30,46
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	8 249 412	8 930 674	681 262	8,26
Rahoitusarvopaperit	1 448 934	1 396 927	-52 007	-3,59
Rahat ja pankkisaamiset	9 790 677	6 592 493	-3 198 184	-32,67
			0	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 633 716	135 987 610	-2 646 106	-1,91

VASTATTAVAA	TASE TP 2017	TASE TP 2016	Ero 1/12	Muutos %
OMA PÄÄOMA	53 289 480	53 323 214	33 734	0,06
Peruspääoma	41 402 114	41 402 114	0	0,00
Muut omat rahastot	728 076	724 136	-3 940	-0,54
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	11 196 964	11 654 931	457 967	4,09
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 674	-457 967	-420 293	1115,61
			0	
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 146 751	2 958 436	-188 315	-5,98
PAKOLLISET VARAUKSET	1 665 528	1 405 289	-260 239	-15,63
Eläkevaraukset	9 501	9 501	0	0,00
Muut pakolliset varaukset	1 656 027	1 395 788	-260 239	-15,71
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	949 583	971 617	22 034	2,32
VIERAS PÄÄOMA	79 582 374	77 329 054	-2 253 320	-2,83
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	35 281 597	35 942 116	660 519	1,87
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 624 690	2 606 852	-17 838	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	19 363 754	17 557 589	-1 806 165	-9,33
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	22 312 333	21 222 497	-1 089 836	-4,88
VASTATTAVAA YHT.	138 633 716	135 987 610	-2 646 106	-1,91
TASEEN TUNNUSLUVUT	Konsernitase	Konsernitase		
	2017	2016		
Omavaraisuusaste, %	40,91	41,55		
Velat ja vastuut % käyttötuloista	54,31	52,37		
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	46	45		
Lainat, eur/asukas	3 382	3 288		
Lainakanta 31.12.	54 645 352	53 499 705		
Yli- tai alijäämä, euroa	11 159 290	11 196 964		
Yli- tai alijäämä /asukas	691	688		
Asukasmäärä	16160	16273		

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

11.1 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden riittävydestä

LOIMAAN KAUPUNKI

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

KÄYTTÖTALOUSOSA	Sit	Menoarviot					Tuloarviot				
		TA 2017	Muutos	TA+M 2017	TOT 2017	Poikkeama	TA 2017	Muutos	TA+M 2017	TOT 2017	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	B	-35 300		-35 300	-31 016,84	-4 283	0		0	0,00	0
Tarkastuslautakunta	B	-31 400		-31 400	-29 351,17	-2 049	12 100		12 100	29 352,39	-17 252
Kaupunginvaltuusto	B	-72 500		-72 500	-67 312,90	-5 187	0		0	0,00	0
Kaupunginhallitus	B	-5 945 100	-120 000	-6 065 100	-6 098 404,43	33 304	3 607 000	0	3 607 000	3 511 279,83	95 720
PERUSTURVALAUTAKUNTA				0		0			0	0,00	0
Sosiaali- ja terveystoimi	B	-567 800	0	-567 800	-582 160,62	14 361	6 500		6 500	19 281,37	-12 781
Sosiaalityö	B	-13 586 400	-1 450 000	-15 036 400	-15 416 615,38	380 215	777 800	850 000	1 627 800	1 800 846,01	-173 046
Terveys- ja hoivapalvelu	B	-58 747 000	0	-58 747 000	-59 015 755,59	268 756	10 050 100	0	10 050 100	10 029 323,93	20 776
Koulutuslautakunta	B	-25 202 300	0	-25 202 300	-25 181 862,81	-20 437	2 687 900	0	2 687 900	2 690 434,97	-2 535
Vapaa-aikalautakunta	B	-5 062 400	0	-5 062 400	-5 058 362,63	-4 037	887 800	0	887 800	818 326,44	69 474
Tekninen lautakunta	B	-13 440 000	0	-13 440 000	-13 242 508,16	-197 492	12 370 100	0	12 370 100	12 856 507,13	-486 407
Ympäristölautakunta	B	-508 000	0	-508 000	-400 641,36	-107 359	238 700		238 700	164 370,40	74 330
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEEN	B	-123 186 000	-1 570 000	-124 756 000	-125 122 663,49	366 663	30 664 200	850 000	31 514 200	31 919 722,47	-431 722
RAHOITUS LUOTTOTAPPIOKIRJ.		12 200			1 328,40						0
Valmistus omaan käyttöön							26 200	0	26 200	0,00	26 200
TULOSLASKELMAOSA		TA 2017	Muutos	TA+M 2017	TOT 2017	Poikkeama	TA 2017	Muutos	TA+M 2017	TOT 2017	Poikkeama
Verotulot	B						53 707 000	-200 000	53 507 000	53 514 568,85	-7 569
Valtionosuudet	B						41 977 000	300 000	42 277 000	42 353 176,00	-76 176
Rahoitustuotot ja -kulut	N	-368 400	40 000	-328 400	-295 706,38	-32 694	135 700	70 000	205 700	217 746,10	-12 046
Satunnaiset tuotot ja kulut	N	0		0	0,00	0	0	0	0	0,00	0
TULOSLASKELMAOSA YHTEEN		-368 400	40 000	-328 400	-295 706,38	-32 694	95 819 700	170 000	95 989 700	96 085 490,95	-95 791

INVESTOINTIOSA		TA 2017	Muutos	TA+M 2017	TOT 2017	Poikkeama	TA 2017	Muutos	TA+M 2017	TOT 2017	Poikkeama
HALLINTOPALVELUKESKUS											
Kiinteä omaisuus	B	-50 000	-250 000	-300 000	-281 934,71	-18 065	100 000		100 000	21 715,27	78 285
Muut rakennukset											
Hanke/kaupungintalo	B	0	0	0	0,00	0	0	0	0	0,00	0
Hankeryhmät	B	-102 000	70 000	-32 000	-24 132,56	-7 867	0	0	0	0,00	0
Irtaimisto	B	-193 000	0	-193 000	-145 914,27	-47 086	0	0	0	0,00	0
Käyttöomaisuusarvopaperi	B	-50 000	0	-50 000	0,00	-50 000	50 000	0	50 000	53 980,65	-3 981
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKESKUS											
Muut rakennukset											
Hanke/ Kitkopuiston pa	B	-50 000	0	-50 000	-20 956,23	-29 044	0	0	0	0,00	0
Hanke/ Asumisturvallisu	B	-80 000	-14 000	-94 000	-95 663,78	1 664	0	0	0	0,00	0
Hanke/ Sähkönsyötön	B	0	-99 000	-99 000	-99 606,25	606	0	0	0	0,00	0
Hankeryhmät	B	-100 000	70 000	-30 000	0,00	-30 000	0	0	0	0,00	0
Kuljetusvälineet	B	-30 000	0	-30 000	-9 890,00	-20 110	0	0	0	0,00	0
Irtaimisto	B	-35 000	0	-35 000	0,00	-35 000	0	0	0	0,00	0
SMISTYSPALVELUKESKUS											
Muut rakennukset											
Hankeryhmät	B	-290 000	0	-290 000	-68 665,18	-221 335	0	0	0	0,00	0
Irtaimisto	B		0	0	0,00	0	0	0	0	0,00	0
TEKNINEN- JA YMPÄRISTÖ											
Muut rakennukset											
Hankeryhmät	B	-280 000	150 000	-130 000	-126 310,63	-3 689	0	0	0	0,00	0
Julkinen käyttöomaisuus											
Hanke/ Elinkeinopol me	B	-710 000	-250 000	-960 000	-876 440,95	-83 559		0	0	0,00	0
Hanke/ Matkakeskukse	B	-70 000	0	-70 000	-64 909,91	-5 090					
Hanke/ Nahinlahden alu	B	0	-84 000	-84 000	-83 579,74	-420		0	0	0,00	0
Hanke/ Metsämaan pie	B	-150 000	140 000	-10 000	-9 310,36	-690		0	0	0,00	0
Hankeryhmät	B	-1 540 000	100 000	-1 440 000	-1 185 719,09	-254 281	0	0	0	35 119,14	-35 119
Kuljetusvälineet	B	-50 000	0	-50 000	-49 500,00	-500	0	0	0	0,00	0
Irtaimisto	B		0	0	0	0	0	0	0	0,00	0
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ		-3 780 000	-167 000	-3 947 000	-3 142 533,66	-804 466	150 000	0	150 000	110 815,06	39 185
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisä	B	-20 000	0	-20 000	-21 970,00	1 970					
Antolainasaamisten vä	B				0,00	0	20 000	0	20 000		20 000
Lainakannan muutokset		0	0	0	0,00	0	0	0	0	0,00	0
Pitkäaikaisten lainojen	B	0	0	0	0,00	0	5 000 000	1 000 000	6 000 000	6 000 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen	B	-5 752 300	0	-5 752 300	-4 542 808,92	-1 209 491	0	0	0		0
Lyhytaikaisten lainojen	B	0		0	0,00	0	3 000 000	-1 000 000	2 000 000	-65 000,00	2 065 000
Oman pääoman muutokset		0	0	0		0	0	0	0	0,00	0
Vaikutus maksuvalmiuteen		0	0	0	0,00	0	0	0	0	703 965,22	-703 965
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ		-5 772 300	0	-5 772 300	-4 564 778,92	-1 207 521	8 020 000	0	8 020 000	6 638 965,22	1 381 035
					0,00					0,00	
KAIKKI YHTEENSÄ		-133 106 700	-1 697 000	-134 803 700	-133 125 682	-1 678 018	134 653 900	1 020 000	135 673 900	134 754 993,70	918 906

11.2 Loimaan kaupungin tuloslaskelma (kaupunki+vesi)

Kaupunki +vesi		Kaupunki	Vesilaitos	Yhteensä ennen eliminoiteja	Eliminoinnit kaupunki	Eliminoinnit vesi	Kaupunki + vesi
	TP 2016	TP 2017	TP 2017	31.12.2017			TP 2017
Toimintatuotot	19 291 877,95	17 862 348,93	2 867 024,33	20 729 373,26	-128 556,83	-244 188,98	20 356 627,45
Myyntituotot	9 694 597,41	8 164 589,46	2 867 024,33	11 031 613,79	-94 913,14	-55 213,19	10 881 487,46
Maksutuotot	5 897 237,05	5 834 325,52		5 834 325,52	-22 701,02	-153 312,77	5 658 311,73
Tuet ja avustukset	1 317 524,69	1 705 288,26		1 705 288,26			1 705 288,26
Muut toimintatuotot	2 382 518,80	2 158 145,69		2 158 145,69	-10 942,67	-35 663,02	2 111 540,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00			0,00			
Toimintakulut	-114 301 511,75	-111 065 289,95	-2 133 560,77	-113 198 850,72	237 757,58	128 556,83	-112 832 536,31
Henkilöstökulut	-48 982 371,02	-46 092 578,41	-630 896,80	-46 723 475,21			-46 723 475,21
Palkat ja palkkiot	-36 938 338,47	-35 528 731,50	-468 723,41	-35 997 454,91			-35 997 454,91
Henkilösivukulut	-12 044 032,55	-10 563 846,91	-162 173,39	-10 726 020,30			-10 726 020,30
Eläkekulut	-9 490 308,27	-8 522 022,73	-138 605,81	-8 660 628,54			-8 660 628,54
Muut henkilösivukulut	-2 553 724,28	-2 041 824,18	-23 567,58	-2 065 391,76			-2 065 391,76
Palvelujen ostot	-50 342 631,01	-51 566 467,00	-572 624,30	-52 139 091,30	185 334,79	50 567,65	-51 903 188,86
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 351 433,70	-6 943 901,03	-409 773,69	-7 353 674,72	51 438,21	50 021,59	-7 252 214,92
Avustukset	-5 545 170,47	-4 787 690,86		-4 787 690,86			-4 787 690,86
Muut toimintakulut	-2 079 905,55	-1 674 652,65	-520 265,98	-2 194 918,63	984,58	27 967,59	-2 165 966,46
TOIMINTAKATE	-95 009 633,80	-93 202 941,02	733 463,56	-92 469 477,46	109 200,75	-115 632,15	-92 475 908,86
Verotulot	53 725 100,59	53 514 568,85		53 514 568,85			53 514 568,85
Valtionosuudet	43 827 171,00	42 353 176,00		42 353 176,00			42 353 176,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-114 614,71	-77 960,28	793,27	-77 167,01	-8 000,00	8 000,00	-77 167,01
Korkotuotot	1 755,83			0,00			0,00
Muut rahoitustuotot	185 747,86	217 746,10	9 074,91	226 821,01	-8 000,00		218 821,01
Korvaus peruspääomasta	0,00		-8 000,00	-8 000,00		8 000,00	0,00
Korkokulut	-290 597,53	-291 618,09		-291 618,09			-291 618,09
Muut rahoituskulut	-11 520,87	-4 088,29	-281,64	-4 369,93			-4 369,93
VUOSIKATE	2 428 023,08	2 586 843,55	734 256,83	3 321 100,38	101 200,75	-107 632,15	3 314 668,98
Poistot ja arvonalentumiset	-3 964 643,95	-3 349 580,83	-815 066,13	-4 164 646,96	0,00	0,00	-4 164 646,96
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 909 332,13	-3 274 679,63	-815 066,13	-4 089 745,76			-4 089 745,76
Arvonalentumiset	-55 311,82	-74 901,20		-74 901,20			-74 901,20
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-1 536 620,87	-762 737,28	-80 809,30	-843 546,58	101 200,75	-107 632,15	-849 977,98
Poistoeron lisäys (-) tai väh. (+)	71 410,38	35 673,01	31 858,69	67 531,70			67 531,70
Varausten lisäys (-) tai väh. (+)	0,00			0,00			0,00
Rahastojen lisäys (-) tai väh. (+)	0,00			0,00			0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJ.)	-1 465 210,49	-727 064,27	-48 950,61	-776 014,88	101 200,75	-107 632,15	-782 446,28
					liittymä vesilaitoksen myyntituloissa ja		
					kaupungin taseessa	-6 431,40	

11.3 Loimaan kaupungin rahoituslaskelma (kaupunki + vesi)

	TP 2016 kaupunki+vesi	31.12.2017 kaupunki	31.12.2017 vesilaitos	Eliminoinnit kaupunki	Eliminoinnit vesi	31.12.2017
Toiminnan ja						
investointien rahavirta	-510 919,25	-444 875,05	-1 334 241,85	6 431,40	-6 431,40	-1 779 116,90
Toiminnan rahavirta	1 735 138,38	2 341 235,88	734 256,83	0,00	-6 431,40	3 069 061,31
Vuosikate	2 428 023,08	2 586 843,55	734 256,83		-6 431,40	3 314 668,98
Satunnaiset erät	0,00					0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-692 884,70	-245 607,67				-245 607,67
Investointien rahavirta	-2 246 057,63	-2 786 110,93	-2 068 498,68	6 431,40	0,00	-4 848 178,21
Investointimenot	-3 144 378,30	-3 142 533,66	-2 068 498,68	6 431,40		-5 204 600,94
Rah.osuudet investointimenoihin	12 228,20	35 119,14				35 119,14
Pysyvien vast.hyöd.luovutustulot	886 092,47	321 303,59				321 303,59
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-35 570,00	-21 970,00	0,00	0,00	0,00	-21 970,00
Antolainasaamisten lisäykset	-35 570,00	-21 970,00				-21 970,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00					0,00
Lainakannan muutokset	-1 854 619,58	1 392 191,08	-4 297,15	1 565 000,00	0,00	2 952 893,93
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-700 000,00	6 000 000,00				6 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 854 619,58	-4 542 808,92	-4 297,15			-4 547 106,07
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 700 000,00	-65 000,00		1 565 000,00		1 500 000,00
Oman pääoman muutokset	0,00			0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-94 583,06	703 965,22	1 637 671,37	147 826,92	-1 712 826,92	776 636,59
Toim.ant. varojen ja pääom. muut.	-14 064,45	-69 043,22				-69 043,22
Vaihto-omaisuuden muutos	-47 818,01	19 844,12				19 844,12
Saamisten muutos	-1 876 818,48	737 285,37	1 490 051,17	147 826,92	-1 565 000,00	810 163,46
Korottomien velkojen muutos	1 844 117,88	15 878,95	147 620,20		-147 826,92	15 672,23
Rahoituksen rahavirta	-1 984 772,64	2 074 186,30	1 633 374,22	1 712 826,92	-1 712 826,92	3 707 560,52
Rahavarojen muutos	-2 495 691,89	1 629 311,25	299 132,37	1 719 258,32	-1 719 258,32	1 928 443,62
Rahavarojen muutos	-2 495 691,89	1 629 311,25	299 132,37			1 928 443,62
Rahavarat 31.12.	3 008 497,16	4 343 261,42	593 679,36			4 936 940,78
Rahavarat 1.1.	5 504 189,05	2 713 950,17	294 546,99			3 008 497,16

11.4 Loimaan kaupungin tase (kaupunki + vesi)

<u>Tase KAUPUNKI+VESI</u>						
VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2017	Eliminoinnit	Eliminoinnit	31.12.2017
	Kaupunki+vesi	Kaupunki	Vesilaitos	kaupunki	vesi	Kaupunki+vesi
PYSYVÄT VASTAAVAT	82 379 214,06	76 169 650,43	7 193 387,10	-32 714,55	0,00	83 330 322,98
Aineettomat hyödykkeet	650 671,60	74 856,84	198 605,47	0,00	0,00	273 462,31
Aineettomat oikeudet	650 671,60	74 856,84	198 605,47			273 462,31
Aineelliset hyödykkeet	67 483 429,51	61 940 801,29	6 935 671,63	-32 714,55	0,00	68 843 758,37
Maa- ja vesialueet	9 343 085,17	9 627 647,10	8 372,06	-32 714,55		9 603 304,61
Rakennukset	44 598 246,91	42 951 858,09				42 951 858,09
Kiinteät rakenteet ja laitteet	12 662 537,89	8 305 475,48	5 314 547,32			13 620 022,80
Koneet ja kalusto	716 736,25	567 956,80	85 189,10			653 145,90
Muut aineelliset hyödykkeet	162 823,29	162 823,29				162 823,29
Ennakkom. ja keskener.hankinnat	0,00	325 040,53	1 527 563,15			1 852 603,68
SIJOITUKSET	14 245 112,95	14 153 992,30	59 110,00	0,00	0,00	14 213 102,30
Osakkeet ja osuudet	13 251 487,58	13 197 506,93				13 197 506,93
Muut lainasaamiset	840 258,37	840 258,37				840 258,37
Muut saamiset	153 367,00	116 227,00	59 110,00			175 337,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	293 774,14	279 997,32	0,00	0,00	0,00	279 997,32
Valtion toimeksiannot	0,00					0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	293 774,14	279 997,32				279 997,32
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 230 049,12	8 764 799,43	5 960 054,45	-201 226,02	-5 195 142,70	9 328 485,16
Vaihto-omaisuus	234 323,68	214 479,56	0,00	0,00	0,00	214 479,56
Muu vaihto-omaisuus	234 323,68	214 479,56				214 479,56
Saamiset	4 987 228,28	4 207 058,45	5 366 375,09	-201 226,02	-5 195 142,70	4 177 064,82
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>	4 987 228,28	4 207 058,45	5 366 375,09	-201 226,02	-5 195 142,70	4 177 064,82
Myyntisaamiset	2 235 536,74	2 580 546,64	190 906,41	-201 226,02	-40 142,70	2 530 084,33
Lainasaamiset	0,00		5 155 000,00		-5 155 000,00	0,00
Muut saamiset	832 015,30	663 382,75	20 468,68			683 851,43
Siirtosaamiset	1 919 676,24	963 129,06				963 129,06
Rahoitusarvopaperit		50 534,48				50 534,48
Rahat ja pankkisaamiset	3 008 497,16	4 292 726,94	593 679,36	0,00	0,00	4 886 406,30
VASTAAVAA, YHTEENSÄ	90 903 037,32	85 214 447,18	13 153 441,55	-233 940,57	-5 195 142,70	92 938 805,46

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2017	Eliminoinnit	Eliminoinnit	31.12.2017
	Kaupunki+vesi	Kaupunki	Vesilaitos	Kaupunki	Vesilaitos	Kaupunki+vesi
OMA PÄÄOMA	42 812 451,61	30 119 719,68	11 943 000,20	0,00	-32 714,55	42 030 005,33
Peruspääoma	41 402 113,45	37 424 649,08	3 977 464,37			41 402 113,45
Arvonkorotusrahasto	0,00					0,00
Muut omat rahastot	0,00					0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 875 548,65	-6 577 865,13	8 014 486,44		-26 283,15	1 410 338,16
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 465 210,49	-727 064,27	-48 950,61		-6 431,40	-782 446,28
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.	1 180 933,63	717 765,80	395 636,13	0,00	0,00	1 113 401,93
Poistoero	1 180 933,63	717 765,80	395 636,13			1 113 401,93
Vapaaehtoiset varaukset	0,00					0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	0,00					0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	519 925,67	437 105,63	0,00	0,00	0,00	437 105,63
Valtion toimeksiannot	0,00					0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	517 234,60	435 078,80				435 078,80
Muut toimeksiantojen pääomat	2 691,07	2 026,83				2 026,83
VIERAS PÄÄOMA	46 389 726,41	53 939 856,07	814 805,22	-5 195 142,70	-201 226,02	49 358 292,57
Pitkäaikainen	18 725 882,92	19 926 218,52	64 355,48	0,00	0,00	19 990 574,00
Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	17 907 023,44	19 246 638,52				19 246 638,52
Lainat julkisyhteisöiltä	754 504,00	679 580,00				679 580,00
Saadut ennakot	0,00					0,00
Muut velat/liittymismaksut	64 355,48		64 355,48			64 355,48
Lyhytaikainen	27 663 843,49	34 013 637,55	750 449,74	-5 195 142,70	-201 226,02	29 367 718,57
JVK-lainat (kuntatodistuslainat)	7 500 000,00	12 000 000,00				12 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	7 067 884,92	4 660 384,92				4 660 384,92
Lainat julkisyhteisöiltä	479 221,15	74 924,00				74 924,00
Lainat muilta luotonantajilta (Vesilaitos)	0,00	5 155 000,00		-5 155 000,00		0,00
Saadut ennakot	187 279,58	273 737,31	1 335,54			275 072,85
Ostovelat	4 297 253,79	4 508 781,43	438 200,43			4 946 981,86
Korottomat velat liikelaitokselta	0,00	40 142,70	201 226,02	-40 142,70	-201 226,02	0,00
Muut lyhytaikaiset velat	815 803,72	748 583,48				748 583,48
Siirtovelat	7 316 400,33	6 552 083,71	109 687,75			6 661 771,46
VASTATTAVAA, YHTEENSÄ	90 903 037,32	85 214 447,18	13 153 441,55	-5 195 142,70	-233 940,57	92 938 805,46

11.5 Konsernituloslaskelma

	KONSERNI	KONSERNI
TULOSLASKELMA	TP 2017	TP 2016
Toimintatuotot	68 943 781	65 627 023
Toimintakulut	-163 491 888	-162 918 510
Osuus osakkuusyht. voitosta./tappiosta	9 222	2 675
Toimintakate	-94 538 886	-97 288 812
Verotulot	53 514 569	53 725 101
Valtionosuudet	50 312 280	52 058 454
Rahoitustuotot ja -kulut	-519 849	-435 699
Korkotuotot	2 553	4 824
Muut rahoitustuotot	85 492	114 451
Korkokulut	-591 851	-504 924
Muut rahoituskulut	-16 042	-50 050
Vuosikate	8 768 115	8 059 044
Poistot ja arvonalentumiset	-8 219 265	
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 103 482	-8 068 308
Arvonalentumiset	-115 783	
Tilikauden tulos	548 850	-9 264
Tilikauden verot	-201 158	-159 302
Laskennalliset verot	-11 050	8 846
Vähemmistöosuudet	-374 316	-298 247
TILIK.YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-37 674	-457 967

11.6 Konsernirahoituslaskelma

	TP 2017	TP 2016
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Toiminnan rahavirta	8 289 651	6 996 984
Vuosikate	8 768 115	8 059 044
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-201 158	-159 302
Tulorahoituksen korjauserät	-277 306	-902 758
Investointien rahavirta	-7 656 690	-4 343 809
Investointimenot	-8 127 166	-5 459 455
Rahoitusosuudet investointimenoihin	94 946	30 531
Pysyvien vast.hyöd luovutustulot	375 530	1 085 115
Toiminnan ja investointien rahavirta	632 961	2 653 175
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset	866 613	836 883
Antolainasaamisten lisäykset	729 650	764 686
Antolainasaamisten vähennykset	136 962	72 197
Lainakannan muutokset	-6 322 195	-4 949 148
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 052 145	-422 721
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 154 340	-7 445 964
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 220 000	2 919 537
Oman pääoman muutokset	-182 061	-2 917
Muut maksuvalmiuden muutokset	8 254 876	-671 494
Toimeksiantojen varojen ja po. muutokset	-76 340	-20 733
Vaihto-omaisuuden muutos	-40 197	-153 535
Saamisten muutos	7 268 185	-2 195 949
Korottomien velkojen muutos	1 103 228	1 698 723
Rahoituksen rahavirta	2 617 232	-4 786 676
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 250 193	-2 133 501
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 250 193	-2 133 501
Rahavarat 31.12.	11 239 612	7 989 420
Rahavarat 1.1.	7 989 419	10 122 921

11.7 Konsernitase

VASTAAVAA	TASE TP 2017	TASE TP 2016	Ero 1/12	Muutos %
PYSYVÄT VASTAAVAT	116 146 464	116 419 154	272 690	0,23
Aineettomat hyödykkeet	606 258	1 015 234	408 976	67,46
Aineettomat oikeudet	216 562	185 302	-31 260	-14,43
Muut pitkävaik. menot	389 696	829 035	439 339	112,74
Ennakkomaksut		897	897	#JAKO/0!
Aineelliset hyödykkeet	114 084 290	113 917 795	-166 495	-0,15
Maa- ja vesialueet	11 619 485	11 355 015	-264 470	-2,28
Rakennukset	77 903 357	81 457 083	3 553 726	4,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 875 742	12 888 078	-987 664	-7,12
Koneet ja kalusto	6 830 101	7 291 317	461 216	6,75
Muut aineelliset hyödykkeet	268 154	282 820	14 667	5,47
Ennakkomaksut ja keskener.	3 587 451	643 482	-2 943 969	-82,06
Sijoitukset	1 455 917	1 486 125	30 208	2,07
Osakkuusyhteisöosuudet	59 420	69 670	10 250	
Osakkeet ja osuudet	1 116 637	1 144 101	27 464	2,46
Muut lainasaamiset	88 638	88 638	0	0,00
Muut saamiset	191 221	183 716	-7 505	-3,92
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	649 095	594 788	-54 307	-8,37
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	649 095	594 788	-54 307	-8,37
VAIHTUVAT VASTAAVAT	21 838 156	18 973 668	-2 864 488	-13,12
Vaihto-omaisuus	1 510 857	1 470 659	-40 198	-2,66
Saamiset	9 087 687	9 513 589	425 902	4,69
Pitkäaikaiset saamiset	838 275	582 915	-255 360	-30,46
Lyhytaikaiset saamiset	8 249 412	8 930 674	681 262	8,26
Rahoitusarvopaperit	1 448 934	1 396 927	-52 007	-3,59
Rahat ja pankkisaamiset	9 790 677	6 592 493	-3 198 184	-32,67
VASTAAVAA YHTEENSÄ	138 633 716	135 987 610	-2 646 106	-1,91
VASTATTAVAA	TASE TP 2017	TASE TP 2016	Ero 1/12	Muutos %
OMA PÄÄOMA	53 289 480	53 323 214	33 734	0,06
Peruspääoma	41 402 114	41 402 114	0	0,00
Muut omat rahastot	728 076	724 136	-3 940	-0,54
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	11 196 964	11 654 931	457 967	4,09
Tilikauden yli-/alijäämä	-37 674	-457 967	-420 293	1115,61
			0	
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 146 751	2 958 436	-188 315	-5,98
PAKOLLISET VARAUKSET	1 665 528	1 405 289	-260 239	-15,63
Eläkevaraukset	9 501	9 501	0	0,00
Muut pakolliset varaukset	1 656 027	1 395 788	-260 239	-15,71
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	949 583	971 617	22 034	2,32
VIERAS PÄÄOMA	79 582 374	77 329 054	-2 253 320	-2,83
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	35 281 597	35 942 116	660 519	1,87
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 624 690	2 606 852	-17 838	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	19 363 754	17 557 589	-1 806 165	-9,33
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	22 312 333	21 222 497	-1 089 836	-4,88
VASTATTAVAA YHT.	138 633 716	135 987 610	-2 646 106	-1,91

12 Tilinpäätöksen liitetiedot

12.1 Liitetietoja koskevat säännökset ja ohjeet

Liitetietojen tehtävä on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätöstä informaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Liitetiedot ovat pakollinen osa tilinpäätöstä. Liitetietojen antamisessa noudatetaan Kilan yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista.

12.2 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Liite 1: Pysyvien vastaavien arvostus: Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa ja jotka on tarkoitettu käytettäväksi kaupungin toiminnassa alle 3 vuotta, on kirjattu vuosikuluksi.

Saamisten ja velkojen arvostus: Saamiset on merkitty nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon

Luottotappiot on kirjattu, kun sen syntyminen on käynyt ilmeiseksi.

Velat on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Menojen ja tulojen jaksotus: Menot ja tulot on pääsääntöisesti jaksotettu suoriteperiaatteen mukaisesti.

Lomapalkkavelkajaksotusta muodostaessa on huomioitu Kirjanpitolautakunnan lausunto 114.

Liite 2: Tuloslaskelman esittämistavan muutos.
Ei olennaista muutosta

Liite 3: Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin.
Ei olennaisia korjauksia.

Liite 4: Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus.
Ovat vertailukelpoisia.

Liite 5: Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut, jos ne eivät ole vähäisiä
Ei

12.3 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seitsemän tytäryhtiötä ja neljä kuntayhtymää.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan 80 % ja laskennalliseen verovelkaan 20 %. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi.

Yhden asunto-osakeyhtiön poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvon ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmilte tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Loimaan kaupunki on saanut yhdeltä tytäryhtiöltä osinkoa, joka on konsernitilinpäätöksessä eliminoitu

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Konsernitaseessa ei ole eliminoituja kiinteistöveroja.

Loimaan kaupungin niitä myyntejä Loimaan Vedelle, jotka on vedellä kohdennettu investointeihin ja kaupungilla käyttötalouden tuloksi ei ole eliminoitu. Tapahtumilla ei ole olennaista merkitystä tulokseen.

12.4 Tuloslaskelman liitetiedot

Liite 6: Toimintatuotot ja liiketoiminnan myyntituotot

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleiskatteelliset erät				
Hallintopalvelukeskus	557 707	943 998	557 706,79	943 998,13
Sosiaali- ja terveystalvelukeskus	52 490 403	49 958 078	11 804 693,58	11 012 319,41
Sivistystalvelukeskus	3 845 044	3 570 647	3 137 400,48	2 858 505,26
Tekninen- ja ympäristöpalvelukeskus	6 499 500	5 807 567	2 233 991,25	1 840 792,93
Muut palvelut	2 928 292	2 710 471		
Liikelaitokset				
Liikevaihto	2 622 835,00	2 636 262,00	2 622 835,35	2 636 262,22
Tuet ja avustukset				
Muut vars.toiminnan tuotot				
Kunnan toimintatuotot yhteensä	68 943 781	65 627 022	20 356 627,45	19 291 877,95

Liite 7: Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2017	2016
Kunnan tulovero	45 770 388,28	46 513 004,79
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 594 845,76	3 000 899,72
Kiinteistövero	4 149 334,81	4 211 196,08
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	53 514 568,85	53 725 100,59

Liite 8 : Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	33 891 946,00	34 884 899,00	33 891 946,00	34 884 899,00
Verotuloihin perustuvat valtionosuuksien tasaus	10 668 684,00	10 358 664,00	10 668 684,00	10 358 664,00
Järjestelmämuutoksen tasaus	0,00	0,00	0,00	0,00
Opetus- ja sivistystoimen muut valtionosuudet	5 751 650,00	6 814 384,00	-2 207 454,00	-1 416 392,00
Harkinnanvarainen valtionosuus	0,00	0,00		
Valtionosuudet yhteensä	50 312 280,00	52 057 947,00	42 353 176,00	43 827 171,00

Liite 9: Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoon

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	36 784 314,39	34 937 509,39
Muiden palvelujen ostot	15 118 874,47	15 405 121,62
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	51 903 188,86	50 342 631,01

Liite 10: Valtuustoryhmien toimintaedellytyksien tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä (Kuntal 19.2 §)

Ei liitetietoa

Liite 11: Suunnitelman mukaiset poistot

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Aktivointiraja on 10.000 euroa ja käytännössä aktivointiraja vahvistetaan talousarvion ja/tai talousarvion laadintaohjeiden osana vuosittain.

Poistosuunnitelma on vahvistettu valtuustossa 27.5.2013 §51

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmä ovat:

Aineettomat oikeudet	5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 vuotta	tasapoisto
Rakennukset ja rakennelmat	10-50 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 %	menojäännöspoisto
Muut kiinteät rakenteet	7-22 %	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto	3-12 vuotta	tasapoisto
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	

Poistorajat ja poistoprosentit ovat uusissa investoinneissa alarajan mukaiset 1.1.2013 alkaen.

Liite 12: Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varusten muutoksista

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Eläkevastuu 1.1.	9501	9501		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Eläkevastuu 31.12.	9501	9501		
Ympäristövastuu 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Ympäristövastuu 31.12.				
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	1395788	1464068		
Lisäykset tilikaudella	258705			
Vähennykset tilikaudella		68280		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	1654493	1395788		

Liite 13: Selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitoista ja muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiosta

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Osakkeet	51620	509747	45 043,83	508 147,97
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	200564	170466	200 563,84	184 736,73
Rakennusten myyntivoitot	29882	6865		
Muut myyntivoitot	92	14680		
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	282158	701758	245 607,67	692 884,70
Muut toimintakulut				
Osakkeet				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot				
Rakennusten myyntitappiot		222472		
Muut myyntitappiot		279		
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	0	222751	0,00	0,00

Liite 14: Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot	0			
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ky	0			
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	0	0,00	0	0,00

Liite 15: Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sis. olennaisista tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely			
	2017	2016	
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	155 244,00	115 668,00	
Osinkotuotot muista yhteisöistä	25 650,49	15 792,98	
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä			
V-S sairaanhoitopiirin ky			
V-S erityishuoltopiiri			
<i>Yhteensä</i>	180 894,49	131 460,98	

Liite 16: Erittely poistoeron muutoksista

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	67 531,70	71 410,38
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	67 531,70	71 410,38

12.5 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liite 17: Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei liitetietoa

Liite 18: Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittäminen

Ei liitetietoa

Liite 19: Aktivoidut korkomenot

Ei liitetietoa

Liite 19 b: Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	401 498	396 364	53 671,53	53 671,53
Muut maa- ja vesialueet	11 217 987	10 958 654	9 549 633,08	9 289 413,64
Maa- ja vesialueet yhteensä	11 619 485	11 355 018	9 603 304,61	9 343 085,17

Liite 19 c: Pysyvien vastaavien sijoitukset

				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Kunta-yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	JVk-laina- saamiset	Saamiset tytär-yhteisöt	Saamis- et kunta- yhtym- ät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	10 874 782,93	2 376 704,65	13 251 487,58		810 730,78	0,00	182 894,59	14 245 112,95
Lisäykset	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	21 970,00	21 970,00
Vähennykset		-53 980,65	-53 980,65			0,00		-53 980,65
Siirrot erien välillä			0,00					0,00
Hankintameno 31.12.2017	10 874 782,93	2 322 724,00	13 197 506,93	0,00	810 730,78	0,00	204 864,59	14 213 102,30
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2017				0,00		0,00		

Liite 19 d: Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tase-arvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tase-arvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän peruspääomasta	Ero
Varsinais-Suomen sairaanhoitop. kuntayhtymä	8 944 033,35			8 944 033,35	8 772 014,00	172 019,35
Ero johtuu peruspääoman jäsenkuntaosuuden valtionosuudesta, jonka kuntayhtymä kirjaa, peruskunta ei.						

Liite 20 – 22 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Hulmin Huolto Oy	"	100 %	100 %	271 810,81	38 473,80	-43 075,34
Kiinteistö Oy Kurittula	"	100 %	100 %	319 894,92	0,00	-242,57
Kiinteistö Oy Loimaan Vuokra-as.	"	100 %	100 %	1 035 558,44	6 220 666,14	-42 711,58
Kiinteistö Oy Telkäntie 1	"	100 %	100 %	58 826,94	321 915,13	-6 013,70
Kiinteistö Oy Martinhaka	"	70 %	70 %	72 697,41	34 955,80	18 820,00
Loimaan Kaukolämpö Oy	"	51 %	51 %	2 906 487,69	2 237 567,86	393 978,36
Kiinteistö Oy Alastaro-koti	"	60 %	60 %	489 486,28	6 807,14	1,65
				5 154 762,49	8 860 385,87	320 756,82
Kuntayhtymät						
Lounais-Suomen Koulutuskuntayhtymä	Loimaa	45,11 %		7 693 389,31	1 574 351,23	368 135,63
V-S sairaanhoitopiirin ky	Turku	5,086 %		8 771 160,73	17 057 476,35	71 358,89
V-S erityishuoltopiirin ky	Paimio	5,98 %		203 374,93	305 867,45	118 954,75
Varsinais-Suomen Liitto	Turku	3,55 %		38 554,07	50 227,06	-863,80
				16 706 479,04	18 987 922,09	557 585,47
				21 861 241,53	27 848 307,96	878 342,29

Liite 23: Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset

Saamisten erittely					
		2017		2016	
		Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä					
	Myyntisaamiset		12 006,38		24 564,55
	Lainasaamiset	751 620,78		751620,78	
	Muut saamiset				
	Siirtosaamiset				
	<i>Yhteensä</i>	751 620,78	12 006,38	751620,78	24 564,55
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä					
	Myyntisaamiset		765 165,91		586 448,54
	Lainasaamiset				
	Muut saamiset				
	Siirtosaamiset		103 630,14		906 544,87
	<i>Yhteensä</i>	0	868 796,05	0	1 492 993,41
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöisiltä					
	Myyntisaamiset				
	Lainasaamiset				
	Muut saamiset				
	Siirtosaamiset				
	<i>Yhteensä</i>	0	0,00	0	0
<i>Saamiset yhteensä</i>		751621	880 802,43	751620,78	1 517 557,96
Konserni					
		2017	2016		
Laskennalliset verosaamiset (la)		3 892,00	16 137,80		

Liite 24: Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot	5147	5147		
Kuntarahoitukselta invest.hankkeeseen	730559	472806		
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	735706	477953		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	304 163	213 734	304 162,70	
Kelan korvaus työterveyshuollosta	90 565	213 734		213 733,69
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät				
Ely-keskus, maahanmuuttajat	41 016	122 178	41 016,31	122 177,98
Ely,keskus, Homma haltuun esr-hanke	40 163	50 160	40 163,02	50 160,23
Kuntouttava työtoiminta	61 277	20 412	61 276,57	20 412,07
V-S sairaanhoitopiirin ky	614 519	1 288 753	103 630,14	906 544,87
Lounais-Suomen koulutuskuntayhtymä	1 371	873		
V-S Erityishuoltopiirin kuntayhtymä	7 226	11 438		
Ym.pienemmät tulojäämät yht.	36 377	90 717	36 076,52	90 717,13
Valtiokonttori, avopalvelut	156 172		156 172,00	
Liedon kunta, eläinlääkintähuolto ja terv.	95 329	74 647	95 329,00	74 647,00
A-Klinikkasäätiö	10 607	24 023	10 607,00	24 023,00
Varsinais-Suomen pelatuslaitos	25 650		25 650,94	
Oripään kunta, maksusuuden tarkistus	89 045	417 260	89 044,86	417 260,27
Tapaturma- ja työttömyysvak.maksu				
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	1 573 480	2 527 929	963 129,06	1 919 676,24
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	1 573 480	2 527 929	963 129,06	1 919 676,24

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot**Liite 25: Oman pääoman erittely**

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	41402113	41 402 113	41 402 113,45	41 402 113,45
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	41402113	41 402 113	41 402 113,45	41 402 113,45
Arvonkorotusrahasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot 1.1.	768 495	727 025		
Siirrot rahastoon		41 470		
Siirrot rahastosta	40 419			
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	728 076	768 495		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	11 196 964	11 654 931	1 410 338,16	2 875 548,65
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien yli- ja alijäämä 31.12.	11 196 964	11 654 931	1 410 338,16	2 875 548,65
Tilikauden ylijäämä +/- alijäämä	-37 674	-457 967,00	-782 446,28	-1 465 210,49
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	53 289 479	53 367 572	42 030 005,33	42 812 451,61
Konssernin ed. tilik. Yli-/alijäämä	11 610 572			
Ed. tilikauden oikaisu				
85 V-S sairaanhoitopiiri	44 822			
ed. vuosien virhe	-462			
	11 654 931			

Liite 26: Erittely poistoerosta

	2017	2016
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	1 113 401,93	1 180 933,63
EVL-poistoihin liittyvä poistoero		
<i>Poistoero yhteensä</i>	1 113 401,93	1 180 933,63

Liite 27: Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 950 000,00	5 115 539,30
Lainat julkisyhteisöiltä	403 324,00	454 908,00
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	6 353 324,00	5 570 447,30

Liite 28: Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Joukkovelkakirjalainat		
	2017	2016
JVK-laina -23.3.2018 Kuntarahoitus, -0,05%	8000000	
JVK-laina -23.3.2018 OKO, 0,20%	2000000	
JVK-laina -23.3.2018 Nordea, 0,05%	2000000	
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	12000000	

Liite 29: Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	1 656 027	1 395 788		
Eläkevaraukset	9 501	9 501		
Muut varaukset				
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	1 665 528	1 405 289	0	0,00

Liite 30: Erittely pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä ja osakkuus – sekä muille omistusyhteisöille

		2017		2016	
		Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisölle					
	Saadut ennakot				
	Ostovelat		128 127,39		136 460,58
	Muut velat				
	Siirtovelat				
	<i>Yhteensä</i>	0	128 127,39	0	136 460,58
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä					
	Saadut ennakot				
	Ostovelat		479 154,77		444 738,15
	Muut velat				
	Siirtovelat				21 638,26
	<i>Yhteensä</i>	0	479 154,77	0,00	466 376,41
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille					
	Saadut ennakot				
	Ostovelat				
	Muut velat				
	Siirtovelat				
	<i>Yhteensä</i>	0	0,00	0	0,00
Vieras pääoma yhteensä		0	607 282,16	0,00	602 836,99

Liite 31: Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekkilimiitti

Ei liitetietoa

Liite 32: Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut	2322016	2 295 332,00	64 355,48	64 355,48
Muut velat (*)	244336	253 183,00		
<i>Muut velat yhteensä</i>	2566352	2 548 515,00	64 355,48	64 355,48
	Konserni			
	2017	2016		
Laskennalliset verovelat				
*) Pa. koroton vieras po	244336,3	253182,73		
La. Koroton vieras po	14942,32	7199,97		
	259278,62	260382,7		

Liite 33: Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

		Konserni		Kunta	
		2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat					
	Tuloennakot				
	Menojäämät				
	Lomapalkkavelan ja henkilösivuk.jaksotukset	7 741 554	6086592	5 314 111,34	5 483 904,79
	Muut palkkojen ja henkilösivuk.jaksotukset	172 903	203827	172 902,56	203 827,41
	Korkojaksotukset	92 923	90211	69 056,12	62 954,52
	Muut menojäämät				
	Opetustoimen valtionosuuden palautus	7 379	115137	7 379,00	115 137,00
	V-S sairaanhoitopiirin lopullinen		21638		21 638,26
	Perustoimeentulon palautus		20544		20 544,05
	Ostoveloista siirtovelkoihin lainat,eläkevak.	887 449	929791	887 449,01	929 790,76
	Novida, lukion lisälasku	47 366		105 000,00	
	Oripään kunta,maksuosuus	104 344	450484,46	104 343,78	450 484,46
	Muut menojäämät	3 267 402	4393301	1 529,65	29 119,08
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>		12 321 320	12311526	6 661 771,46	7 317 400,33
<i>Siirtovelat yhteensä</i>		12 321 320	12311526	6 661 771,46	7 317 400,33

12.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liite 34: Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin ja velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

Ei liitetietoa

Liite 35-37 Vakuudet

Ei liitetietoa

Liite 38: Leasingvastuiden yhteismäärä

	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 2041 asti	283 290	293 400		
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	12 591	12 485		
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut yhteensä	14 594 217	12 627 475	13 363 258,05	11 491 041,32
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 196 519	1 025 434	739 636,98	628 355,58
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	13 066 408	11 259 937	13 066 408,13	11 259 936,64
Yhteensä	14 877 507	12 920 875	13 363 258,05	11 491 041,32

LEASINGVASTUUT erittely liitteeseen 38				
		2018	myöh.	yhteensä
Kaupunki				
	Danske Bank	1 776,66	3 328,70	5 105,36
	Tukirahoitus	44 806,14	143 446,41	188 252,55
	3 Step IT Group Oy	61 959,22	37 489,38	99 448,60
	Kuntarahoitus (Puistometsän päiväkot)	147 192,84	2 060 699,76	2 207 892,60
		255 734,86	2 244 964,25	2 500 699,11
Vesilaitos				
	Nordea (Tukirahoitus)	341,36	426,70	768,06
	Danske Bank	1 209,36	2 065,99	3 275,35
	Kuntarahoitus (keskusjätevedenpuhdistam)	482 351,40	10 376 164,13	10 858 515,53
		483 902,12	10 378 656,82	10 862 558,94
	Yhteensä	739 636,98	12 623 621,07	13 363 258,05
siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
	Kuntarahoitus, Puistometsän päiväkot			2 207 892,60
	Kuntarahoitus, keskusjätevedenpuhdistamo			10 858 515,53
				13 066 408,13

Liite 39: Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

		Konserni		Kunta	
		2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
	Alkuperäinen pääoma			7 398 402,53	7 398 402,53
	Jäljellä oleva pääoma			2 814 765,18	3 106 396,97
Takaukset muiden puolesta					
	Alkuperäinen pääoma	1 003 944	1 003 944	1 003 944,00	1 003 944,00
	Jäljellä oleva pääoma	788 449	834 317	788 449,75	834 317,76

LOIMAAN KAUPUNGIN MYÖNTÄMÄT TAKAUKSET erittely liitteeseen 39

Takauksen saaja	Valtuuston päätös pvm/vuosi	Lainan antaja	Lainan alkuperäinen määrä	31.12.2017	%	Takausvastuu 31.12.2017
Takaukset konserniyhtiön velasta:						
Loimaan Kaukolämpö	Kv 28.5.2012	Lsop	4 500 000,00	1 303 192,56	51	664 628,21
Kiint Oy Loimaan Vuokra-asunnot Oy	Kv 26.8.1999	Lsop/Pohjola	743 289,72	690 310,52		690 310,52
Kiint Oy Loimaan Vuokra-asunnot Oy	Kv 16.11.2000/2011	Valtiokonttori	2 017 112,81	1 432 226,45		1 432 226,45
Kiinteistö Oy Telkantie 1	Kv 16.11.2009	Kuntarahoitus	138 000,00	27 600,00		27 600,00
			7 398 402,53	3 453 329,53		2 814 765,18
Muiden velasta annetut takaukset:						
Loimijokilaakson Jäähalli Oy	Kv 30.5.2011	Lsop	285 576,00	204 326,00		204 326,00
Loimijokilaakson Jäähalli Oy	Kv 30.5.2011	Lsop	276 368,00	195 118,00		195 118,00
Loimaan Yksityisyrityksen vanhainkotisäätiö		Kuntarahoitus	200 000,00	194 624,00		194 624,00
Loimaan Keilahalli Oy	Kv 30.5.2011	Oripään Op.	100 000,00	66 666,59		66 666,59
Vännilän-Iolan Jätevesiosuuskunta	Kv 1.2.2016	Alastaron Op	142 000,00	127 715,16		127 715,16
			1 003 944,00	788 449,75		788 449,75
			8 402 346,53	4 241 779,28		3 603 214,93

Liite 40: Muut kunnan antamat vastuusitoumukset

	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	91 065 267,00	79 403 504,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksesta	60 186,36	59 269,45

Liite 41: Muut kuntaa koskevat taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut					
		Konserni		Kunta	
		2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut / Muut vastuut					
Sitoumukset avustukseen					
Suomen maatalousmuseo Sarka päätös K.hall 30.10.2006 § 304				160000	160000
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut					
Haapasen kokoelma, testamenttilahjoituksen velvoitteet					
Kokoelmaa ei saa hajottaa maantieteellisesti eri paikkoihin. Sille on järjestettävä yhtenäiset näyttely-museotilat, johon yleisöllä on vapaa pääsy väh. kaksi kertaa viikossa					
Johdannaisopimukset /koronvaihtosopimukset					
Nordea Pankki Suomi, koronvaihtosopimus 659688-758033 , 8.1.2007 kiinteäkorko 4,342 %					
Voimassa 1.9.2026 asti					

12.7 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Liite 42: Henkilöstön lukumäärä

	2017	2016
Hallintopalvelukeskus	34	36
Sosiaali- ja terveyspalvelukeskus	531	538
Sivistyspalvelukeskus	394	412
Ympäristöpalvelukeskus	124	117
Vesi-Liikelaitos	14	13
Yhteensä 31.12.	1097	1116

Liite 43: Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	46 723 475,21	48 982 371,02
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	42 370,36	11 369,46
Henkilöstökulut yhteensä	46 765 845,57	48 993 740,48

Liite 44: Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle/ puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2017	2016
Keskustan Loimaan kunnallisjärjestö	7 097,67	6 457,50
Vasemmistoliiton Loimaan kunnallisjärjestö	4 623,14	4 303,14
Loimaan Kokoomus ry	1 393,13	1 237,51
Alastaron Kokoomus ry	602,63	1 083,75
Loimaan Sosialidemokraatit ry	1 036,88	645,00
Loimaan Perussuomalaiset	729,17	748,75
Loimaan Seudun Vihreät	490,00	365,00
	15 972,62	14 840,65

Liite 45: Tilintarkastajien palkkiot

	2017	2016
Tilintarkastuspalkkiot	16 478,64	17 757,35
Tilintarkastajan lausunnot	646,66	
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		158,00
Palkkiot yhteensä	17 125,30	17 915,35

13 Eriytetty tilinpäätös Loimaan Vesi-liikelaitos

13.1 OLENNAISTA TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Yleistä

Kuntalain mukaan liikelaitoksen tilikausi on kalenterivuosi. Johtokunnan on laadittava tilikaudelta erillistilinpäätös ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saatettava se kunnanhallituksen käsiteltäväksi. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteinä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot liikelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset tiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liikelaitoksen erillistilinpäätös yhdistetään kunnan tilinpäätöksessä. Kuntalaissa mainitun mukaisesti liikelaitoksen tilinpäätöksen allekirjoittavat johtokunnan jäsenet ja johtaja.

Loimaan Vesi -liikelaitos on visionsa mukaisesti *laadukkaiden ja ympäristöystävällisten vesihuoltopalvelujen tuottaja nyt ja tulevaisuudessa*.

Kuntalain 67 §:n mukaan liikelaitoksella on johtokunta, joka ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa sekä vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Liikelaitoksen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava liikelaitoksen talousarviota. Siihen tehtävistä muutoksista kuntalain mukaan päättää johtokunta.

Loimaan Vesi on määräävässä markkina-asemassa toimiva kunnallinen palvelulaitos, jota sitoo monet EU:n entistä tiukemmat määräykset. Näitä ovat mm. veden laatuvaatimukset niin jaettavan veden kuin jätevedenkin osalta.

Tärkein liikelaitoksen toiminnan ylläpidon työkaluista on vesihuoltolaki, jossa määritellään mm. ne velvoitteet, jotka laitoksen on vesihuoltolain mukaan täytettävä.

Oleennaista toiminnassa

Oleennaisimpana hankkeena valmistui Kalevalankadun saneeraus. Ypjä-Loimaa yhdysvesijohto ja siirtoviemärihanke saatiin lopulliseen päätökseen Kauhanojalta Ypjä-jätkylään rakennetun linjan valmistuttua. Alastaro-Loimaa yhdysvesijohto ja siirtoviemärihanke oli vuoden 2017 suurin investointi. Linja valmistuu 2018 keväällä.

Loimaan Vesi pystyi vuonna 2017 tarjoamaan asiakkailleen visionsa mukaiset vesihuoltopalvelut sekä huolehtimaan vesihuollosta toiminta-alueellaan yhdyskuntakehityksen tarpeiden mukaisesti.

Sarkamuseon läheisyydessä saneerattiin ELY-keskuksen kustannuksella uuden valtatie rampin alta Sulajoelta Loimaan keskustaan johtava 400 mm runkovesijohto.

Merkittävä työmäärä vesihuoltolaitokselle on aiheutunut ja aiheutuu edelleen vesimittarien vaihtamisesta EU-tyyppihyväksynnällä merkityiksi vakauslain ja -asetuksen mukaisiksi mittareiksi. Vuoden 2017 aikana vaihdettiin 84 kiinteistön vesimittaria vakauslain ja -asetuksen mukaisiin. Vuoden lopussa vaihtamatta

oli 158 vesimittaria. Keväällä 2018 selvitetään mahdollisuutta liittää etäluettavia vesimittareita Loimaan keskustan alueelta Loimaan Kaukolämpö Oy:n rakentamaan tiedonkeruuverkkoon.

Tärkeimmät investointikohteet vuonna 2017:

- Kalevalankadun saneeraus
- Alastaro-Loimaa yhdysvesijohdon ja siirtoviemärin rakennuttaminen
- Kauhanoja-Ypäjäнкylä yhdysvesijohdon ja siirtoviemärin rakennuttaminen
- Jätevesiviemärien saneeraus sujuttamalla

Uutta runkovesijohtoa rakennettiin 2300 m Katinhännän ja Ypäjäнкylän välille. Runkovesijohtoa on yhteensä 725 km. Uutta jätevesiviemäriä rakennettiin 2900 m, josta Katinhännän ja Ypäjäнкylän välille rakennettiin 2300 m, Kirkkokaarelle 300 m ja Vanhan Alastarontien varteen 300 m. Runkoviemärin kokonaispituus 259 km.

Vesijohtoa saneerattiin Kalevalankadulla 260 m. Jätevesiviemäriä saneerattiin yhteensä 1040 m, Kalevalankadulla saneerattiin 140 m sekä Hirvikosken alueen seuraavilla kaduilla Kuusistontie, Töykkänäntie, Laaksotie ja Huoltotie sekä saneerattiin näiden kokoojarunkojätevesiviemäri, yhteensä 900 m.

Kiinteistöjen vesijohtoja korjattiin 17 (2016 korjattu 18) kohteessa ja runkovesijohtoja 15 (16) kohteessa.

Keskuspuhdistamoon vastaanotettu ja siellä käsitelty sakokaivo- ja umpisäiliölietemäärä oli vuonna 2017 yhteensä 6 231 m³ (vuonna 2016 yhteensä 6 287 m³).

Suomen Asiakastieto Oy:n maksuhäiriörekisterissä oli vuoden 2017 lopussa 374 100 henkilöä eli noin 0,25 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Uusia maksuhäiriömerkintöjä Asiakastieto Oy rekisteröi kuluttajille yhteensä 1,65 miljoonaa kappaletta eli noin kymmenys enemmän kuin edellisvuonna.

Edellä mainittu näkyi edelleen myös Loimaan Vesi -liikelaitoksen toiminnassa mm. saatavien perintänä. Maksamattomien maksujen saamiseksi kertomusvuonna lähetettiin 1361 maksukehotusta ja 28 uhkaa tonttivesijohdon sulke-
miseksi. Tonttivesijohtoja jouduttiin sulkemaan kaksi kappaletta.

Loimaan Veden verkostoihin liittymiseksi solmittiin kertomusvuonna 28 liittymissopimusta, joista pelkästään jätevesiverkostoon liittyviä oli 7. Kiinteistöjen omistajanvaihdosten myötä asiakkuuksia vaihtui 174 (vuonna 2016 määrä oli 144). Edellä mainitun perusteella voi todeta liittymissopimuksia solmitun yhteensä 202.

Yhteistyötä naapurikuntien kanssa toteutettiin laadittujen sopimusten perusteella seuraavasti; Ypäjän kanssa jatkettiin Ypäjä-Loimaa siirtoviemärin rakennuttamista. Parravahan Vesi Oy:lle myytiin vettä Uotilan vedenottamosta.

Olennaista taloudessa

Tuloslaskelman 2017 mukaan Loimaan Vesi -liikelaitoksen tilinpäätös muodostui alijäämäiseksi. Käyttötalouteen kohdistetut tulo- ja menoarviot eivät kaikilta osin toteutuneet suunnitellusti. Menot pysyivät hyvin hallinnassa talousarvioon nähden kautta linjan, mutta tulot eivät toteutuneet budjetoidun mukaisesti. Merkittävin tulojen alittumiseen johtanut tapahtuma oli HK-Scanin Mellilän teurastamon sulkeminen kesällä. Teurastamon sulkeminen vaikutti huomattavasti sekä jäteveden että puhtaan veden myyntiin.

Loimaan Vesi on toteuttanut toimintaansa siten, että toiminnan rahoittaminen on ollut mahdollista omilla toimintatuloilla. Sen on jatkossakin pystyttävä huolehtimaan vanhentuvista verkostoista ja laitoksista sekä samalla varmistettava uudisrakentamisen vaatimat vesihuoltopalvelut.

Loimaan Vesi on ollut talousarviovuotena kilpailukykyinen verrattaessa sitä taloudellisessa mielessä muihin maamme vesihuoltolaitoksiin. Loimaan Vesi -liikelaitoksen taksat ovat vuonna 2017 olleet valtakunnan keskitason alapuolella. Laitokseen liittymisprosentti on kärjessä käyttöveden osalta, ollen lähes 100.

Loimaan Vesi on vuosia varautunut taloudenpidossaan uuden keskusjätevedenpuhdistamon toteutukseen. Kiinteistöleasingrahoitusta käyttäen kustannusrasite jakautuu usealle vuodelle, joten hanke ei aiheuttane ylivoimaisia ongelmia laitoksen taloudessa. Tulevina vuosina jouduttaneen kuitenkin käyttömaksujen korotuksia kohdistamaan kuitenkin enemmän jäteveden kuin puhtaan veden osalle. Käyttämätöntä edellisten vuosien ylijäämää on mahdollista kohdistaa tulevina vuosina osin myös uusiin tulevien vuosien investointien toteutukseen.

Sisäinen valvonta

Sisäistä valvontaa on toteutettu aiempien vuosien tapaan jatkuvana toimintana. Sisäinen valvonta on jakautunut sisäiseen tarkkailuun, sisäiseen tarkastukseen ja luottamushenkilöiden suorittamaan seurantaan.

Sisäisessä tarkkailussa on seurattu toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä käyttösuunnitelman ja investointiohjelman toteutumista. Viranhaltijat ovat pitäneet päätöspöytäkirjaa päätöksistään, jotka ovat olleet sisäisessä ja luottamushenkilöiden tarkkailussa. Taloutta ja toimintaa on tarkasteltu osavuositarkastuksissa sekä liikelaitoksen kuukausittaisissa työpaikkakokouksissa.

Sisäisessä tarkastuksessa laskujen tarkastajat ja hyväksyjät ovat varmistaneet, että tositteet ovat muodollisesti ja asiallisesti oikeita, että tavara, työsuoritus tai muu palvelu on saatu ja että tositteessa on oikea tilimerkintä. Irtain käyttöomaisuus on luetteloitu. Hankinnoissa on noudatettu erityisalojen hankintalakia. Hankinnoista on tehty asianmukaiset päätökset. Tilintarkastajat ovat suorittaneet virallisen tarkastuksen.

Johtokunnan puheenjohtaja ja jäsenet, kuten myös kaupunginhallituksen edustaja, ovat osaltaan mm. kokous- ja koulutusaineiston myötä suorittaneet seurantaan niin liikelaitoksen toiminnan kuin taloudenkin osalta.

Riskienhallinta

Loimaan Vesi on toteuttanut riskienhallinnan tarkastelua valmiussuunnittelussa ja laitosten riskikohteiden kartoituksessa. Laitokselle on laadittu WSP (Water Safety Plan), jossa on kartoitettu puhtaan veden hankinnan ja jakelun riskit.

Kiitokset

Kulunut vuosi on sisältänyt merkittäviä investointeja, joiden toteuttamisessa on tarvittu koko henkilöstön panosta. Osaava ja motivoitunut henkilöstö on selviytynyt välillä hyvinkin tiukasta työtilanteesta kiitettävästi. Pienessä organisaatiossa henkilökunnan hyvä yhteishenki on monella tavalla ratkaisevassa roolissa.

Kiitän Loimaan Veden henkilökuntaa Loimaan vesihuollon hyväksi tehdystä työstä. Kiitän myös johtokuntaa, joka on päätöksillään tukenut vesihuollon toteutusta asiakkaiden parhaaksi.

Ari Kaunisto
johtaja

13.1.1 Loimaan Vesi -liikelaitoksen johtokunta ja henkilökunta
Loimaan Veden toimintaa ohjaa ja valvoo johtokunta.

Johtosäännön mukaisesti johtokuntaan on kuulunut 01.01.-31.05.2017 seitsemän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

<i>Johtokunnan jäsenet</i>	<i>Varajäsenet</i>
Puheenjohtaja: Poso Mauri	Koivistoinen Heini
Varapuheenjohtaja: Helin Mika	Järvenpää Aatu
Heilala Tuomas	Kalli Juhani
Hämäläinen Pirkko	Hurme Tarja
Jalo Veikko	Lehti Marko
Koponen Raili	Jokinen Matti
Kyläkoski Hanna	Hämäläinen Petra

Johtokunnan kokouksiin ovat osallistuneet lisäksi:

Laaksonen Jorma	kaupunginhallituksen edustaja
Kaunisto Ari	johtaja
Lehto Tiina	palvelusihteeri

Loimaan kaupungin 01.06.2017 voimaantulleen hallintosäännön mukaan Loimaan Vesi –liikelaitoksen johtokunta toimii hallituksen alaisena johtokuntana. Johtokunnassa on 5 jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

<i>Johtokunnan jäsenet</i>	<i>Varajäsenet</i>	<i>01.06.2017 lukien</i>
Puheenjohtaja: Helin Mika	Niemelä Jorma	
Varapuheenjohtaja: Rannanperä Hanna	Vanha-Perttula Päivi	
Ensomaa Jouni	Repo Teijo	
Jokinen Matti	Kaunisto Eeva	
Jumppanen Siiri	Heilala Teemu	

Johtokunnan kokouksiin ovat osallistuneet lisäksi:

Kaunisto Ari	johtaja
Lehto Tiina	palvelusihteeri

Kertomusvuoden aikana Loimaan Veden johtokunta on pitänyt 4 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 52 asiaa.

Loimaan Veden henkilökunta 31.12.2017:

Erkkilä Timo	putkiasentaja
Hakala Armi	palvelusihteeri
Heikkilä Tomi	vesilaitoksenhoitaja
Holkeri Simo	vesilaitoksenhoitaja
Karinen Esko	putkiasentaja
Kaunisto Ari	johtaja
Laine Jouni	vesilaitoksenhoitaja
Lehto Tiina	palvelusihteeri
Nurminen Jari	putkiasentaja
Perkola Pentti	työpäällikkö
Rasi Juha	työnjohtaja/tiimivastaava
Rinne Hannu	vesilaitoksenhoitaja
Seppälä Seppo	keskuspuhdistamon vastaava hoitaja
Kannisto Jari	valvoja, määräaikainen toukokuun 2018 loppuun

Vakinaisen henkilökunnan keski-ikä vuoden 2017 lopussa oli n. 55,9 vuotta. Seuraavan vuoden kuluessa eläkkeelle siirtynee yksi henkilö, joka vastaa noin 8 % henkilöstömäärästä.

13.1.2 Valtuuston päättämät liikelaitokselle asetetu toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden toteutuminen

13.1.2.1 Toiminnan tavoitteet

Sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaisten talousveden laatuvaatimusten täyttäminen.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 18.12.2009 myöntämän jäteveden johtamisluvan mukaisten ehtojen täyttäminen (keskuspuhdistamo).

Etelä-Suomen aluehallintoviraston 18.12.2013 antaman ympäristölupapäätöksen lupamääräysten täyttäminen (Alastaron jätevedenpuhdistamo).

13.1.2.2 Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Loimaan Vesi täytti sosiaali- ja terveysministeriön päätöksen mukaiset talousveden laatuvaatimukset.

Loimaan Vesi täytti keskuspuhdistamon osalta Länsi-Suomen ympäristölupaviraston 18.12.2009 myöntämän jäteveden johtamisluvan mukaiset ehdot.

Loimaan Vesi täytti Alastaron puhdistamon osalta Etelä-Suomen aluehallintoviraston antaman ympäristölupapäätöksen mukaiset ehdot.

13.1.2.3 Talouden tavoitteet

Loimaan Veden taloutta tulee hoitaa mm. vuonna 2017 siten, että pitkällä aikavälillä on mahdollista kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit, operatiiviset kustannukset sekä toimitilojen leasing-vuokrakustannukset.

Loimaan Veden taloudelliseksi tavoitteeksi asetetaan kaupungille maksettava 0,2 %:n suuruinen korvaus peruspääomasta 3 977 464,37 euroa, joka vuodelle 2017 tulee olemaan 7 954,93 euroa.

Vuotuiset investointimenot ovat enintään 2 380 000 euroa.

13.1.2.4 Talouden tavoitteiden toteutuminen

Loimaan Veden tilikausi muodostui alijäämäiseksi.

Loimaan Vesi maksoi vuonna 2017 Loimaan kaupungille peruspääomasta 3 977 464,37 € tuottoa 0,2 % eli 8 000 €.

Vuotuiset investoinnit ovat olleet noin 2 068 499 euroa.

Loimaan Vesi on toteuttanut kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet edellä esitetyn mukaisesti.

13.1.3 Johtokunnan päättämät sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

13.1.3.1 Toiminnan tavoitteet

Laskuttamattoman veden määrä on alle 16 %.

Kypsytyskentän (maanparannusaineen valmistus Kirveskallion kompostointialueella) täyttöaste elokuussa on enintään 25 %.

13.1.3.2 Toiminnan tavoitteiden toteutuminen

Laskuttamattoman veden määrä oli 21,6 % (19,8 % vuonna 2016).

Kypsytyskentän (maanparannusaineen valmistus Kirveskallion kompostointialueella) täyttöaste elokuussa oli 35 %. Kypsytyskentälle oli siirretty kaikki keskeneräinen komposti.

13.1.3.3 Talouden tavoitteet

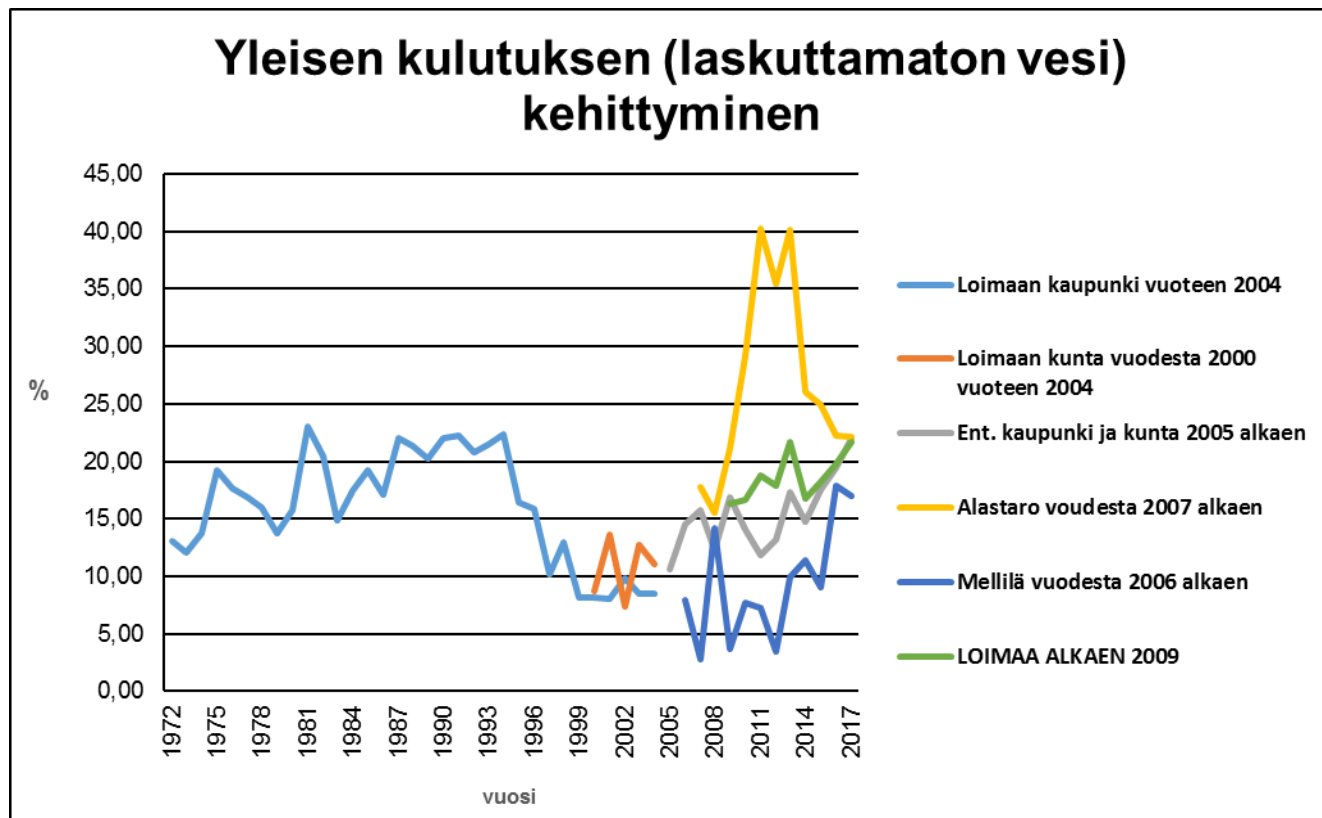
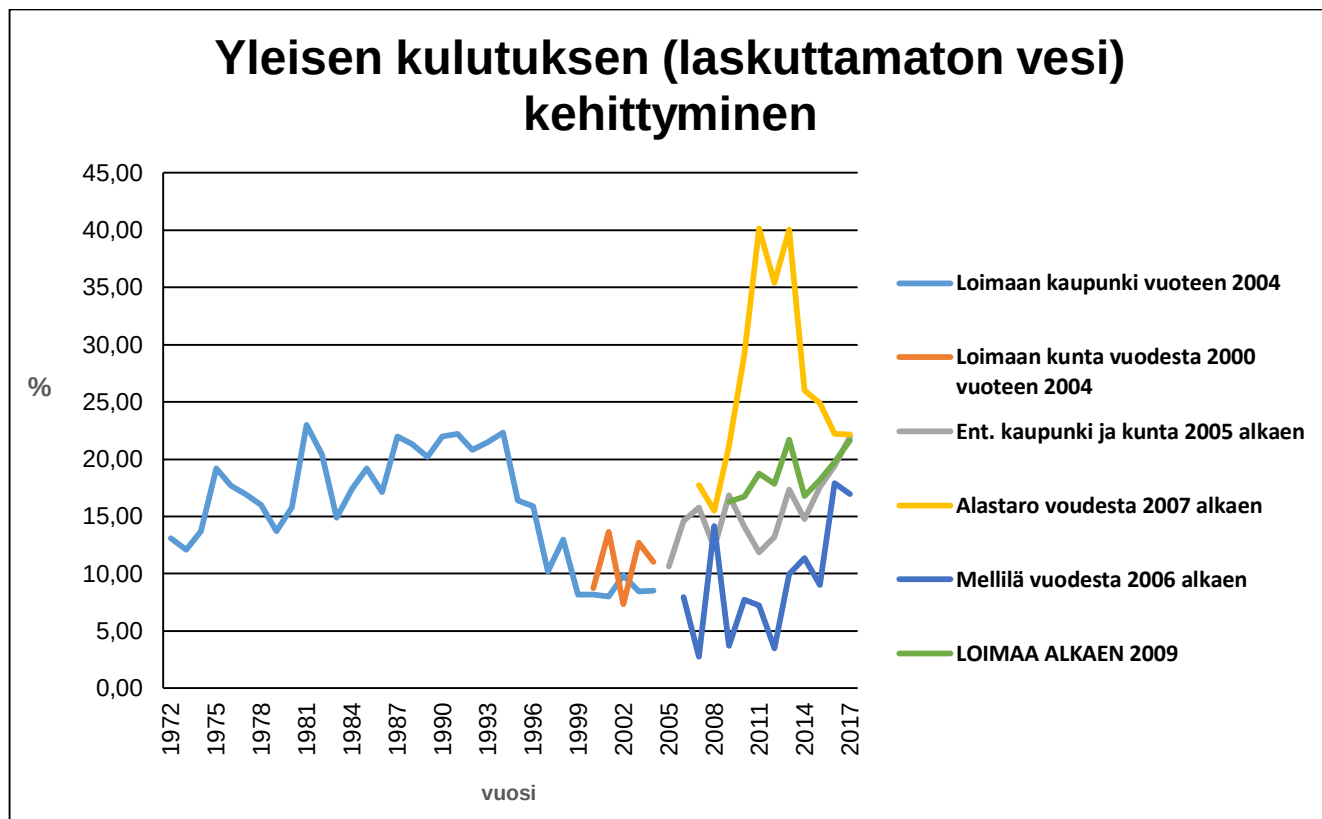
Tilikausi muodostunee lievästi ylijäämäiseksi. Vuoden 2017 tilikautta rasittaa vielä merkittävästi uuden keskusjätevedenpuhdistamon toteutuksesta aiheutuvat rahoituskustannukset. Keskuspuhdistamon valmistumisesta, vuodesta 2015 lähtien, kolmena seuraavana vuotena tulee poistoissa huomioida ja poistaa Loimaan Veden kohteeseen sijoittamat ns. omat investointikustannukset (mm. kaupungille maksetut kaatopaikkamaksut poistetun maan osalta, Pima-töiden valvonta, Pima- ja rakennuslupakustannukset, varainsiirtovero, hankkeen valvonta, rakennusaikainen suunnittelu, kopiokulut sekä ennen leasing-sopimusta maksetut laitehankintaerät ym.) kokonaisuudessaan. Em. lisää poistojen (suunnitelman mukaiset poistot ovat arviolta vuonna 2017 n. 817 000 euroa, kun vuonna 2014 suunnitelman mukaiset poistot olivat 436 000 euroa) määrää vuositasolla vajaa 400 000 euroa, joka vaikuttaa merkittävästi tilikauden tulokseen. Tilanne poistojen osalta normalisoituu vuodesta 2018 lähtien eikä esim. maksujen korotukseen nähdä tämän osalta tarvetta. Huomatava on, että liikelaitos on taloudenpidossaan varautunut jo vuosien ajan uuden keskusjätevedenpuhdistamon investoinnista aiheutuviin kustannuksiin.

13.1.3.4 Talouden tavoitteiden toteutuminen

Liikelaitoksen tilikauden alijäämä on noin 48 951 euroa.

Loimaan Vesi on toteuttanut johtokunnan asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet edellä esitetyn mukaisesti.

13.1.4 Laskuttamattoman vedenkulutuksen muutoksen seuranta

Vuotovesi tai laskuttamaton vesi (Non-Revenue Water, NRW) kuvaa veden toimituksen tehottomuutta siirto- ja jakeluverkostoissa laskutettuun vesimäärään suhteutettuna. Joissakin järjestelmissä tämä voi olla hyvin merkittävä osuus koko vesituotannosta. Vuotovesiongelma maailmanlaajuisesti ja vuotovesien määrät vaihtelevat paljon (5–55 %) maittain ja alueittain.

Laskuttamaton vesi koostuu useista tekijöistä. Laskuttamattomaan veteen sisältyy Loimaalla mm. katujen, pihojen yms. asfalttitoissa tarvittava vesi, muutamien jääkenttien kasteluvesi sekä palolaitoksen käyttämä paloposteista otettu vesi ja uusien verkostojen käyttöönotossa käytetty verkostojen huuhteluvesi. Suurimpana laskuttamattoman veden arvoa nostavana voinee kuitenkin pitää vuotovettä.

Vesi-instituutin tutkimusjulkaisun, Vesijohtomateriaalien vauriot ja käyttöikä suomessa, mukaan keskimääräinen laskuttamattoman veden määrä keskisuurissa laitoksissa on 17,9 %. Jakelu ja tonttijohtojen on todettu aiheuttavan n. 90 % vesijohtoverkon vuodoista.

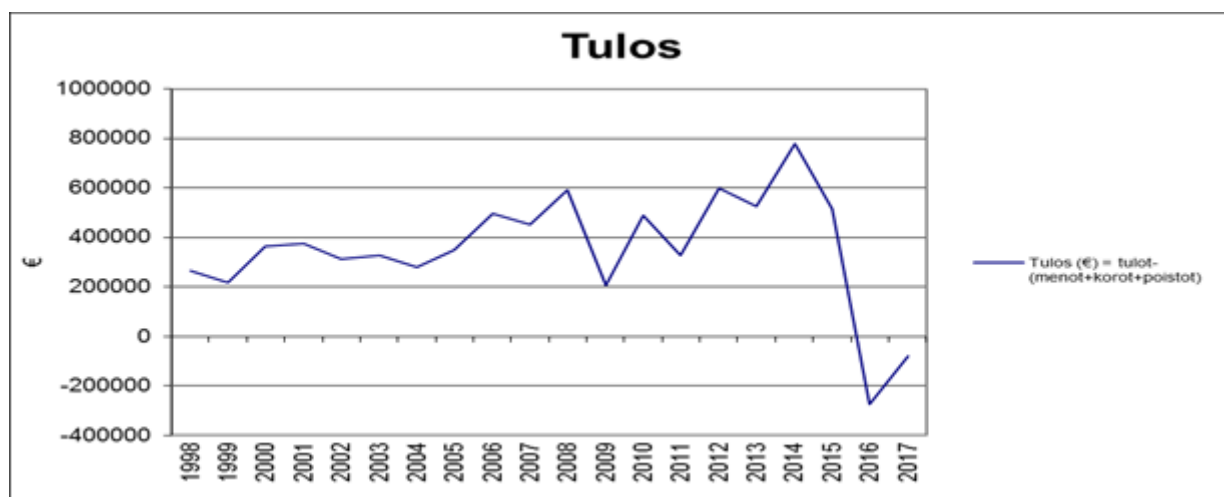
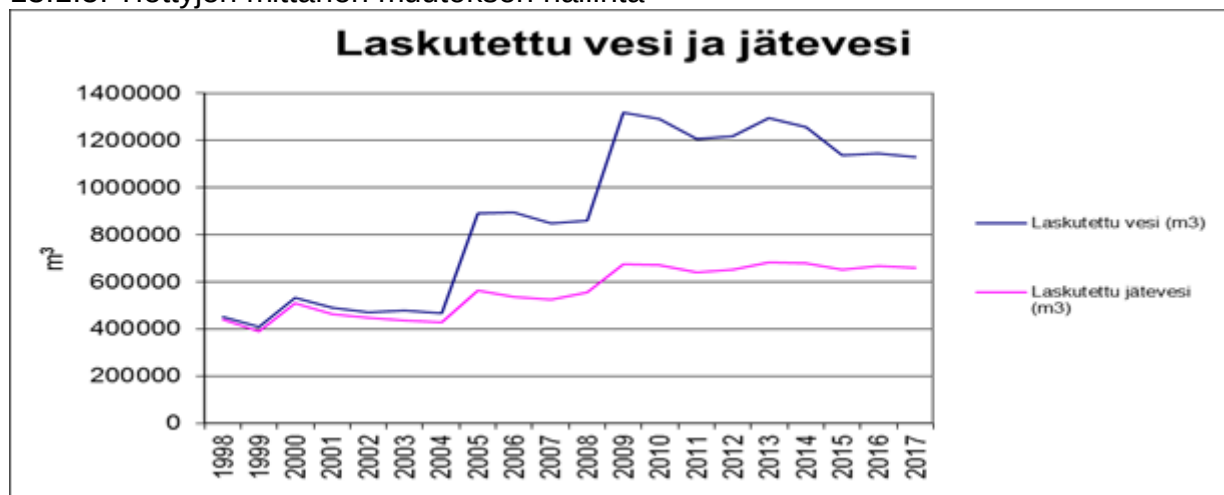
Vesi- ja viemärilaitosyhdistyksen tunnuslukujärjestelmässä on mainittu, että hyvän tunnusluvun suositusarvona on pidetty 10 %. Käytännössä suositusarvon saavuttaminen on useille vesihuoltolaitoksille hyvin vaikeaa. Varsinaista toimenpiderajaa ei kirjallisuudessa esiinny, mutta sellaisena voitaisiin pitää esimerkiksi 20–25 %.

Vesilaitosyhdistyksen julkaisussa Välttämätön vesi vuodelta 2012 mainitaan vesilaitosten tuottamasta verkostoon pumpatusta talousvedestä jäävän laskuttamatta 18,4 %.

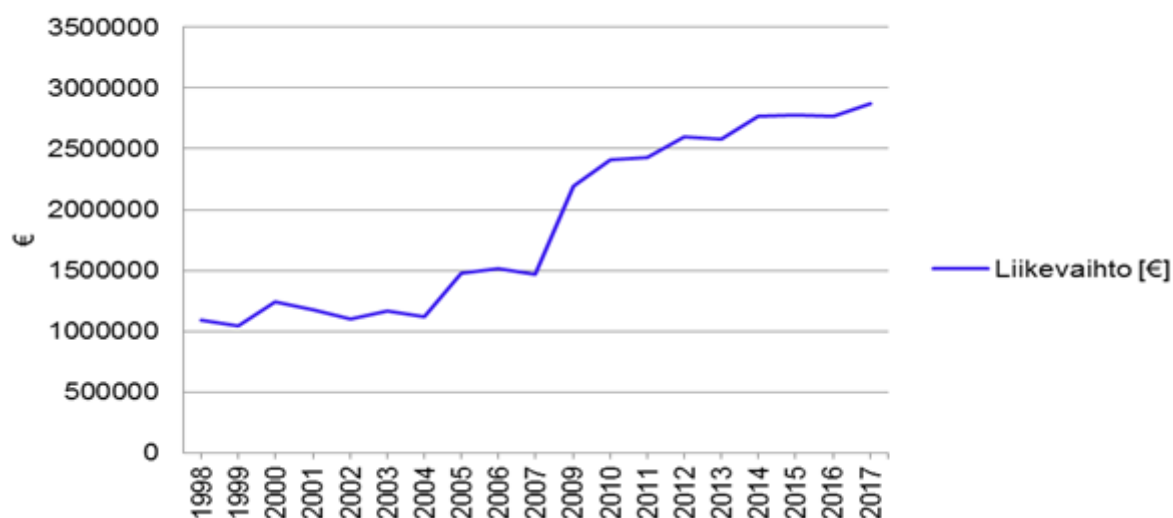
Loimaan Veden jakeluverkoston kautta johdetun laskuttamattoman veden määrä suhteessa pumpattuun vesimäärään vuonna 2017 oli 21,6 % (2016 luku oli 19,8 %), jota lukua voidaan pitää tyydyttävänä. Prosenttiosuuteen vaikuttaa erityisesti Alastaron edelleen hälyttävän korkea laskuttamattoman veden määrä, jonka arvioidaan olleen 22,17 % (2016 luku oli 22,19 %). Laskuttamattoman veden prosenttiosuus entisen Loimaan osalta (Loimaan kaupunki ja Loimaan kunta) oli 22,00 %, jota voi pitää tyydyttävänä (vuonna 2016 luku oli 19,40 %) ja Mellilän osalta 16,96 %, (vuonna 2016 luku oli 17,92 %), jota voi pitää tyydyttävänä. Loimaan kaupungin ja kunnan osalta vuoden 2017 prosenttiin vaikuttaa myös Ypäjä-Loimaa yhdysvesijohdon käyttöönotto, jolloin linjan täyttöön ja desinfiointiin sekä huuhteluun kului merkittävästi vettä.

Kertomusvuoden aikana Loimaan Vesi korjasi kiinteistöjen tonttijohtoja ja runkovesijohtoja yhteensä 32 kohteessa (vuonna 2016 kohteita oli 34).

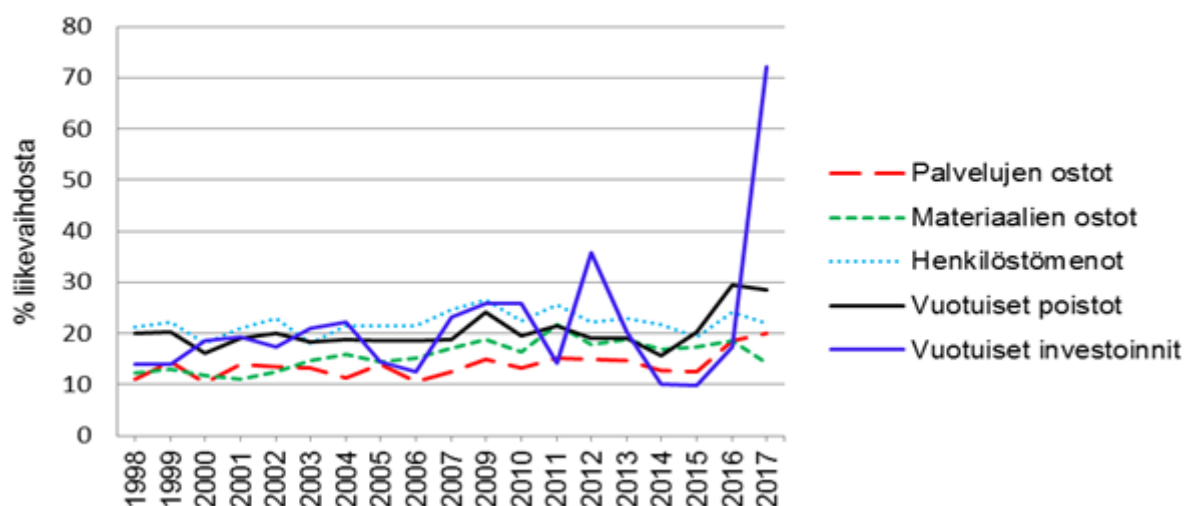
13.1.5. Tiettyjen mittarien muutoksen hallinta

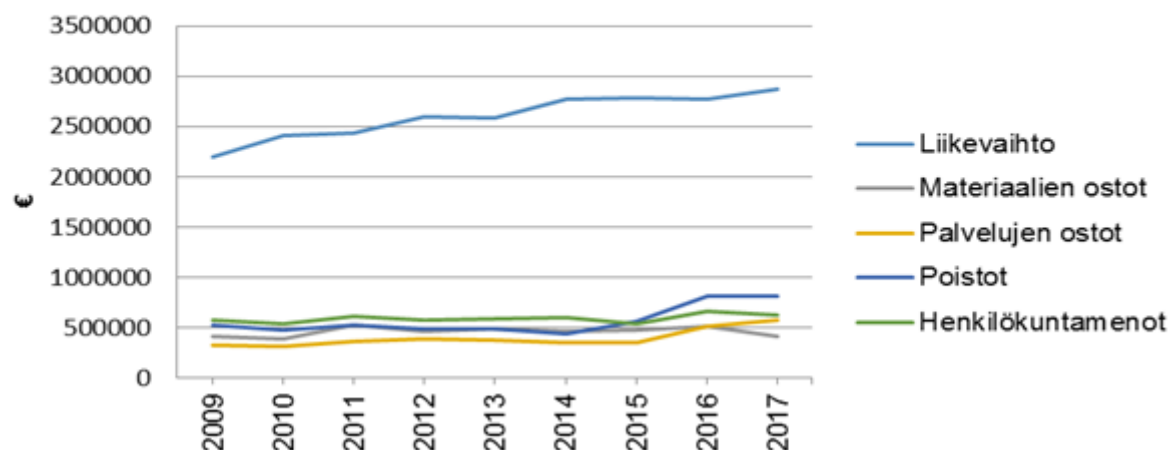
Liikevaihdon kehitys

Tasapainotetun mittariston arvoja

Liikevaihto, merkittävimmät menot sekä poistot 2009-2017

13.1.6. Laskennallinen veden ja jäteveden hinta

Veden käyttömaksu (euroa/m ³ , alv. 24 %)	1,33
Jäteveden käyttömaksu (euroa/m ³ , alv. 24 %)	2,51

	2017
Laskutettu vesi (m ³)	1127684
Laskutettu jätevesi (m ³)	660694

	vesi (€)	jätevesi (€)
Hallinto	139 377	139 377
Vedenottamot	238 821	
Vesijohtoverkosto	306 524	
Viemäriverkosto ja pumppaamot		454 207
Ypäjä-Loimaa siirtoviemäri		35 549
Keskuspuhdistamo		89 619
Niinirinteen pienpuhdistamo		2 836
Kuivatun lietteen kompostointi		3 710
Hattulan jätevesien käsittelykustannukset		0
Alastaron jätevedenpuhdistamo		77 539
Keskusjätevedenpuhdistamo		1 295 169
Veden ja jäteveden myyntikulut	18 881	19 036
Laskutustyöt	48 062	48 062
	751 665	2 165 103
Korvaus peruspääomasta	4 000	4 000
Muut rahoituskulut	141	141
	4 141	4 141
Muut myyntituotot	67 480	101 219
Perusmaksut	156 523	
Liittymismaksut	33 039	49 559
Sisäiset myyntituotot	11 289	
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustulot (korot ja viivästysmaksut)	4 537	4 537
	272 868	155 316
Yhteensä	482 938	2 013 929

Em. luvut sis. suunn. poistoja yhteensä 815 066,13 euroa

Laskennallinen hinta euroa/m ³ (alv. 0 %), vesi ja jätevesi	0,43	3,05
Laskennallinen hinta euroa/m ³ (alv. 24 %), vesi ja jätevesi	0,53	3,78

Laskennallinen veden käyttömaksu alittaa voimassa olleen käyttömaksun.

Laskennallinen jäteveden käyttömaksu ylittää voimassa olleen käyttömaksun.

13.2 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

13.2.1 Kunnallisen liikelaitoksen tuloslaskelma

	01.01.-31.12.2017		01.01.-31.12.2016	
	euroa		euroa	
Liikevaihto	2 867 024,33		2 771 339,47	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-409 773,69		-517 410,09	
Palvelujen ostot	-572 624,30	-982 397,99	-516 828,03	-1 034 238,12
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-468 723,41		-497 331,32	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	-138 605,81		-137 893,38	
Muut henkilöstösivukulut	-23 567,58	-630 896,80	-32 527,21	-667 751,91
Poistot käyttöomaisuudesta				
Suunnitelman mukaiset poistot		-815 066,13		-814 232,42
Liiketoiminnan muut kulut		-520 265,98		-516 410,07
Liikeliijäämä (-alijäämä)		-81 602,57		-261 293,05
Rahoitustuotot ja kulut:				
Korkotuotot			1 755,83	
Muut rahoitustuotot	9 074,91		9 991,06	
Korvaus peruspääomasta	-8 000,00		-23 900,00	
Muut rahoituskulut	-281,64	793,27	-101,78	-12 254,89
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-80 809,30		-273 547,94
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		-80 809,30		-273 547,94
Poistoeron lisäys/vähennys		31 858,69		34 776,56
Vapaaehtoisten var. Lisäys/vähennys				
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		-48 950,61		-238 771,38

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	-0,59%	-1,99 %
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	-0,59%	-1,99 %
Voitto, %	-2,82%	-9,87 %

13.3 TOIMINNAN RAHOITUS

13. 3.1 Kunnallisen liikelaitoksen rahoituslaskelma

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Liikelyläämä (-alijäämä)	-81 602,57	-261 293,05
Poistot ja arvonalentumiset	815 066,13	814 232,42
Rahoitustuotot ja -kulut	793,27	-12 254,89
	<u>734 256,83</u>	<u>540 684,48</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 068 498,68	-624 969,07
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutu		147 333,14
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-1 334 241,85</u>	<u>63 048,55</u>
 Rahoituksen rahavirta		
Antolainasaamisten muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-17 690,00
Lainakannan muutokset		
Pa-lainojen vähennys muilta	-4 297,15	-4 310,66
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 565 000,00	-700 000,00
Saamisten muutos muilta	-74 948,83	168 043,36
Korottomien velkojen muutos kunnalta	148 184,79	3 156,40
Korottomien velkojen muutos muilta	-564,59	115 230,11
Rahoituksen rahavirta	<u>1 633 374,22</u>	<u>-435 570,79</u>
 Rahavarojen muutos	 299 132,37	 -372 522,24
 Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	593 679,36	294 546,99
Rahavarat 1.1.	<u>294 546,99</u>	<u>667 069,23</u>
	299 132,37	-372 522,24

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 vuodelta, €	956 956	2 454 585
Investointien tulorahoitus, %	35,50 %	86,51 %
Lainanhoitokate	170,87	125,43
Kassan riittävyys, pv	51 pv	37 pv
Quick ratio=maksuvalmiussuhde	7,96	11,8
Current ratio=käyttöpääomasuhde	7,96	11,8

13.4 TASETARKASTELU

13.4.1 Kunnallisen liikelaitoksen tase

TASE	2017 SALDO 31.12 euroa	2017 AVAUSTASE euroa
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Muut pitkävaikutteiset menot	198 605	595 817
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	8 372	8 372
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 314 547	5 211 516
Koneet ja kalusto	85 189	65 140
Ennakkomaks. ja keskener. hankinn.	1 527 563	
Sijoitukset		
Muut saamiset	59 110	59 110
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	190 906	104 232
Saamiset kunnalta	5 155 000	6 720 000
Muut saamiset	20 469	32 195
Rahat ja pankkisaamiset	593 679	294 547
VASTAAVAA	13 153 442	13 090 928

	2017 SALDO 31.12 euroa	2017 AVAUSTASE euroa
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 977 464	3 977 464
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8 014 486	8 014 487
Tilikauden yli-/alijäämä	-48 951	
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	395 636	427 495
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat julkisyhteisöltä		
Muut velat	64 355	64 355
Lyhytaikainen		
Lainat julkisyhteisöltä		4 297
Saadut ennakot	1 336	1 063
Ostovelat	438 200	409 363
Korottomat velat kunnalta	201 226	53 041
Siirtovelat	109 688	139 362
VASTATTAVAA	13 153 442	13 090 928

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuus, %	93,81 %	94,88 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	28,37 %	24,19 %
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	407,25 %	430,68 %
Kertynyt ylijäämä, 1.000 €	7 966	8 014
Lainakanta 31.12., 1.000 €	0	4
Lainasaamiset 31.12., 1.000 €	59,1	59,1

13.5 KOKONAISTULOT JA –MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta.

Tulot	euroa	%	Menot	euroa	%
Varsinainen toiminta	2 876 099	100	Varsinainen toiminta	2 141 842	51
Toimintatuotot	2 867 024	100	Toimintakulut	2 133 561	51
Verotulot	0	0	- valmistus omaan käyttöön	0	0
Valtionosuudet	0	0	Korvaus peruspääomasta	8000	0
Korkotuotot		0	Korkokulut	0	0
Muut rahoitustuotot	9 075	0	Muut rahoituskulut	282	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	Tulorahoituksen korjauserät	0	0
Investoinnit	0	0	Investoinnit	2 068 499	49
Rahoitusosuudet investointimenoihin		0	Investointimenot	2 068 499	49
Pys,vast.hyöd luovutustulot		0			0
Rahoitustoiminta	0	0	Rahoitustoiminta	4 297	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0	Antolainasaamisten lisäykset		0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 297	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0	Lyhytaikaisten lainojen väh.	0	0
Oman pääoman lisäykset	0	0	Oman pääoman vähennykset	0	0
Kokonaistulot	2 876 099	100	Kokonaismenot	4 214 638	100
Täsmäytys:					
Kokonaismenot-kokonaistulot	1 338 539				
Muut maksuvalmiuden muutokset-rahavarojen muutos	1 338 539				

13.6 JOHTOKUNNAN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Loimaan Vesi -liikelaitoksen vuoden 2017 tilikauden tulos on alijäämäinen -48 950,61 €. Loimaan Vesi -liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden alijäämä siirretään taseen kohtaan oma pääoma / edellisten tilikausien yli-/alijäämä.

13.7 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

13.7.1 Käyttötalousosa

	Talousarvio 2 017	Toteutuma 2 017	Poikkeama 2 017
Liikevaihto	3 043 500	2 867 024	176 476
Materiaalit ja palvelut	-1 016 600	-982 398	-34 202
Henkilöstökulut	-721 300	-630 897	-90 403
Poistot ja arvonalentumiset	-817 000	-815 066	-1 934
Liiketoiminnan muut kulut	-517 700	-520 266	2 566
Liikeliikenne (-) alijäämä	-29 100	-81 603	52 503
Rahoitustuotot ja -kulut	-900	793	-1 693
Ylijäämä (alijäämä) ennen sat. eriä	-30 000	-80 809	50 809
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-30 000	-80 809	50 809
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	31 900	31 859	41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 900	-48 951	50 851

Liikevaihto toteutui talousarviossa esitettyyn nähden pienempänä. Materiaalien ja palveluiden ostot alittuivat lievästi arvioidusta, kuten myös henkilöstökulut.

13.7.2 Investoinnit

Loimaan Vesi -liikelaitos	Talousarvio 2 017	Toteutuma 2 017	Poikkeama 2 017
Toimintamenot	-2 380 000	-2 068 499	-311 501
Toimintatulot			0
Netto	-2 380 000	-2 068 499	-311 501

Investointimäärärahoja kohdistettiin vuonna 2017 seuraaviin investointikohteisiin:

- Investointikohteiden suunnittelu, tutkimukset, johtokarttojen ylläpito
- Vesimittarien yms. hankinta
- Pakettiauton vaihto
- Jätevesiviemärien saneeraus
- Alastaro-Loimaa yhdysvesijohto- ja siirtoviemäriin rakentaminen
- Kauhanoja-Ypäjänselä yhdysvesijohdon ja siirtoviemäriin rakentaminen
- Kalevalankadun saneeraus
- Sairaalan alueen vesijohdon saneeraus
- Metsämaan vedenottamon raudanpoisto
- Huovintie, rautatien alitus, vj
- VT 9 Karhulan liittymä, runkovesijohdon uusiminen

Toteuttamatta jäivät seuraavat investoinnit, jotka siirrettiin vuodelle 2018:

- Ketolan alueen vesihuollon rakentaminen
- Varastorakennuksen suunnittelu

13.7.3. Rahoitusosa

	Talousarvio 2 017	Toteutuma 2 017	Poikkeama 2 017
Toiminnan ja invest. rahavirta			
Toiminnan rahavirta			
Liikely- /alijäämä	-29 100	-81 603	52 503
Poistot ja arvonalentumiset	817 000	815 066	1 934
Rahoitustuotot ja -kulut	-900	793	-1 693
Toiminnan rahavirta	787 000	734 257	52 743
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-2 380 000	-2 068 499	-311 501
Investointien rahavirta	-2 380 000	-2 068 499	-311 501
Toiminnan ja invest. rahavirta	-1 593 000	-1 334 242	-258 758
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset			
Pa-lainojen vähennys muilta	-4 200	-4 297	97
Lainakannan muutokset	-4 200	-4 297	97
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Saamisten muutos kunnalta		1 565 000	-1 565 000
Saamisten muutos muilta		-74 949	74 949
Korottomien velkojen muutos kunn		148 185	-148 185
Korottomien velkojen muutos muil		-565	565
Muut maksuvalmiuden muutokset		1 637 671	-1 637 671
Rahoituksen rahavirta	-4 200	1 633 374	-1 637 574
Rahavarojen muutos	-1 597 200	299 132	-1 896 332
Rahavarat 31.12		593 679	-593 679
Rahavarat 1.1.		294 547	-294 547
Rahavarojen muutos	0	299 132	-299 132

13.8 TULOSLASKELMA

Loimaan Vesi -liikelaitos

Sivu 1

07.02.2018

T o t e u t u m a t

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma 2017	Toteutuma 2016
TULOSLASKELMA		
LIIKEVAIHTO		
MYNTITUOTOT	2.867.024,33	2.771.339,47
LIIKEVAIHTO	2.867.024,33	2.771.339,47
MATERIAALIT JA PALVELUT		
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-409.773,69	-517.410,09
PALVELUJEN OSTOT	-572.624,30	-516.828,03
MATERIAALIT JA PALVELUT	-982.397,99	-1.034.238,12
HENKILÖSTÖKULUT		
PALKAT JA PALKKIOT	-468.723,41	-497.331,32
HENKILÖSTÖSIVUKULUT		
ELÄKELUKULUT	-138.605,81	-137.893,38
MUUT HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-23.567,58	-32.527,21
HENKILÖSTÖSIVUKULUT	-162.173,39	-170.420,59
HENKILÖSTÖKULUT		
HENKILÖSTÖKULUT	-630.896,80	-667.751,91
POISTOT JA ARVONALENTUMISET		
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-815.066,13	-814.232,42
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-815.066,13	-814.232,42
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT	-520.265,98	-516.410,07
LIIEKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-81.602,57	-261.293,05
KORKOTUOTOT		1.755,83
MUUT RAHOITUSTUOTOT	9.074,91	9.991,06
KORVAUS PERUSPÄÄOMASTA	-8.000,00	-23.900,00
MUUT RAHOITUSKULUT	-281,64	-101,78
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	793,27	-12.254,89
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SAT. ERIÄ	-80.809,30	-273.547,94
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	-80.809,30	-273.547,94
POISTOERON LISÄYS/VÄHENNYS	31.858,69	34.776,56
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-48.950,61	-238.771,38

13.9 RAHOITUSLASKELMA

Loimaan Vesi -liikelaitos

Sivu 1
07.02.2018

T o t e u t u m a t

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma 2017	Toteutuma 2016
RAHOITUSLASKELMA		
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA		
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
LIIKEYLI-/ALIJÄÄMÄ	-81.602,57	-261.293,05
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	815.066,13	814.232,42
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	793,27	-12.254,89
TOIMINNAN RAHAVIRTA	734.256,83	540.684,48
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
INVESTOINTIMENOT	-2.068.498,68	-624.969,07
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD.LUOVUTU		147.333,14
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-2.068.498,68	-477.635,93
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-1.334.241,85	63.048,55
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
ANTOLAINASAAMISTEN MUUTOKSET		
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYKSET		-17.690,00
ANTOLAINASAAMISTEN MUUTOKSET		-17.690,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET		
PA-LAINOJEN VÄHENNYS MUILTA	-4.297,15	-4.310,66
LAINAKANNAN MUUTOKSET	-4.297,15	-4.310,66
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET		
SAAMISTEN MUUTOS KUNNALTA	1.565.000,00	-700.000,00
SAAMISTEN MUUTOS MUILTA	-74.948,83	168.043,36
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS KUNN	148.184,79	3.156,40
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS MUIL	-564,59	115.230,11
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	1.637.671,37	-413.570,13
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1.633.374,22	-435.570,79
RAHAVAROJEN MUUTOS	299.132,37	-372.522,24
RAHAVARAT 31.12.	593.679,36	294.546,99
RAHAVARAT 1.1.	294.546,99	667.069,23
RAHAVAROJEN MUUTOS	299.132,37	-372.522,24

13.10 TASE

Loimaan Vesi -liikelaitos

Sivu 1

07.02.2018

T o t e u t u m a t

EUR

Ulkoinen 01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma 2017	Toteutuma 2016
TASE		
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT		
Muut pitkävaikutteiset menot	198.605,47	595.816,51
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	198.605,47	595.816,51
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	198.605,47	595.816,51
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET		
Maa- ja vesialueet	8.372,06	8.372,06
MAA- JA VESIALUEET	8.372,06	8.372,06
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET		
Maa- ja vesirakenteet	7.136,74	8.396,14
Johtoverkostot ja laitteet	5.234.816,27	5.124.112,62
Muut kiinteät rakenteet ja lai	72.594,31	79.007,56
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	5.314.547,32	5.211.516,32
KONEET JA KALUSTO		
Kuljetusvälineet	79.678,24	57.683,84
Muut koneet ja kalusto	5.510,86	7.455,82
KONEET JA KALUSTO	85.189,10	65.139,66
ENNAKKOMAKS. JA KESKENER.HANKIN		
Keskenräiset hankinnat	1.527.563,15	
ENNAKKOMAKS. JA KESKENER.HANKIN	1.527.563,15	
AINEELLISET HYÖDYKKEET	6.935.671,63	5.285.028,04
SIJOITUKSET		
MUUT SAAMISET		
Liittymismaksut (palautettavat	59.110,00	59.110,00
MUUT SAAMISET	59.110,00	59.110,00
SIJOITUKSET	59.110,00	59.110,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	7.193.387,10	5.939.954,55
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYYNTISAAMISET		
Vesilaskutustili	190.906,41	104.231,76
MYYNTISAAMISET	190.906,41	104.231,76
SAAMISET KUNNALTA		
Lyhytaik.kassalainat kunnalta	5.155.000,00	6.720.000,00
SAAMISET KUNNALTA	5.155.000,00	6.720.000,00
MUUT SAAMISET		
Arvonlisäverosaamiset	20.428,68	32.194,50
Muut saamiset	40,00	
MUUT SAAMISET	20.468,68	32.194,50
LYHYTAIKAISET SAAMISET	5.366.375,09	6.856.426,26
SAAMISET	5.366.375,09	6.856.426,26
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
Nordea 109730-103750	593.679,36	294.546,99
RAHAT JA PANKKISAAMISET	593.679,36	294.546,99
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5.960.054,45	7.150.973,25
VASTAAVAA	13.153.441,55	13.090.927,80

Loimaan Vesi -liikelaitos

Sivu 2
07.02.2018

T o t e u t u m a t

EUR

Ulkoinen

01.01.2017 - 31.12.2017

	Toteutuma 2017	Toteutuma 2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
JÄÄNNÖSPÄÄOMA/PERUSPÄÄOMA		
Peruspääoma	3.977.464,37	3.977.464,37
JÄÄNNÖSPÄÄOMA/PERUSPÄÄOMA	3.977.464,37	3.977.464,37
EDELLISTEN TILIK:N YLI-/ALIJÄÄMÄ		
Edellisen tilikauden yli-/alijä	8.014.486,44	8.253.257,82
EDELLISTEN TILIK:N YLI-/ALIJÄÄMÄ	8.014.486,44	8.253.257,82
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		
Tilikauden yli-/alijäämä	-48.950,61	-238.771,38
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-48.950,61	-238.771,38
OMA PÄÄOMA	11.943.000,20	11.991.950,81
POISTOERO JA VAPAAHT.VARAUKSET		
POISTOERO		
Poistoero	395.636,13	427.494,82
POISTOERO	395.636,13	427.494,82
POISTOERO JA VAPAAHT.VARAUKSET	395.636,13	427.494,82
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
MUUT VELAT		
Liittymismaksut ja muut velat	64.355,48	64.355,48
MUUT VELAT	64.355,48	64.355,48
PITKÄAIKAINEN	64.355,48	64.355,48
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ		
Lainat kuntien eläkevakuutukse		4.297,15
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ		4.297,15
SAADUT ENNAKOT		
Saadut ennakot muilta (l.a)	1.335,54	1.063,19
SAADUT ENNAKOT	1.335,54	1.063,19
OSTOVELAT		
Ostoreskontra/Kirjauspiste 01		14.448,36
Ostovelat/kierrätys	438.200,43	394.914,63
OSTOVELAT	438.200,43	409.362,99
KOROTTOMAT VELAT KUNNALT/KY:LT		
Korottomat velat kunnalta(l.a)	201.226,02	53.041,23
KOROTTOMAT VELAT KUNNALT/KY:LT	201.226,02	53.041,23
SIIRTOVELAT		
Lomapalkkakajaksotus	98.887,38	105.601,24
Muut siirtovelat muille	10.800,37	33.760,89
SIIRTOVELAT	109.687,75	139.362,13
LYHYTAIKAINEN	750.449,74	607.126,69
VIERAS PÄÄOMA	814.805,22	671.482,17
VASTATTAVAA	13.153.441,55	13.090.927,80

13.11 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

	Liitetiedoissa annetaan ne tiedot, joilla tilinpäätöstä on täydennettävä oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja asemasta.	
	Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteinä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot liikelaitoksen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset tiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.	
	Vesihuoltolaitoksen tilinpäätös on julkinen asiakirja. Julkistaminen koskee myös tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen liitetietoja.	

13.11.1 Tuloslaskelman liitetiedot

	Liite 6	Liikevaihto ja muut varsinaiset toimintatuotot		
		2017	2016	
	Liikevaihto	2 867 024	2 771 339	
	Tuet ja avustukset			
	Yhteensä	2 867 024	2 771 339	
	Liite 9	Palvelujen ostojen erittely		
		2017	2016	
	Asiakaspalvelujen ostot			
	Muiden palvelujen ostot	572 624,30	516 828,03	
	Palvelujen ostot yhteensä	572 624,30	516 828,03	
	Liite 11	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista		
	Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kaupunginvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomene-			
	mät ovat:			
	Aineelliset hyödykkeet			
	Vedenjakeluverkosto	7 %	menojäännöspoisto	
	Viemäriverkosto	7 %	menojäännöspoisto	
	Koneet ja kalusto	7 vuotta	tasapoisto	
	ATK-laitteet	3 vuotta	tasapoisto	
	Liite 16	Erittely poistoeron muutoksista		
		Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos		
			2017	2016
	Kotasuon vedenottamo		2 975,47	3 719,33
	Viemäriverkko Alastaro		28 883,22	31 057,23
	yhteensä		31 858,69	34 776,56

13.11.2. Taseen liitetiedot

	Liite 19	Aineelliset hyödykkeet	liite	
	Liite 23	Saamiset	2017	2016
	Lyhytaikaiset saamiset peruskunnalta		5 155 000,00	6 720 000,00

		2017	2016
Liite 24	Lyhytaikaiset siirtosaamiset	0,00	0,00
Liite 25	Oman pääoman erittely		
		2017	2016
	Peruspääoma	3 977 464,37	3 977 464,37
	Ed.tilik.ylijäämä	8 014 486,44	8 253 257,82
	Tilik.yli-/alijäämä	-48 950,61	-238 771,38
	Oma pääoma yhteensä	11 943 000,20	11 991 950,81
Liite 26	Erittely poistoerosta		
		2017	2016
	Investointivaraukseen liittyvä poistoero	395 636,13	427 494,82
	Kotasuon vedenottamo	11 901,86	14 877,33
	Viemäriverkko Alastaro	383 734,27	412 617,49
Liite 30	Velat		
	Lyhytaikaiset velat peruskunnalta	201 226,02	53 041,23
Liite 33	Siirtovelat		
		2017	2016
	Lomapalkkajaksotus	98 887,38	105 601,24
Liite 38	Leasingvastuiden yhteismäärä		
		2017	2016
	Seuraavalla tilikaudella maksettavat	483 902,12	480 630,89
	Myöhemmin maksettavat	10 378 656,82	10 784 685,15
	Yhteensä	10 862 558,94	11 265 316,04
Liite 42	Henkilöstön lukumäärä		
		2017	2016
		14	13
Liite 43	Henkilöstökulut		
		2017	2016
	Palkat ja palkkiot	471 168,76	501 079,15
	Henkilösivukulut		
	Eläkekulut	138 605,81	137 893,38
	Muut henkilösivukulut	23 567,58	32 527,21
	Henkilöstökorvaukset ja ja muut korjaukset	-2 445,35	-3 747,83
	Yhteensä tuloslaskelman mukaan	630 896,80	667 751,91
	Henkilöstökuluja aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	38 738,12	616,47
	Yhteensä henkilöstökulut	669 634,92	668 368,38
Liite 44	Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
		2017	2016
	Vasemmistoliiton Loimaan kunnallisjärjestö	93,75	162,5
	Keskustan Loimaan kunnallisjärjestö	50,00	95,00
	Alastaron Kokoomus ry		15,00
	Loimaan Sosiaalidemokraatit	22,50	37,50
	Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	166,25	310,00

[illegible]

13.12 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

	Virallinen päiväkirja		Atk-tulosteena vuosittain	
	Virallinen pääkirja		Atk-tulosteena vuosittain	
	Tositelajit: 10 Ostolaskut			
	11 Myyntireskontrasuoritukset			
	12 Ostoreskontrasuoritukset			
	15 Tiliotekirjaukset			
	19 Muistiot			
	60 Käyttöomaisuus			
	80 Ostolaskut/kierrätys			
	90 Palkat			
	91 Populus- matkalaskut			
	200 Vesi- ja jätelaskutus			

13.13 KIRJAUSMENETELMÄ

	CGI Suomi Oy/LOGICA/PRO ECONOMICA		
--	-----------------------------------	--	--

13.14 LOIMAAN VESI-LIIKELAITOKSEN VUODEN 2017 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Loimaalla 21.02.2018

Mika Helin
johtokunnan puheenjohtaja

Päivi Vanha-Perttula
varajäsen

Jouni Ensomaa
jäsen

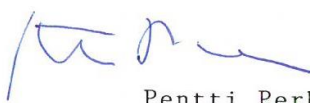
Matti Jokinen
jäsen

Siiri Jumppanen
jäsen

Teemu Heilala
varajäsen

Ari Kaunisto
johtaja

Pentti Perkola
työpäällikkö

14 Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan allekirjoitukset

Loimaan kaupungin tilinpäätöksen 2017 allekirjoitus

Loimaalla 26.3.2018

Tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus

Loimaalla 30.4.2018

BDO Audiator Oy, TILINTARKASTUSYHTIÖ

HANNU LAURILA
JHTT